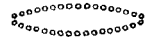

ДА ВИ ДА ДЕ

ТОМЪ II

СОФИЯ
1938

Да ви даде.

„Каквото поискате отъ Отца
въ мое име, да ви даде“. *)

„Да ви даде“. Даването представя разуменъ, съзнателенъ процесъ. Даването подразбира разумни отношения между всички живи същества. Като съзнателенъ процесъ, даването почива на редъ правила и закони, както и логиката, която е наука за правилно мислене. Отъ гледището на възвишения свѣтъ, логиката на земята е наука за ония, които изучаватъ законитѣ на правата мисль. Въмѣсто логика, въ Божествения свѣтъ съществува особена наука, известна подъ името „разумно поставяне на нѣщата“. Значи, всѣко нѣщо трѣбва да се постави на опредѣлено мѣсто. Докато живѣе на земята, човѣкъ се нуждае отъ логика, както слѣпиятъ се нуждае отъ изпъкнали букви, за да може да чете и да мисли. Щомъ прогледа, слѣпиятъ оставя изпъкналитѣ букви настрана. Той не се нуждае вече отъ тѣхъ. Щомъ вижда, той трѣбва да поставя всѣко нѣщо на своето мѣсто.

„Да ви даде“. Мнозина искатъ да имъ се даде нѣщо, но докато го получатъ, трѣбва да минатъ презъ редъ предшествуващи процеси. Даването е последенъ процесъ. Само на разумния се дава онова, което душата му желае. Какво желае душата на човѣка? — Щастие. Значи, на разумния се дава щастие, а на неразумния — нещастие. На праведния се даватъ добродетели, които той самъ е изработилъ; на грѣшния се даватъ собственитѣ му грѣхове и престѣпления. Като се види обиколень отъ грѣховетѣ и престѣпленията си, грѣшниятъ казва, че Богъ е милостивъ, ще се погрижи за него. Нѣма защо отсега нататѣкъ да се грижи. Още въ самото начало Богъ еднакво се е погрижилъ и за грѣшния, и за праведния. Той имъ е далъ всичко въ изобилие. Днесъ човѣкъ страда отъ изобилие, а не отъ недоимѣкъ. Природата дава всичко въ изобилие. Хората сж преситени отъ всичко: отъ идеи, отъ мисли, отъ чувства. Когато срещнете, ще видите, че той се стреми

*) Йоана 15:16

да бжде пръвъ. И свѣтскиятъ, и религиозниятъ се стремятъ къмъ първи мѣста. Свѣтскиятъ иска да бжде пръвъ въ музиката, въ науката, въ изкуствата, а религиозниятъ — да седне на първо мѣсто до Христа. За човѣка е важно да свири добре, да задоволи себе си, а дали ще го поставятъ на първо или последно мѣсто, това не е важно. За човѣка е важно да изпълнява волята Божия отъ любовъ, а не отъ страхъ. Като изпълнява волята Божия отъ любовъ, той не трѣбва да се интересува, на кое мѣсто ще го турятъ.

Важниятъ въпросъ, който интересува всички хора, е да имъ се даде нѣщо. Какви сж условията за даването? За да се даде на човѣка нѣщо, той трѣбва да бжде разуменъ. Разумниятъ може да използва добре това, което е получилъ. Пъкъ и който дава, сжщо трѣбва да бжде разуменъ, да знае, отъ какво се нуждае всѣки човѣкъ. Безъ разумностъ даването и взимането нищо не допринасятъ за човѣшката душа. Безъ разумностъ човѣкъ не може да дойде до никакви постижения. Каквото изработи на земята, само това човѣкъ ще занесе съ себе си на другия свѣтъ. Каквито сж били стремежитъ му на земята, такива ще бждатъ и на небето. Искане ли да знае човѣкъ, какъвъ ще бжде животътъ му на другия свѣтъ, нека се вгледа въ живота си на земята. Какъвто е животътъ му на земята, такъвъ ще бжде и на другия свѣтъ. Какво вие мислите по този въпросъ, не е важно. Трѣбва да знаете, че дето и да отиде, човѣкъ навсѣкжде носи това, което е вложено въ него. Животътъ на земята подразбира отношения между души. Такъвъ е животътъ и на небето. Обаче, женитби, раждания на деца, търговски сдѣлки, каквито сжществуватъ на земята, на небето не сжществуватъ. На небето има училища, както и на земята, но въ тѣхъ сжествува пълна хармония и единство, каквито въ училищата на земята не сжществуватъ. Поради отсъствие на тази висша хармония на земята, животътъ на повечето хора е обърканъ. Това още не значи, че не може да се оправи. Отъ желанието на човѣка зависи да оправи или да обърка живота си. Когато единъ човѣкъ оправя живота си, другъ може да го обърка, но това още не значи, че животътъ на всички хора е оправенъ или обърканъ. Ако животътъ на нѣкой човѣкъ свършва, на другъ — започва. Ако нѣкой човѣкъ е боленъ, другъ е здравъ.

Човѣкъ трѣбва да има ясна представа за живота и за неговитѣ прояви. Той трѣбва да различава кои нѣща сж материални, кои — духовни и кои — Божествени. Като изучава закона на различаването, човѣкъ ще познава тия нѣща въ себе си. Докато е въ пълненъ покой, безъ никаква мисль и никакво чувство, той е физическия човѣкъ, т. е. конструкцията на човѣка. Щомъ почне да се движи, въ него се проявява духовниятъ или чувствениятъ животъ. И най-после, когато това движение вземе права посока, въ него се проявява Божествениятъ или умствениятъ животъ. Тогава човѣкъ започва да мисли. Въ това отношение човѣкъ може да се уподоби на аеропланъ: самиятъ аеропланъ представя физическия човѣкъ. Започнатъ ли колелата на аероплана да се въртятъ, това е духовниятъ човѣкъ, въ когото чувствата вече се проявяватъ. Щомъ аеропланътъ поеме права посока на движение, това е Божественото въ човѣка, което мисли и направлява живота му.

И тъй, ако човѣкъ се спре въ живота си, т. е. ако живѣе само физически, той се намира въ положението на ония английски моряци, които цѣла нощъ гребли съ лопатитѣ си въ морето и на сутринъта се намѣрили на сжщото мѣсто, отдето тръгнали. Тѣ пжтували съ единъ параходъ и като слѣзли на едно голѣмо пристанище, дето параходътъ щѣлъ да прекара нѣколко часа, влѣзли въ града да си хапнатъ и пийнатъ. Тѣ пийнали повече, отколкото трѣбва, и не успѣли да стигнатъ на време на пристанището — параходътъ заминалъ. Като стигнали на пристанището, било вече доста тъмно. Тѣ се качили на една лодка, която била завързана съ вжже за брѣга, но въ бързината си забравили да я развържатъ и единъ следъ другъ започнали усилено да гребатъ, да стигнатъ парахода. Цѣла нощъ гребли, но какво било очудването имъ, когато сутринъта се намѣрили на сжщото мѣсто, отдето тръгнали — на брѣга на пристанището.

Следователно, не е достатъчно човѣкъ да има само физическо тѣло, нито само да се движи. Човѣкъ трѣбва да върви напредъ, къмъ опредѣлената цель, къмъ която пилотътъ го води. При това положение животътъ на всѣки човѣкъ има смисълъ. Като не разбиратъ своето предназначение, мнозина казватъ, че не знаятъ, защо сж дошли на земята. Чудно нѣщо! Възможно ли

е пилотът да не знае, защо е дошъл и къде отива? Щомъ е станалъ пилотъ, щомъ сж му повѣрили аеропланъ, той знае, къде отива. Той взима всички мѣрки за благополучно пжтуване. Пилотътъ знае, че като му е даденъ аеропланъ, той трѣбва първо да завърти колелата му, и следъ това да тръгне въ опредѣлената за него посока. За да стигне аеропланътъ благополучно на опредѣленото мѣсто, пилотътъ трѣбва да разбира законитѣ на техниката, както и атмосфернитѣ течения. Не разбира ли законитѣ на техниката, той ще свърши съ катастрофа.

Всички хора, които сж дошли на земята, като пилоти пжтуватъ презъ пространството. Щомъ сте пилоти, и вие трѣбва да знаете законитѣ на живота, да минете благополучно цѣлия пжтъ. Ще кажете, че вие поставяте живота си въ ржцетѣ на Бога, както Той е наредилъ и каквото Той даде. Човѣкъ трѣбва да знае, какво е наредилъ Богъ и какво ще даде. Когато постжпва въ първо отдѣление, детето знае, че на края на годината ще получи документъ за първо отдѣление. При това, то знае, че ако е учило добре, ще получи добри бележки. Ако детето знае, какво ще получи, защо възрастниятъ човѣкъ да не знае, какво е опредѣлено за него и какво ще му се даде? Даването е разуменъ актъ. На човѣка се дава нѣщо само тогава, когато може да го използва. Запримѣръ, на човѣка се дава знание, свѣтлина, доброта, любовъ само тогава, когато ги заслужи. Когато човѣкъ не може да реализира нѣкои свои желания, това се дължи на факта, че невидимиятъ свѣтъ счита, какво този човѣкъ не е готовъ още за това, което желае. Когато човѣкъ е готовъ за нѣщо и може разумно да го използва, всичко, каквото желае той, ще му се даде.

Съвременнитѣ хора често се обезсърдчаватъ, отчайватъ, обезнадежватъ. Кога се обезсърдчаватъ хората? — Когато не могатъ да постигнатъ желанията си. Щомъ не могатъ да постигнатъ едно свое желание, тѣ казватъ, че животътъ не е реаленъ, че всичко е суета, илюзия и т. н. Тѣ говорятъ за реалностъ, безъ да разбиратъ, какво нѣщо е реалността. Споредъ мене, реалностъ е това, въ което човѣкъ може да вземе участие. Реалността има отношение къмъ човѣка дотолкова, доколкото той самъ има отношение къмъ нея. Кой-

то има отношение към реалността, той всъкога има дълъг въ нейните придобивки. Въ реалността, обаче, нѣма никакви загуби. Който нѣма отношения към реалността, той не може да се ползува отъ нейните придобивки. Кажe ли нѣкой, че животътъ не е реаленъ, това подразбира, че той нѣма никакво отношение къмъ него. Има ли отношение къмъ живота, човѣкъ взима нѣщо отъ него, но същевременно дава нѣщо отъ себе си. Другъ пъкъ ще каже, че всичко въ живота е илюзия. Само онзи може да счита проявитѣ на живота за илюзии, който нѣма никакво отношение къмъ него. Това, което хората наричатъ илюзия, не е нищо друго, освенъ разглеждане, съпоставяне на нѣщата по отношение на друга нѣкаква реалностъ. Значи, разглеждането на нѣщата отъ една реалностъ по отношение на друга реалностъ, наричаме илюзия.

Сега, за да дойдете до абсолютната реалностъ на нѣщата, вие трѣбва да съпоставяте фактитѣ и явленията въ живота и въ природата, не споредъ положението имъ въ временния животъ, но по отношение на вѣчното. Безъ да мислятъ дълбоко върху нѣщата, хората се произнасятъ бързо за мъжетѣ, за женитѣ, поради което правятъ голѣми грѣшки. Какво нѣщо е мъжътъ и какво жената, тѣ не знаятъ. Не е мъжъ още този, който се облича въ мъжки дрехи; не е жена тази, която се облича въ женски дрехи; не е професоръ този, който носи книги и по цѣли часове чете; не е религиозенъ онзи, който постоянно се моли; не е дете това, което често плаче. Детето може да плаче, или защото е гладно, или защото майка му отсъствува. Възрастниятъ може да скърби, защото му липсва нѣщо. Като получи това, което му липсва, той престава да скърби. Не е важно, че човѣкъ скърби, но той трѣбва да намѣри причината на своята скръбъ. Човѣкъ може да скърби за нѣкаква материална облага. Той може да скърби за нѣкаква духовна облага. И най-после скръбта му може да се дължи на това, че не е придобилъ нѣкаква Божествена облага. Право е човѣкъ да скърби, ако нѣма здраво; силно, красиво тѣло. Право е да скърби, ако нѣма здрави, силни дробове и сърдце. Отъ здравето сърдце зависи неговото правилно кръвообращение. Право е човѣкъ да скърби, ако нѣма добре оформена глава съ необходимото количество мозъкъ

въ нея. Ако е лишенъ отъ тия нѣща, той трѣбва да се моли, да придобие тѣзи ценни облаги за живота. Като се моли на Бога, човѣкъ трѣбва да иска отъ Него всичко идеално: идеаленъ умъ, идеално сърдце, идеални дробове, идеална глава, идеални крака и рѣце. Съ една дума, искайте отъ Бога това, което никой другъ не може да ви даде. Щомъ удоветъ на вашето тѣло сж идеално здрави и въ исправность, всичко останало е лесно постижимо.

Нѣкои хора искатъ да минатъ за скромни. Тѣ казватъ: Ние можемъ да минемъ и съ малко. Ние не искаме много нѣща. Достатъчно е да имаме по една малка кжщичка, да се приберемъ съ женитѣ и съ децата си, да преживѣемъ, както далъ Господъ. — Не, това е дребнавостъ. Богъ не се занимава съ дребни работи. Не е въпросъ човѣкъ да иска голѣми дворци и палати. Обаче, всѣки човѣкъ се нуждае отъ хубава, хигиенична кжща, съ голѣми прозорци, да влиза презъ тѣхъ много свѣтлина. Искайте отъ Бога много нѣща, но необходими, защото Той много дава, но и много взима. Какво ще направи шивачътъ, ако му дадете изгнилъ платъ, който постоянно се кжса? Той ще се опита да го зашие, но ако продължава да се кжса, ще го захвърли настрана и ще отложи работата си. Шивачътъ ще ви каже, че съ такива платове не се занимава. — Ама азъ съмъ далъ пари. — Ще го върнешъ на търговеца. — Ако не го приеме? — Ако не го приеме, ще научишъ единъ урокъ. Втори пѣтъ, като отивашъ да купувашъ платъ, първо ще го опиташъ, а после ще плащашъ. Каквѣто платъ да купува човѣкъ, той трѣбва да бжде здравъ, да издържа на всички условия.

Христосъ казва: „Да ви даде“. Какво трѣбва да ви се даде? — Нѣщо здраво, устойчиво, което да не се руши, нито да се разваля. Като изучавамъ живота на съвременнитѣ хора, виждамъ, че тѣхнитѣ идеали и стремежи сж пропаднали. Красиви сж идеалитѣ имъ, но не сж ги постигнали. Когато видишъ нѣкого, на лицето му пише: Красивъ, великъ идеалъ имахъ, но нищо не постигнахъ. На лицето на другъ четешъ: Велика бѣше задачата, която решавахъ, но докарахъ я само до едно мѣсто — почти нищо не излѣзе. Работитѣ, идеалитѣ и задачитѣ на всички хора сж дошли до нищо, т. е. до нула. Какво трѣбва да правятъ съ тия нули? Тѣ трѣбва

да ги впрегнатъ на работа, като колелца, да ги турятъ въ движение. Тѣ иматъ възможность да станатъ добри техници. »Ония пъкъ, които сж завършили съ единици, тѣ могатъ да станатъ физици. Тѣ ще работятъ съ закона на единицата, съ пръжницата. »Ония, които сж свършили училището си съ двойки, могатъ да станатъ добри дипломати. Тѣ ще се занимаватъ съ висша и низша дипломация—наука на отношения. »Ония, които сж свършили съ тройки, могатъ да бждатъ добри готвачи. »Ония, които сж свършили съ четворки, сж добри орачи. Тѣ могатъ да се занимаватъ съ земедѣлие. »Ония, които сж свършили съ петорки, сж добри търговци. Тѣ разбиратъ отъ науката на взимане и даване. И най-после, ония, които сж свършили съ шесторки, сж добри стражари. Ако стражаритѣ свършваха учението си съ шесторки, свѣтътъ би се оправилъ моментално. Днешниятъ свѣтъ не е оправенъ, понеже стражаритѣ не сж свършили съ шесторки.

Това, което сега говоря, е неразбрано за васъ. Защо? — Защото имате криво схващане за живота, за предназначението на човѣка. Има ли нѣщо лошо въ положението на стражара? Каквато работа да върши човѣкъ, тя е на мѣсто, само ако е изпълнена добре. Като е дошълъ на земята, човѣкъ трѣбва да играе ролята си добре. Веднѣжъ стѣпилъ на житейската сцена, той трѣбва да е доволенъ отъ ролята си. »Не е важно, каква роля ще играе; важно е, какъ ще изиграе ролята си. Като играе ролята си, той трѣбва да разбира идеята, която авторътъ е вложилъ въ нея. За да предаде идеята добре, той трѣбва да познава автора на тази идея. При това, не е достатъчно само добре да играе актьорътъ, но отъ всѣка роля той трѣбва да придобие нѣщо. Какъвъ смисълъ има въ това, че е игралъ ролята на слуга, ако не е научилъ и приложилъ въ живота си закона на служенето? Какво е придобилъ актьорътъ, който е игралъ ролята на царъ, ако не е изработилъ въ себе си качествата на царя? Да бждешъ царъ, това значи, да бждешъ гениаленъ по умъ, по сърдце и по воля. Само гениятъ може да бжде царъ. Въ бждеще само гениитѣ на доброто ще ставатъ царе. Посрѣдствениятъ човѣкъ никога не може да бжде царъ. Царътъ винаги трѣбва да заема първо мѣсто по гениалность. Следъ него ще се нареждатъ по-малко гени-

ални хора, докато дойдатъ до обикновенитѣ, които ще изпълняватъ заповѣдитѣ на по-горнитѣ. Да управлявашъ, това не значи, да прилагашъ нѣкаква външна дипломация.

Съвременнитѣ народи искатъ да възстановятъ помежду си отношения на висша дипломация. И това е добре, но, преди всичко, хората трѣбва да спазватъ тази висша дипломация къмъ разумнитѣ закони на природата. Единъ народъ има право да сжществува дотолкова, доколкото спазва естественитѣ отношения къмъ законитѣ на разумната природа. Първото отношение на народитѣ, на общества, на семействата, на индивидитѣ е къмъ разумната природа, а после единъ къмъ другъ. Всички народи, всички държави сж удове на великия Божественъ организъмъ. Следователно, ако не функциониратъ въ съгласие съ този Великъ организъмъ, тѣ сж осждени на изчезване. Тази е причината, поради която много държави и народи сж изчезнали отъ земята. Въ далечното минало сж сжществували атлантска и лемурийска раси, но днесъ нищо не е останало отъ тѣхъ. Какво ще остане въ бждеще отъ бѣлата раса, не се знае. — Защо? — Защото природата не търпи никакво израждане. Когато види, че нѣкой човѣкъ се спре, природата го поставя на страдания. Исканѣ ли нѣкой да си поживѣе, безъ да работи, той е осжденъ на израждане. При това, не е достатъчно човѣкъ само да работи, но той трѣбва да влѣзе въ връзка съ всички видни хора по лицето на земята. Поетътъ трѣбва да бжде свързанъ съ всички видни поети; музикантъ трѣбва да бжде свързанъ съ всички видни музиканти; философътъ трѣбва да бжде свързанъ съ всички видни философи; учениятъ — съ всички видни учени; общественикътъ и държавникътъ — съ всички видни общественици и държавници. Като пише нѣщо, поетътъ трѣбва да има разбиране за това, което е писалъ, и пръвъ той да е доволенъ отъ работата си, а после другитѣ. Сжщото се отнася и за учения, за философа, за музиканта. Ако човѣкъ самъ не е доволенъ отъ живота си, отъ работата си, хората най-малко могатъ да бждатъ доволни отъ него. Не е въпросъ човѣкъ да бжде доволенъ по форма, но по сжщество. Човѣкъ трѣбва да работи така, че всѣки моментъ да внася нѣкакво подобрение въ работата си, както и въ живота си.

„Да подобри човѣкъ живота си, това значи, всѣки следващъ день да се отличава съ нѣщо ново отъ предишния.„ Както миналиятъ животъ е билъ приготвяне за сегашния, така и сегашниятъ е приготвяне за бъдещия. „Това показва, че по естество животътъ е единъ и недѣлимъ. Както животътъ не се дѣли, сжщо така и любовта е недѣлима. Любовта е сила, която непреривно се проявява и разширява.„ Любовта е единственото реално нѣщо въ свѣта. Като реалностъ, любовта се изразява чрезъ четири нѣща: тя внася свѣтлина въ ума, топлина въ сърдцето, благородство въ душата и сила въ духа.„ Всѣко нѣщо, което не внася тия четири елемента въ човѣка, не е реалностъ. Всѣка наука, всѣко учение, което внася свѣтлина въ човѣшката мисль, топлина въ сърдцето, благородство въ душата и сила въ духа, е реална.„ Кой човѣкъ е силенъ? Силно ли е магарето, което господарьтъ всѣки день товари? — Не е силно. „Силенъ човѣкъ е онзи, когото никой не може да товари. Товарятъ ли го другитѣ, той не е силенъ. „Силниятъ човѣкъ самъ се товари и самъ се разтоваря. „Силенъ човѣкъ ли е този, когото дяволътъ товари и разтоваря? — Не само че не е силенъ, но той изпада въ положението на магаре, което господарьтъ, по своя воля, товари и разтоваря. — Какъ може да се освободи човѣкъ отъ товара на дявола? — Като изучава и прилага закона на смаяването.

„Като правя сравнение между магарето, натоварено отъ господаря си, и човѣка, натоваренъ отъ дявола, нѣмамъ предъ видъ никого, не искамъ да обиждамъ, но взимамъ натовареното магаре за символъ. Нѣкога магарето е имало красива форма, но било недоволно отъ формата и вида си и пожелало Богъ да му даде по-голяма форма и гласъ, съ който да обръща внимание на всички. Формата и гласътъ на днешното магаре сж по негово желание. „Като реве, съ това магарето иска да каже на хората, да бждатъ доволни отъ положението, което имъ е дадено отъ Бога. Не сж ли доволни, ще носятъ на гърба си товаритѣ на господаритѣ си и ще бждатъ посмѣшище на хората. Следователно, иска ли човѣкъ да се освободи отъ робството на своя господарь — дявола, трѣбва постоянно да се смаява, да стане почти невидимъ. Като го срещне въ нѣкаква малка форма, дяволътъ ще го погледне съ презрение и ще

му каже: Хайде, върви си, иди далечъ отъ мене. Не ми трѣбвашъ такъвъ. Както магарето търси днесъ своята първоначална форма, да се облѣче въ нея, така и човѣкъ се стреми къмъ своя първиченъ образъ, създаденъ по подобие Божие. Облѣче ли се въ тази форма, той ще се върне въ правия пѣтъ—въ служене на Бога.

Днесъ всички говорятъ: Човѣци трѣбва да бждемъ! Характеръ трѣбва да имаме!—Какво значи да бждешъ човѣкъ?—Да имашъ образа и подобие на Бога. Да бждешъ такъвъ, какъвто Богъ нѣкога те е създалъ. Който е изгубилъ образа и подобие на своя създателъ, не може да разбере Божественитѣ прояви. Срѣщамъ едно шестгодишно момиченце и го помилвамъ. То веднага се обръща къмъ мене, поглежда ме недовѣрчиво, измѣрва ме отъ главата до краката и се отдалечава. То не може да разбере, защо го помилвахъ, вследствие на което се отдалечава. Срѣщамъ друго шестгодишно момиченце, което сжщо помилвамъ и му давамъ една хубава ябълка, като му казвамъ: Вземи тази ябълка и излѣзъ на пѣтя, дето ще срещнешъ момиченце като тебе, но безъ майка и баща, пълно сираче, дай му тази ябълка и го помилвай. Това момиченце вече ме поглежда съ довѣрие и радостъ. То счита, че може да ми се довѣри и да има приятелски отношения съ мене. — Защо? — Защото е разбрало една отъ проявитѣ на Божественото въ човѣка.

Следователно, истински човѣкъ е онзи, който разбира и цени Божественото въ себе си и въ ближнитѣ си. Като разбира проявитѣ на Божественото начало, човѣкъ разбира смисъла на живота съ всички негови прояви и промѣни и разумно ги използва. Запримѣръ, човѣкъ минава презъ фазата на детинство, на възмжжалостъ и на старостъ, но ако не разбира философията на живота, ще мине и замине презъ тѣзи фази, безъ да придобие нѣщо. Какъвъ смисълъ има младостъта, ако човѣкъ не е придобилъ нѣщо отъ нея? Какъвъ смисълъ има възмжжаването, ако човѣкъ не е станалъ по-уменъ? Какъвъ смисълъ има старостъта, ако човѣкъ не е станалъ по-мѣдъръ, отколкото е билъ? Нѣкои казватъ, че детинството, възмжжаването и старостъта сж фази на живота, на цѣлото Битие, презъ които човѣкъ неизбѣжно минава—нищо повече.—Не, не е така. Всѣка фаза, презъ която човѣкъ минава, трѣбва да му

даде нѣщо реално. Ако, като дете, човѣкъ не може да влѣзе въ Царството Божие, той не е разбралъ, какво нѣщо е детинството. Казано е въ Писанието: „Ако не станете като децата, не можете да влѣзете въ Царството Божие“.

Какво разбирате подъ думитѣ „Царство Божие“? Царството Божие подразбира разуменъ, съзнателенъ животъ. — Може ли бедниятъ да влѣзе въ Царството Божие? — Може. — Ами богатиятъ? — И той може. Добре разбрани и използвани, сиромашията и богатството сж две велики блага въ живота на сегашния човѣкъ. Не може ли да ги използва разумно, тѣ носятъ редъ нещастия за него. Всѣко отношение въ живота на хората има смисълъ само тогава, когато почива на здрава, вжтрешна връзка. Какво отношение може да има между майка и дъщеря, или между баща и синъ, ако тѣ не се познаватъ вжтрешно? Щомъ не се познаватъ, това показва, че между тѣхъ не сжществува дълбока, непреривна връзка. Какви приятели сж тѣзи, между които нѣма никаква връзка? Каква вѣра е тази, която не почива на познаване на Бога? За да вѣрва въ Бога, първо човѣкъ трѣбва да Го познава. Не Го ли познава, той не може да вѣрва въ Него.

➤ Една царска дъщеря, красива и млада, трѣбвало да се ожени, но споредъ орисията ѝ, трѣбвало тя сама да познае избраника си между десетъ млади, красиви момци, все нейни кандидати. Деньтъ на избора дошълъ. Десеттѣ момци, кандидати се явили въ опредѣления день и часъ и съ трепетъ очаквали да се яви младата, красива царска дъщеря да избере единъ отъ тѣхъ. Като се изредили предъ нея, тя спрѣла вниманието си на първия, който билъ облѣченъ съ великолепни царски дрехи. Като свалилъ маската си, царската дъщеря се ужасила: предъ нея стоялъ черенъ, грозенъ циганинъ. Тя се отдалечила отъ него и казала: Не искамъ да се женя! Бащата насила я заставилъ да повтори избора си. Не само че го повторила, но и потретила, обаче все попадала на човѣкъ, когото не харесвала. Тя не могла да познае, кой отъ десеттѣ кандидати е нейниятъ възлюбенъ. Отчаяна отъ неуспѣха си, тя се отказала да се жени. Най-после единъ отъ мждрецитѣ дошълъ при нея и ѝ казалъ: Направи още единъ опитъ, може да познаешъ своя възлюбенъ. Азъ

ще ти помогна малко. Като минатъ десеттѣ момци край тебе, последниятъ ще бжде твойтъ възлюбенъ. Царската дъщеря се приготвила и съ нетърпение очаквала десетия, но каква била изненадата ѝ, когато предъ нея се явили само деветъ — десетиятъ го нѣмало. Какво било състоянието на царската дъщеря, когато десетия, именно, го нѣмало въ редицата, а въ него тя трѣбвало да познае своя възлюбенъ.

Съвременнитѣ хора се намиратъ въ положението на царската дъщеря, която търсила своя възлюбенъ, но не могла да го намѣри. Тѣ търсятъ реалността, т. е. тѣ търсятъ своя идеалъ, своя възлюбенъ, но и до днесъ не сж го намѣрили. — Защо? — Защото животътъ имъ още не е такъвъ, какъвто трѣбва да бжде и защото още не сж се върнали къмъ първото положение, когато сж били създадени по образъ и подобие Божие. Въ какво се заключава истинскиятъ животъ? — Въ истинско учене и въ приложение на изученото. Въпрѣки великитѣ и безбройни задачи на човѣчеството, нѣкои се запитватъ, какво ще правятъ, като постигнатъ идеала си. — Много просто. Какво ще прави болниятъ, като излѣзе отъ болницата? Докато е въ болницата, всички ще му услужватъ: ще му донасятъ лѣкарства и храна, ще го обличатъ и събличатъ. Обаче, като оздравѣе и излѣзе отъ болницата, той ще започне да учи, свободно да се разхожда, да прави екскурзии, да яде и да пие, да се облича и съблича, както иска и когато намира за добре. Само вънъ отъ болницата, свободенъ отъ помощта и услугитѣ на милосърдни сестри и братя, човѣкъ разбира, какво нѣщо представя разумниятъ, съзнателниятъ животъ.

Христосъ казва: „Да ви даде“. — Какво да ви даде? — Истинското знание, истинската мъдростъ, истинския животъ и истинската свобода. Придобие ли тия нѣща, съ тѣхъ заедно човѣкъ придобива и сила, не физическа, но сила на своя умъ и на своето сърдце. Ако е въпросъ за външна сила, физически човѣкъ е по-силенъ, отколкото трѣбва. Днесъ той трѣбва да работи за укрепване на своя умъ и на своето сърдце. Физическата сила трѣбва да отстъпи мѣстото си на духовната. Искане ли бащата да направи сина си наследникъ, трѣбва да му отстъпи мѣстото си, а той самъ да замине за другия свѣтъ. Докато заема първото мѣсто,

като глава и господарь на имотитѣ си, бащата не може да направи сина си наследникъ. Бащата и синътъ не могатъ едновременно да заематъ едно и сжщо мѣсто. За да отстъпи своя тронъ на сина си, бащата трѣбва да замине за нѣкъде, защото двамата не могатъ да заематъ едновременно едно и сжщо мѣсто. Всѣки човѣкъ самъ за себе си може да стане царь, наследникъ на онази държава, която Баща му е предоставилъ да я управлява. — Коя е тази държава? — Човѣшкото тѣло, въ което сж вложени умъ, сърдце и воля. Може ли да организира силитѣ на сърдцето, на ума и на волята си въ едно, да ги подчини на стремежитѣ на своята душа и на своя духъ, човѣкъ управлява добре своята държава. Щомъ може да управлява своята държава добре, той има правилни отношения къмъ всички хора и държави и може всѣкога да имъ помага. Обаче, докато не е оправилъ своята държава и не е позналъ нейнитѣ нужди, той не може да има правилни отношения нито къмъ своитѣ ближни, нито къмъ Бога. Изправи ли себе си, т. е. своята държава, човѣкъ познава вече себе си, своя ближень, а сжщо така и своя Създателъ. При това положение той не се осмѣлява да корегира Божественото, не се осмѣлява да корегира любовта.

Днесъ всички хора се корегиратъ: майката корегира дъщерята, а дъщерята — майка си; бащата корегира сина си, а синътъ — баща си. Тѣ могатъ да се корегиратъ въ всички области, но не и въ любовта. Никой никого не може да корегира въ любовта. Какъвто е билъ бащата въ любовта си, такъвъ ще бжде и синътъ. Каквато е била майката въ любовта си, такава ще бжде и дъщерята. Малкитѣ на овцата, на вълчицата ще бждатъ точно като нея. Чудни сж хората, когато очакватъ, синътъ да не бжде като баща си и дъщерята като майка си. Това никога не е било и нѣма да бжде. Следователно, ако синътъ не прилича на баща си, причината се дължи на две положения: или синътъ не познава баща си, или този, когото счита за свой баща, не е неговъ баща. Ако синътъ е по-лошъ или по-добъръ отъ баща си, последниятъ не е истинскиятъ му баща. Ако синътъ напълно прилича на баща си, последниятъ е истинскиятъ му баща. Щомъ синътъ и дъщерята приличатъ на баща си и на майка си, тѣ сж тѣхни деца. При това положение родителитѣ носятъ

отговорност за децата си. Ако децата сж по-добри отъ родителитѣ си, последнитѣ не сж тѣхни истински родители и не носятъ никаква отговорностъ за тѣхъ.

И тъй, искате ли да разберете Божественото учение, вие трѣбва да се освободите отъ своитѣ лични възгледи. Като изнасямъ новитѣ възгледи на живота, мнозина ги разглеждатъ отъ положението на личнитѣ си възгледи и не знаятъ, кое е право и кое — криво. Прави нѣща сж тия, които всѣкога, презъ всички времена и епохи, сж прави. Запримѣръ правъ възгледъ е следниятъ: яжъ само прѣсни плодове. Яжъ само прѣсенъ хлѣбъ. Нѣма ли прѣсни плодове и прѣсенъ хлѣбъ, не яжъ. Не яжъ никакви консерви! Яжъ прѣсни, свежи плодове, току що откъснати отъ дървото. Яжъ прѣсно жито, преди да е млѣно на воденица. Който иска да внесе свѣтли мисли въ ума си, той трѣбва да яде плодове, които сж зрѣли на северъ; който иска да внесе благородство въ сърдцето си, той трѣбва да яде плодове, зрѣли на югъ; който иска да внесе благородство въ характера си, той трѣбва да яде плодове, зрѣли на изтокъ; който иска да придобие разбиране за живота, той трѣбва да яде плодове, зрѣли на западъ. Оттукъ виждаме, че всѣка посока, всѣко направление, отдето идатъ силитѣ на природата, указва специфично влияние върху човѣка. Ако нѣкой ви хване съ лѣвата си ржка, той ви предава чувства; хване ли ви съ дѣсната си ржка, той ви предава мисълъ. Обаче, ако ви хване съ дветѣ си ржце, той едновременно ви предава и чувство, и мисълъ. Майката пригръща детето си съ дветѣ си ржце едновременно, за да му предаде импулсъ за животъ. Значи, всѣко движение, всѣка промѣна въ природата има свой дълбокъ смисълъ и значение. Нѣма движение въ разумната природа, което да е безсмислено. Отдето и да иде, слънчевиятъ лжчъ крие въ себе си специална сила, вследствие на което указва специфично влияние върху човѣка.

Какво представя свѣтлината? Свѣтлината е материална сила, подобна на изворъ. Когато се намѣри подъ известно напрежение, тя извира, лжкатуши, извира се въ различни посоки и облива цѣлия свѣтъ. Тя полива всички живи същества, хора, растения и животни, както водата, и ги застава да растатъ и да се развиватъ. Въ това отношение, свѣтлината и водата представятъ

една и съща материя, но въ две различни състояния. Ако сгъстите материята на свѣтлината, последната ще се превърне въ вода. Ако пъкъ разределите материята на водата, т. е. ако я разложите на нейнитѣ основни елементи, които поставяте на крайно разреждане, ще получите материята на свѣтлината. Свѣтлината се движи, както и водата. Безъ движение никакъвъ животъ не би съществувалъ. Който е придобилъ живота и му е станалъ господарь, той може да бжде господарь и на водата, и на свѣтлината. Не е ли станалъ господарь на живота, той не може да бжде господарь нито на водата, нито на свѣтлината.

И тъй, искате ли да разберете живота, вие трѣбва да се домогнете до всички науки — философия, математика, литература, естествена история и др. Тѣ ще ви послужатъ като пособия за постигане на вашата целъ. Щомъ е дошълъ на земята, човѣкъ трѣбва да разбере живота, т. е. неговия произходъ, смисълъ и значение. Христосъ казва: „Това е животъ вѣченъ, да познае Тебе Единнаго, Истиннаго Бога“. Стане ли въпросъ за познаване на Бога, всички го отлагатъ за далечното бждеще. Ако пъкъ все спиратъ върху този въпросъ, тѣ не разглеждатъ Бога като Първопричина на нѣщата, но Го разглеждатъ по форма и казватъ, че Богъ е създалъ всичко. Обаче, това не е достатъчно. Има нѣща, които не сж създадени отъ Бога. Като четете книгата за създаването на свѣта, тамъ се казва: И рече Богъ „Да бжде виделина!“ И стана виделина. По сжщия начинъ се създадоха и другитѣ нѣща. Обаче, единственото нѣщо, което Богъ пожела да направи по образъ и подобие свое, бѣше човѣкътъ. Значи, Богъ направи човѣка съ ржцетѣ си, създаде го по свой образъ и подобие. Много нѣща има, за които се казва, че Богъ ги създаде, но въ сжщность тѣ сж човѣшки изобретения. Човѣшкитѣ работи сж временни, а Божиитѣ — вѣчни.

Много отъ сегашнитѣ философи и богослови мязатъ на единъ негърски проповѣдникъ, който, по много необоснованъ начинъ разправялъ на слушателитѣ си за създаването на първия човѣкъ. Той казвалъ, че преди да създаде първия човѣкъ, Богъ насадилъ една голѣма, гжста гора, за да използва дърветата ѝ за пржити, на които да суши човѣка. Като израсла гората,

Богъ изсѣкълъ нѣколко дървета, направилъ отъ тѣхъ здрави колове, които наредилъ като плетъ. Следъ това Той взелъ прѣстъ, направилъ отъ нея човѣкъ и вдѣхналъ въ ноздритѣ му дихание на животъ. За да изсуши човѣка, Той го турилъ на плета. Нѣкои отъ слушателитѣ запитвали своя проповѣдникъ: Къде е била тази гора? — Това не е ваша работа! — Ами плетътъ? — И това не е ваша работа! — Има ли остатъци днесъ отъ този плетъ? — Това не се знае. — Не, такива теории за създаването на човѣка не могатъ да се приематъ.

Нѣкои философи искатъ да докажатъ нѣщо и започватъ: Да допуснемъ. — Какво да допуснемъ? — Че нѣкъде имало гора. После, да допуснемъ. — Какво? — Че отъ дърветата на тази гора билъ направенъ плетъ и т. н. Възъ основа на редъ такива допущания тѣ вадятъ своитѣ философски заключения. — Не, тѣзи заключения сж подобни на твърденията, които правѣли нѣкои учени отъ една школа въ Америка, наречена „школа на духа“. Тѣзи учени подържали мисълта, че материя въ свѣта не сжествува, но всичко е духъ. Единъ день станала катастрофа съ единъ тренъ и много пжтници пострадали. Единъ младоженикъ, който отивалъ на сватбеното си пжтешествие, счупилъ и двата си крака при катастрофата. Понеже ученитѣ отъ „школата на духа“ лѣкували различни болести, младоженикътъ повикалъ единъ отъ тѣхъ да го лѣкува. Две-три седмици наредъ дохождалъ този лѣкаръ, но нищо не правилъ. Той се мжчилъ да убеди болния, че краката му сж здрави, понеже билъ убеденъ, че материя не сжествува, а всичко е духъ. Щомъ материя не сжествува, и краката му сж здрави. Съ течение на времето, краката сами по себѣ си започнали да заздравяватъ, и следъ единъ месецъ болниятъ бавно пристѣпвалъ. Като видѣлъ това, лѣкарътъ дошълъ при него и му казалъ: Сега трѣбва да платишъ. — Добре, казалъ болниятъ, допусни, че ти плащамъ 10,000 долари. На другия день лѣкарътъ пакъ отишълъ за пари. — Допусни, че ти давамъ 20,000 долари. Не си ли доволенъ? — Азъ искамъ да ми платишъ за лѣкуването. — Както лѣкувашъ, така ти се плаща.

Мнозина постѣпватъ като ученитѣ отъ „школата на духа“. Преди да сж свършили училище, тѣ казватъ: Като свърша училище, ще се ожена, ще ми се родятъ

деца, ще ги възпитамъ и образовамъ, ще заематъ голѣми служби, а азъ ще стана пръвъ министъръ, ще подобра положението на народа си и т. н. Той разправя, че това ще направи, онова ще направи, но работитѣ му оставатъ все недовършени. — Защо? — Защото не се заема да работи, а говори, какво ще направи въ бждеще. Човѣкъ трѣбва да си изработи една здрава, положителна философия. Дойде нѣкой при мене и ме пита, въ какво вѣрвамъ. — Азъ вѣрвамъ въ това, въ което и ти вѣрвашъ. — Азъ вѣрвамъ въ паритѣ. — И азъ вѣрвамъ въ паритѣ. — Азъ вѣрвамъ въ силата. — И азъ вѣрвамъ въ силата. — Азъ вѣрвамъ въ материалния животъ. — И азъ вѣрвамъ въ сжщото. — Тогава ти си като мене. — Да, азъ съмъ като тебе, но не зная, дали ти си като мене. Азъ обичамъ паритѣ, но като дойдатъ при мене, разговарямъ се съ тѣхъ, питамъ ги, отде идатъ, какво намѣрение иматъ и, като ги изслушамъ, казвамъ имъ, че трѣбва да ми се подчиняватъ. Азъ ще бжда господарь, а тѣ — слуги. Каквото имъ кажа, тѣ трѣбва да го изпълнятъ. Отъ паритѣ искамъ пълно подчинение. Когато срещна една мома или момъкъ, азъ ги спирамъ и ги запитвамъ, защо сж мома и момъкъ. Ако не могатъ да отговорятъ на въпроса, азъ казвамъ, че мома е само онази, която говори истината. Лъже ли, тя не е мома. Момъкъ е само онзи, който говори истината. Лъже ли, той не е момъкъ. Азъ бихъ желалъ, цѣлиятъ свѣтъ да е пълень съ моми и момци, които говорятъ и прилагатъ истината.

Сега, не е въпросъ да обяснявамъ, какъ разбирамъ нѣщата, но човѣкъ трѣбва да прилага. Каквото знае на теория, той трѣбва да го приложи въ живота си. Всички говорятъ за Бога, но не Го разбиратъ. Тѣ мислятъ, че Богъ е недостъпенъ. Наистина, Той е недостъпенъ, но само за ония учени, философи, поети, които мислятъ, че сж постигнали всичко и нищо повече не имъ трѣбва. Затова, когато философътъ, отъ висотата на своето положение, започва да изследва Бога, Той се скрива задъ причинния свѣтъ. Когато астрономътъ Го изследва, Той се скрива въ вѣчността, дето никакъвъ телескопъ не може да Го намѣри. Когато поетътъ Го търси, Той се скрива въ най-малкитѣ жгълчета на вселената, да не може да Го зърне. Обаче, Богъ се открива на децата, на беднитѣ, на страдащитѣ на

униженитѣ и на оскърбенитѣ — на чиститѣ по сърдце. Дойде ли нѣкое дете при Бога, Той веднага излиза предъ него, започва да го милва, да му говори тихо, като му разкрива красотата въ свѣта. Ако сжщото дете отиде при поета, последниятъ го поглежда отвисоко, казва му, че нищо не знае и започва да му декламира: О, Ти, Който владѣешъ надъ цѣлата вселена. Ти, Който изпълвашъ всичко съ ужасъ и трепетъ. Ти, Който разклащашъ свѣтоветѣ и пълнишъ сърдцето на човѣка съ горчевини, а въ ума му внасяшъ мракъ и съмнение! Детето седи и слуша, но не харесва тия високи думи. То казва: Слушай, поете, азъ видѣхъ Този, Когото рисувашъ въ такива страшни краски. Той ме помилва, зарадва ми се и ми проговори. — Сънь е било това. Единъ день и ти ще остарѣешъ като мене и ще разберешъ, какво е Богъ. Наистина, Богъ е такъвъ, какъвто човѣкъ Го вижда. За поета Богъ е далечъ, за детето е близо. За поета е страшенъ, за детето е благъ. Докато Го търси, поетътъ неизбежно ще минава презъ бездни, презъ височини и долини. За детето, обаче, пътятъ къмъ Бога е отворенъ, безъ никакви препятствия.

Въ търсене на своя идеалъ, поетътъ мяза на онзи царски синъ, който се влюбилъ въ една красива царска дъщеря, която била голѣма туристка. Цѣлъ животъ тя пжтувала отъ една планина на друга, и трѣбвало той постоянно да върви подиръ нея, докато единъ день я настигне. Обаче, всичкитѣ му усилия оставали напразно: тъкмо се качи на върха, отъ който я вижда, тя поема вече втори връхъ. Върви той следъ нея цѣлъ животъ, качва се по върхове, слиза въ долини, но царската дъщеря не може да постигне. И следъ това поетътъ описва своитѣ мжчения и несгоди, своитѣ страдания и лутания, докато въ заключение казва: Не можахъ да постигна това, което цѣлъ животъ търсихъ. — Защо не могълъ да го постигне? — Защото е казано въ Писанието: „Ако не станете като малкитѣ деца, не можете да влѣзете въ Царството Божие“. Достатъчно е човѣкъ отдалечъ да зърне момата на истината и да благодари, че е могълъ да я види. Не е нужно да я стигне и да я натовари съ своя багажъ. Който прави това, той е лошъ човѣкъ. Бжди доволенъ, че си стъпилъ на върха, на който и тя е била. Цѣлуни мѣстото,

дето тя е стъпила, и слѣзъ въ долината. Въ този животъ повече не ти е дадено. Никой не може да хване истината, но въ стѣпките ѝ всѣки може да върви.

Мнозина не разбиратъ, какво представя истината, какво представя реалността на живота, но казватъ, че сж дошли до реалността. Да, тѣ сж дошли до стѣпките на реалността, но не и до самата нея. Нека бждатъ благодарни и за това. Не е малка привилегия за човѣка да върви по стѣпките на реалността. Казва Псалмопѣвецътъ: „Когато отдалечъ видя лицето Ти, душата ми се възрадва“. Да видишъ лицето на Бога, това значи, да придобиешъ вдъхновение за цѣлъ животъ и всичко да се осмисли предъ тебе.

Днесъ хората говорятъ само за своитѣ разочарования и казватъ, че никой никого не обича. Докато човѣкъ не обича себе си, и другитѣ не могатъ да го обичатъ. И докато той самъ не обича, и хората нѣма да го обичатъ. Каквото вложишъ, това ще получишъ. Ако сѣешъ жито, жито ще пожънешъ. Каквото си сѣлъ, това ще пожънешъ.

Съвременнитѣ хора трѣбва да дойдатъ до дълбоко вътрешно разбиране на живота, на отношенията, които съществуватъ между тѣхъ. Когато двама души завързватъ приятелство помежду си, тѣ трѣбва да знаятъ, защо правятъ това. Ако се женятъ, пакъ трѣбва да знаятъ, защо се женятъ. Човѣкъ търси приятелъ, за да даде мѣсто на Господа, да се прояви между него и приятеля му. Човѣкъ се жени, за да даде мѣсто на Господа, да Му даде възможность да се прояви. Хората се обединяватъ въ общества, въ държави, за да дадатъ възможность на Господа, да се прояви между тѣхъ. Нѣкой човѣкъ става музикантъ, съ единствената целъ да даде възможность на Великия да се прояви чрезъ него. При това положение и приятелството, и женитбата, и общества, и държавитѣ, и музиката, и поезията, и художеството, и науката иматъ смисълъ. Истински поетъ, художникъ или музикантъ е този, който предава истината кратко, просто и ясно. Запримѣръ, изразътъ: „Стани съ зората“, е красивъ, поетиченъ, идеенъ и изразителенъ. Отъ тѣзи три думи се разбира, че човѣкъ трѣбва да става рано, когато зората излиза.

Сега, стремете се къмъ възвишения животъ, който

се изразява съ простота и образност. »Внесете тази простота въ живота си и кажете: Има само едно Вѣчно Начало! Ставай и лѣгай съ това Вѣчно Начало. Ставашъ ли сутринъ, кажи си: Има само едно Вѣчно Начало. Лѣгашъ ли вечеръ, кажи си: Има само едно Вѣчно Начало. Пишешъ ли, учишъ ли, работишъ ли, управлявашъ ли, страдашъ ли, или се радвашъ, всѣкога казвай: Има само едно Вѣчно Начало. Помнете, че каквото правите, вие сте подъ наблюдение на разумни същества. Тѣ следятъ всѣка ваша постѣпка и ви плащатъ заслужено. Животътъ на всѣки човѣкъ е възлизане къмъ Бога. Цѣлиятъ пѣтъ до този връхъ е заетъ отъ хора, бедни и богати, учени и прости, които иматъ същата целъ, да стигнатъ върха. Пренебрегнете ли единъ отъ тия ваши съпѣтници, ще ви върнатъ назадъ, да изправите погрѣшката си. Искате ли да се явите предъ Вѣчното Начало на живота, вие трѣбва да бждете изправни въ мислитѣ, въ чувствата и въ постѣпкитѣ си.

Задръжете въ ума си мисълта: Има само едно Вѣчно Начало.

16. Беседа отъ Учителя, държана на 15 декемврий, 1929 г.
София. — Изгрѣвъ.

Имамъ власть.

Пилатъ казваше на Христа: „Имамъ власть да те разпна, имамъ власть и да те пусна“. Христосъ му отговори: „Не би ималъ власть, ако не бѣ ти дадена отгоре“. Тия два стиха отговарятъ на двата възгледа на хората. Споредъ тѣхъ хората се дѣлятъ на две категории. Тия отъ първата категория казватъ: Не сме ли учени, даровити, богати и силни хора? Тѣ сж подобни на Пилата, който казва: Нѣмамъ ли власть да те разпна? Имамъ власть да те разпна, имамъ власть и да те пусна. Съ тѣзи думи Пилатъ се е обърналъ къмъ Христа, единъ отъ най-великитѣ хора на свѣта. Казватъ: Не можа ли Пилатъ да постѣпи по другъ начинъ? Така постѣпвате и вие, когато решавате нѣкоя трудна задача, отъ която зависи живота ви. Щомъ се намѣрите въ трудно положение, казвате: Нѣмамъ ли власть да постѣпя по единъ или по другъ начинъ? Не съмъ ли свободенъ да постѣпя, както разбирамъ? Какво спечели Пилатъ съ осждаването на Христа? Прослави се. Ако не бѣше осждилъ Христа, досега името му щѣше да бжде забравено. А днесъ, като се чете Евангелието, постоянно се споменава името на Пилата. Културенъ човѣкъ бѣше Пилатъ. Съ едно измиване на рѣцетѣ си той искаше да мине за невиненъ, да се освободи отъ всѣкава отговорность. Ако има нѣкаква грѣшка въ това дѣло, той я стовари върху гърба на евреитѣ. Съ измиване на рѣцетѣ си, Пилатъ искаше да каже, че като римлянинъ, той не поема нищо на съвестъта си.

Когато става въпросъ за Пилата, всѣки казва, че е лесно да измие човѣкъ рѣцетѣ си, да махне отъ съвестъта си всѣкава отговорность. Питамъ: Кой човѣкъ не е постѣпилъ поне веднѣжъ въ живота си като Пилата? Щомъ извърши нѣкакво престѣпление, или направи нѣкаква погрѣшка, човѣкъ измива рѣцетѣ си и се отказва отъ всѣкава отговорность. Той започва да търси виновници за погрѣшката си вънъ отъ себе си и казва: Майка ми бѣше нервна жена, баща ми бѣше

сприхавъ, тѣ предадоха своитѣ качества на мене, вследствие на което не можахъ да се владѣя и сгрѣшихъ. Това сж разсждения на Пилата. Пилатъ казваше, че има властъ, но властѣта му имаше сила, докато се прояви. Щомъ се прояви, човѣкъ има властъ да постѣпи по единъ или по другъ начинъ. Въ това време той е на изпитъ. Като ꙗсе прояви, като произнесе присѣдата, той вече не е свободенъ. Докато е на поста си, сѣдѣята има властъ да постѣпва по единъ, или по другъ начинъ. Щомъ напусне поста си, той изгубва властѣта си и влиза въ запасъ. И въ миналото, както и днесъ сѣдѣитѣ сѣдятъ свѣта, но свѣтътъ не е станалъ подобъръ. Наистина, свѣтътъ не е станалъ подобъръ, но и по-лошъ не е станалъ. Днесъ хората не сж толкова добри, колкото ще бѣдатъ въ бѣдеще, но не сж толкова лоши, колкото сж били въ миналото. Изобщо, лошото се опредѣля отъ миналото, а доброто — отъ бѣдещето.

Кои сж били побудителнитѣ причини, които заставиха Пилата да осѣди Христа? Самъ Пилатъ каза, че има властъ да разпне Христа, има властъ и да Го освободи. Въпрѣки тази изповѣдь, Пилатъ не можа да се противопостави на желанието на евреитѣ. Тѣ му казаха, че ако освободи Христа, той се обявява противъ Кесаря. Пилатъ се уплаши и отстѣпи. Като се намѣри предъ дилемата, кого отъ двамата да предпочете, Кесаря или Христа, Пилатъ веднага реши въпроса. Той не искаше да изложи своя личенъ интересъ на рискъ, затова предаде Христа на евреитѣ, да се разправятъ съ Него, както тѣ намиратъ за добре. Христосъ каза на Пилата да постѣпи споредъ властѣта, която му е дадена отгоре. Пилатъ се замисли и си отговори: Имамъ властъ да те пусна, но ако постѣпя така, ще изчезна като Пилатъ. Ако те осѣдя, името ми ще остане знаменито.

„Имамъ властъ да те разпна, имамъ властъ и да те пусна“. Сѣденето на Христа се започна преди две хиляди години, но още не е завършено. И до днесъ още Христосъ стои предъ съвременния Пилатъ да Го сѣдятъ. Отъ Пилата на миналото Христосъ се освободи, но отъ сегашния Пилатъ още не е свободенъ. Христосъ се освободи отъ старитѣ римски вериги, но отъ съвременнитѣ вериги още не е свободенъ. Христосъ се

освободи отъ Пилата, отъ Ирода, отъ Каиафа, отъ първосвещеницитѣ и отъ книжниците на миналото, но отъ съвременнитѣ сѣдии, отъ първосвещеницитѣ на XX. в. още не е свободенъ. Много отъ сегашнитѣ християни се намиратъ въ положението на апостолъ Петъръ, който искаше да умре заедно съ Христа, но скоро следъ това се отрече три пѣти отъ Него. Други пъкъ се намиратъ въ положението на евангелистъ Йоанъ, любимиятъ ученикъ на Христа, когото щомъ хванаха за дрехата, остави я въ рѣцетѣ на онѣзи, които го преследваха, и избѣга. Останалитѣ ученици на Христа, вѣнъ отъ 12-тѣ, се разпрѣснаха по различни посоки, кой дето очитѣ му виждаха. Дванадесеттѣ ученици на Христа представятъ 12 вида убеждения, религии, които се прѣснаха по свѣта. Христосъ, обаче, остана самъ, съ своето вѣрую. Въ какво се заключава вѣруето на Христа? — Въ любовта, въ геройство Му, въ умението Му да страда и на края да излѣзе победителъ. Христосъ смѣло понесе своя кръстъ, за което Го увѣнчаха като победителъ.

Днесъ всички задаватъ въпроса, защо Христосъ носи кръста само до едно мѣсто и после го захвърли? Има една тайна въ това. Христосъ носи кръста до известно мѣсто, но после каза: Оттукъ нататкъ не нося кръстъ. Дотукъ азъ го носихъ, а сега той ще ме носи. Следъ това разпнаха Христа на кръста. Обаче, отъ възкресението до днесъ Христосъ не е носилъ никакъвъ кръстъ, но кръстътъ Го носи. Хората, обаче, още носятъ кръста. Благодарение на кръста тѣ сж направили много изобретения. Въ страданията човѣкъ става изобретателенъ. Като влѣзе въ нѣкой домъ, кръстътъ разплаква всички. Нѣма човѣкъ въ свѣта, който да не е плакалъ на кръста. Кръстътъ е единъ отъ страшнитѣ ангели. Кръстътъ е едно отъ страшнитѣ, но разумни сѣщества, което, чрезъ човѣка, разрешава една отъ великитѣ задачи на живота. Заедно съ него и човѣкъ разрешава тази велика и трудна задача. — Защо трѣбваше да разпнатъ Христа? — Това е Негова работа. — Защо човѣкъ трѣбва да умира? — Това е негова работа. — Защо живѣешъ? — Това е моя работа. Защо ти живѣешъ, това е твоя работа. — Пари ми трѣбватъ, за да уча. — Това е твоя работа. При каквото положение да се намира, човѣкъ трѣбва да съпоставя нѣщата, правилно да решава въпроситѣ си, да не очаква други да

му ги решаватъ. Човѣкъ трѣбва да знае, че всички въпроси, които се отнасятъ до неговото сърдце, до неговия умъ и до неговата душа, сж лични, и той самъ трѣбва да ги реши.

Съвременнитѣ хора не успѣватъ въ живота си, по причина на това, че сж се отклонили отъ първичния потикъ на живота и сж измѣнили посоката на своето движение. Понѣкога тѣ попадатъ въ правия пѣтъ, но временно, и скоро следъ това пакъ се отклоняватъ. Запримѣрь, нѣкой човѣкъ направи едно добро дѣло, т. е. изпълни волята Божия и бърза да се произнесе за себе си, че е добѣрь, праведенъ човѣкъ. Щомъ каже, че е праведенъ, че има властъ, той е въ положението на Пилата. Не, когато говори за себе си, или за другитѣ хора, човѣкъ трѣбва да говори истината. Само чрезъ истината човѣкъ може да разреши въпроситѣ на живота. Докато самъ решава въпроситѣ си, човѣкъ може да каже, че това е негова работа. Взематъ ли участие и други въ решаването на тия въпроси, това е тѣхна работа. Запримѣрь, докато майката носи детето въ утробата си, това е изключително нейна работа. Щомъ детето се роди и го поематъ други хора — бащата, това е вече тѣхна работа. Следователно, докато една идея живѣе само въ ума на единъ човѣкъ, тя е негово притежание. Излѣзе ли вънъ отъ него, тя става обща идея. Щомъ се роди, детето е общо притежание. То плаче, смѣе се, и всички около него взиматъ участие въ неговата радостъ и скръбъ. — Защо плаче детето? — Това е негова работа. — Защо се смѣе? — И това е негова работа. Нѣкой казва, че сърдцето му е скръбно. — Защо? — Това е негова работа. — Умътъ му е помраченъ, не може да мисли правилно. — И това е негова работа. Човѣкъ мисли, че има право върху сърдцето и ума си. Не, сърдцето и умътъ разрешаватъ своитѣ задачи, а човѣкъ трѣбва да чака разрешаването имъ, безъ да взима участие. — Нѣмамъ ли властъ на сърдцето и на ума си? — Нѣмашъ никаква властъ. Ако мислишъ, че имашъ властъ, ти си Пилатъ, който мислѣше, че има властъ да разпне Христа, но има властъ и да Го пусне. Тази властъ му бѣше дадена отгоре, и то временно.

И тъй, силата на човѣка седи въ приложение на истината. Ако не може да разбере и да приложи исти-

ната, човѣкъ всѣкога ще си остане слабъ и немощенъ. Който е придобилъ истината, той разбира, защо страда. Страданията на човѣка могатъ да бждатъ лични, семейни, обществени, народни и общочовѣшки. Понеже е удѣ на Божествения организъмъ, човѣкъ взима участие въ страданията на цѣлокупния животъ. Това е неизбѣженъ законъ. Всѣки човѣкъ трѣбва да вземе участие въ общитѣ страдания, като свой дѣлъ. Мнозина мислятъ, че човѣкъ страда само за грѣховетѣ си. Ние оставяме грѣха настрана. Грѣхътъ е аномално явление въ живота. Той произтича отъ неестественитѣ желанія на човѣка. Има страдания, които сжщо произтичатъ отъ неестественитѣ човѣшки желанія. Често най-красивитѣ нѣща въ живота произвеждатъ страдания. Запримѣръ, любовта, съ своето голѣмо изобилие, произвежда редъ страдания. Като види това голѣмо изобилие, човѣкъ започва да граби, за да се осигури. Той вижда, че не може да запази любовта за дълго време, затова гледа да се възползува отъ присѣтствието ѝ. Любовта дава свобода на човѣка, да яде, колкото може; да взима колкото иска. Който не е готовъ за това изобилие, той се натѣква на голѣми противоречия и страдания. Който иска изведнѣжъ да придобие много нѣща, да стане добѣръ, ученъ, богатъ, силенъ, светъ човѣкъ, той има нѣкаква користолюбива мисль. Той иска да се представи предъ хората, че е постигналъ много нѣщо. Следъ това ще започне да разправя, че е прекаралъ цѣли 20 години въ пустинята въ постъ и молитва. Това е щеславие. Не е нужно човѣкъ да разправя на хората, какъ е станалъ светъ.

Колкото да се говори за светостъ и чистота, хората още не сж дошли до това положение. Тѣ проповѣдватъ истината, но сами се съмняватъ, вследствие на което се натѣкватъ на противоречия. Тѣ казватъ: Чудно нѣщо, едно време молитвата ни се чуваше, но днесъ не се чува. Едно време имаме всичко въ изобилие, а днесъ и хлѣбъ нѣмаме даже. Съвременнитѣ хора вѣрватъ въ Бога, но въпрѣки това по цѣли дни и часове седатъ предъ фурнитѣ, чакатъ да получатъ хлѣбъ. Тѣ благодарятъ на фурнаджиитѣ, че иматъ грижа за тѣхъ. Тѣзи хора не могатъ сами да си приготвятъ хлѣбъ, а минаватъ за учени, за светии, за праведни. Не говорете за вашата ученостъ и светостъ. Отъ васъ има много по-

учени и по-свети хора. Ако отидете на небето, съ вашата ученост и светост нищо не можете да направите. За да ви покажат, колко сте учени и свети, веднага ви изпращат на земята да помагате на грѣшни хора, да ги учите, да имъ покажете пътя къмъ свѣтлината. Отъ това, което можете да направите за тѣхъ, ще се опредѣли вашата ученост и светост. Ако нищо не можете да постигнете, ще кажете, че тия хора сж голѣми грѣшници, не възприематъ нищо. — Това е тѣхна работа. — Много се измѣчихъ съ тѣхъ. — Това е твоя работа. Докато намирашъ, че хората сж голѣми грѣшници, че си пострадалъ за тѣхъ, Господъ не ти обръща внимание. Кажешъ ли, че ти си направилъ за тия хора, каквото си могълъ, а останалата работа е Божия, цѣлиятъ невидимъ свѣтъ ще се спре предъ тебе и ще ти помогне. Тѣ се радватъ, че срѣщатъ човѣкъ, който работи въ съгласие съ Бога.

И тъй, за да не губятъ равновесието си, съвременнитѣ хора трѣбва да съпоставятъ нѣщата. Това не значи още, че тѣ абсолютно ще запазятъ равновесието си, но поне ще могатъ, като го нарушатъ, отново да го възстановятъ. Докато е въ параходъ, човѣкъ неизбежно ще се клатушка на една и на друга страна, ще страда, ще се разочарова и т. н. Дългиятъ път, който човѣкъ извървява, е свързанъ съ голѣми изненади, съ голѣми изпитания. За човѣка е важно да придобие вътрешно равновесие въ себе си. Само любовта, мъдростта и истината могатъ да му дадатъ това равновесие. Тѣ сж единственитѣ фарове, които опредѣлятъ посоката на неговото движение въ тъмни и бурни нощи. Дойде ли до любовта, човѣкъ трѣбва да я постави на мѣстото ѝ. — Ама докато дойдемъ до любовта, гладни ще умремъ. — Това е ваша работа. По този начинъ ще опитате, какво значи да умре човѣкъ гладенъ. Кое е по-добре: гладенъ ли да умре човѣкъ, или ситъ? И дветѣ положения сж добри. Ако човѣкъ умре гладенъ, за нищо нѣма да го държатъ отговоренъ, защото не е направилъ никакви дългове. Ако умре ситъ, кредиторитѣ му ще го теглятъ, ще искатъ да плати дълговетѣ си. Щомъ дължи, споредъ закона на кармата, той трѣбва повторно до слѣзе на земята, да плати дълговетѣ си. Да повтаря човѣкъ нѣщата, това още

не значи, че той е разрешил въпроситъ си. Повторението не урежда работитъ.

И тъй, като е дошълъ на земята, човѣкъ трѣбва да се домогне до великата наука на любовта. Да се домогне до тази наука, това значи, да я изучава въ нейното последователно развиване, въ проява на силитъ, които се криятъ въ нея. Става ли въпросъ за приложението ѝ, тя може да се приложи въ своето максимално и минимално проявление. Тя действува въ мислитъ, въ чувствата и въ постъпкитъ на човѣка, както и въ подсъзнанието, съзнанието, самосъзнанието и свръхсъзнанието му.

Пилатъ казва: „Имамъ власт да те разпна, имамъ власт и да те пусна“. Отъ това гледище мнозина казватъ: Имаме право да живѣемъ, както разбираме и както желаемъ.—Кога хората не сж живѣли, както разбиратъ и както искатъ? Не е въпросъ за свободата на човѣка. Всѣки е свободенъ да живѣе споредъ разбиранията си. Важно е, обаче, така да живѣе, че да придобие нѣщо ценно. Искане ли да придобие нѣщо ценно, човѣкъ трѣбва да се откаже отъ дребнавоститъ на живота. Трѣбва ли да разисквате върху въпроса, отъ двама учени, лѣкарь и свещеникъ, кой е по-ученъ, по-способенъ или по-духовенъ? Учениятъ се познава по работата си; способниятъ лѣкарь—по изкуството си да лѣкува; добриятъ свещеникъ—по начина на живота си. Човѣкъ трѣбва да знае, какъ да живѣе, какъ да работи, какъ да се моли, какви думи да говори. Има думи, силата на които може да тласне свѣта напредъ. Отъ човѣка се изисква умѣние, правилно да ги произнася. Достатъчно е една отъ тия думи да се произнесе правилно, за да се освободи човѣкъ отъ нещастията и противоречията въ живота си. Една такава дума е въ състояние да подигне човѣка до небето. »Каква по-силна дума искате отъ думата „Господъ“? Ако при най-тежкитъ моменти на изпитания, човѣкъ се обърне къмъ милостта Божия за помощъ, той ще разбере, какво значи, да бждеш свързанъ съ Бога. При това положение трѣбва ли да се питате, защо свѣтътъ е създаденъ по този начинъ. Който е създалъ свѣта, Той е предвидилъ всичко.

Днесъ всички се запитватъ, коя е причината, задето човѣкъ непрекъснато губи своя вътрешенъ миръ.

Много причини има въ живота на човѣка, които го спъватъ. Не е важно, какви и кои сж причинитѣ за това; важно е, какъ да преодолѣе тия спънки. За да се справи съ препятствията си, човѣкъ трѣбва да се обърне къмъ себе си, къмъ силитѣ, вложени въ неговия организъмъ. Въ ума, въ сърдцето, въ душата на човѣка се крять сили, зложби, чрезъ които той може да се справи съ всички противоречия. Тѣ представятъ несмѣтни богатства за него, но ако разумно се използватъ. Като изучава своя умъ, своето сърдце, своята душа и своя духъ, човѣкъ разкрива богатствата, които сж вложени въ тѣхъ, и се учи. Какво представя сърдцето? — Сборъ отъ разумни сжщества. — Що е душата? — Божественото начало. — Що е духътъ? — Проявениятъ Духъ въ свѣта. Следъ всички тия богатства, трѣбва ли човѣкъ да се занимава съ дребнавости въ живота, които не престанно го спъватъ?

„Имамъ властъ да те разпна, имамъ властъ и да те пусна.“ Всѣки човѣкъ може да каже сжщото, но той трѣбва да прилага онази властъ, която му е дадена отгоре. Обиди ли те нѣкой, не бързай да се саморазправяшъ, но запитай Христа, т. е. Божественото въ себе си, какъ да постъпишъ. Ще ти се отговори: Постъпи, споредъ властѣта, която ти е дадена отгоре. Не приложишъ ли тази властъ, единъ день и тебе ще сждятъ. Ще дойде день, когато Пилатъ ще бжде изправенъ на сждъ предъ Христа. И Христосъ може да му каже, както едно време Пилатъ Му е казалъ, но любовѣта никога не отмѣщава. Христосъ ще му каже: „Имамъ властъ да те разпна, но имамъ властъ и да те пусна. Азъ ще постъпя споредъ властѣта, която ми е дадена отгоре. Бжди свободенъ! Пилатъ ще се освободи отъ позорния стълбъ, но отъ любовѣта, отъ Христовото учение нѣма да се освободи. Докато не приеме любовѣта дълбоко въ себе си, човѣкъ е изложенъ на постоянни разочарования, независимо това, дали е богатъ или беденъ, ученъ или простъ, младъ или старъ. Кой баща, или коя майка не сж се разочаровали отъ синоветѣ и дъщеритѣ си? Кой ученъ не се е разочаровалъ отъ работата си? Това не значи, че женитбата е лошо нѣщо. Нито женитбата е лошо нѣщо, нито науката. Всичко, което става въ живота, е добро, но има нѣщо, което човѣкъ

още не разбира, вследствие на което преживява голъми разочарования.

Сега ние желаемъ да ви поставимъ на правия пжтъ. За тази цель, казвамъ: Забравете миналото си и започнете да работите оттамъ, дето сте стигнали. Голъма частъ отъ човѣчеството сж дошли до положението на Пилата, но за да не направятъ сжщата грѣшка, тѣ трѣбва да дадатъ мѣсто на Христа въ себе си, да приематъ Неговата свѣтлина. Пилатъ не можа ли да приложи къмъ Христа властѣта, която му бѣ дадена отъ Бога? Той можа да направи всичко, за да не осжди Христа. Ще възразите, че ако Христосъ не бѣше разпнатъ, човѣчеството не би могло да се спаси. Това бѣше единъ отъ начинитѣ за спасяване на човѣчеството, и то най-слабиятъ. Хиляди начини има, чрезъ които Богъ може да спаси свѣта. Ще кажете, че Пилатъ е билъ лошъ човѣкъ, затова осждилъ Христа на смъртъ. Много пилатовци има и днесъ въ свѣта. Колко хора, колко семейства сж изпждени отъ кжшитѣ си, благодарение на правото на собственицитѣ на тия кжщи. Безъ да мислятъ много, тия собственици влизатъ въ правата си и пждятъ навънъ, всрѣдъ зима, бедни и нещастни хора. Щомъ има право и властъ, човѣкъ може да я приложи, но отъ отговорностѣта на дѣлата си нѣма да се освободи. Човѣкъ носи отговорностъ за всѣка своя постжпка. Отговорностѣта носи страдания за човѣка, а страданията турятъ отпечатъкъ — брѣчкитѣ на лицето. Тѣ говорятъ за сухота на сърдцето, за безлюбие. Щомъ любовта напусне човѣка, старостѣта го посещава. Дето е старостѣта, тамъ е безлюбието; дето е младостѣта, тамъ е животътъ. Когато безсилието обхване човѣка, животътъ го напуска. Мждростѣта изключва глупостѣта. Истината изключва лжжата и насилието. Любовта изключва безлюбието и разрешава всички въпроси въ живота.

Като говоримъ за любовта, ние имаме предъ видъ всички нейни прояви: къмъ личностѣта на човѣка, къмъ семейството, къмъ обществото, къмъ народа и къмъ цѣлото човѣчество. Велико нѣщо е любовта! Нѣма човѣкъ въ свѣта, който да не се подава на любовта. Обикнете ли нѣкого, колкото да е индиферентенъ къмъ васъ, въ края на краищата, все ще ви обърне внимание. Можете ли да поставите едно тѣло на 20,000°

топлина и да не го стопите? — Невъзможно е. Каквато твърдост да притежава, въ края на краищата, това тѣло не само че ще се стопи, но и на пара ще се превърне. Какво ще стане съ човѣка, ако го поставятъ не на 20,000° топлина, но на 35 милиона градуса? Той ще се запали отъ всички страни и ще трѣгне по свѣта да търси лицето, което го е обикнало. — Не е ли детинско това нѣщо? — Не е детинско. Детинска любовъ не съществува. Любовта е любовъ, но проявитѣ ѝ сж много. Каквито да сж проявитѣ ѝ, любовта е въ състояние да утешава, да възкресява, да подига падналия, страдащия, слабия. Любовта посещава човѣка въ момента, когато е самъ, отъ всички изоставенъ и забравенъ. Когато мисли, че всичко съ него е свършено, тогава, именно, човѣкъ ще чуе тихия гласъ на Великия, Който започва да му говори за ново, за свѣтло бъдеще. Отъ мъртавъ, той възкръсва, излиза отъ студената обвивка на безлюбието и влиза въ любовта, носителка на живота. Дойде ли до този моментъ, човѣкъ става гениаленъ, започва да твори въ областта на музиката, художеството, изкуството, науката и т. н. — Да върваме ли въ това нѣщо? — Това е ваша работа. — Право ли говоришъ? — Това е моя работа.

17. Беседа отъ Учителя, държана на 22 декемврий, 1929 г.
София. — Изгрѣвъ.

Азъ живѣя, и вие ще живѣете.

„Понеже азъ живѣя, и вие ще
живѣете“. *)

Да се живѣе, въ това седи великиятъ смисълъ на нѣщата. Да се живѣе, това е велико изкуство. Така казватъ всички поети, учени и философи. Всички хора се стремятъ къмъ живота. Христосъ казва: „Понеже азъ живѣя, и вие ще живѣете“. Понеже майката живѣе, и детето ще живѣе. Ако майката умре, и детето ще умре. Нѣкои казватъ, че детето може да живѣе и безъ майка си. Това е твърдение, но доколко е вѣрно, то е въпросъ. Има твърдения, които въ основата си не сж вѣрни и не се допускатъ. Ако майката е умрѣла, и детето щѣше да умре. Понеже майката живѣе, и детето ще живѣе. Докато въздухътъ сществува, и ние живѣемъ. Щомъ въздухътъ престане да сществува, и ние ще умремъ. Безъ въздухъ човѣкъ не може да живѣе. Понеже водата сществува, и човѣкъ живѣе. Изчезне ли водата, и човѣкъ умира. И обратното е вѣрно. Водата и въздухътъ сществува, защото човѣкъ живѣе. Умре ли човѣкъ, въздухътъ и водата ще престанатъ да сществува. Сжщото може да се каже и за хлѣба. Хлѣбътъ е резултатъ на това, че човѣкъ живѣе. Какво нѣщо е резултатътъ? И детето може да каже, че 25 е резултатъ на произведението отъ число то петъ, умножено само на себе си. Дойдете ли до съдържанието, до сжщината на числото 25, и ученитѣ, и философитѣ не могатъ да кажатъ нѣщо положително. Числото 25 може да вземе участие навсѣкжде въ живота. То е съставено отъ майката и голѣмата дъщеря, която е женена. Двойката е майката, а петорката — дъщерята.

„Понеже азъ живѣя, и вие ще живѣете“. Животътъ, къмъ който всички се стремятъ, има свой външенъ и вътрешенъ смисълъ, но не такъвъ, какъвто

*) Иоана 14 : 19.

хората разбиратъ. Ако се спремъ върху смисъла и целта на живота, отъ гледището на обикновения човѣкъ, ние казваме, че животътъ нѣма никакъвъ смисълъ, никаква целъ. Животътъ има една вѣчна целъ. Както да се опредѣля смисълътъ и целта на живота, тѣ ще останатъ всѣкога неопредѣлени. Какво представя животътъ? Животътъ е това, което има целъ, която никога не може да се опредѣли. Животътъ е това, което има смисълъ, който никога не може да се опредѣли. Тѣзи нѣща се говорятъ толкова лесно, както е лесно да се каже 5¹⁰. На книга лесно се подига числото петъ въ десета степенъ, но за да го подигнете въ живота си, вие трѣбва да минете презъ живота на единъ ангелъ. И при това положение даже задачата ви едва ли ще бжде свършена наполовина. Лесно е да кажете за нѣкого, че е десетостепененъ чиновникъ, но въ природата това степенуване не става лесно. Споредъ разумната природа степенуването подразбира особена идея. Да живѣе човѣкъ, това не е еднократенъ процесъ. Рѣката живѣе дотогава, докато е свързана съ извора. Щомъ връзката ѝ съ извора се прекъсне, заедно съ това и рѣката престава да живѣе. Въ този смисълъ човѣшкиятъ животъ не може да се отдѣли отъ Божествения, както Божествениятъ не може да се отдѣли отъ човѣшкия. Животътъ е единъ, непреривенъ процесъ. За човѣка е важно да живѣе, а какъ ще живѣе, това е другъ въпросъ. Казвате, че нѣкой човѣкъ е добъръ, благороденъ, красивъ. Къде е неговата доброта, къде е неговото благородство, това не ви интересува. Вие се интересувате отъ добротата и благородството му, а не отъ мѣстото на тия добродетели въ него. Човѣкъ се интересува отъ свѣтлината на свѣщъта, а не отъ материала, отъ който е направена. Когато свѣщъта изгори, свѣтлината ѝ изчезва. Щомъ свѣщъта не свѣти, тя не е свѣщъ. Сжщото може да се каже и за човѣка. Човѣкътъ е човѣкъ, докато има животъ въ себе си. Щомъ животътъ го напусне, той престава да е човѣкъ. Значи, докато Божественото се проявява въ човѣка, той минава за човѣкъ. Щомъ Божественото въ човѣка изчезне, и връзката му съ Бога се прекъсне, съ това заедно той престава да живѣе и се връща въ първоначалното си състояние. Какъвъ е билъ човѣкъ първоначално, никой не знае.

Днесъ всички хора питатъ, какъвъ е билъ свѣтътъ първоначално? — Никакъвъ не е билъ. — Тъмнина ли е било всичко? — Никаква тъмнина не е съществувала. — Ами свѣтлина имало ли е? — И свѣтлина не е имало. Ако кажемъ, че първоначално всичко е било тъмнина, разбираме, че нѣкъде е имало свѣтлина. Ако кажемъ, че всичко е било свѣтлина, ще излѣзе, че нѣкъде е имало тъмнина. Значи, първоначално, преди създаването на свѣта, нито свѣтлина е имало, нито тъмнина.

„Понеже азъ живѣя, и вие ще живѣете“. Всички хора сж заинтересувани отъ живота, искатъ да живѣятъ, вследствие на което искатъ да се осигурятъ: да бждатъ здрави, да учатъ, да свършатъ училище, да заематъ добри служби, да си купуватъ къщи, имоти и т. н. Кой човѣкъ, като е живѣлъ известно време на земята, е постигналъ своитѣ желания? Кой човѣкъ се е ползувалъ отъ обичта и почитта на своитѣ близки до края на живота си? Ако десеттѣ души, които сж го обичали и почитали, умратъ, кой ще го обича следъ тѣхъ? Какво ще остане отъ васъ, като умрете и вие? Слушате нѣкой да казва: Нѣма какво, ще се мре. Ако този човѣкъ е убеденъ, че ще умре, защо прави толкова голѣми усилия, за да постигне едно свое желание? Защо се мжчи толкова много? И смъртъта има смисълъ. Смъртъта заставя човѣка да обикне живота. Като обикне живота, човѣкъ влиза въ областта на вѣчнитѣ промѣни. Човѣкъ ще страда и ще се радва, ще пада и ще става, докато най-после обикне Онзи, Който му е далъ животъ. Смъртъта ще заведе човѣка при живота, а животътъ — при Бога, при Вѣчния принципъ. Смъртъта подразбира вѣчни промѣни: разлюбвашъ одного, залюбвашъ друго. Когато младата мома иска да умре, това показва, че тя е разлюбила своя възлюбенъ и търси другъ нѣкой момъкъ. Когато жената казва, че иска да умре, това подразбира, че е решила да напусне своя мжжъ, да се освободи отъ него, за да намѣри другъ. Когато мжжътъ иска да умре, това подразбира, че той е решилъ да се освободи отъ жена си. Когато слугата иска да умре, това показва, че той има желание да напусне господаря си и да намѣри другъ нѣкой, по-добъръ отъ него.

Следователно, желае ли човѣкъ смъртъта, това показва, че той иска да се освободи отъ страдания. Наисти-

на, смъртта е освобождаване, но за кого? Смъртта освобождава праведния, но не и грѣшния. Като умре, праведниятъ се освобождава отъ всички противоречия и заблуждения въ живота си. Мнозина казватъ, че безъ заблуждения и противоречия не може да се живѣе. Да се мисли така, то е все едно да се подържа твърдението, че безъ ядене не може. Вѣрно е, че безъ ядене не може, но трѣбва точно да се опредѣли, безъ какво ядене не може. Безъ хлѣбъ не може да се живѣе, но безъ кокошки, агънца и прасета може. Рече ли съвсемъ да се откаже отъ ядене, човѣкъ ще се намѣри въ положението на Настрадайнъ Ходжа, който всѣки день намалявалъ храната на магарето си, докато го отвикналъ да яде. Обаче, въ който день магарето престанало да яде, и животътъ му се прекратилъ. Като знаете това, не се стремете да научите магарето си да не яде, защото ще го изгубите. Останете ли безъ магаре, вие ще се принудите сами да носите товара си.

„Понеже азъ живѣя, и вие ще живѣете“. Като живѣе, човѣкъ ще дойде до вътрешния смисълъ на живота. Да разбере човѣкъ вътрешния смисълъ на живота, това значи, да се свърже съ закона на любовта. Наистина, само любовта може да осмисли живота. Само любовта може да направи човѣка силенъ, благороденъ, ученъ. Въ старо време човѣкътъ на любовта наричали „магъ“, а днесъ го наричатъ князь, царь, божество. За онзи, който е придобилъ любовта, животътъ е лекъ. Който не е придобилъ любовта, той очаква на любовта на хората. Добре е да ви обичатъ, но праведнитѣ, а не грѣшнитѣ хора. Обичатъ ли ви грѣшнитѣ, това значи, да ви предадатъ своитѣ слабости, отъ които съ години не можете да се освободите. Когато грѣшникътъ ви обича, чрезъ любовта си той може да ви направи голѣми пакости. Въ такъвъ случай, за предпочитане е безлюбието на грѣшника, отколкото неговата любов. Когато грѣшникътъ не ви обича, вие сте затворени за него, и по този начинъ се освобождавате отъ слабоститѣ му. Обича ли ви, вие се отваряте за него като охлювъ и приемате слабоститѣ му. Докато не се е калилъ, докато не е разбралъ законитѣ на живота, човѣкъ не трѣбва да се отваря. Обичайте хората, безъ да се свързвате съ тѣхнитѣ слабости. Помагайте на хората, безъ да се свързвате съ тѣхъ. Преди да оби-

чате нѣкого, вие трѣбва да обичате Бога и заедно съ Него да отидете до онзи, когото обичате. Ако жената на твоя ближень е нещастна, преди да си я обикналъ, ти трѣбва да я примиришъ съ мъжа ѝ, да внесешъ любовта помежду имъ. Успѣешъ ли да направишъ това, и тѣ ще ти се радватъ, и ти ще имъ се радвашъ. [Какво ще придобие единъ мъжъ или една жена, ако внесатъ раздоръ въ едно семейство? Ако жената напусне мъжа си, или мъжътъ — жена си, това не е никакво разрешаване на въпроситѣ. Като напусне мъжа си, жената ще търси другъ мъжъ. Сжщото ще направи и мъжътъ. Ако се откаже отъ едно знание, отъ една теория, или отъ една религия, човѣкъ ще потърси други, по-нови. Слушате нѣкой да казва, че новото учение, новитѣ идеи разрешавали всички въпроси, всички отношения между хората. Отношенията между хората сж отдавна опредѣлени. Първата Причина, която е изпратила човѣка на земята, е опредѣлила отношенията му къмъ неговия ближень. Програмата, която човѣкъ трѣбва да изпълни на земята, е отдавна опредѣлена. Неговата задача не седи въ това, да си съставя нова програма, но да изпълни онази, която е вече опредѣлена. Въпрѣки това, човѣкъ си създава своя програма и търси щастието си тамъ, дето го нѣма. Каквото да прави човѣкъ, въ края на краищата неговата програма се анулира. Може ли простиятъ овчаръ да задоволи нуждитѣ и изискванията на царската дъщеря? Овчарътъ може да ѝ говори за природата, за своя естественъ животъ и да я задоволи за день-два. На третия день, обаче, тя ще започне да въздиша въ овчарската колиба и да мисли, по какъвъ начинъ да се върне въ двореца на своя баща.

Царската дъщеря символизира душата на човѣка, която е живѣла въ двореца на своя Великъ Баща, дето всичкитѣ ѝ нужди били задоволявани. Тя е слѣзла на земята, да живѣе въ овчарска колиба, да се учи. Какво може да даде свѣтътъ на хората? — Е, ще живѣемъ поне като хората, ще ядемъ, ще пиемъ, ще се веселимъ. Не, това не е животъ. Човѣкъ трѣбва да води съзнателенъ, разуменъ животъ, да се освободи отъ недоволството. Недоволството е проказа за човѣшкото съзнание. Влѣзе ли недоволството въ съзнанието на човѣка, той престава да разбира правилно нѣщата.

Каквото да говорятъ на недоволния, каквото да му даватъ, той все протестира, нищо не може да го задоволи. Недоволниятъ има особена философия, особени разбирания за живота. Той седи и мечтае за царската дъщеря. За да живѣе съ царската дъщеря, човѣкъ трѣбва да има нейнитѣ разбирания. За да се разбиратъ двама души, между мислитѣ и чувствата имъ трѣбва да има известно съответствие. За да могатъ двама души да живѣятъ въ хармония, тѣ трѣбва да сж готови да се жертвуватъ единъ за другъ. Не е ли готовъ човѣкъ да се жертвува за възвишеното въ свѣта, той не е въ състояние да се освободи отъ мжнотиитѣ въ живота. Ще кажете, че всички хора сж се жертвували, познаватъ закона на жертвата. Кога сж се жертвували? Когато сж се влюбвали. Наистина, когато мома и момѣкъ се влюбятъ, тѣ отправятъ единъ къмъ другъ особени, крадливи погледи, които представятъ нѣкакви инжекции. Инжекциитѣ на единъ отъ двамата излизатъ по силни, вследствие на което момата или момѣкътъ заболява. Ако момѣкътъ заболѣе, момата се заема да го лѣкува. Като го излѣкува, тя иска да ѝ даде голѣмо възнаграждение. Като се види въ несѣстоятелностъ да плати такава голѣма сума, той започва да мисли, какъ да избѣга, да се освободи отъ нея. Момата се сърди, недоволна е отъ него, говори за голѣмата жертва, която е направила. И той разправя за жертвата, която е направилъ за нея. Въ сжщностъ, нито момата се е жертвувала за момѣка, нито момѣкътъ за момата. Жертва, която води къмъ разлюбване, къмъ недовѣрие между хората, не е истинска жертва.

Христосъ казва: „Това е Животъ Вѣченъ да познаеш Тебе Единнаго Истиннаго Бога“. Днесъ хората страдатъ, разочароватъ се, разлюбватъ се, защото не се познаватъ. Въ познаването на нѣщата има нѣщо специфично, което опредѣля силата на човѣка. Специфичното се заключава въ любовта и въ вѣрата на човѣка. Любовта и вѣрата правятъ човѣка силенъ. Азъ не говоря за обикновената човѣшка любовъ и вѣра, но за онази любовъ, която внася животъ въ човѣка, и за онази вѣра, която не се разколебава при никакви условия.

Какво представя любовта? Любовта е сила, която нито ограничава, нито се ограничава. Ако хората биха се научили да не се мѣсятъ въ любовта на окръжава-

шитѣ, досега свѣтътъ би се оправилъ. Нѣма сила въ свѣта, която би могла да се противопостави на любовта. Като не разбиратъ любовта, хората се страхуватъ отъ нея, и едни-други се съветватъ, да не се влюбватъ, да не би да се разлюбятъ скоро и да страдатъ. Дето има влюбване и разлюбване, тамъ никаква любовъ не сществува. Ние наричаме това нѣщо „игра на любовъ“. Двама актьори, мома и момъкъ се влюбватъ, излизатъ на сцената, да покажатъ предъ хората своята любовъ. Въ истинската любовъ нѣма влюбване и разлюбване. Тамъ гори вѣченъ, неугасимъ огънь, запаленъ отъ Божественния Духъ. Този огънь никога не изгасва. Който мисли, че може да изгаси огъня на Божествената любовъ, той не знае, какво въ сщностъ представя любовта. Посети ли любовта човѣка, той трѣбва или да бѣга отъ нея, или да ѝ се подчини. Обаче, бѣгането не разрешава въпроситѣ. Дойде ли любовта при васъ, вие трѣбва да ѝ се подчините — нищо повече.

„Понеже азъ живѣя, и вие ще живѣете“. — Защо живѣе Христосъ? — Защото обича Отца си. Следователно, като обичате Отца си, и вие ще живѣете. Христосъ е пазилъ своята вътрешна връзка съ Бога, вследствие на което ималъ вѣченъ животъ. Влѣзе ли любовта въ човѣка, отъ бездаренъ тя го прави даровитъ, отъ ленивъ — прилеженъ. Любовта внася великъ импулсъ въ човѣка. Любовта осмисля живота. Това сж опитности, презъ които сж минавали и минаватъ всички хора. Любовта е посещавала много пжти човѣка, но той всѣкога я изпускалъ. За оправдание, човѣкъ казва, че е изгубилъ любовта си, понеже е билъ простъ, невежа. Отъ друга страна, сщиятъ човѣкъ казва, че е създаденъ по образъ и подобие Божие. Кое отъ дветѣ е вѣрно: че е простъ човѣкъ, или че е създаденъ по образъ и подобие Божие? Ако наистина човѣкъ е създаденъ по образъ и подобие Божие, какъ е възможно да не е позналъ любовта, т. е. образа на своя Създателъ? Ако нѣкога, по известни причини, човѣкъ е изгубилъ любовта, днесъ той не трѣбва да се оправдава съ простотата и съ невежеството си, но да се обърне къмъ Христа и да поеме онзи пжтъ, отъ който нѣкога се е отклонилъ.

Днесъ всички хора сж недоволни, търсятъ нѣщо, което да ги задоволи. Недоволството предизвиква преждевременна старостъ. По какво познавате старостта?

По бръчките на кожата. Бръчките сж признак на сухота въ организъма. За да се подмлади, човѣкъ трѣбва да внесе въ организъма си отъ онази първична вода, която е носителка на живота. Достатъчно е да се направи само една инжекция отъ първичната вода въ кръвта на стария дѣдо и старата баба, за да ги видите вече превърнати въ младъ момѣкъ и млада мома, които се разговарятъ помежду си за любовта. Да се мисли, че стариятъ не може да люби, е толкова вѣрно, колкото и твърдението, че той не се нуждае отъ храна. Да не люби, това е неестествено и временно състояние за стария. Естествено е състоянието на човѣка да люби, независимо отъ това, дали е старъ или младъ. Колкото е необходимо за човѣка да яде, толкова е необходимо и да люби. Грѣхътъ на човѣка не се заключава въ яденето и въ обличането му, но въ непознаване на любовта. Човѣкъ трѣбва да познава любовта и да я прилага на време и на мѣсто. Който се е запалилъ отъ огъня на любовта, той е въ състояние да запали всѣки, който се докосне до него. Като не разбиратъ проявитѣ на любовта, хората ѝ приписватъ неестествени качества. Тѣ казватъ, че нѣкой не могълъ да спи отъ любовъ. Това не е вѣрно. Който люби, той спи, почива, яде, говори, живѣе добре. Като не разбиратъ любовта, хората ѝ приписватъ редъ паталогически прояви. Паталогията е наука за болнитѣ хора, а не за здравитѣ. Любовта е за здравитѣ. Задачата на човѣка е да освободи любовта отъ ония паталогически прояви, останали отъ вѣковетѣ, и да я приложи въ нейния естественъ видъ. Задачата на човѣка е да освободи и религията, и науката отъ тѣхнитѣ неестествени положения, да ги види въ онази чистота, въ каквато сж се родили за пръвъ пѣтъ въ човѣшкия умъ и въ човѣшкото сърдце.

Следователно, една отъ задачитѣ на новото учение е да изнесе любовта въ тази форма, въ каквато е поставена въ свръхсъзнанието на човѣка. Да познае човѣкъ любовта, която действува въ свръхсъзнанието, това значи, да познава Божествения животъ. Този животъ наричаме изгрѣвъ на слънцето. Да познава човѣкъ любовта на самосъзнанието, това подразбира духовния животъ, когато слънцето е въ своя зенитъ. И най-после, да познава човѣкъ любовта на съзнанието, това значи влизането му въ физическия животъ, когато слънцето

се намира въ своя залѣзъ. Стане ли сутринъ, човѣкъ трѣбва да хване началото на Божествения день, нареченъ свещенъ моментъ на любовта. Този моментъ е нареченъ прѣвъ лжчъ на любовта. Този моментъ се срѣща и на обѣдъ, когато слънцето е въ своя зенитъ, и вечеръ, при залѣза на слънцето. Изгуби ли човѣкъ този моментъ, всичкитѣ му работи се развалятъ. Безъ Божественото животътъ на човѣка представя празна воденица, която дига шумъ, но никаква работа не върши. Обаче, животътъ на всѣки човѣкъ, който е намѣрилъ Божественото, е пълненъ. На такъвъ човѣкъ може да се върва. Вървайте въ всѣки човѣкъ, който е намѣрилъ свещения моментъ на любовта въ изгрѣващото, въ обѣдното и въ залѣзващото слънце. Този човѣкъ е намѣрилъ истината.

Христосъ казва: „Понеже азъ живѣя, и вие ще живѣете“. Не е достатъчно човѣкъ само да живѣе, но той трѣбва да живѣе като Христа. Христосъ казва: „Както ме е Отецъ възлюбилъ, така и азъ ви възлюбихъ“. Христосъ живѣе въ закона на любовта, и споредъ този законъ дава всичко въ жертва. Щомъ е така, и хората трѣбва да дадатъ всичко въ жертва, да се самоотрекать. Самоотричането е неизбѣженъ законъ. Човѣкъ трѣбва да се отрече отъ всичко старо въ себе си: отъ своето старо знание, отъ своето старо разбиране на живота. Не се ли отрече отъ старото, той не може да се домогне до Божественото. Докато живѣятъ, докато се хранятъ и лѣкуватъ по старъ начинъ, хората ще останатъ на една и съща степенъ на развитие. Нѣма защо да се проповѣдва на хората, какъ да живѣятъ, какъ да се хранятъ и обличать. Дайте имъ свѣтлина, чистъ въздухъ, чиста вода и доброкачествена храна и не се безпокойте. Въ чистия въздухъ, въ чистата вода и храна тѣ сами ще намѣрятъ Бога. Какво повече имъ е нужно? Каква по-велика молитва е нужна на човѣка отъ тия четири елемента? Като ги приеме въ себе си, той е готовъ вече да се моли. Обаче, човѣкъ може да се моли, само когато въ него присѣтствува Великия Божи Духъ, Който познава законитѣ и дава свѣтлина и сила на човѣка да ги прилага. При това положение молитвата на всѣки човѣкъ се приема. Значи, когато Духътъ присѣтствува въ човѣка, ние казваме, че той е пещъ, въ която гори свещениятъ огънъ на любовта.

Отсѣтствува ли Духътъ въ човѣка, той е пещь, въ която свещениятъ огнь на любовта не гори.—Защо този огнь не гори?—Има нѣщо неправилно: или пещьта има нѣкакъв недостатъкъ, или вжглицата не сж доброкачествени, или пѣкъ съвсемъ отсѣтствуватъ. Дето свещениятъ огнь гори, тамъ е любовта. Изгасне ли той, и любовта изчезва. Какво представя човѣкъ безъ любовта? Да любишъ, значи да живѣешъ. Щомъ не любишъ, ти си лишенъ отъ живота, отъ Божествения принципъ, който работи въ всѣки човѣкъ. Щомъ изгуби любовта, човѣкъ започва да я търси тамъ, дето не сжествува. Като не я намѣри, той започва да отпада духомъ, докато единъ день се види остарѣлъ, измжченъ, безъ никаква свѣтла мисль за животъ. Време е човѣкъ да се върне къмъ първичната любовъ, къмъ първичното вѣрую, което е било достояние на всички вѣрващи, на всички чисти хора по умъ и сърдце.

„Понеже азъ живѣя, и вие ще живѣете“. Христосъ и до днесъ още живѣе и ще продължава да живѣе за вѣчни времена. Христосъ ще носи любовта въ свѣта и ще помага на хората, докато и тѣ я възприематъ и могатъ взаимно да си помагатъ. Това значи, да придобие човѣкъ Божественото. Щомъ Божественото се оттегли отъ него, той става обикновенъ човѣкъ. Като обикновенъ, той прилича на всички хора. Когато казваме, че всички хора си приличатъ, имаме предъ видъ човѣшкото естество въ човѣка, а не Божественото. Когато плаче, страда и се мжчи, причината за това е човѣшкото. Божественото никога не страда и не плаче. Когато Христосъ заплака, това бѣше изявление на човѣшкото въ Него. При това, Христосъ не плака за себе си, а за евреитѣ, както и за цѣлото човѣчество, които сами затвориха пѣтя си къмъ духовния свѣтъ.

„Понеже азъ живѣя, и вие ще живѣете“. Съ други думи казано: Понеже азъ любя, и вие ще любите. Любовта е предметъ, който и мждрецитѣ въ древността сж изучавали, но и днесъ още я изучаватъ. Като изучава любовта, човѣкъ дохожда до тънко различаване на нейнитѣ прояви. Той различава проявитѣ на любовта въ обикновения човѣкъ отъ тия на високо напредналия по умъ и по сърдце. Това различие се вижда въ погледа, въ усмивката, въ всички движения. Всѣка мисль, която минава презъ човѣшкитѣ очи, храни самитѣ очи.

Колкото по-възвишени мисли минаватъ презъ човѣшката глава, толкова по-фина храна представятъ тѣ за човѣка. Затова е казано въ Писанието, че не само съ хлѣбъ може да живѣе човѣкъ, но и съ всѣко Слово, което излиза отъ Бога. Силата на човѣка седи въ неговата мисълъ. Мисълъта храни човѣка така, както и хлѣбътъ. Ако мислитъ на човѣка не сж здравословни, колкото да се храни физически, той пакъ ще линѣе. Който живѣе по законитъ на любовта, на вѣрата и на надеждата, той и съ сухи корички хлѣбъ може да бжде здравъ и веселъ. Днесъ малко хора могатъ да повѣрватъ, че мисълъта храни човѣка. Тѣ мислятъ, че хлѣбътъ само дава сила на човѣка. Словото Божие е живиятъ хлѣбъ, за който Христосъ е говорилъ. Той представя сгжстена Божествена енергия. Житното зърно е едно отъ възлюбенитъ деца на ангелитъ. Които не разбиратъ значението на житното зърно, гледатъ на него като на обикновено нѣщо. Тѣ не подозиратъ даже, каква жертва прави житното зърно за човѣчеството. Когато хората го дѣвчатъ, то казва: Радвамъ се, че ме дѣвчете и мога да ви дамъ нѣщо отъ себе си. При това, колкото повече ме дѣвчете, толкова повече давамъ.

Когато се говори за любовта, хората трѣбва да знаятъ, че разликата между Божествената и човѣшката любовъ е такава, каквато между старитъ и нови дрехи. Не е все едно да облѣче човѣкъ стари или нови дрехи. За да се облѣче съ нови дрехи, той първо трѣбва да се окжпе, да тури чиста риза. Следъ това ще облѣче новитъ си дрехи. Само новиятъ човѣкъ може да живѣе въ Божествената любовъ. Които не разбиратъ тази любовъ, искатъ да примирятъ новото съ старото. Това е невъзможно. Невъзможно е човѣкъ да облѣче нови дрехи върху старитъ. Той трѣбва да съблѣче старитъ си дрехи и тогава да облѣче новитъ. Дали човѣкъ е влѣзълъ въ новия животъ, или още е въ стария, това е въпросъ на съзнанието. Външността не опредѣля нѣщата. Стариятъ и младиятъ човѣкъ се отличаватъ по своята мисълъ, а не по външна форма. Нѣкой човѣкъ външно е старъ, а по мисли и чувства е младъ. И обратно: нѣкой външно е младъ, а по мисли и чувства е старъ. Младиятъ и стариятъ могатъ да се разбиратъ, когато мислятъ еднакво. Младиятъ говори на стария за наука, за изкуства, а стариятъ, макаръ и неучень, слу-

ша съ внимание и удобрява всичко, къмъ което младиятъ се стреми. Ако младиятъ не се интересува отъ мисълта на стария и намира, че не заслужава да го слуша, той е преждевременно остарѣлъ. Той се е втвърдилъ въ своитѣ разбирания. Мжчно се възпитава такъвъ човѣкъ. Истински младъ е онзи, който е готовъ всѣки день да прибавя по нѣщо ново къмъ своята вѣра, къмъ своето знание, къмъ своитѣ убеждения. Ако човѣкъ остане съ сжщата вѣра, съ сжщитѣ знания и убеждения, каквито сж имали неговитѣ дѣди и прадѣди, какъвъ смисълъ има тогава знанието, науката, религията? Ще каже човѣкъ, че живѣе добре, че има правилни разбирания за живота. Човѣкъ може да живѣе добре, но има по-добъръ животъ и отъ неговия. Той може добре да разбира живота, но има по-добри разбирания и отъ неговитѣ.

Христосъ казва: „Понеже азъ живѣя, и вие ще живѣете“. Който иска да живѣе, той трѣбва да работи съзнателно върху себе си. Ще кажете, че сждбата ви е опредѣлена, и човѣкъ, колкото да работи, не може да я измѣни. Има една сждба опредѣлена, наречена първична сждба, но има една сждба, която човѣкъ всѣки день пише. Както живѣе, така пише. Той самъ пише сждбата си. Отъ човѣка зависи да си напише добра или лоша сждба. Затова е даденъ умъ на човѣка, да мисли, да не се хвърля безогледно въ една или въ друга посока. Като мисли, той пакъ нѣма да бжде щастливъ, но поне ще се освободи отъ ненужнитѣ страдания. На земята щастие нѣма. На земята има само учение. Ако срещнете нѣкои щастливи хора, ще знаете, че тѣ сж изпреварили времето си. Тѣ сж дошли съ нѣкаква особена мисия. Тѣ могатъ да живѣятъ само въ разсадницитѣ на живота. Искате ли да станете силни хора, вие трѣбва да превъзмогнете условията, въ които живѣете.

„Понеже азъ живѣя, и вие ще живѣете“. Да живѣешъ, това е най-голѣмото благо за тебе. Да живѣешъ, това значи, да съзнавашъ, че Богъ, ангелитѣ, добритѣ хора въ свѣта сж тилъ за тебе. Нѣкой казва, че живѣе, а въ сжщото време не вѣрва въ Бога, въ ангелитѣ, въ добритѣ хора. Той ходи натукъ-натамъ, лута се, нѣма никаква опора въ живота си. Какъвъ вѣрващъ е той? Въ това отношение, всѣки банкеръ има по-голѣма вѣра отъ мнозина вѣрващи. Нуждае ли се отъ

пари, той вѣрва, че като изпрати единъ чекъ до нѣкоя банка, веднага ще получи известна сума. — Защо вѣрва той? — Защото е вложилъ нѣщо въ тази банка. Вѣрващиятъ се моли на Бога да му помогне материално, но не вѣрва, че ще получи отговоръ на молитвата си. — Защо? — Защото нищо не е вложилъ въ Божествената банка. Ако е вложилъ нѣщо, ще получи отговоръ на молитвата си. На всѣки човѣкъ се дава съответно на това, което е вложилъ въ Божественитѣ банки, или въ банкитѣ на природата. Може ли да очаква човѣкъ нѣщо, ако нищо не е вложилъ? За да очаква, човѣкъ трѣбва да е вложилъ нѣщо. Затова, именно, Христосъ казва: „Събирайте си съкровища за небето, дето нито молецъ ги напада, нито рѣжда ги разяжда“. Човѣкъ все трѣбва да даде нѣщо отъ себе си, за да дойде до положителното знание на живота. Малцина постигатъ това знание. Причината, поради която мнозина не успѣватъ въ това знание, се дължи на факта, че тѣ искатъ да се осигурятъ чрезъ него, да живѣятъ добре. Тѣ не успѣватъ още и поради това, че правятъ разлика между единъ и другъ животъ. Животътъ, обаче, е единъ и непреривенъ. Всѣки живѣе единъ или другъ животъ, споредъ степенъта на своето развитие. Ако единъ ангелъ слѣзе отъ небето, той ще живѣе съ радостъ. Земниятъ животъ ще бѣде за него красиво развлѣчение. Сжщиятъ животъ е мжчение за обикновения човѣкъ. Радвайте се, когато разумни, свѣтли сжщества слизатъ на земята и се обличатъ въ човѣшка форма. По този начинъ между тия сжщества и обикновенитѣ хора става такава обмѣна, каквато между капиталитѣ на различнитѣ държави. Държавитѣ не трѣбва да очакватъ само на взаимната обмѣна на капиталитѣ си, но тѣ трѣбва да обърнатъ погледа си и къмъ възвишения, разуменъ свѣтъ да получатъ тѣхнитѣ капитали. Оттамъ тѣ ще получатъ капитали въ видъ на плодородие на жито и на различни зърнени храни. Ще кажете, че и плодородието е добро, но още по-добре е човѣкъ да разполага съ нѣкакви капитали, вложени въ банкитѣ. Добре е да има човѣкъ капитали, но да не ги заравя въ земята, че да не знае, кжде ги е турилъ.

Въ турско време, единъ българинъ ималъ голѣмо богатство, все злато, което искалъ да скрие нѣкжде въ земята, да не го взематъ турцитѣ. Единъ день той го

заровилъ въ земята и се върналъ у дома си спокоенъ, че никой не може да му го вземе. Понеже не посещавалъ често това мѣсто, той забравилъ, кжде заровилъ паритѣ си. Наистина, той ги скрилъ отъ турцитѣ, но и отъ себе си ги скрилъ. Така останали паритѣ въ земята, и той заминалъ за другия свѣтъ безъ тѣхъ. Никой не могълъ да се възползува отъ неговото богатство. Какво богатство е това, което съ години лежи въ земята, безъ да може нѣкой да се ползува отъ него?

Какво е важно за всѣки човѣкъ? Отъ какво се интересува човѣкъ? Отъ живота. Днесъ пушамъ единъ листъ, на който може да се подпише всѣки, който желае да стане акционеръ на голѣмата природна банка. Който иска да участвува въ тази банка, той трѣбва да вложи известна сума. Срещу тази сума ще му се дадатъ съответно количество акции. Единъ день той ще получи отъ банката часть, съответна на това, което е вложилъ. Природната банка предлага на всѣки свой членъ три акции: първата акция струва десетъ лева, втората — сто, а третата — хиляда. Следователно, който иска да участвува въ благата на природната банка, той трѣбва да внесе всичко 1110 лева.

„Понеже азъ живѣя, и вие ще живѣете“.

-
18. Беседа отъ Учителя, държана на 29 декемврий, 1929 г.
София. — Изгрѣвъ.

Отъ сърдцето.

„Защото отъ сърдцето излизатъ помисли лукави“. *)

Разликата между разумния и неразумния животъ се заключава въ последователността на нѣщата. »Разумность сжществува тамъ, дето има последователность. Дето нѣма последователность, никаква разумность не сжществува. »Слушате ли нѣкой човѣкъ днесъ да говори едно, а утре — друго, той не е разуменъ. Въ неговата мисль нѣма последователность. Отъ такъвъ човѣкъ нищо не може да се очаква. »Разуменъ човѣкъ е онзи, въ мислитѣ, въ чувствата и въ действията на когото има пълна последователность. »Това е законъ, който има отношение къмъ цѣлокупния животъ. Прочетете книгата на нѣкой ученъ, поетъ, писателъ или философъ и вижте, има ли последователность въ тѣхнитѣ мисли. Ако има последователность, вие смѣло можете да кажете, че това сж разумни хора. »Въ всички свѣтове — физически, духовенъ и умственъ, разумностьта се отличава съ последователность. »Тѣй щото, дето има последователность, тамъ има и музика, и изкуство, и култура, въ широкъ смисль на думата. Безъ последователность никакво възпитание не сжществува. Какъ ще възпитате детето, ако не спазвате известна последователность въ храната? Храната и начинътъ на храненето представятъ основа на човѣшкия животъ. За да бжде кжщата устойчива, преди всичко основата ѝ трѣбва да бжде здрава. Материалътъ на основата ѝ трѣбва да бжде здравъ, но сжщевременно и сцѣплението между съставнитѣ части на материала трѣбва да бжде силно. Значи, и при градежа на кжщитѣ трѣбва да се спазва известна последователность.

»Отъ сърдцето излизатъ помисли лукави«. Съвременнитѣ учени, общественици и възпитатели говорятъ за възпитание на младото поколѣние, за подобряване на човѣчеството. Тѣ се стремятъ да развиватъ интелигентность въ децата, да турятъ редъ и порядъкъ въ жи-

*) Матей 15 : 19.

вота. Ако за всичко това трѣбва отсега нататък да се работи, свѣтътъ е фалиралъ. Интелигентностъ, вѣра, редъ сѣществуватъ въ свѣта. Време е човѣкъ да отправи погледа си къмъ положителната наука, която ще му покаже, какво трѣбва да обработва въ себе си, какъ да го обработва и кѣде да го складира, както търговецътъ складира стоката си. Човѣкъ не може да изработи повече отколкото е материалътъ, който му е даденъ. Той не може да продаде повече отъ това, което е изработилъ. Най-после и печалбата му ще зависи отъ качеството на онова, което е продалъ. Ще кажете, че търговцитѣ могатъ да лъжатъ клиентитѣ си, като имъ продаватъ стоката си по-скѣпо, отколкото струва. И това е възможно, но и въ лъжата има предѣлъ. Всѣки човѣкъ може да бѣде лъганъ най-много три пѣти въ живота си. Въ какво се заключава лъжата? Лъжата се заключава въ изнасяне на фактитѣ въ такава форма, съ такова съдържание и съ такъвъ смисълъ, каквито въ действителностъ не сѣ. Лъжата прониква и въ религиозния, и въ обществения, и въ семейния животъ на хората. Ние казваме: Право вѣрую е онова, което има отношение къмъ разумния животъ на човѣка.

Съвременнитѣ хора сѣ дошли до положение да изучаватъ живота като изкуство. Въ изкуството да живѣе, човѣкъ трѣбва да расте и да се развива, а сѣщевременно да изучава законитѣ на своето растене и развиване. Не познава ли тия закони, той ще бѣде изложенъ на постепенно разрушаване, безъ да може самъ да си помогне. Човѣкъ може да се разрушава и физически, и духовно. Разруши ли се тѣлото на човѣка, съ него заедно се руши и психиката му. Казватъ за нѣкого, че е отпадналъ въ убежденията си. Това не значи, че е измѣнилъ убежденията си, но ги е ограничилъ, не е далъ възможностъ да се разширятъ. Може ли да измѣни човѣкъ понятието си за свѣтлината? Ако не работи, ако съзнателно не възприема свѣтлината въ себе си, човѣкъ остава съ ограничени разбирания за нея. Обаче, възприема ли я съзнателно, той всѣки день разширява понятията си за нея. Самата свѣтлина и отношенията ѝ къмъ сѣществата не се измѣнятъ. Сѣщото може да се каже и за любовта. Каквато е била любовта преди хиляди години, такава е и днесъ. Когато говоримъ за различни видове любовъ, това се

дължи на хората. Тъ не възприематъ и не прилагатъ любовта еднакво, вследствие на което и проявитъ ѝ сж различни. Ако презъ една леща съберете слънчевитъ лъчи и ги насочите къмъ нѣкой предметъ, вие можете да го запалите. Сжщата пакостъ можете да направите и съ любовта. Като знаете това, оставете свѣтлината и любовта да се проявяватъ въ естествения си видъ, безъ никакво външно насилие отъ ваша страна.

Животътъ на сегашнитъ хора е пълненъ съ аномалии, защото тѣ искатъ да станатъ учени, да заповѣдватъ на природата, да станатъ нейни господари. Въ древността хората сж имали желание да омагьосватъ, да си служатъ съ различни магии. Сегашнитъ хора пъкъ искатъ да бждатъ учени, всесилни, да правятъ, каквото желаятъ. Нито едниътъ, нито другитъ сж успѣли въ своитъ желанія.—Защо? → Защото само разумниятъ може да прави, каквото иска. Въ своитъ желанія и стремежи той се съобразява съ великитъ закони на природата. Той никога не изнасилва природнитъ закони. Всѣки човѣкъ, който се противопоставя на природнитъ закони, самъ се е разрушилъ. Той не е разуменъ човѣкъ. Който се е опиталъ да се противопостави на природата, той е получилъ такъвъ урокъ, който съ вѣкове не може да забрави. Дали той е ученъ, светия или обикновенъ човѣкъ, природата нѣма да му прости. Колкото по-високо стои човѣкъ въ развитието си, толкова по-голямъ е неговата отговорностъ. Той носи послѣдствията на всѣко нарушаване на природнитъ закони. На обикновения, малко ученъ човѣкъ, се прощаватъ правописнитъ грѣшки, но на писателя, на учения и на поета не се прощаватъ. Праведниятъ, като направилъ една морална погрѣшка, веднага я изправя. Той не се извинява нито съ условията, нито съ незнание. Щомъ сгрѣши, веднага изправя погрѣшката си. Не я ли изправи, природата го глобява. Глобата седи въ това, да подигне всички ония, за падането на които той е станалъ причина. Този законъ се отнася до всички хора. Каквато загуба сте причинили на хората, рано или късно, вие трѣбва да я платите. Индуситъ наричатъ този законъ „карма“. Други го наричатъ „сждба“.

Днесъ всички хора се запитватъ, сжществува ли карма, сжществува ли сждба въ свѣта. Какъвъ отговоръ ще си дадатъ, това не е важно. Важно е, че тѣ

се намиратъ предъ законъ на „причини и последствия“ и го изпитватъ на собствения си грѣбъ. Сжествува една последователностъ въ свѣта. Внесе ли известно нарушение въ този законъ, човѣкъ неизбежно носи последствията на това нарушаване. Като живѣе, човѣкъ трѣбва да спазва закона на последователността и въ тритѣ свѣта. На физическия свѣтъ той трѣбва да знае, какъ да се храни, какъ да диша, какъ да пие вода и какъ да възприема свѣтлината. Той трѣбва да има добре организирано физическо тѣло. Влѣзе ли въ духовния свѣтъ, той трѣбва да има добре организирано астрално тѣло. За умствения свѣтъ пъкъ трѣбва да има добре организирано умствено тѣло. Който е развилъ и тритѣ си тѣла, той може да се нарече разуменъ човѣкъ. Той може да спазва закона на последователността. Колкото е важно физическото тѣло на човѣка, толкова сж важни астралното и умственото му тѣла.

— Сега, като говоря за разуменъ и неразуменъ човѣкъ, това не значи, че неразумниятъ е лошъ човѣкъ. Споредъ мене, лошъ човѣкъ е онзи, който, за направеното му добро, отговаря съ зло. За обяснение на тази мисль ще приведа следния примѣръ. Единъ богатъ човѣкъ отишълъ на една голѣма, пълноводна рѣка да се къпе. По едно време той загазилъ въ единъ водовъртежъ и започналъ да се дави. Въ този моментъ край рѣката минавалъ единъ беденъ пѣтникъ. Като видѣлъ давящия се, той веднага се спусналъ къмъ него и го извадилъ отъ водата. Едва се окопитилъ отъ положението си, богатиятъ погледналъ къмъ пѣтника и позналъ въ лицето му единъ отъ своитѣ длѣжници. Вмѣсто да благодари на пѣтника, който го спасилъ отъ удавяне, богатиятъ се приближилъ до него, хваналъ го за яката и му казалъ: Хайде сега въ участъка. Ти ми дължишъ 30,000 лева. Отъ дълго време те търсѣхъ и едва днесъ те намѣрихъ. Докато не дадешъ обещание, че ще платишъ дълга си, нѣма да те пусна. Бедниятъ се подчинилъ на положението. Той прекаралъ нѣколко деня въ затвора, дето трѣбвало да обещае, че ще употреби всички усилия да плати дълга си. Наистина, съ голѣми усилия и мжки той изплатилъ дълга си и се освободилъ отъ богатия. Отъ всичко, което преживѣлъ, бедниятъ дошълъ до философското заключение: „Направи добро, за да намѣришъ зло“. Оттамъ

насетне тия думи се употребяват като поговорка отъ българитѣ. Значи, предполага се този пѣтникъ да е билъ българинъ. Какво мнение може да си състави човѣкъ за богатия? За богатия може да се каже само това, че е билъ лошъ човѣкъ. Да ти направятъ добро, като те спасятъ отъ смъртъ, и следъ това да отговоришъ съ зло, това значи лошъ човѣкъ. Да простишъ дълга на онзи, който те е спасилъ отъ смъртъ, това е най-малкото добро, което можешъ да направишъ. Какъ мислите, бедниятъ пѣтникъ взелъ ли е поука отъ този случай? Колкото пѣти му се случвало да спасява нѣкой свой кредиторъ отъ смъртъ, той предварително го питалъ, готовъ ли е да прости дълга му. Ако кредиторътъ обещавалъ, че ще прости дълга му, само тогава той му се притичалъ на помощъ.

Днесъ по-голъма частъ отъ хората си служатъ съ два морала. Когато сж свободни, когато работитѣ имъ вървятъ добре, когато сж силни, тѣ прилагатъ онзи моралъ, който има предъ видъ само тѣхнитѣ интереси. Щомъ се намѣрятъ на тѣсно, тѣ прилагатъ общия моралъ, който засѣга интереситѣ на дветѣ страни. Рѣдко ще срещнете човѣкъ, който за голѣмото добро, което сте му направили, да ви отговори съ зло. Историята помни само единъ подобенъ случай. Той е случаятъ съ Христа. Така постѣпиха евреитѣ съ Христа. Христосъ, Който създаде еврейския народъ, Който го освободи отъ робството, бѣше разпнатъ на кръста отъ тѣхъ. При това, Христосъ нищо не имъ дължеше.

Христосъ казва: „Отъ сърдцето излизатъ помисли лукави“. Защо съществува злото въ свѣта, това е въпросъ, който и досега не е разрешенъ и нѣма да се разреши. Докато човѣкъ живѣе въ разрѣзъ съ Божиитѣ закони, съ разумнитѣ закони на природата, той всѣкога ще се натъква на злото. Докато човѣкъ се опитва да корегира законитѣ и порядъка на великата природа, злото винаги ще се промѣква въ неговия животъ, както апашътъ въ кѣщата му. Гърнето не може да корегира грънчаря. Ако гърнето се осмѣли да корегира своя създателъ, последниятъ или ще го надrobi на части, или ще го употребѣи като сждъ за нечистотии. — Защо ми е дадена тази долна служба?—Да се научишъ да мислишъ право и да не корегирашъ онзи, който те е създалъ. Да приложишъ единъ принципъ, това не зна-

чи, че трѣбва да го корегирашъ. Щомъ го корегирашъ, това показва, че не си го разбралъ.

И тъй, дойдете ли до великитѣ принципи на живота, тамъ не се позволява никаква корекция. Обикновениятъ, грѣшниятъ човѣкъ нѣма право да корегира Великото начало на живота. Праведниятъ пъкъ само по себе си се разбира, че той никога не би си позволилъ да корегира Божественото. Той разбира Божественото и го прилага така, както се проявява. Истински праведенъ е онзи, който отъ началото на живота си до края не е допусналъ въ ума си една лоша мисль и въ сърдцето си едно лошо чувство. При всички случаи на живота си, при радости и скърби, той всѣкога е запазвалъ своя вътрешенъ миръ и разположение на духа. Че не сте такива праведни, това нищо не значи. Това не трѣбва да ви отчайва и обезсърдчава. Много пжти ще се обезсърдчавате и насърдчавате, но трѣбва да вървите напредъ. — Ама ние сме справедливи. — Това е другъ въпросъ. Да бъдете справедливи, това е ваша длъжностъ. Става ли въпросъ за правдата, тя е незавършенъ процесъ. Праведниятъ е съгласувалъ живота на ума и на сърдцето си, вследствие на което и действията му сж хармонични. Добриятъ музикантъ взима вѣрни, чисти тонове. — Защо? — Между ума и сърдцето му има хармония. Влѣзе ли нѣкакъвъ елементъ отвънъ, който внася най-малкото нарушение на тази хармония, тоноветѣ му излизатъ нечисти. Музикантътъ трѣбва да пази своето вътрешно равновесие. Излѣзе ли отъ своето равновесие, той изгубва чистотата на тоноветѣ си.

Това, което се изисква отъ музиканта, се иска и отъ обикновения човѣкъ. Всѣки трѣбва да се стреми да придобие вътрешно равновесие и миръ и като го придобие, да се стреми да го запази. Понеже често нарушаватъ своето вътрешно равновесие, хората се запитватъ, какъ ще прекаратъ живота си. Правъ е човѣкъ да си задава този въпросъ, но той трѣбва самъ да си отговори. Ако мечката зададе сжщия въпросъ, ще ѝ се отговори: Ти ще прекарашъ живота си като мечка. На вълка ще се отговори, че ще прекара живота си като вълкъ. На птицата ще се отговори, че ще прекара живота си като птица. Рибата ще прекара живота си като риба и т. н. Човѣкъ, обаче, трѣбва да прекара живота

си като човѣкъ. Щомъ се явилъ въ човѣшка форма, човѣкъ трѣбва да знае, какви сж качества на човѣка, и да живѣе съобразно тѣхъ. Като не мислятъ върху предназначението си като човѣци, мнозина казватъ, че не се нуждаятъ отъ наука, отъ изкуство, отъ музика, отъ богатство и живѣятъ день за день, безъ да прилагатъ онова, което е вложено въ тѣхъ. Такъвъ животъ се придружава съ страдания. Тѣ започватъ да боледуватъ, ставатъ сиромаси, невежи и започватъ да безпокоятъ Господа, защо ги е оставилъ, защо имъ е далъ толкова страдания. Онзи, който се нарича човѣкъ, той трѣбва да знае причинитѣ на своитѣ страдания. Той трѣбва да знае, защо боледува, защо страда, защо е сиромасъ, защо е невежа. Нищо въ свѣта не е случайно. Христосъ казва, че злото произтича отъ сърдцето. Човѣшкото сърдце е свързано съ астралния свѣтъ. Астралниятъ свѣтъ пъкъ е областъ отъ духовния свѣтъ. Когато хората за пръвъ пжтъ сж прогледали и започнали да чуватъ, тогава се явило злото въ свѣта. Следователно, зрението и слухътъ сж причина за съществуването на злото.

Въ древността единъ царъ ималъ две дъщери: едната била слѣпа, а другата — глуха. Когато дошло време да се женятъ, на слѣпата се падналъ много грозенъ момъкъ, но сладкодуменъ. На глухата се падналъ красивъ момъкъ, но крайно грубъ. Той по цѣли дни викалъ, сърдѣлъ се, ругаелъ, когото срещнѣлъ на пжтя си. Като чувала само сладки, благи думи отъ устата на мжжа си, слѣпата царска дъщеря си казвала: Кой знае, колко е красивъ моятъ мжжъ, щомъ знае толкова сладко да говори! Глухата царска дъщеря често си казвала: Като гледамъ красотата на моя мжжъ, кой знае, колко сладко говори! И дветѣ царски дъщери живѣли въ миръ и съгласие съ своитѣ избраници. Царътъ страдалъ много за недостатъцитѣ на своитѣ дъщери, но единъ отъ мждрецитѣ на това време му казвалъ: Царю честити, благодари, че Провидението е дало по единъ недостатъкъ на дъщеритѣ ти. Ако нѣмаха тия недостатъци, тѣ щѣха да бждатъ по-нѣщастни, отколкото сж днесъ.

Повечето съвременни хора сж слѣпи и глухи. Ако нѣкой има силно зрение, добре вижда външния свѣтъ, но той вижда отвжтрѣ слабо. И обратно: ако отвжтрѣ ви-

жда добре, отвънъ вижда слабо. Сжщото може да се каже и за слуха. Това показва, че нѣщата на физическия свѣтъ сж относителни. Служате да казватъ за нѣкого, че е лекъ човѣкъ, а за другъ, че е тежкъ. Ако това се отнася до моралния животъ на човѣка, ще излѣзе, че лекиятъ човѣкъ е по-малко мораленъ отъ тежкия. Донѣкжде е така. Лекъ човѣкъ е онзи, който лесно се подава на всѣкакво чуждо влияние. Въ химията металитѣ се дѣлятъ на леки и на тежки. Тежкитѣ метали иматъ по-голѣмо приложение въ живота отъ лекиѣ. Нѣкои отъ тежкитѣ метали — като сребро, злато, платина, радий се отнасятъ къмъ благороднитѣ метали. Затова и българскиятъ поетъ П. Р. Славейковъ е казалъ въ едно отъ стихотворенията си: „Парице, парице, все-силна царице, съ тебе въ рая, безъ тебе въ ада“. Кой може да мисли, че парата ще го заведе въ рая? Само простиятъ, глупавиятъ мисли така. Парата не може да заведе човѣка въ Царството Божие. Парата е мощно нѣщо, но за физическия свѣтъ. На физическия свѣтъ паритѣ, богатството създаватъ потикъ за работа, за движение, за мисль, но чрезъ паритѣ не може да се влѣзе въ разумния животъ. Лекиятъ човѣкъ не може да стигне до вратата на рая, защото лесно избухва, лесно се разпуква. Следователно, докато въ мислитѣ, въ чувствата, въ убеждението и въ съзнанието на човѣка става пропукване, той не може да направи крачка напредъ къмъ Царството Божие. Той е счупена стомна, която нищо не задържа въ себе си.

Когато Христосъ развивалъ предъ ученицитѣ си въпроса за пропукване на човѣшкото съзнание, Той искалъ да обърне вниманието имъ къмъ природата, да иматъ прави възгледи за нея. Каквата е била природата въ миналото, такава е и днесъ. Има нѣкакво различие, но то се заключава въ методитѣ, съ които си е служила въ миналото и тия, съ които си служи днесъ. На всѣко време тя прилага съответни методи. Въ това, именно, се заключава нейната разумность. Тя се съобразява съ човѣшкото развитие. Като работятъ върху самовъзпитанието си, съвременнитѣ хора трѣбва да изучаватъ свойствата на елементитѣ, както химицитѣ ги изучаватъ. Като знаятъ свойствата на елементитѣ, тѣ ще могатъ да разбератъ тѣхното влияние върху организмитѣ. Ако въ организма си човѣкъ има по-голѣмо

количество желѣзо, отколкото трѣбва, той е твърдъ и грубъ по характеръ. Ако количеството на органическото желѣзо въ кръвта му е по-малко, отколкото трѣбва, той е малодушенъ, страхливъ. Значи, всички страхливи хора и животни, запримѣръ, жабата, заекътъ иматъ малко желѣзо въ организъма си. Всѣки елементъ придава своитѣ качества на човѣка. Органическото злато въ кръвта на човѣка придава благородство. Ако въ мозъка на човѣка има органическо злато, мисълта му е устойчива.

Мнозина се оплакватъ отъ разсѣяностъ, отъ разпокъсаностъ на мисълта си. Тази разпокъсаностъ се дължи на съмнението. Страшно е, когато съмнението влѣзе въ човѣка. Тежко е положението на човѣка, когато почне да се съмнява въ сществуването на Бога. Да се съмнява човѣкъ въ Бога, въ Първата Причина на нѣщата, това значи, да се съмнява въ живота. Единственото доказателство за сществуването на Бога, това е животътъ. Щомъ живѣе, човѣкъ не може и не трѣбва да се съмнява въ сществуването на живота. Щомъ не се съмнява въ сществуването на живота, човѣкъ не трѣбва да се съмнява и въ сществуването на своя Създателъ. Който право мисли, той не може да се съмнява.

„Защото отъ сърдцето излизатъ помисли лукави“. Отъ този стихъ се разбира, че сърдцето е причина за грѣха. Грѣхътъ седи като потенциална сила въ сърдцето. Обаче, ако умътъ не се прояви, не даде ходъ на грѣха, на злото въ сърдцето, човѣкъ никога не би грѣшилъ. Какъ може да грѣши човѣкъ, който е лишенъ отъ очи, отъ уши, отъ ржце? Той има желание да направи нѣщо, но е лишенъ отъ възможностъ да се прояви. Дадатъ ли му се пособия — очи, уши, ржце, той веднага ще изпълни желанието си и то въ две направления: или възходящо или низходящо. Като изпълнява волята Божия, човѣкъ се движи въ възходяща посока, дето грѣхътъ е изключенъ. Като изпълнява своята воля, човѣкъ се движи въ низходяща посока, дето грѣхътъ всѣки моментъ може да се прояви. Между тѣзи две посоки върви човѣшкото развитие. При развитието на съвременния човѣкъ и злото, и доброто сж необходими, както огньтъ — за желѣзаря. На своя огнь желѣзарьтъ топи желѣзото, но съ сщия огнь могатъ да

се извършат голѣми престѣпления и да се създадат голѣми нещастия. Отъ сърдцето излизатъ помисли лукави, но отъ сжщото сърдце излизатъ благородни и възвишени чувства. Отъ ума излизатъ лоши и добри мисли. Както добриятъ готвачъ приготвя чисто и вкусно ядене, така и всѣки човѣкъ трѣбва да вади отъ ума и отъ сърдцето си само чисти и възвишени мисли и чувства. Мнозина мислятъ, че всѣки човѣкъ може да готви и не се спиратъ върху това, кой е готвилъ. Всѣки човѣкъ може да готви, но не яжте отъ яденето на всѣкиго.» Ако хората разбираха значението на готвенето, на храната, която употребяватъ, тѣ биха си въздействивали при самовъзпитанието. Всѣка майка трѣбва да има това предъ видъ при възпитанието на своето дете. До седемгодишната му възраст, тя трѣбва сама да му готви. До тази възраст детето трѣбва да яде само такава храна, която майката е приготвила.» Въ това отношение птицитѣ служатъ за примѣръ. Докато малкитѣ израстнатъ, майката и бащата непрекъснато имъ носятъ храна. Тѣ сами ги отглеждатъ. Щомъ пораснатъ, щомъ хвъркнатъ отъ гнѣздото си, родителитѣ имъ ги оставятъ сами да се грижатъ за себе си. Птицитѣ сж разрешили по-добре семейния животъ отъ хората.

»Следователно, колкото е важенъ въпросътъ за физическото хранене на човѣка, толкова е важенъ въпросътъ и за неговото душевно хранене. Не храни ума си съ мисли, излѣзли отъ ума на лоши готвачи. Не храни сърдцето си съ чувства, излѣзли отъ сърдцето на лоши готвачи. Не храни душата си съ копнежи и желания, излѣзли отъ душата на лоши готвачи. Спазвате ли тия правила, главата ви ще бжде мирна. Всѣко нѣщо, което не въздействува за подигането на човѣшката душа, е лоша, вредна храна. Ще каже нѣкой, че авторътъ на дадена книга е много известенъ. За човѣка е важно, какво влияние указва книгата върху него, а не името на автора и неговата известностъ. Човѣкъ се опредѣля отъ своитѣ мисли, чувства и постѣпки. Тѣ представятъ неговия вътрешенъ животъ, който се отпечатва върху лицето му. Не е важно, какво говори човѣкъ, но какво мисли и чувствува. Не е важно името на човѣка, но неговитѣ прояви. Както се проявява човѣкъ, такъвъ е неговиятъ отпечатъкъ въ природата. Въ това отношение природата е будна. Каже ли нѣкой, че

ви обича, природата веднага го поставя на изпитъ. Природата не търпи празни думи. На всѣко ваше изявление на обичъ, тя се подписва, дали сте издържали изпита си, или не. Природата не търпи никакви фалшиви форми. Види ли нѣкжде злото, облѣчено въ красива дреха, тя го разбулва. Види ли доброто, облѣчено въ скжсана, нечиста дреха, и него разбулва. Това наричаме ние изпитания. Изпитанията ще сжществуватъ догава, докато всички нѣща се представятъ въ тѣхния естественъ видъ.

Съвременнитѣ хора търсятъ начинъ да се изправятъ, да подобрятъ условията на живота си. Това може да се постигне само тогава, когато направятъ връзка съ разумния свѣтъ, т. е. съ добри, разумни сжщества. Както голѣмитѣ фирми иматъ свои представители по цѣлия свѣтъ, така и разумниятъ свѣтъ има свои представители по цѣлата земя. Всѣки народъ, всѣки ученъ, всѣки философъ, всѣки музикантъ, всѣки поетъ или писателъ, всѣки светъ и праведенъ човѣкъ е пратеникъ на земята отъ разумния свѣтъ, да покаже на хората, че има нѣщо красиво и възвишено въ свѣта, за което трѣбва да се живѣе. Връзката между тия хора говори, именно, за сжществуването на известна последователностъ въ разумния свѣтъ. Нѣщата въ природата и въ живота не сж разхвърляни, както нѣкои мислятъ.

Като не разбирагъ последователността въ живота, хората мислятъ, че човѣкъ се е родилъ, за да поживѣе известно време на земята и следъ това да умре, безъ да остане нѣщо отъ него. Това е неразбиране на живота. Докато признава сжществуването на Първата Причина и се подчинява на Нейната воля, човѣкъ постоянно ще живѣе. Като живѣе, съзнанието му непрекжснато ще се пробужда. Отрече ли сжществуването на Първопричината на нѣщата въ себе си и мисли, че е господаръ на живота си, човѣкъ самъ се осжда на смъртъ. Дето има животъ, тамъ съзнанието на човѣка непрекжснато се разширява. Дето е смъртъта, тамъ съзнанието на човѣка се ограничава. Въ процеса на своето развитие, човѣкъ минава презъ нѣколко области: презъ физическия, духовния и умствения свѣтъ. Докато живѣе само на физическия свѣтъ, човѣкъ минава презъ твърдата материя, която трѣбва да обработи. За да я обработи, той се ползува отъ силитѣ на живата природа. Следъ

това той влиза въ духовния свѣтъ, въ областъта на чувствата, които трѣбва да облагороди и подигне. Най-после той влиза въ умствения свѣтъ, дето духътъ господствува. Мозъкътъ е на разположение на човѣшкия духъ. Чрезъ него духътъ действува върху всички удове на човѣшкия организъмъ и ги измѣня споредъ великитѣ закони на Битието.

Като е дошълъ на земята, човѣкъ трѣбва да изучава природата и нейнитѣ велики закони, за да може да ги прилага въ живота. Не постъпва ли съобразно великитѣ закони на природата, човѣкъ ще създаде около себе си такава атмосфера, която ще го задуши. Затова е казалъ Христосъ, че отъ сърдцето излизатъ помисли лукави. Той подчърталъ, че това, което излиза отъ стомаха, не осквернява човѣка, но онова, което излиза отъ сърдцето му. Доброто пъкъ излиза отъ човѣшката душа. Затова и Христосъ е казалъ: „Имамъ властъ да полага душата си, имамъ властъ и да я взема“. Душата е подарка на положението на човѣка. Тя разполага съ доброто въ него. Докато живѣе само съ сърдцето си, човѣкъ не може да бѣде добъръ. Познава ли душата си, живѣе ли съ нея, човѣкъ е добъръ. Казваме, че въ човѣка има две начала: низше и висше. Низшето въ човѣка е въ неговото сърдце; висшето е въ неговата душа. Душата е източникъ на доброто въ човѣка. По проявитѣ на доброто въ себе си човѣкъ може да се познае. Кажe ли, че душа не съществува, това показва, че той живѣе изключително въ материалния свѣтъ, въ свѣта на своя умъ и на своето сърдце. Този човѣкъ е правъ за себе си, защото живѣе само на земята. Трѣбва ли при това положение да го убеждаватъ, че съществува душа, духъ, другъ свѣтъ, небе и т. н.? Той ще си живѣе съ своитѣ земни разбирания. Никой нѣма право да го изкара отъ неговитѣ разбирания, докато той самъ не пожелае да излѣзе отъ тѣхъ. — Ама дали, наистина, има нѣщо на небето? — Все има нѣщо. Каквито да сж разбиранията на човѣка, все има нѣщо добро въ него. Ако въ животнитѣ има нѣщо хубаво, колко повече въ човѣка. Запримѣръ, вълкътъ има една добра чърта: той силно се привързва. Обикне ли нѣкой човѣкъ, той никога нѣма да му пакости. Намрази ли го веднѣжъ, той никога нѣма да забрави умразата си къмъ него. Дето го срещне, все ще му причини нѣкаква

пакостъ. Той има силни чувства. »Вълкът често се настроява срещу човъка, защото иматъ единъ и сжщъ интересъ: вълкътъ напада овцетъ, за да ги яде, да се храни съ тѣхъ. Човѣкъ ги пази отъ вълка, съ сжщото намѣрение, да ги коли, да се храни съ тѣхъ. Като не разбира, защо човѣкъ го преследва, вълкътъ гледа на него като на узурпаторъ.

Съвременнитѣ хора искатъ да подобрятъ живота си, но не знаятъ какъ. Тѣ внасятъ нови методи при възпитанието, но животътъ имъ пакъ не се подобрява. — Защо? — Защото новитѣ методи, които прилагатъ при възпитанието, се отнасятъ само до външната страна на въпроса. За да се внесе нѣкакво подобрене въ личния, въ семейния, въ обществения животъ на хората, въ тѣхъ трѣбва да стане корененъ превратъ: външенъ и вътрешенъ. Само новитѣ, само Божественитѣ идеи сж въ състояние да произведатъ вътрешенъ превратъ. Не стане ли вътрешно и външно преобразование съ човѣка, той все още ще върви въ стария пѣтъ, съ стари разбирания. Сегашниятъ животъ, сегашното възпитание не сж такива, каквито трѣбва да бждатъ, вследствие на което хората се натъкватъ на голѣми противоречия.

Като не разбиратъ смисъла на противоречията, хората се питатъ, не може ли безъ тѣхъ. Сегашниятъ животъ е невъзможенъ безъ противоречия. — Какво трѣбва да правимъ съ противоречията? — Ще ги приемете и ще се учите отъ тѣхъ. »Щомъ се намѣрите предъ нѣкакво противоречие, ще постѣпите като онази царска дъщеря въ древността, която съзнателно ги приемала. Тя била красива мома и трѣбвало да се ожени за красивъ, уменъ царски синъ. Отъ едно съседно царство се явилъ единъ царски синъ, младъ, красивъ момъкъ, и поискалъ ржката на царската дъщеря. Тя го харесала и се съгласила да му стане жена. Въ деня на сватбата дошълъ отнѣкъде единъ жрецъ. Царската дъщеря се почудила, защо е дошълъ този жрецъ, кой го е довелъ и попитала баща си, той да ѝ отговори. Бащата казалъ: Жрецътъ е дошълъ да оформи вашия съюзъ. — Не може ли безъ това? — Не може. Щомъ стѣпвате въ бракъ, този актъ е необходимъ. Царската дъщеря се съгласила да изпълни и тази формалностъ. Между присѣтстваващитѣ тя видѣла единъ лѣкаръ. Като

запитала баща си, защо е дошъл лѣкарътъ на сватбата, бащата отговорилъ: Лѣкарътъ е дошълъ да ви се представи, че когато стане нужда, да ви се притече на помощ. — Но сега ние сме здрави, нѣмаме нужда отъ лѣкаръ. — Той е предвидливъ, дошълъ е по-рано, да не става нужда да го търсите. Царската дъщеря приела и това посещение. После тя видѣла единъ готвачъ и запитала баща си: Защо е дошълъ този готвачъ? — Той знае, че като се ожените, ще имате нужда отъ добъръ, опитенъ готвачъ. Не дойде ли на време, щастието ви ще се развали. И на това се съгласила. Най-после тя видѣла между посетителитѣ една стара баба и запитала баща си, какво търси тази баба на сватбата. Бащата отговорилъ: Бабата е дошла да ви се представи, защото единъ день ще имате нужда отъ нея. Тя ще изпълни ролята на акушерка. Колкото да сж противоречиви тия явления въ момента на сватбата, тѣ трѣбва да се приематъ. Царската дъщеря се опитала да се освободи отъ тѣхъ, но не могла, трѣбвало да ги приеме.

Следователно, свърже ли се съ живота, човѣкъ неизбежно ще се натъкне на противоречия. Свържете ли се съ нѣщо ново, съ нѣкакви нови идеи, непременно ще дойдатъ редъ противоречия въ форма на жрецъ, лѣкаръ, готвачъ, баба и т. н. За да се справите съ противоречията, вие трѣбва да разбирате вътрешния смисълъ на живота.

Разказътъ за сватбата на царската дъщеря още не е свършенъ. Преди извършването на вѣнчалния обредъ, царската дъщеря видѣла една погребална колесница. Тя попитала баща си, защо иде тази колесница на сватбата. — Все ще потрѣбва. Нѣкое отъ децата, които ще се родятъ, може да умре. Пъкъ и вашиятъ редъ може да дойде. — Щомъ е така, не искамъ да се женя, отговорила царската дъщеря. Като чулъ тия думи, царскиятъ синъ, възлюбениятъ на царската дъщеря, се наскърбилъ, понеже я обичалъ. Тя му казала: По-добре и двамата да страдаме, но да живѣемъ, отколкото да се оженимъ и да умремъ.

Следователно, за предпочитане е човѣкъ да страда, но да живѣе, отколкото да умре. Животътъ е за предпочитане предъ смъртта. Праведниятъ може да страда, но не и да умира. Христосъ е казалъ: „Скрѣбна е душата ми до смъртъ“. Това показва, че има стра-

дания непоносими, като методъ за пречистване. Колкото по-голѣми сж страданията на човѣка, толкова по-голѣми сж възможноститѣ за пречистване, т. е. за освобождаването му отъ заблудѣния и противоречия. Страданията въ живота се смѣнятъ съ радости, като условия за почивка. Радостта дава възможностъ на човѣка да си почине, но ни най-малко не показва, че той е разрешилъ всички въпроси. Радостта е отдихъ, който се дава на всѣки страдащъ.

Съвременнитѣ хора трѣбва да бждатъ смѣли, геройски да понасятъ страданията. Добре е човѣкъ да има самообладанието на Епиктета, виденъ гръцки философъ, съ търпение да понася страданията. Епиктетъ първоначално билъ робъ при единъ римски патриций, суровъ и жестокъ човѣкъ. Той се отнасялъ жестоко съ слугитѣ си — роби, биелъ ги на общо основание. Сжщото правѣлъ и съ Епиктета. Последниятъ понасялъ ударитѣ на господаря си съ голѣмо спокойствие и вътрѣшно самообладание, безъ да каже дума. Когато господарьтъ се нахвърлялъ много жестоко върху него, той спокойно му казвалъ: Господарю, внимавай само да не счупишъ крака ми. Стане ли това, най-много ти ще изгубишъ, не ще мога да ти служа, както трѣбва. Господарьтъ се чудѣлъ на това голѣмо самообладание. Единъ день, силно разгнѣвенъ, той се нахвърлилъ върху Епиктета, билъ го жестоко и счупилъ крака му. — Какво направи сега, господарю? Отъ този моментъ се лишавамъ отъ възможността да ти служа добре. Като видѣлъ лошата си постѣпка, господарьтъ решилъ да възнагради добре Епиктета и го освободилъ отъ положението на робъ, въ което се намиралъ. Напълно освободенъ, Епиктетъ отишълъ въ Гърция, дето се прочулъ като виденъ философъ.

› Нѣкога, при Буда се явилъ единъ страдащъ човѣкъ и го запиталъ: Глухъ ли си? Не чувашъ ли моитѣ молитви? Не чувашъ ли моитѣ вопли и страдания? Докога трѣбва да се моля, да се освободя отъ страданията си? Буда му отговорилъ: Не бжди слѣпъ за това, което те обикаля. Отвори очитѣ си и вижъ, че свѣтътъ, въ който живѣешъ, е пълненъ съ радостъ, блаженство и хармония. Богъ не благоволява въ страданията и смъртъта на хората.

Сега и на съвременнитѣ хора казвамъ да отворятъ

очитъ си, да видятъ, че хиляди сжщества около тѣхъ живѣятъ въ радостъ и веселие. Защо тогава и тѣ да не се радватъ? Всѣки, който се радва и весели, не мисли само за себе си, но за всички живи сжщества. Защо и вие да не мислите поне за единъ човѣкъ вѣнъ отъ себе си? Нѣкой казва, че мисли за Христа. Какво трѣбва да направи като мисли за Христа? Ще каже, че Христосъ е Синъ Божи. Какво отъ това? Какво е допринесълъ човѣкъ на Христа съ тази мисль? Ще каже нѣкой, че обича Христа. Какъ ще изяви любовта си? Да обичашъ Христа, това значи, да си готовъ заради Него да не обиждашъ никого, да не мислишъ зло на хората. И престѣжникъ да срещнешъ, бжди готовъ заради любовта си къмъ Христа да видишъ доброто въ него. Ти нѣмашъ право да сждишъ хората. Ти не си изпратенъ на земята да сждишъ. Обаче, като художникъ, ти имашъ право само да рисувашъ, да схващашъ правилно и доброто, и лошото чѣрти на хората, но не и да ги корегирашъ. Като човѣкъ, ти нѣмашъ право да се произнасяшъ върху характера и проявитъ на човѣка, да казвашъ, кой е добъръ и кой — лошъ. Природата има право да се произнася за човѣка, дали е добъръ или лошъ, защото въ нея се намира точната мѣрка, съ която опредѣля нѣщата.

Има една наука, която точно опредѣля характера на човѣка. Споредъ тази наука, видите ли, че нѣкой човѣкъ гледа къмъ земята, когато му говорите, това показва, че той има особено мнение по дадения въпросъ. Той ще постѣпи така, както си е намислилъ. Този човѣкъ е разгледъ. Който познава тази наука, той лесно разбира хората. Видите ли човѣкъ съ крива уста, кривъ носъ, въ него непременно е станала нѣкаква вътрешна промѣна. Въ мислитъ и въ чувствата на този човѣкъ има нѣщо криво. Който иска да изучава човѣшкото лице отъ гледището на тази наука, той трѣбва да бжде готовъ за нея. Не е ли готовъ, той ще се натъкне на такива аномалии, че ще се ужаси. Искате ли да гледате спокойно на човѣка, изучавайте проявитъ на душата му. Душата на човѣка представя свѣтъ, въ който се крие красота и устойчивостъ. Говорите ли за красотата на човѣка, търсете я въ душата му. Говорите ли за устойчивостъ, за съвършенство, търсете ги въ проявитъ на неговата душа. Спирате ли се

върху физическия чърти на човѣка, вие ще откривате неговитѣ прояви въ физическия свѣтъ. Запримѣръ, по устата на човѣка се опредѣля неговиятъ характеръ; по носа — неговата интелигентностъ; по очитѣ — проявитѣ на вътрешния му животъ; по ушитѣ — неговата разумностъ. Формата и устройството на устата, на носа, на очитѣ, на ушитѣ сж резултати на неговия миналъ животъ. Ако не е доволенъ отъ тѣхъ, човѣкъ може да работи върху себе си, да ги измѣни, да внесе известно подобрене. Казано е въ Писанието, че човѣкъ е създаденъ по образъ и подобие Божие. Ако днесъ, въ лицето на човѣка, не виждаме образа на Бога, това показва, че той се е отклонилъ отъ правия пѣтъ на живота. Щомъ се е отклонилъ, той може да се върне въ сжщия пѣтъ, да придобие онзи образъ, който първоначално му е билъ даденъ.

Следователно, за да се върне въ правия пѣтъ, човѣкъ трѣбва да се стреми къмъ онзи животъ, който изключва смъртта къмъ онова знание, което изключва невежеството и къмъ онази сила, която изключва безсилието. Разумностъ се иска отъ човѣка. Той трѣбва да живѣе така, че да работи за себе си, за своя ближенъ и за цѣлото човѣчество. Когато създаватъ закони, хората трѣбва да иматъ предъ видъ подигането на човѣчеството. Законъ, който служи за спирачка въ развитието на човѣка, а не го подига, не го импулсира, не е Божественъ. Не е достатъчно да казвате на човѣка, какво не трѣбва да прави, но той трѣбва да знае, какво да прави. Казвате, че човѣкъ трѣбва да бжде идеенъ, т. е. да живѣе въ идейния свѣтъ. Човѣкъ не може да бжде изключително идеалистъ. Едновременно съ идеитѣ си, той живѣе и физически, материаленъ животъ. Следователно, като се движи въ идейния животъ, човѣкъ се храни съ идеи, но той трѣбва да реализира тия идеи, т. е. да ги приложи въ материалния свѣтъ. Лошо е, когато човѣкъ стои на едно мѣсто и мисли, че това, което днесъ го вълнува, ще го вълнува и въ бждеще. Не, всѣки день носи нѣщо ново. Като знае това, всѣки день човѣкъ трѣбва да внася нѣщо ново въ мислитѣ, въ чувствата и въ постѣпките си. Идеитѣ се осмислятъ, когато могатъ да се материализиратъ. Не могатъ ли да се материализиратъ,

тѣ оставатъ въ идейния свѣтъ, да чакатъ времето на своето реализиране.

» Съвременнитѣ хора мислятъ, че условията създаватъ човѣка. Не, човѣкъ създава условията. Когато влѣзе въ параходъ, човѣкъ самъ се ограничава. Обаче, отъ него зависи да направи такъвъ параходъ, въ който да се чувствува свободенъ. Параходътъ може да бѣде здравъ, модерно построенъ, но и капитанътъ му трѣбва да бѣде разуменъ, опитенъ, да знае, какъ да го управлява. Параходътъ ще бѣде изпитанъ чрезъ бури и вѣтрове, да се види, доколко е здравъ. Ако е здравъ, той може да се клатушка на една и на друга страна, но ще издържа. Сжщото може да се каже и за човѣка. Всѣки човѣкъ ще мине презъ голѣми изпитания и бури, за да се опита неговата устойчивостъ. Въ пжтуването си отъ земята до небето, човѣкъ неизбѣжно ще мине презъ океана. За да мине благополучно океана, човѣкъ се нуждае отъ здравъ, добре построенъ параходъ. Ако капитанътъ не може да управлява парахода, той ще разбере, доколко е работилъ споредъ законитѣ на разумната природа. » Човѣкъ е дошълъ на земята да се учи, а не за удоволствие. Каквото направи, това е теза, която той самъ пише. Като свърши тезата си, той ще я предаде на комисия, да се произнесе, може ли да влѣзе въ Царството Божие, или не може. Щомъ е дошълъ на земята, човѣкъ носи голѣма отговорностъ за всичко онова, което прави. Нѣкой казва, че иска да се ожени, да има нѣколко деца. Лесно е човѣкъ да се ожени, лесно е да роди нѣколко деца, но важно е какво ще излѣзе отъ тѣзи деца. Въ сегашния вѣкъ иматъ право да се женятъ само здравитѣ, добритѣ и силнитѣ хора. Само тѣ могатъ да раждатъ добри и здрави деца. Болнитѣ хора раждатъ болни, хилави деца. » Свѣтътъ се нуждае отъ здрави, силни и добри хора, които да живѣятъ най-малко 60—70 години.

Съвременнитѣ хора се нуждаятъ отъ здрава, положителна мисълъ. Слушате често да се цитира стиха, който Христосъ е казалъ преди две хиляди години за самоотричането. Христосъ казва, че който не се отрече отъ себе си, т. е. отъ своя животъ, той не може да бѣде Неговъ ученикъ. Съ други думи казано: Който не се отрече отъ стария си животъ, т. е. отъ всичко старо, хилаво, което носи грѣха въ себе си, той не може да

бжде Христовъ ученикъ. Ако е въпросъ за живота, той трѣбва да бжде истински. Ако е въпросъ за любовта, тя трѣбва да бжде съвършена. Изобщо, човѣкъ трѣбва да бжде съвършенъ. Дали нѣкой е светия или обикновенъ човѣкъ, той трѣбва да знае, че природата е възискателна и го държи отговоренъ за дѣлата му. Колкото по-издигнатъ е човѣкъ, толкова повече се изисква отъ него. Давидъ, който бѣше помазанъ отъ Бога, извърши едно престѣпление, което и до днесъ се споменава. Аврамъ, който бѣше светъ и благочестивъ човѣкъ, си позволи да скрие истината, за което и до днесъ се споменава. Той каза на жена си да не се представя като негова жена, но като сестра. Той скри истината отъ страхъ, но ето хиляди години вече, какъ грѣхътъ му още се споменава. Когато дойде второто пришествие, всички стари грѣхове и престѣпления на хората ще се заличатъ. Всичко старо ще мине презъ огънь и ще изгори. Тогава ще дойде новиятъ Адамъ, родоначалникъ на новото човѣчество.

Едно се иска отъ съвременнитѣ хора: смѣлостъ. Ще кажете, че хората се нуждаятъ отъ знание. Не, хората иматъ достатъчно знания, но не сж ги приложили. Тамъ е опасността. Знание, което не може да се приложи, представя излишенъ баластъ за човѣка. За да приложи знанието си, човѣкъ трѣбва да има единъ постояненъ обектъ, къмъ който да се стреми. Религиозниятъ ще каже, че Богъ е неговъ обектъ. Той говори за Бога, но любовта му не е такава, каквато трѣбва. — Защо? — Защото още не познава Бога. Казано е въ Писанието: „И създаде Богъ човѣка по образъ и подобие свое“. Обаче, този човѣкъ днесъ не познава Създателя си. Той се е отклонилъ отъ правия пътъ и изгубилъ своя първообразъ. Задачата на съвременния човѣкъ е да се върне въ пътя, отъ който се е отклонилъ, да даде ходъ на Божественото въ себе си. Когато Божественото въ човѣка се проявява, и царъ да е, той е готовъ да се разговаря съ всички хора и да имъ услужва. Ако е поетъ, той изважда книжката съ своитѣ стихотворения и ги чете на всички безъ разлика. Дали нѣкой е простъ или ученъ, той се отнася човѣшки съ всички. Той зачита човѣка като човѣкъ. Ако е майка, тя отваря сърдцето си и е готова на всички жертви за

човѣка. Божественото разширява човѣка и го отваря за всички души.

И тъй, даде ли ходъ на Божественото въ себе си, човѣкъ не се интересува толкова за неговото мѣсто, колкото за проявитѣ му. Ние не се интересуваме толкова за мѣстото на слънцето, колкото за неговата свѣтлина и топлина, които освѣтяватъ и отопляватъ земята. На сжщото основание ние трѣбва да се интересуваме повече отъ проявитѣ на Бога, отъ Неговитѣ мисли и чувства, отъ Неговата свѣтлина, отъ Неговата любовъ, отколкото отъ това, кжде живѣе Той, кой Го е създалъ, има ли начало и край и т. н. На въпроса, кой създаде Бога, може да се отговори по следния начинъ: Който е създалъ видимото, т. е. цѣлата видима природа, Той създаде и невидимия свѣтъ. Този въпросъ е философски и, колкото да се говори върху него, той всѣкога ще остане неразрешенъ.

Христосъ казва: „Отъ сърдцето излизатъ помисли лукави“. Отъ кое сърдце излизатъ помисли лукави? Отъ неразумното сърдце. Какво трѣбва да направи човѣкъ, за да се освободи отъ лукавитѣ помисли на своето неразумно сърдце? Той трѣбва да се разведе съ него. Нѣкога, въ далечното минало, човѣшката личностъ се е оплела въ това сърдце, влѣзла е въ бракъ съ него, и днесъ трѣбва да се освободи, т. е. да се разведе. Време е вече човѣкъ да се разведе съ своето неразумно сърдце. Този бракъ днесъ се счита за незаконенъ, вследствие на което човѣкъ трѣбва да се освободи отъ него. Неразумното сърдце въ човѣка представя незаконната жена или незаконния мжжъ, отъ които той трѣбва да се освободи. Докато човѣкъ се държи здраво за своето неразумно сърдце, въ ума му винаги ще се явяватъ лоши, нечисти образи и помисли. Когато умътъ на човѣка държи въ себе си нечисти и лукави помисли, той всѣкога ще бжде изопаченъ, покваренъ. Дето има поквара, тамъ всѣкога става гниене, вкисване. Всѣко гниене и вкисване се придружава съ лоша миризма.

Следователно, искате ли да се освободите отъ противоречията на своя животъ, разведете се съ стария животъ, съ своитѣ стари баби и дѣдовци. Съ старитѣ не може да се живѣе. Време е старитѣ да се оттеглятъ, да отидатъ на почивка, а младитѣ да дойдатъ и да заживѣятъ по новъ начинъ — по закона на любовта. Ка-

менното сърдце, за което се говори въ Писанието, е неразумното сърдце въ човѣка, което е остарѣло вече и трѣбва да се замѣсти съ ново. Въ него Богъ е написалъ своя великъ законъ на живота — законътъ на любовта.

Сега, като казвамъ, че човѣкъ трѣбва да се разведе съ старото, неразумно сърдце, азъ нѣмамъ предъ видъ вашитѣ женитби и разводи. Човѣшкитѣ женитби иматъ санкция само на земята, но не и на небето. Що се отнася до децата, тѣ се узаконяватъ по причина на любовта на майката и на бащата къмъ тѣхъ. Всѣко дете, което не е родено по любовъ, се счита за незаконородено. Вънъ отъ любовта нѣщата сж незаконни. Само любовта ги узаконява. Всѣка връзка, създадена вънъ отъ любовта, е незаконна, т. е. механическа. Хората се женятъ съ цель, да закрепятъ връзкитѣ си, да не може никой да ги раздѣли. По този начинъ тѣ се ограничаватъ, но не закрепватъ връзкитѣ между души тѣ си. Душата е царска дъщеря или царски синъ. Тя е свободна, неограничена. Само любовта свързва души тѣ. Тази връзка е вѣчна. Никой не е въ състояние да раздѣли две души, свързани въ името на любовта. Слѣзе ли на земята и се облѣче въ плътъ, като мжжъ или жена, душата може да се ожени само за нѣкой благороденъ мжжъ или благородна жена, въ които любовта живѣе. Дето е любовта, тамъ е Богъ. Вънъ отъ любовта Богъ не присѣтствува.

Христосъ казва: „Отъ сърдцето излизатъ помисли лукави“. Сега ще ви дамъ единъ стихъ, точно обратенъ на този, който Христосъ е казалъ. Този стихъ е следниятъ: „Отъ душата излизатъ мисли възвишени и свѣтли. Отъ душата излиза любовъ, свѣтлина, свобода, благодь, милосърдие, кротость, въздържание. Носете въ ума и въ сърдцето си това, което душата включва въ себе си. Само по този начинъ вие ще облагородите сърдцето си и ще просвѣтите ума си.

Да се радватъ наедно.

„Да се радватъ наедно и който сѣе, и който жъне“. *)

Въ свѣта сжществува велико начало, великъ законъ, който опредѣля причинитѣ и последствията на нѣщата. Този законъ се вижда отъ цитирания стихъ: „Да се радватъ наедно и който сѣе, и който жъне“. Това значи: да се радватъ наедно и онзи, който сѣе доброто семе, и онзи, който жъне доброто семе. Само при това положение човѣкъ може да се радва. Ако и двамата не се радватъ наедно, това показва, че единиятъ използва труда на другия. Наистина, който жъне, той всѣкога използва труда на онзи, който сѣе. Това, именно, внася дисхармония въ живота на човѣка. Въ живота на всички сжщества се забелязва стремежъ едни други да се използватъ. И въ човѣка, който минава за разумно сжщество, се забелязва стремежъ да използва труда на другитѣ хора. Нѣма сжщество въ свѣта, което да не е склонно да използва другитѣ сжщества. Всички се запитватъ, какъ е възможно, човѣкъ, създаденъ по образъ и подобие Божие, да има слабоститѣ на животнитѣ? По замисълъ човѣкъ е създаденъ по образъ и подобие на Бога, но той не е още проявенъ, т. е. не е проявилъ Бога напълно. Има хора, които сж проявили Бога напълно — това сж светиитѣ и Учителитѣ на човѣчеството. Обаче, тѣ не оставатъ на земята, както обикновенитѣ хора. Тѣ временно идатъ на земята и скоро следъ това си заминаватъ.

Днесъ всички хора се стремятъ къмъ велики постижения. Всички искатъ да живѣятъ въ миръ, въ съгласие. Всички искатъ да турятъ редъ и порядкъ въ живота си. Дето отидете, слушате, че всички говорятъ красиво: царе, князе, министри, депутати, свещеници, учители, майки и бащи. Всички говорятъ красиво, но дойдатъ ли до приложение, липсва имъ нѣщо.

Единъ день младиятъ кривъ ракъ излѣзълъ съ баща си да се разходятъ. Като по-младъ, синътъ тръг-

*) Иоана 4 : 36.

наль напредъ, бащата следъ него. — Синко, защо вървишъ така криво? — Какъ да вървя, татко? Излѣзъ предъ мене, да ми покажешъ, какъ да вървя. Бащата излѣзълъ предъ сина си да му покаже, какъ да върви. Като видѣлъ, какъ върви бащата, синътъ казалъ: Татко, така и азъ вървя.

Казвамъ: Каквито усилия да прави, кривиятъ ракъ все криво ще върви. Той има нѣщо криво въ естеството си. Той е създаденъ кривъ, не може лесно да се изправи. Сжщото се отнася и до човѣка. Каквата философия, или каквото учение да му проповѣдвате, докато изкривеното, хромото въ него не се изправи, той все ракъ ще си остане. Докато не изплати дълговетъ си, човѣкъ никога не може да стане богатъ; докато не се освободи отъ болестъта си, болниятъ никога не може да оздравѣе; докато не се освободи отъ грѣховетъ си, грѣшниятъ никога не може да стане праведенъ. Да мислите, че безъ да изплати дълговетъ си, безъ да се освободи отъ грѣховетъ си, безъ да премахне болестъта си, човѣкъ може да живѣе въ хармония съ Цѣлото, това е все едно да наливате вода въ пробита стомна и да очаквате да се напълни.

„Да се радватъ наедно и който сѣе, и който жъне“. Това значи: да се радватъ наедно и сиромаштъ, и богатиятъ. Сиромаштъ мисли, че всѣкога сиромашъ ще бжде; богатиятъ мисли, че всѣкога богатъ ще бжде. Не е така. Сиромаштъ трѣбва да знае, че е кандидатъ за богаташъ, а богатиятъ — кандидатъ за сиромашъ. Каквото прави, лѣга ли, става ли, сиромаштъ постоянно мисли и говори за богатство. Богатиятъ пъкъ постоянно говори на децата си за сиромашия. Той ги съветва да пестятъ, да не пилѣятъ пари, да не осиромашеятъ. >Ще дойде день, обаче, когато сиромаштъ ще стане богатъ, а богатиятъ — сиромашъ.> >Ще дойде день, когато грѣшникътъ ще стане праведенъ, а праведниятъ — грѣшникъ.> >Ще дойде день, когато невежиятъ ще стане ученъ, а учениятъ — невежа.

Това сж противоречия въ живота, които не могатъ лесно да се примирятъ. Не е въпросъ въ външното примиряване на нѣщата. Хората всѣки день се примиряватъ, въпрѣки това войнитъ продължаватъ. Примиряването за единъ день не разрешава въпроситъ на цѣлия животъ. Да се наядешъ единъ день, това не раз-

решава въпроса за храненето презъ цѣлия животъ. Да направишъ едно добро, това още не разрешава доброто на цѣлия животъ. Една мисль само не опредѣля посоката на човѣшката мисль. — Ама азъ искамъ да бжда добъръ. — Да бждешъ добъръ, това не е механически процесъ. Доброто не иде по външенъ пѣтъ. Много работа се иска отъ човѣка, за да стане добъръ. Ако натоварите човѣка съ чуваль злато на гърба му, това не може да го направи богатъ. За да бжде богатъ, човѣкъ трѣбва да има знание, добре развитъ умъ, да знае, какъ да употреби богатството, което му е дадено. Не знае ли, какъ да се справи съ богатството си, човѣкъ не може да се нарече богатъ. Той е натоварена камила, която ще падне подъ тежестта на товара си. Богатиятъ, който мисли само за ядене и пиене, за автомобили, за кжщи, за скжпи дрехи, е кандидатъ за онзи свѣтъ. Човѣкъ не е дошълъ на земята само за ядене и пиене. Смыслътъ на живота не е въ яденето и въ пиенето. Тѣ сж само условия, които подържатъ живота. Красотата на човѣка не може да бжде неговъ идеалъ. Защо? Защото, ако човѣкъ днесъ е красивъ, утре може да изгуби красотата си. Важно е човѣкъ да бжде разуменъ. Щомъ е разуменъ, той може да стане красивъ, но красивиятъ не може да стане разуменъ. Разумниятъ, даровитиятъ носи красотата си отвътре, да не се спъва въ развитието си. Ако има външна красота, той ще бжде изложенъ на голѣми изпитания, които ще го спънатъ въ пѣтя му. Богатиятъ разполага съ външна сила. Силата и уважението му се крять въ паритѣ. Разумниятъ и даровитъ човѣкъ разполага съ вътрешна сила. Богатството не може и не трѣбва да бжде целъ въ живота на човѣка, но и сиромашията не може и не трѣбва да му служи за спънка. Задъ богатството и задъ сиромашията се крие нѣкакъвъ миналъ животъ. Причината за богатството на човѣка сѣ крие въ живота на неговитѣ дѣди и прадѣди. Причината за богатството или за сиромашията на даденъ човѣкъ ще намѣрите, като проследите живота на неговитѣ дѣди и прадѣди поне до четири поколѣния. Ако животътъ имъ е билъ добъръ и разуменъ, богатството се явява като естествено последствие на тѣхния животъ. Ако не сж живѣли добре, сиромашията иде като естествено последствие на тѣхния животъ. Изобщо, дали човѣкъ е

богатъ или сиромакъ, здравъ или боленъ, добъръ или лошъ, уменъ или не, това сж естествени последици на неговъ миналъ животъ, както и на миналитѣ животи на негови дѣди и прадѣди.

Следователно, иска ли човѣкъ да дойде до положителни заключения въ живота, той трѣбва да изучава причинитѣ и последициите на нѣщата. Които не разбиратъ този законъ, тѣ казватъ, че условията сж причина за всичко, или пъкъ Богъ е причина за всичко, което става въ свѣта. Не, нито условията, нито Богъ е причина за доброто, за злото, за грѣховетѣ и за престѣпленията, които човѣкъ върши. Да прави човѣкъ добро или зло, това сж условия, при които той попада, за да бжде изпитанъ. Когато студентътъ се явява на изпитъ и отговаря добре на всички въпроси, професорътъ ли е виновенъ за това? Ако студентътъ пропадне на изпита, професорътъ ли е виновенъ? Желанието на студента да учи е причина да излѣзе той предъ професора си, който е готовъ да го изпита. Значи, студентътъ самъ се поставя въ положение да издържи изпита си или да пропадне. Които не търсятъ причината на нѣщата тамъ, дето въ действителность сжествува, тѣ вадятъ криви заключения за последициите. Запримѣръ, често слушате да казватъ, че професорътъ е причина за пропадане на студента, или Богъ е причина за смъртъта на човѣка и т. н. Нито професорътъ е причина за пропадане на студента, нито Богъ е причина за раждането и за умирането на човѣка. Що е раждането? Възможность на човѣка да изправи погрѣшкитѣ си. За да се роди нѣкой, природата му е дала кредитъ, да дойде на земята, да учи, да работи, да изправи живота си, т. е. да изплати дълговетѣ си. Що е смъртъта? Последствие на ненормалния животъ на човѣка. Ииска ли да се избави отъ смъртъта, човѣкъ не трѣбва да грѣши. Сѣй доброто семе, за да може онзи, който жъне, да пожъне добъръ плодъ. Тогава и двамата наедно ще се радватъ.

„Да се радватъ наедно и който сѣе, и който жъне“. Въ този стихъ думата „сѣене“ е употребена въ широкъ смисълъ. Като живѣе, човѣкъ трѣбва да сѣе и въ тритѣ свѣта: физическия, духовния и умствения. Като земеделецъ, човѣкъ ще сѣе доброто семе на нивата, на черната земя. Като ученикъ на живота, човѣкъ ще

сѣе доброто семе въ областъта на сърдцето и на ума. Ако учи добре, ученикътъ ще се ползува отъ благоволенieto на своя учителъ. Не учи ли добре и редовно, той ще изгуби благоволенieto на учителя си. Който плаща редовно задълженията си спрѣмо банката, той се ползува отъ кредитъ, отъ уважението и почитъта на нейнитѣ членове. Не плаща ли редовно задълженията си, той се лишава отъ кредита и довѣрието на банката. Докато прилага Божиитѣ закони въ живота си, човѣкъ може да бжде светъ. Престане ли да ги прилага, той губи светостъта си. Това показва, че човѣкъ не се ражда светъ. Светостъта е резултатъ на усилието на човѣшкия духъ. Докато мисли, чувствува и постѣпва споредъ Божиитѣ закони, човѣкъ може да постигне всичко, каквото желае. Всички разумни същества ще бждатъ на негово разположение. Престане ли човѣкъ да мисли, да чувствува и да постѣпва споредъ великитѣ закони на Битието, всичко се опълчава противъ него. Мисли ли човѣкъ, че може да живѣе, както разбира, и пакъ да бжде здравъ, щастливъ, той е на кривъ пѣтъ. Това никога не е било и нѣма да бжде. Здравето, доброто, щастieto се обуславятъ отъ спазване на великитѣ Божии закони. Прогресътъ на единъ народъ зависи отъ това, доколко е спазилъ моралнитѣ, общественитѣ и духовнитѣ закони. Това сж едни и сщи закони — закони на Битието, на разумната природа, или Божествени закони, но хората сж ги раздѣлили на категории, споредъ разбиранията си. Нѣкой казва за себе си, че е религиозенъ, т. е. спазва законитѣ на религията. Другъ казва, че има любовъ въ себе си, т. е. живѣе споредъ законитѣ на любовта. Какъ е позналъ, че има любовъ? Понеже се е влюбилъ.

Каква е разликата между влюбения и онзи, който не се е влюбилъ? Влюбениятъ представя запаленъ огънь, на който може да сварите нѣщо. Който не е влюбенъ, той представя незапаленъ огънь. Искашъ ли да се влюбишъ, вземи клечка кибритъ, тури я подъ дървата на огнището и гледай, какво ще стане. Следъ известно време дървата ще се запалятъ, и ти ще бждешъ влюбенъ. Това влюбване наричаме горение. Докато огънятъ въ огнището гори, човѣкъ е неспокоенъ, да не стане нѣкаква пакостъ. Легне ли да спи, все за огъня мисли; стане ли отъ сънь, пакъ за огъня мисли;

чете ли, учи ли, работи ли, все за огъня мисли. Най-после започва да пише писмо на възлюбения си. Напише писмото, но пакъ не е спокоенъ, дали е турилъ всѣки знакъ, всѣка дума на мѣсто, да не го разбере криво. — Ама ще изгасне ли този огънь? — Щомъ е запаленъ отъ човѣка, непременно ще изгасне. Че огъньтъ ще се запали и ще изгасне, нищо лошо нѣма въ това. Лошо е, ако човѣкъ не може да използвава този огънь на мѣсто. Обаче, може ли да го използвава за разтопяване на твърдото въ човѣка, за изправяне на кривото въ него, за придобиване на по-голѣма свѣтлина на ума, той е на мѣсто. Човѣкъ може да се влюби въ своя ближенъ, въ науката, въ музиката, въ изкуството и т. н. Влюбването има смисълъ дотолкова, доколкото води човѣка къмъ сжщественото въ живота.

Нѣкога, въ далечното минало, сжществувалъ единъ царь, Соломонъ-Ра, който назначавалъ и уволнявалъ министритѣ си по особенъ начинъ. Единъ день, като се разхождалъ изъ царството си, той срѣщналъ единъ младъ селянинъ, земеделецъ, облѣченъ съ стари, скжсани дрехи. Царьтъ го спрѣлъ и му казалъ: Какъ смѣешъ да ходишъ изъ царството ми съ такива скжсани дрехи? Кой те облѣче съ тѣхъ? — Майка ми и баща ми. Царьтъ дигналъ тоягата си и започналъ да бие земеделеца. Следъ това го съблѣкълъ съвършено голъ и го оставилъ на пѣтя да го гледатъ хората. Той искалъ да види, какво ще прави земеделецьтъ, ще запази ли свободата си, или ще се засрами отъ своята голота. Следъ това царьтъ заповѣдалъ на слугитѣ си да му дадатъ нови, хубави обуща и дрехи и да го облѣкатъ отъ главата до краката. Като се видѣлъ тъй хубаво облѣченъ, земеделецьтъ погледналъ къмъ царя, съ желание, да му каже, какво да прави по-нататъкъ. Доволенъ отъ вида му, царьтъ казалъ: Произвеждамъ те пръвъ министъръ въ царството ми, но ако не можешъ да управлявашъ, както трѣбва, ще те сваля отъ този постъ и ще те набия добре. Следъ това царьтъ срещналъ своя пръвъ министъръ, когото сжщо спрѣлъ на пѣтя и много любезно му казалъ: Какъ смѣешъ да носишъ тия хубави дрехи? Скоро да се съблѣчешъ съвършено голъ. Министърьтъ изпълнилъ заповѣдта на своя господарь. — Сега ще се облѣчешъ съ селски, скжсани дрехи и въ този видъ ще отидешъ въ село, дето цѣла година ще

орешъ земята, ще сѣшъ и ще жънешъ. На края на годината ще дойда да видя, какво си направилъ. Работата, която си свършилъ, ще опредѣли твоето бъдеще. Наистина, странно било поведението на царя. Къмъ земеделеца, когото назначилъ пръвъ министъръ въ царството си, той се отнесълъ грубо и жестоко, а къмъ действащия министъръ се отнесълъ внимателно, любезно, като отнелъ поста му и го оставилъ да се занимава съ земедѣлие.

Това, което е станало съ земеделеца и съ министъра, става всѣки день съ всички хора. Срѣщате днесъ единъ министъръ, известенъ на всички, но следъ това чувате, че го свалили отъ поста му, станалъ земеделецъ. Другаде чувате, че нѣкой земеделецъ се издигналъ до положение на министъръ. Следъ всички тия бързи промѣни, които ставатъ въ живота на хората, мнозина се запитватъ, защо сж дошли на земята, каква е тѣхната цель. Това, именно, е задачата, която всѣки самъ трѣбва да реши. Не мислете, че човѣкъ е дошълъ на земята да поживѣе известно време, да спечели пари, да остави завещанието си и да заmine за другия свѣтъ. Ако човѣкъ трѣбва да се роди, за да умре, жалко нѣщо е той. Не, човѣкъ е дошълъ за нѣщо велико въ живота си. Колкото малка да е неговата мисия, тя е велика. Може ли всѣки човѣкъ да изпълни мисията си, както трѣбва, свѣтътъ ще се поправи. Не е въпросъ за безсмъртието. Щомъ се е родилъ, той ще умре, но важно е, какъ ще умре. Човѣкъ трѣбва да умре съ пълно съзнание, че заминава за другия свѣтъ, за да се върне пакъ на земята, когато пожелае. Дойде ли часътъ на заминаването му, той поканва домашнитѣ и приятелитѣ си, разговаря се спокойно съ тѣхъ, сбогува се и казва, че заминава за другия свѣтъ, като остава всичкото си богатство на тѣхно разположение. Докато се разговаря още съ приятелитѣ си, той започва да се топи като снѣгъ. Какво ще остане отъ този човѣкъ? Какво ще погребвате? Ще дойде време, когато хората ще се раждатъ и ще умиратъ по новъ начинъ.

„Да се радватъ наедно и който сѣе, и който жъне“. Семето, което сѣете, трѣбва да бъде Божествено. Ако при сегашнитѣ условия на живота не можете да сѣете Божественото семе, нищо не можете да постигнете. Какво можете да очаквате отъ сегашнитѣ майки и бащи, кои-

то всѣки день внасятъ въ ума на синоветѣ и дѣщеритѣ си мисълта за женене? Майката казва на дѣщеря си: Гледай да намѣришъ нѣкой богатъ, ученъ момѣкъ, да се оженишъ за него. Какво трѣбва да прави тази мома, ако не намѣри такъвъ човѣкъ? Какво ще прави синътъ, ако не намѣри богата и красива мома? Тѣзи мисли не сж Божествени и не могатъ да дадатъ добри резултати. Да се посаждатъ такива мисли въ главитѣ на младитѣ преждевременно, това значи, да се върши насилие върху тѣхъ. Обаче, насилието нищо не допринася. Какъвъ резултатъ ще има тази женитба, която е свързана между мома и момѣкъ, потѣнали въ дългове? Ще кажете, че като се оженятъ младитѣ, тогава работитѣ имъ ще се наредятъ. Това е криво разбиране, крива мисълъ. Хората се женятъ да оправятъ работитѣ си, но въ края на краищата работитѣ все неуредени оставатъ. Защо работитѣ на хората не се оправятъ? Защото тѣ не сж дошли до съзнание да сѣятъ Божественото семе, отъ което всички да се радватъ.

Съвременнитѣ хора не успѣватъ въ работитѣ си, защото сж изгубили всѣкакво довѣрие помежду си. Като чуятъ, че нѣкой говори или проповѣдва нѣщо, веднага се запитватъ, защо говори, каква е целта му. Много естествено. Човѣкъ е запалена свѣщъ. Като говори, той разнася свѣтлината си навсѣкжде, да свѣти на хората да четатъ, да виждатъ, какво правятъ. Каква е целта на запалената свѣщъ? Да освѣтява пѣтя на хората. Щомъ се запали, свѣщъта гори известно време и следъ това изгасва. За да не гори напразно, като свърши работата си, човѣкъ я изгасва. Когато спи, човѣкъ трѣбва да изгасва свѣщъта си. Свѣщъта гори, само докато човѣкъ е въ тъмнина, докато му предстои нѣкаква работа. Свърши ли работата си, той я изгасва. Въ нѣкои голѣми европейски градове оставятъ лампитѣ на магазинитѣ да горятъ по цѣли нощи. Какво показва това? Крадци има въ тѣзи градове. Като горятъ лампитѣ, крадцитѣ не смѣятъ да нападатъ магазинитѣ. Когато нѣкоя държава има много закони противъ крадцитѣ, това показва, че въ тази държава има много крадци. Това говори за морала на нѣкои отъ нейнитѣ поданици. Всички хора не сж неморални, следователно, законитѣ се отнасятъ само до ония, които нѣматъ съ-

знание да разбиратъ своитѣ задължения като членове на обществото и на държавата.

„Да се радватъ наедно и който сѣе, и който жъне“. Който сѣе, той трѣбва да знае, какво е семето, което хвърля на нивата си; който жъне, и той трѣбва да знае, какво ще жъне. Това значи човѣкъ съ убеждение. Човѣкъ се ражда съ убеждение, не го придобива отпосле. Ако човѣкъ има убеждение за истината, за мъдростта, за любовта, нѣма защо да го убеждавате да вѣрва въ тѣхъ. Ако е убеденъ въ любовта, той навсѣкждѣ я вижда и прилага, нѣма защо да го убеждаватъ въ нейното сществуване. Ако е убеденъ въ безсмъртието на душата, въ задгробния животъ, човѣкъ не се нуждае отъ никакви доказателства. Тѣзи нѣща сж дадени на човѣка, нѣма защо отсега нататкъ да се даватъ. На човѣка е дадено съзнанието, въ което се криятъ много опитности и знания на миналото. Като живѣе, човѣкъ прилага съзнанието си по отношение къмъ всички живи сщества и по този начинъ се учи отъ себе си. Ако отношенията на човѣка почиватъ върху законитѣ на любовта, той твори. Когато обича ученицитѣ си, учителтъ ги учи да четатъ, да пишатъ, да смѣтатъ, да пѣятъ, да свирятъ. Неговата работа не е нищо друго, освенъ творчество.

И тъй, любовта е творчески принципъ. Като люби, човѣкъ трѣбва да е свободенъ да твори. Ако изгуби свободата си, ако се усъмни и разколебае въ работата си, заедно съ това той губи любовта си. Ако между камъка и скулптора, който работи върху него, нѣма никакво отношение, статуята нѣма да излѣзе както трѣбва. Това значи: скулпторътъ предварително трѣбва да е опиталъ камъка, да знае, съ каква материя му предстои да работи. Истинската любовъ се проявява само тамъ, дето има правилни, разумни отношения. Каква любовъ може да сществува между две неформени, неорганизирани сщества? — Ама ще порастемъ. — Това е другъ въпросъ. Въ природата всичко е живо, всичко расте, но зависи какъ расте, като камъкъ, като растение, или като човѣкъ. Камъкътъ расте отвѣнъ навжтре; растението — отвжтре навѣнъ, а човѣкъ — отвжтре навѣнъ и отвѣнъ навжтре. Сжщевременно, човѣкъ разбира отношенията, които сществуваатъ между частитѣ и цѣлото, както и действието на силитѣ.

вжтре и вѣнъ отъ него. Човѣкъ трѣбва да разбира своя ближень, като себе си, и да не го подозира, да не се съмнява въ него. Защо ще подозирате човѣка? Гледайте лицето му и четете по него. Върху лицето на човѣка природата е написала всичко, което е преживѣлъ той най-малко преди четири поколѣния. Върху лицето на човѣка е написана не само неговата история, но историята на неговитѣ дѣди и прадѣди отъ четири поколѣния насамъ. Ако разбираха това писмо, хората биха могли да го използватъ разумно въ живота си, да не се натъкватъ на противоречия. Споредъ тази наука, ако двама души трѣбваше да предприематъ обща работа, тѣ предварително щѣха да знаятъ, могатъ ли да свършатъ работата добре, или не. Когато между двама души има пълно съответствие, пълно разбиране, работитѣ имъ всѣкога ще вървятъ добре. Това не значи, че тѣ трѣбва да бждатъ еднообразни въ проявитѣ си. Хармонията не подразбира еднообразие. Еднообразието е законъ на злото, а разнообразието—законъ на доброто.

Следователно, хората могатъ да се разбиратъ само, тогава, когато между характеритѣ и темпераментитѣ имъ има пълно съответствие, т. е. правилно, хармонично съчетание. Две цигулки могатъ да бждатъ въ съгласие, когато и дветѣ сж нагласени по правилата на музиката: магаренцата имъ добре поставени, струнитѣ — добре настроени. Ако и цигуларитѣ сж въ хармония помежду си, цигулкитѣ имъ ще звучатъ хармонично. Който чуе, какъ свирятъ, той ще остане напълно доволенъ. Човѣкъ представя цигулка съ четири струни. На четиритѣ струни отговарятъ четиритѣ темперамента. Дали човѣкъ е сангвиникъ, холерикъ, флегматикъ или умственъ темпераментъ, не е важно. Отъ човѣка се иска умѣние да управлява своя темпераментъ. Ако знае да го управлява, той ще свърши добре дадената му работа. Флегматикътъ е спокоенъ, безгриженъ, подобенъ на застояла вода. Той е бавенъ въ говора, въ движенията си, вследствие на което е склоненъ къмъ затлъстяване. Холерикътъ е противоположенъ на флегматика. Той е огненъ, динамиченъ темпераментъ. Като знае свойствата на своя темпераментъ, холерикътъ трѣбва да бжде внимателенъ, да не хвърля кибритенитѣ си клечки навсѣкжде, да не произвежда пожаръ. Обикно-

вено военнитѣ хора сж холерици. Тѣ обичать реда и порядѣка, но като знаятъ свойствата на огъня, тѣ трѣбва да го регулиратъ, т. е. да постѣпватъ разумно. Сангвиникътъ е човѣкъ на въображението, на охолния и веселъ животъ. Той много обещава, малко изпълнява. Като не изпълни обещанието си, той дига рамене и казва: Имахъ доброто желание да направя нѣщо, но не можахъ. Сангвиническиятъ темпераментъ наричатъ още и въздухообразенъ. Човѣкътъ на умствения темпераментъ обича да философствува. Като мисли върху известенъ въпросъ и не може да го разреши, той започва да се нервира. Той мисли, че може да разреши въпроситѣ на живота само съ ума си, но остава излѣганъ.

И тъй, за да свири добре, човѣкъ трѣбва да нагласи и четиритѣ темперамента правилно, да свири едновременно на всички. Струната *sol* въ цигулката отговаря на флегматичния темпераментъ, *mi* — на нервния. Вие ще опредѣлите, кои темпераменти отговарятъ на струнитѣ *ge* и *la*. Който може да нагласи четиритѣ темперамента въ себе си правилно, той е влѣзълъ вече въ хармонията на живота. Той има основна идея въ живота си, около която нарежда всички свои работи. Той има инициатива, той има камертонъ, споредъ който нагласява всички свои прояви. Докато единъ народъ, едно общество, едно семейство, единъ човѣкъ се нагласяватъ споредъ своя камертонъ, всичкитѣ имъ работи вървятъ добре. Не се ли съобразяватъ съ своя камертонъ, тѣ сж осждени на фалитъ. Наистина, когато цигуларьтъ обтегне една отъ струнитѣ си повече, отколкото камертонътъ показва, тя непременно ще се скжса.

„Да се радватъ наедно и който сѣе, и който жъне“. Сѣенето и жъненето сж два разумни процеса, които се извършватъ непреривно въ природата. Щомъ ставатъ въ природата, тѣ трѣбва да ставатъ и въ живота. Значи, всѣко желание, всѣка мисль въ човѣка сж семена, които той всѣки моментъ посажда въ почвата на своя животъ. Отъ начина на посаждането имъ зависи и тѣхното ожънване. Падне ли на добра почва, посѣтото семе трѣбва да израсте и да даде плодъ. Разумниятъ човѣкъ сутринъ сѣе, вечеръ жъне. Остави ли посѣтото днесъ, да го ожъне утре, отъ него нищо не може да излѣзе. Каквото днесъ посѣе човѣкъ, още днесъ трѣбва да го реализира. Добритѣ, красиви и ра-

зумни нѣща се реализиратъ веднага. Колко време пет-хилядниятъ народъ трѣбваше да чака Христа да ги нахрани? Христосъ взе петтѣ хлѣба, начупи ги и веднага нахрани народа. Ще кажете, че това Христосъ само е могълъ да направи. Нима днесъ нѣма богати хора въ свѣта, които могатъ да нахранятъ нѣколко хиляди хора? Разликата ще се заключава само въ това, че Христосъ ги нахрани съ петъ хлѣба, а тѣ ще ги нахранятъ съ повече.

➤Членовѣтъ на една богата английска църква, въ която проповѣдвалъ известниятъ английски проповѣдникъ Спърженъ, се събрали да решаватъ, какъвъ начинъ да намѣрятъ, за да помогнатъ на беднитѣ членове, принадлежащи къмъ тази църква. На събранието присѣствувалъ и самиятъ Спърженъ. Той слушалъ, какво говорятъ богатитѣ членове на църквата, но не взималъ участие въ разискванията имъ. Най-после тѣ взели решение да се помолятъ на Господа, да отвори сърдцата на богатитѣ хора, да помогнатъ по нѣкакъвъ начинъ на своитѣ бедни братя. Тогава Спърженъ взелъ думата и казалъ: Братя, не трѣбва да изкушаваме Бога по такъвъ начинъ. Всички ние, тукъ събрани, сме богати хора. На кои други хора, вѣнъ отъ насъ, трѣбва да очакваме? Ето, азъ отдѣлямъ една голѣма частъ отъ своята заплата за беднитѣ. Ако всѣки отъ васъ отдѣли, колкото може отъ своята заплата, положението на нашитѣ бедни ще се подобри.

Това, което е станало въ църквата на Спържена, става и въ съвременнитѣ семейства, общества и народи. Всички очакватъ на богатитѣ, всички очакватъ на бждещето поколѣние. Какво трѣбва да правятъ сиромаситѣ? Какво трѣбва да правятъ сегашнитѣ хора? Хората на миналото сж очаквали на сегашнитѣ хора, които сж били младо поколѣние на времето си. Сегашнитѣ хора пъкъ очакватъ на бждещето поколѣние. Тѣ чакатъ младитѣ да израстатъ, да свършатъ тѣхната работа. Така работитѣ не се уреждатъ. Така не се разсждава. Всѣки самъ трѣбва да свърши възложената му работа, да не очаква на другитѣ. На всѣки човѣкъ е дадена една работа, която той самъ трѣбва да свърши на времето си, да не я отлага.

Като не разбиратъ, какво представя Божествениятъ принципъ, хората се запитватъ, какво е свършилъ

Христосъ на земята. Да се задава такъв въпросъ, това значи, да се гледа на Христа, като на историческа личностъ, която нѣкога е живѣла на земята, донесла нѣкакви идеи и заминала за онзи свѣтъ. Тѣ не подозиратъ, че отъ деня на възкресението си до днесъ Христосъ нито за моментъ е преставалъ да работи въ свѣта. И въ бждеще Той непрестанно ще работи. Божествениятъ принципъ е вѣченъ огънь. Въ началото си той е слабъ, но запали ли се веднѣжъ, постепенно се усилва и непрестанно гори, като става все по-моощенъ. Той движи съзнанията на всички културни хора и народи по цѣлия свѣтъ. Той изправя пжтя на всички, които сж го изкривили. Но и тѣ сами трѣбва да пожелаятъ това, да работятъ въ това направление. Мнозина очакватъ спасението като свършенъ фактъ. Спасението е свършенъ фактъ, но за да се спаси, човѣкъ трѣбва предварително да е работилъ и да работи. Пролѣтъта ще дойде, но трѣбва да намѣри хора, готови за работа. Какво ще прави онзи, който не е сѣлъ? Есеньта ще дойде и ще си замине, а той нищо не е пожъналъ, нищо не е турилъ въ хамбара си. Царството Божие е идвало на земята много пжти, но само за ония, които сж били готови. И днесъ Царството Божие иде на земята, но пакъ за ония, които сж готови, които могатъ да използватъ неговитѣ блага. За ония, които не сж готови, Царството Божие ще мине и замине, безъ да имъ остави нѣщо.

Следователно, ако човѣкъ не може да се ползува отъ свѣтлината и отъ благата, които Царството Божие носи, той ще се намѣри въ тежко положение. Божията Любовь предупреждава всѣки човѣкъ, на когото предстоятъ изпитания, но не всѣки иска да се вслушва въ думитѣ ѝ. Щомъ човѣкъ не иска да се вслушва въ гласа на любовта, главата му ще побѣлѣе отъ страдания. Съвременнитѣ хора не знаятъ още, какво представятъ страданията. Това, което тѣ наричатъ страдание, още не е никакво страдание. Детето страда, че майка му не иска да задоволи нѣкое негово желание. Ученикътъ страда, че пропадналъ на изпитъ. Студентътъ страда, че, като свършилъ университетъ, не му даватъ служба. Той самъ може да си създаде нѣкаква служба. Ще каже, че е училъ, за да намѣри нѣкаква служба за прехрана. Ако човѣкъ учи за служба, това е другъ въпросъ. Оба-

че, ако човѣкъ учи, за да се развива, да придобива знания, той нѣма да страда отъ това, че не е получилъ служба. Не може ли да се назначи на държавна служба, нека си купи едно точило и започне да точи ножове. За предпочитане е човѣкъ да точи ножове, отколкото да лъже, да краде, да върши престѣпления.

Човѣкъ е дошълъ на земята да учи, да придобива знания, чрезъ които да познае любовта, т. е. Бога; да познае ближния си и себе си. Разумностъ се иска отъ човѣка, за да разбира и прилага великитѣ закони на Битието. »Нѣма сила въ свѣта, която може да измѣни тия закони.« Всѣки човѣкъ или държава, която се е опитала да измѣни единъ отъ Божиитѣ закони, е изчезнала отъ лицето на земята. »Обаче, който се е подчинилъ на Неговитѣ закони, той и до днесъ съществува. Като е дошълъ на земята, човѣкъ трѣбва да живѣе като истински човѣкъ, да прилага разумнитѣ закони на природата и да се развива. Около него се движатъ различни животни, птици, но той не трѣбва да се спира върху тѣхния животъ. За какво мисли вълкътъ? Той мисли, какъ по-лесно да открадне една овца и да се нахрани. Птицата мисли за зрънца и мушици. Задачата на човѣка не е нито като тази на вълка, нито като на птицата, или на рибата. Задачата на човѣка е да учи. Животнитѣ, птицитѣ, рибитѣ сж символи, които човѣкъ трѣбва да изучава. »Днесъ вълцитѣ, лисицитѣ и всички свирепи животни постепенно изчезватъ. Тѣ се намаляватъ на брой, но не се увеличаватъ. Защо? Защото и тѣ живѣятъ споредъ първичнитѣ закони на своя животъ. Сжщото може да се каже и за човѣка. Исква ли да запази и продължи живота си, той трѣбва да мисли, да чувствува и да действа правилно. Каквото прави, той трѣбва да го обмисля добре. Каквото обещава, трѣбва да го изпълнява. Кждето ходи, той трѣбва да помни, че се намира подъ зоркото око на Великия. Нищо не може да избѣгне отъ окото на Бога. Всѣки трѣбва да работи, да изкарва прехраната си по честенъ начинъ. За човѣка, който разполага съ здраве, съ сили, никаква прося не се позволява. За човѣка, който има умъ, сърдце, който може да мисли и чувствува правилно, никакво насилие, никаква неправда не се позволява.

Като не разбиратъ своето предназначение, хората

сами се натъкватъ на противоречия и страдания. Следъ всичко това, тѣ казватъ, че условията сж лоши, хората сж лоши и т. н. Това е криво мислене. Докато мисли криво, човѣкъ нищо не може да постигне. Изправи ли мисълта си, той може да постигне всичко, което желае. Когато мисълта на човѣка е права, той може да приложи новитѣ идеи, той може да бжде здравъ, силенъ, богатъ. Отъ човѣка зависи да бжде богатъ или сиромашъ. Добре е понѣкога човѣкъ да бжде сиромашъ отъ грѣхове, а богатъ съ добродетели. Сиромашията учи човѣка да не грѣши. Богатството пъкъ го учи да прави добро. Дали човѣкъ е богатъ, или сиромашъ, ученъ, или невежа, не е важно. За човѣка е важно да има високъ идеалъ въ живота си, който никога да не се мѣни. Като следва идеала си, човѣкъ трѣбва да върви напредъ, да не се връща къмъ своето минало. Ако се страхува, ако лъже и краде, по атавизъмъ, той се връща къмъ миналото, което нѣма да му допринесе нищо особено. Забравете миналото, и вървете напредъ.

„Да се радватъ наедно и който сѣе, и който жъне“. Какъ трѣбва да сѣе и да жъне човѣкъ, за да се радва? — Съ любовъ. Ако човѣкъ не сѣе и не жъне съ любовъ, свѣтътъ нѣма да се поправи. Разумната природа е турила всички сили въ действие, за да оправи свѣта. Изправянето на свѣта е въ зависимостъ отъ изправянето на хората. Изправянето на човѣка наричаме възкресение. Възкресението на човѣка наричаме още и пробуждане на съзнанието. Онзи, на когото съзнанието е пробудено, е готовъ на всѣкакви жертви за красивото и великото въ свѣта.

➤ При единъ богатъ американски банкеръ отишла една млада, красива мома, да поиска нѣкаква сума за благотворителна целъ. Той билъ голѣмъ скжперникъ, не обичалъ да дава пари за никакви цели, но като видѣлъ тази мома, съ ясенъ, чистъ погледъ, въ него станалъ голѣмъ превратъ. Той я изслушалъ съ внимание и веднага подписалъ чекъ за исканата сума. Като излизала момата отъ кантората, банкерътъ ѝ предложилъ, когато има нужда, пакъ да дойде. Освенъ това, може да води всѣки день по една отъ своитѣ бедни другарки, да имъ помага. Отъ момента, когато видѣлъ тази красива мома, банкерътъ билъ готовъ на всѣкакви жертви. Той се почувствувалъ възроденъ и възкресналъ.

И тъй, ако не възкръсне и не се прероди, като този скжперникъ, човѣкъ ще остане все въ сжщото си положение, да тъпче и чопли на едно и сжщо мѣсто. Ако младата, красива мома не мине край вашия дюкянъ да поиска нѣщо отъ васъ, нищо добро не ви очаква. Мине ли, обаче, край дюкяна ви и ви посети, добро ви очаква. Красивата млада мома символизира любовта. Безъ любовъ животътъ нѣма смисълъ.

Двама американски студенти спорили по различни въпроси: какъвъ е смисълътъ на живота, сжществува ли задгробенъ свѣтъ, има ли Богъ въ свѣта и т. н. Като вървѣли и разговаряли оживено, тѣ не забелязали, че сж на единъ мостъ, подъ който текла буйна вода. Унесени въ разговора, и двамата се подхлъзнали и паднали въ водата, отдето едва могли да излѣзатъ на брѣга и да се спасятъ. Като се погледнали единъ другъ, тѣ се засмѣли, и всѣки отъ тѣхъ разбралъ, кое е ценното въ живота. Тѣ разбрали, че по-ценно нѣщо отъ живота не сжществува. Любовта ражда живота. Безъ любовъ, никакъвъ животъ не сжществува. Всички хора, семейства, общества и народи се нуждаятъ отъ любовъ. Що се отнася до патриотизъмъ, до дипломация, това сж качества, съ които човѣкъ се ражда. Любовъ, обаче, е нужна на цѣлото човѣчество. Има ли любовъ, има и разбиране, и хармония между всички хора, общества и народи. Дали нѣкой е мжжъ, или жена, слуга, или господаръ, ученъ, или невежа, това сж предметни учения, но любовта е вѣчна, неизмѣнна.

„Да се радватъ наедно и който сѣе, и който жъне“. Който сѣе, той непременно ще жъне. Като има, какво да жъне, човѣкъ ще избѣгне сиромашията. Не е ли сѣлъ, човѣкъ не може да жъне. Този човѣкъ минава за сиромашъ и се оплаква, че нѣма коричка хлѣбъ въ джоба си. Мнозина се оплакватъ отъ гладъ, отъ сиромашия, но малцина сж опитали истински гладъ. Толстой писалъ единъ разказъ, въ който разправя за глада на едно бедно семейство, което било осждено на смъртъ. Това се случило презъ една тежка зима, когато бедното население, поради неплодородието презъ лѣтото, било изложено на гладъ. Бедното семейство, което живѣло нѣкжде въ степитѣ, прекарало три-четири дена безъ хлѣбъ, безъ никаква храна. Лишени отъ всѣкаква възможность да получатъ отнѣкжде хлѣбъ, тѣ очаквали

часа на своята смърт. Наймалкото дете на семейството казало на родителитѣ си да не се отчайватъ, защото скоро ще имъ дойде помощъ отвънъ. Въ това време единъ богатъ търговецъ тръгналъ съ голѣми провизии по селата, да помага на бедни и гладни хора, да не умратъ отъ гладъ. По пътя се явила голѣма буря, и той, изпадналъ срѣдъ степитѣ, потърсилъ единъ кжтъ да се спаси. Отдалечъ той видѣлъ свѣтлината на една малка кжщичка и се запхтилъ къмъ нея. Указало се, че кжщичката била на бедното семейство. Благодаренъ за щастливото спасение, търговецътъ извадилъ отъ кѹфаритѣ си всичко, което носѣлъ за сиромаситѣ. Така той ги спасилъ отъ гладна смъртъ. Предсказанието на детето се сбджнало, но следъ два деня то заминало за другия свѣтъ. Това дете не било отъ обикновенитѣ деца. Значи, има обикновени и необикновени деца, както обикновени и необикновени млади и стари хора.

Коя е причината, че се раждатъ обикновени и необикновени хора? Казано е въ Писанието: „Роденото отъ Духа, духъ е; роденото отъ плътъта, плътъ е“. Казано е още, че родениятъ отъ Бога грѣхъ не прави. Отъ този човѣкъ се иска работа, да извае себе си, да изработи характеръ, който да не се сломява отъ никакви бури и вѣтрове. Иде време, когато човѣкъ ще се ражда отъ Духа, но за това се иска работа, да се пригответи той за новитѣ условия. Новиятъ животъ, който иде, не е нѣщо чуждо, далечно за човѣка. Ще се запитате, защо човѣкъ страда. Разумното страдание подразбира борба на човѣка съ спънкитѣ, външни и вътрешни, за да влѣзе въ новитѣ условия. Победи ли тия спънки, той се радва. Радостта е признакъ, че човѣкъ е победилъ противоречията и изпълнилъ волята Божия. Това значи, да сѣе човѣкъ доброто семе. Ще дойде день, когато присадката на злото въ човѣка ще се счупи и ще започне да расте само онова, което отначало още Богъ е насадилъ.

„Да се радватъ наедно и който сѣе, и който жъне“. Ако и вие сѣете и жънете добре, ще бждете здрави, радостни и весели. Съ други думи казано: ако вършите волята Божия, цѣлиятъ ви домъ ще живѣе въ радостъ и веселие. За да изпълни волята Божия, човѣкъ разполага съ всички добри условия. Добритѣ условия сж въ него: сила, знание, богатство, любовъ. Това

подразбира, че Богъ живѣе въ него. Каквото реши да прави, човѣкъ трѣбва да се обръща за съветъ къмъ Бога, като Учителъ на неговата душа. И каквото го съветва, той трѣбва да слуша.

Като слушате да ви се говори така, това не значи, да пламнете като суха клечка и скоро да изгаснете, или да се нагорещите като желѣзо и скоро да истинете. Това сж моменти на настроения. Човѣкъ трѣбва да бжде свѣщъ, която гори, безъ да изгасва. Човѣшкиятъ умъ е свѣщъ, на която трѣбва да се дадатъ условия вѣчно да свѣти. Като свѣти въ тъмнината, човѣшкиятъ умъ ще се домогне най-после и до великата Любовь, отъ която нѣкога е излѣзълъ. Всѣки търси любовта, защото тя внася животъ, тя подмладява човѣка. Безъ любовъ не може да се живѣе. Придобие ли любовта, животътъ ви става приказенъ. Дето е любовта, тамъ е изобилието. При любовта човѣкъ лесно се справя и съ сиромашията, и съ глада, и съ мѣнотииитѣ. Като се намѣри въ пустинята, съ еврейския народъ, жадни и гладни, Мойсей удари съ тоягата, и вода потече отъ канарата, хлѣбъ слѣзе отъ небето. Тоягата, съ която Мойсей си служеше, представя магическата тояжка на любовта, на мѣдростта и на истината. Който разполага съ магическата тояжка, той може да превърне живота си въ рай.

Като сте дошли на земята, отъ какъвто произходъ да сте, каквито убеждения да имате, всички се нуждаяте отъ едни и сѣщи нѣща: отъ въздухъ, вода, огънь и почва, върху която да стѣпвате. Това сж елементи, отъ които всѣки човѣкъ се нуждае и въ физическо, и въ духовно отношение. Придобие ли тѣзи елементи въ този двоякъ смисълъ, разбере ли тѣхното предназначение, човѣкъ се намира предъ реализиране на своя великъ идеалъ. Не е достатъчно само да диша, да пие вода, но той трѣбва да знае, какъ да диша, какъ да пие вода, на мѣсто да употребява огъня и свѣтлината. Това значи човѣкъ на новото. Днесъ свѣтътъ се нуждае отъ нови хора. Поети, писатели, учени, философи, музиканти, управляващи и управляеми трѣбва да бждатъ носители на новото. Да носи човѣкъ новото въ себе си и да му служи, това значи, да се е освободилъ отъ всѣкакво користолюбие. Докато служи на користолюбието, човѣкъ ще бжде вънъ отъ предѣлитѣ на но-

вия животъ, вѣнъ отъ границитѣ на царството Божие.

„Да се радватъ наедно и който сѣе, и който жъне“. Кога хората се радватъ наедно? Когато има единство между тѣхъ и въ физическия, и въ духовния, и въ умствения свѣтъ. Докато хората сж раздѣлени помежду си, докато самъ човѣкъ е раздѣленъ въ себе си, не може да става въпросъ за радостъ. Днесъ всѣки има свое вѣрую, всѣки принадлежи къмъ специална църква, вследствие на което се явява споръ, кое вѣрую е право, коя църква трѣбва да има предимство надъ всички останали. Една църква съществува въ свѣта — вѣчна и неизмѣнна — Христовата църква. Тази църква подразбира църквата на Любовта, която обединява всички хора, всички народи. Тя признава единъ народъ, една земя, която никой не може нито да превземе, нито да победи.

„Да се радватъ наедно и който сѣе, и който жъне“. Семето, което се сѣе и жъне, трѣбва да бжде семе на положителната вѣра и на необятната любовъ. Желая тази вѣра и тази любовъ да обхванатъ всички народи, всички хора по лицето на земята. Желая българитѣ да бждатъ изворъ, отъ който да изтича великата любовъ. Желая ви да бждете образецъ на чистата, необятна любовъ, на знанието и на мъдростта, свободни отъ всѣкаква користъ. Желая ви да бждете носители на правдата и на истината, които ще ви направятъ свободни. Посѣйте това семе въ почвата на вашия животъ, да пожънете плодоветѣ му, за да могатъ и които сѣятъ, и които жънатъ да се радватъ наедно.

20. Беседа отъ Учителя, държана на 12 януарий, 1930 г.
София. — Изгрѣвъ.

Две лепти

„А видѣ и нѣкоя сирота вдовица, която тури тамъ две лепти“.*)

„Две лепти“. Както виждате, въ цитирания стихъ, дветѣ лепти, единъ малъкъ поводъ, обръщатъ вниманието на Великия Учителъ. Когато богатитѣ и ученитѣ туряха изобилно въ съкровищницата, Христосъ не обърна внимание на това. Обаче, когато една бедна вдовица тури две лепти въ съкровищницата, Христосъ спрѣ вниманието си върху този актъ.

Като изучавате живота и проявитѣ на хората, както и на всички живи същества, вие забелязвате едновременно два стремежа: единиятъ стремежъ е къмъ великото, грандиозното; другиятъ — къмъ малкото. Запримѣрь, докато е малко, детето има стремежъ да порасне, голѣмъ човѣкъ да стане. Този стремежъ на детето да стане голѣмъ човѣкъ, като баща си, като дѣдо си, му дава импулъсъ да пѣпли, да учи, да се развива. Като се посади въ земята, семето също така се стреми къмъ нѣщо голѣмо: да покълне, да израсте на високо, да цѣвне и плодъ да върже. Тревата също се стреми да стане висока, да надмине цвѣтенцата, които растатъ около нея. Добро е желанието на човѣка, както и на всички живи същества да пораснатъ, да станатъ голѣми. Това е задача и на природата. И природата се стреми да изкара нѣщо велико отъ малкитѣ нѣща. Следователно, човѣкъ трѣбва да поддържа въ себе си идеала да стане великъ. Ще кажете, че човѣкъ не трѣбва да бѣде амбициозенъ. Зависи, каква е амбицията на човѣка. Безъ амбиция човѣкъ не може да напредва. И учениятъ, и добриятъ човѣкъ, и светията иматъ амбиция, но разликата между тѣхната амбиция и тази на обикновения човѣкъ е голѣма. Човѣкъ трѣбва да се стреми да придобие толкова знание, колкото може да носи. Да учи, да придобива човѣкъ знания, това не е амбиция. Учението е непреривенъ процесъ. Докато живѣе на земята, човѣкъ все трѣбва да учи. И 120 годи-

* Лука 21 : 2.

шенъ да е, той пакъ трѣбва да учи, да чете, да добива нѣщо ново.

Мнозина иматъ криви разбирания за нѣщата. Тѣ мислятъ, че човѣкъ може да учи, само докато е младъ. Щомъ остарѣе, той не може да учи. Значи, само младиятъ може да учи; само младиятъ има право да си поживѣе. Остарѣе ли, човѣкъ трѣбва да се предаде на постъ и молитва, да изправя погрѣшките на миналото си. Това отчасти е право, но не изцѣло. Докато е младъ, човѣкъ яде и пие, а на старини плаща. Дойде ли краятъ на годината, т. е. старостта, човѣкъ трѣбва да приключи смѣтките си. Ако има срѣдства да изплати дълговетѣ си, работитѣ лесно се уреждатъ, но какво ще прави, ако нѣма срѣдства? Щомъ нѣма срѣдства, той трѣбва да прави условия съ кредиторитѣ си, да отложатъ полицата му за известно време. Когато яде и пие, човѣкъ трѣбва да мисли за плащане. Ако не мисли, ще дойдатъ глобитѣ. Ще кажете, че банкерътъ и бакалинътъ сж богати хора, нѣма защо да бързатъ съ изплащане на дълговетѣ си. Ако искатъ да не се разправятъ съ длъжници, да не сж ставали бакали и банкери. Лесно се говори така, но за да стане човѣкъ бакалинъ, банкеръ, ученъ, владика, проповѣдникъ, музикантъ, инженеръ, лѣкарь, има дълбоки причини. Всѣка проява крие задъ себе си нѣкаква дълбока причина. Когато не иска да работи, човѣкъ намира, че нѣкои професии не струватъ. Запримѣръ, той казва, че не струва човѣкъ да става лѣкарь, да се занимава съ болни хора, да прави операции. Всѣка работа е велика, когато се изпълнява съзнателно и на мѣсто. Ако нѣма лѣкари, кой ще помага на болнитѣ? Ако е въпросъ за операции, всички хора правятъ операции. Кой баща, или коя майка, запримѣръ, не правятъ операция на детето си? Когато детето грѣши, родителитѣ му правятъ операция, съ цель да го възпитатъ. Думата „оперирамъ“ означава действувамъ. Значи, добре е да оперира човѣкъ, но да бжде майсторъ и да прави операцията на време и на мѣсто. Взеи ли ножъ въ ржка, човѣкъ трѣбва да знае, кжде и какъ да рѣже.

»Въ една отъ драмитѣ на Шекспира се разправя за единъ договоръ, сключенъ между еврейинъ и християнинъ. Последниятъ взелъ отъ еврейина голѣма сума на заемъ, съ условие да я изплати следъ известенъ срокъ.

Обаче, евреинът направил следното предложение: ако на определения срок християнинът не може да изплати дълга си, ще се отрѣже парче месо отъ тѣлото му. За тази целъ трѣбвало да се пристѣпи къмъ изпълнение на договора. Като се видѣлъ предъ невъзможностъ да се подложи на такава операция, християнинътъ се обърналъ къмъ сѣда, съ молба тамъ да разрешатъ въпроса. Сѣдията билъ уменъ и съобразителенъ човѣкъ и решилъ спора въ следния смисълъ: евреинътъ има право да отрѣже парче месо отъ тѣлото на християнина, но съ условие, ако отрѣже единъ грамъ месо повече отъ определеното количество, ще плати съ главата си. При това условие евреинътъ се отказалъ да изпълни договора. Като не билъ сигуренъ въ ржката си, той се страхувалъ, че при тази операция ще трѣбва да плати съ главата си. По този начинъ християнинътъ отървалъ кожата си. Ще кажете, че евреинътъ билъ жестокъ човѣкъ. Евреинътъ билъ алченъ за пари, но и християнинътъ не трѣбвало да бѣде толкова глупавъ, да подписва такъвъ договоръ.

Съвременнитѣ хора, религиозни и свѣтски, говорятъ за Бога, описватъ Го, но описанията и понятията имъ сѣ съвършено различни. Никой човѣкъ нѣма ясна представа за Бога. Тѣ казватъ, че човѣкъ е създаденъ по образъ и подобие Божие, но какво въ сѣщностъ е Богъ, не знаятъ. Тѣ не могатъ да Му дадатъ никакъвъ образъ. Други казватъ, че познаватъ Бога дотолкова, доколкото се проявява въ човѣка. Трети пъкъ си представятъ Бога такъвъ, какъвто Мойсей Го описалъ. Мойсей се е разговарялъ съ Бога, слушалъ е гласътъ Му, но никога не Го виждалъ. При това Мойсей бѣше единъ отъ великитѣ посветени. Той познавалъ законитѣ на свѣтлината, на електричеството и на магнетизъма, на биологията. Като се явилъ предъ фараона, Мойсей извършилъ голѣми чудеса, които почивали на известни закони. Велико е било учението на Мойсея, но следъ смъртта му неговитѣ ученици го изопачили. Разбиранията на ученицитѣ му били ограничени, вследствие на което тѣ несъзнателно изопачили учението на Мойсея и създали особено учение — мойсеизъмъ. Така постѣпиха и ученицитѣ на Христа съ учението на своя Учителъ. Първитѣ ученици и последователи на Христа предавали Христовото учение точно, но ония, които

дошли следъ тѣхъ, като нѣмали тѣхната свѣтлина, постепенно го изопачили.

Днесъ всички хора се спиратъ върху въпроситѣ: кой е Христосъ и какво донесе на свѣта? Тѣ сами си отговарятъ, че Христосъ донесе спасението на човѣчеството. Спасението на човѣчеството се обуславя отъ спасението на отдѣлния човѣкъ. Когато всѣки човѣкъ поотдѣлно се спаси, тогава ще се спаси и цѣлото човѣчество. Да се спаси човѣкъ, това значи, да постави въ хармония своя физически, духовенъ и Божественъ животъ. Съвременниятъ човѣкъ се счита за божество, но въпрѣки това се запитва, може ли да се спаси. Да си задава този въпросъ, това е все едно, великиятъ виртуозъ-цигуларъ да се запитва, може ли да изсвири известно парче. Щомъ е виртуозъ, той непременно може да изсвири дадено парче. Който пита, дали може да направи нѣщо, той се съмнява въ себе си, въ своитѣ възможности. Щомъ пита, той непременно ще сбърка нѣкъде. Понѣкога и невежиятъ не пита, но това още не значи, че той знае, какво да прави. Учениятъ не пита, но прилага и самъ се учи. Трѣбва ли момата да пита, какъвъ ще бѣде нейниятъ избраникъ? Много просто. Избраникътъ ѝ ще бѣде подобенъ на нея. Затова казва българската поговорка: „Търколило се гърнето и намѣрило похлупака си“.

„А видѣ и нѣкоя сирота вдовица, която тури тамъ две лепти“. „Дветѣ лепти бѣха всичкитѣ пари, съ които бедната вдовица разполагаше.“ Който иска да следва духовния пѣтъ, той трѣбва да даде всичко, което има. Таза вдовица не е предполагала, че Христосъ ще ѝ вземе за предметъ на своя беседа. Като видѣла, че всички турятъ нѣщо въ съкровищницата, и тя пожелала да внесе своята лепта, последнитѣ две монети, безъ да мисли, че децата ѝ нѣматъ хлѣбъ. Колкото малки да сѣ били дветѣ монети, тя ги пожертвувала отъ сърдце. Като изнасямъ примѣра за тази вдовица, не искамъ никого да упрѣквамъ за погрѣшкитѣ му, но казвамъ, че, за да не грѣши, човѣкъ трѣбва разумно да използва богатата, които природата му дава. „Домогне ли се до известно благо, човѣкъ го използва лично за себе си и мисли, че следъ това работитѣ му ще вървятъ гладко, безпрепятствено. Водата е благо за човѣка, но зависи, какъ ще приеме той това благо. Ако рѣката из-

лиза отъ извора и отива право къмъ морето, отдето мине, тя ще причини редъ пакости: ще отвлѣче кжши, дървета, цвѣтя, треви ще изкорени; хора и животни ще издави и т. н. И морето, отъ своя страна, нѣма да я посрещне тихо и спокойно. Може ли човѣкъ да се ползува отъ тази вода като благо, дадено отъ природата? Ако остане самъ да се справя съ това благо, въ края на краищата то ще го завлѣче. Ето защо, иска ли разумно да се ползува отъ богатата на природата, човѣкъ трѣбва да ги разпредѣля между ближнитѣ си. Взиматъ ли всички хора участие въ природнитѣ блага, тѣ ще ги използватъ рационално. Ако морето е тихо и спокойно, рѣката ще се влѣе въ него незабелязано. Обаче, ако въ морето има буря и вѣтъръ, рѣката ще се блѣска ту назадъ, ту напредъ, докато мине бурята. Първата рѣка е била посрещната добре отъ морето, а втората — съ голѣми борби и противодействия. Това се дължи на маневритѣ, които морето, отъ време на време, прави. Това не показва, че морето има неразположение къмъ втората рѣка. Благодарение на известно съвпадение, втората рѣка е изпитала противодействие отъ страна на морето.

Животътъ на всѣки човѣкъ представя малка рѣка, която, въ края на краищата, трѣбва да се влѣе въ неговото Велико море. Понѣкога морето приема тия рѣки тихо и спокойно, а понѣкога — съ бури и вълнения. Както да го приеме морето, умниятъ ще разбере смисъла на живота. Глупавиятъ, обаче, ще се натъкне на голѣми противоречия и ще се запита: Морето не знае ли, кой съмъ азъ, отде ида и какъ се казвамъ? — Какъ се казвашъ? — Голѣмата рѣка. Като чуе тия разсждения, морето ще се усмихне и ще си каже: Ти си голѣмата рѣка, азъ — Великото море. Морето ли произлѣзе отъ рѣката, или рѣката отъ морето? На този въпросъ вие сами ще отговорите. Въ природата между морето и рѣката не съществува никакво противоречие. Обаче, между хората съществуватъ редъ противоречия. Противоречията имъ се дължатъ на тѣхнитѣ разбирания. Между богатия и сиромаха, между учения и невежия нѣма никаква разлика, но отъ неразбиране на нѣщата хората сами издигатъ прегради помежду си, отъ които се спъватъ. Учениятъ представя обработена почва, а невежиятъ — необработена. Следъ време, ако не ра-

боти, учениятъ може да стане невежа, невежиятъ пъкъ, ако работи, може да стане ученъ. И добриятъ може да стане лошъ, и лошиятъ — добъръ. Ако не усилва добродетелитѣ си, човѣкъ може да отслабне, да изгуби силата си като добродетеленъ човѣкъ. Свѣтскитѣ хора разбиратъ този законъ и го прилагатъ. Когато нѣкой свѣтски човѣкъ иска да развие силата си, да стане борецъ, той се упражнява съ часове. Единъ день, като развие силата си, той излиза на арената да се бори, дето получава голѣма премия като победителъ. Ще кажете, че това е губене на време. Ако упражненията, които човѣкъ прави, за постигане на известна цель, сж губене на време, не е ли губене на време да седи човѣкъ съ часове на едно мѣсто и да се окайва за страданията, които го сполетѣли? Дойде ли страданието при васъ, не се оплаквайте, но излѣзте срещу него, като боксьоръ, и го ударете ту отъ едната, ту отъ другата страна, докато го съборите на земята. После му кажете: Знаешъ ли, кой съмъ азъ? Знаешъ ли, че азъ съмъ свободенъ гражданинъ? Има случаи, когато страданието може да надвие на човѣка, да го търколи на земята. И така да бжде, човѣкъ не трѣбва да се отчайва. Ще полежи на земята, докато съзнанието му се върне, и пакъ ще стане. Следъ време, като се засили, отново ще се състезава съ страданието. Щомъ е дошълъ на земята, човѣкъ неизбежно ще страда и ще се радва, ще бжде битъ и ще бие другитѣ.

Като слушатъ да имъ се говори по известни въпроси, хората очакватъ нѣкакво заключение. Отъ съвременния животъ могатъ да се извадятъ само относителни заключения, но не и абсолютни. → Каква е крайната цель на живота? Животътъ нѣма крайна цель. Ако говорите за материалния животъ на съвременнитѣ хора, тамъ още повече не може да се търси крайна цель. Той е времененъ, преходенъ, но приятенъ свѣтъ. Ние го наричаме свѣтъ на забави. Той е свѣтъ за децата. Въ сравнение съ това, което предстои на човѣчеството за изучаване, ние казваме, че съвременнитѣ хора сж още деца. И като деца, тѣ трѣбва да се забавляватъ. Богатиятъ ще се радва на богатството си; сиромахътъ ще поплаче за положението, въ което се намира. И едното, и другото е на мѣстото си. Животътъ на земята не може безъ плачъ и безъ радости. Докато е на земята,

човѣкъ ще плаче и ще се смѣе. Какво ще прави земе-
дѣлецътъ, ако времето не плаче? Когато рѣкитѣ при-
иждатъ, когато снѣговетѣ се топятъ, когато роснитѣ
капки оросяватъ цвѣтията, когато цвѣтията растатъ, всичко
е на мѣсто. Всички явления въ природата иматъ дъл-
бокъ смисълъ и предназначение. За да осмисли живота
си, човѣкъ трѣбва да обрѣща внимание на вѣчнитѣ,
неизмѣнни негови прояви, а не на тия, които всѣки
моментъ търпятъ промѣни. Както да разглеждате живо-
та, самъ по себе си той е красивъ. Тази е причината, че
като дойде време да напуска земята, човѣкъ започва
да съжaliaва. Каквито страдания да е прекаралъ, човѣкъ
все пакъ съжaliaва за живота на земята. Въ този жи-
вотъ има нѣщо специфично, което никъде другаде не
сѣществува. Въпрѣки голѣмитѣ си страдания и светиитѣ,
и ученитѣ, и великитѣ хора съжaliaватъ, че сж напуснали
земята. На земята има добри условия за учене, за расте-
не и развиване. Единъ день, когато станете възрастни,
ще напуснете земята и ще съжaliaвате, че не можете
пакъ да се върнете. Докато сте на земята, ще плаче-
те и ще се радвате, но ще учите. Научите ли уроцитѣ,
които животътъ на земята предвижда за човѣка, ще
напуснете земята и повече нѣма да се връщате.

Какво представя небесниятъ животъ? Ако четете
описанията за този животъ, ще срещнете много грѣшки.
Погрѣшкитѣ въ тѣзи описания не сж съзнателно до-
пуснати, но се дължатъ на обстоятелството, че сж пра-
вени привечерь, при залѣзване на слънцето. Искане ли
човѣкъ да бжде точенъ въ своитѣ описания, тѣ трѣбва
да се правятъ сутринъ, при изгрѣвъ на слънцето. Мно-
го писатели описватъ красотата на природата при за-
лѣзъ на слънцето, художниците я рисуватъ при сжщитѣ
условия, но и едниитѣ, и другитѣ правятъ редъ погрѣшки.
Тогава природата е по-достъпна за хората. Малко хора
иматъ възможностъ да наблюдаватъ и изучаватъ при-
родата сутринъ, при първитѣ слънчеви лжчи. Красотата
на природата при залѣзъ на слънцето е кратковремен-
на, а при изгрѣвъ — продължителна, защото слънчевата
свѣтлина тогава е възходяща.

Защо трѣбва да се изучава природата? Като изу-
чава природата, човѣкъ вижда последователността въ
проявитѣ на нейнитѣ сили. Той вижда, какъ рабо-
ти природата: последователно, съ голѣмо постоянство

и търпение. Какво виждаме въ живота на обикновенитѣ хора? Тѣ искатъ да бждатъ учени, силни, богати, безъ да сж приложили онова непрерывно усилие и онази последователностъ, съ които природата си служи. Запримѣрь, нѣкой иска да бжде силенъ и виждате, че, дето трѣбва и не трѣбва, той проявява своята сила и смѣлостъ. Като срещне нѣкоя дълбока и широка рѣка, той иска да се засили и да я прескочи. Направи ли това, той ще се намѣри въ водата. Преди да е прескачалъ такава рѣка, той трѣбва да е правилъ упражнения да прескача трапове, различно дълбоки и широки. Ако може да прескочи трапъ, дълбокъ два метра, той ще прескочи и рѣката. Човѣкъ се ражда съ дарби, но ако не работи за тѣхното развиване, ще остане обикновенъ човѣкъ. Не се смущавайте отъ реда и порядъка, който природата и животътъ налагатъ на човѣка. Днесъ отъ съвременния човѣкъ се изисква да спазва известни условия, но когато порасне, когато възмжее, ще му се наложи другъ порядъкъ, други условия, различни отъ сегашнитѣ. Детето прави само това, което отговаря на развитието и на възможноститѣ му. То не може да излѣзе внънъ отъ своитѣ възможности. Ще кажете, че искате идеаленъ строй на живота. Днешното човѣчество не може да създаде по-идеаленъ строй отъ този, който е създадо. Ако представите на съвременното човѣчество идеаленъ образъ на живота, то пакъ ще се върне къмъ стария. Всѣки ще получи това, за което е готовъ. Това зависи отъ разбиранията на хората. Нѣкой иска да бжде свободенъ, а ограничава другитѣ. Какво разбиране за свобода е това? Ти искашъ да бждешъ свободенъ, а другитѣ да бждатъ роби. Може ли да се нарече свободенъ онзи, който ограничава другитѣ? Само разумниятъ и добриятъ човѣкъ може да бжде свободенъ. Всичко, каквото той върши, е разумно.

„Две лепти“. Христосъ обръща вниманието на ученицитѣ си къмъ бедната вдовица, която турила две лепти въ съкровищницата. Тази вдовица била добра, разумна жена. Тя е минала презъ голѣми борби и изпитания въ живота, докато най-после е дошла до числото две. „Срещнете ли жена, на челото, на лицето или на гърба на която е написано числото две, вие можете да разчитате на нея: и като на другарка, и като на дома-

киня. »Срещнете ли жена, на гърба на която е написана единица, знайте, че тя има мъжки характер. Не удобри ли поведението ви нѣкжде, тя може да ви бие. Тя е добра за учителъ, за професоръ, но не и за домакиня. Числото две е число на борба, на противоречия, но сѣщевременно съдържа въ себе си и методъ за примиряване. Докато двама души представятъ отдѣлни единици, между тѣхъ всѣкога ще има борба. Примирятъ ли се, тѣ образуватъ двойка. »Забелязано е, че докато синътъ живѣе самъ при родителитѣ си, той е грубъ къмъ близкитѣ си и невнимателенъ, небреженъ къмъ себе си. Срещне ли още една единица, той става внимателенъ, нѣженъ, услужливъ. Докато е самъ, човѣкъ може да мечтае, да философствува, да мисли. Срещне ли още единъ, подобенъ на себе си, съ когото може да се разбира, той се свързва съ него и ставатъ двама. Като двойка, тѣ могатъ вече да работятъ, да прилагатъ своитѣ мечти и философии въ действие.

Съвременнитѣ хора често не успѣватъ въ живота си и се оплакватъ, че животътъ имъ е тежъкъ. Защо? Тѣ искатъ другитѣ хора да имъ помагатъ, да влизатъ въ положението имъ. Не, човѣкъ трѣбва първо да разчита на себе си, а после на другитѣ. Ако нѣма правилни разбирания за живота, никой не може да му помогне. Човѣкъ се ражда съ нѣщо готово въ себе си, което той самъ трѣбва да развива. Даровитиятъ се ражда съ дарби, които, съ учителъ или безъ учителъ въ живота, трѣбва да се развиватъ. Не ги ли развива, той ще остане въ положението на обикновенъ човѣкъ. Малко усилия сж нужни за неговото развитие, но той трѣбва да ги приложи. Малко побутване му е нужно отъ природата, за да го наведе на Божествената мисль. Даровитиятъ работи съ много учители, но има и специаленъ учителъ, който го учи отвжтре. Всѣки ученикъ, който се е събудилъ за Божественото, влиза въ връзка съ своя вжтрешенъ учителъ и следва съветитѣ му. Този учителъ ще му даде методи, какъ да работи. Той ще го вдъхнови, ще събуди въ него всички сили, дарби и способности за работа. Той ще му покаже, какво нѣщо е животътъ и какво — смъртъта, какво е жената и какво — мъжътъ, какво е братътъ и какво — сестрата, какво е приятелътъ и какво — ближниятъ, какво е господарътъ и какво — слугата. Учителътъ ще

му обясни всички прояви и явления въ живота и въ природата и като го пригответи, като му даде необходимитѣ знания, ще го остави свободенъ, да прилага. Много нѣща трѣбва да знае ученикътъ, но сжщевременно трѣбва да различава реалното отъ нереалното. Ако не влизашъ въ положението на мъжа, ти никога не би могълъ да мислишъ; ако не влизашъ въ положението на жената, ти никога не би могълъ да чувствувашъ и да любишъ; ако не влизашъ въ положението на детето, ти никога не би могълъ да работишъ. Въ сжщностъ децата работятъ. Тѣ даватъ потикъ на родителитѣ си да работятъ. Каквото пипне, детето веднага го разтваря, разглобява на части, които изучава. Голѣма любознателностъ има въ децата. Вземи ли нѣкаква книга въ ржцетѣ си, детето непременно ще я разкъса. Искате ли вашитѣ деца да не кжсатъ книгитѣ ви, правете ги отъ пергаментъ. Най-важното, на което родителитѣ трѣбва да обърнатъ внимание, е да възпитаватъ децата си, да бдятъ надъ тѣхъ, да не оставятъ разрушителното имъ чувство да се развива.

Дветѣ лепти, върху които Христосъ спрѣлъ вниманието си, представятъ най-малкото, което човѣкъ може да приложи въ живота си съ любовъ и разбиране. Това е, което може да избави човѣка отъ хиляди ненужни страдания и радости. Има смисълъ човѣкъ да страда и да се радва, но когато тия страдания и радости носятъ нѣщо добро. Ако страданието носи следъ себе си радость, която подига човѣка, то е на мѣсто. И ако радостта носи следъ себе си страдание, което облагородява човѣшкото сърдце, тя е на мѣсто. Защо следъ страданията идатъ радости и следъ радоститѣ — страдания, това е въпросъ, на който досега никой не е отговорилъ. Защо трѣбва човѣкъ да страда и да се радва, и този въпросъ нѣма отговоръ. И велики хора, и велики Учители сж страдали. Христосъ казва: „Скрѣбна е душата ми до смъртъ“. Докато е на земята, човѣкъ неизбежно ще страда. Следъ възкресението Христосъ мина отъ страдание въ вѣчната радость, въ Божествения животъ, дето радостта и скрѣбта се сливатъ. Въ Божествения свѣтъ скрѣбта и радостта се примиряватъ. Въ физическия свѣтъ, обаче, тѣ сж въ постоянна борба: ту едната взима надмощие, ту другата. Въ повечето случаи скрѣбта взима надмощие,

защото е груба. Тя върви по мъжка линия, вследствие на което се изявява грубо. Радостта е нѣжна, деликатна. Тя върви по женска линия. Който е придобилъ радостта преждевременно, той непременно ще бѣде битъ. На земята човѣкъ опитва първо скръбта, а после радостта. Когато види, че нѣкой плаче, скръбта веднага си заминава. Тя не си позволява да бие човѣкъ, който е битъ вече. Тя се чуди само, кой е дошълъ преди нея и свършилъ работата ѝ. Като знаятъ тази нейна чѣрта, разумнитѣ хора се дигизиратъ предъ скръбта, представятъ се като голѣми страдалци, и тя не ги безпокои. Както малката скръбъ отстъпва предъ голѣмата, така и малката умраза отстъпва предъ голѣмата. Сжщото се отнася и до положителнитѣ нѣща въ живота. Както малката радостъ отстъпва предъ голѣмата, така и малката любовъ отстъпва предъ голѣмата.

Като се говори за любовта, ония, които сж попарени отъ нея, не искатъ да чуятъ думата „любовъ“. Нѣкой обича жена си, но приятелътъ му влѣзе въ неговия домъ, обикне жена му и започне да говори за своитѣ чувства. Този човѣкъ седи като попаренъ и се разочарова въ любовта. Грѣшката е въ приятеля му. Съвременниятъ човѣкъ не е готовъ още за любовта. За любовта нито се говори, нито се играе съ нея. Харесате ли една жена, вие трѣбва да се запитате, дали сте измѣнили мнението си за жената. Истинска любовъ е онази, която подига човѣка въ очитѣ на тоя, който обича. Ако обичате една жена, вие трѣбва да гледате вече на всички жени съ добро око. Ако обичате единъ мъжъ, мнението ви за всички мъже трѣбва да се измѣни, да гледате на мъжа съ по-добро око, отколкото сте гледали по-рано. Всѣка чиста и благородна жена носи въ себе си батерия отъ десетъ хиляди градуса топлина. Кой човѣкъ би могълъ да направи пакостъ на такава жена? Да обичашъ нѣкого, това значи, да се отнесешъ къмъ него съ всичкото си уважение и почитание, да не му причинишъ никакво страдание. Любовта създава страдания, но на мѣсто. Отъ страданията, които любовта причинява, човѣкъ расте и се развива. Любовта дава потикъ, импулсъ на човѣка за работа, за учене. Каква любовъ е тази, която убива въ човѣка желанието да живѣе? Който люби, той трѣбва да поощрява своя възлюбенъ къмъ придо-

биване на знание, на нѣкакво изкуство. Любовта осмисля живота. Когато осмисли и разбере земния животъ, човѣкъ започва да се стреми къмъ вѣчния. Като цени земния животъ, човѣкъ ще цени и небесния.

Какво представя вѣчниятъ животъ? Вѣчниятъ животъ е този, въ който нѣма смъртъ. Вѣчниятъ животъ изключва всѣкакви страдания. Той включва всички радости, всичкото веселие. Да придобиешъ този животъ, това значи, да видишъ Онзи, Който е създалъ вселената, всички живи същества, всички форми. Да придобиешъ вѣчния животъ, това значи, да видишъ красотата на нѣщата, да опиташъ силата и мощта на своя Създателъ. Достатъчно е да зърнешъ само единъ лжчъ отъ Него, за да разберешъ смисъла на своето съществуване. Който е ималъ щастieto да види единъ отъ лжчитѣ на Бога, той е станалъ великъ. Това виждане е вътрешенъ процесъ и става въ съзнанието на човѣка, а не вънъ отъ него. При това положение невъзможното за човѣка става възможно. Това е опитността на великитѣ хора въ миналото и сега.

Често хората си казватъ единъ на другъ: Направи това нѣщо за Бога! Че ако човѣкъ не е готовъ да направи нѣщо за Бога, за кого другъ може да го направи? Ако човѣкъ не е готовъ да направи нѣщо за Вѣчното начало въ живота си, за Божественото, за хората още по-малко може да направи. Събуди ли се Божественото въ човѣка, заедно съ това ще се разкриятъ всички дарби и способности, вложени въ него. При тѣзи условия човѣкъ може да постигне всички желания на своята душа. Това не се постига изведнѣжъ, но постепенно. Божественото въ човѣка е онзи прозорецъ, презъ който той може да гледа вънъ и вътре въ себе си, да възприема истината. Отде иде истината, не е важно. Истината може да дойде чрезъ детето, както и чрезъ възрастния. Достатъчно е да има прозорецъ, презъ който истината да минава. Кой е отворилъ прозореца за истината, не е важно.

Днесъ всички хора се запитватъ, какъ ще се оправи свѣтътъ. Свѣтътъ ще се оправи, когато всѣки човѣкъ бже готовъ да дигне своя падналъ братъ, безъ да го осжди, безъ да пита за причинитѣ на неговото падане. Помогни на човѣка, безъ да питаешъ, защо и за какво е сгрѣшилъ. Ще кажете, че днесъ хората грѣшатъ, понеже първитѣ

хора сж сгрѣшили. Ако съвременнитѣ мъже и жени се намѣрятъ въ рая, и тѣ ще сгрѣшатъ като тѣхъ. Нѣма човѣкъ въ свѣта, който да не е ялъ отъ забраненото дърво. Въпрѣки това, хората всѣки моментъ се сждятъ, съмняватъ се, подозиратъ се едни-други. Тѣ казватъ, че вѣрватъ въ Бога, а въпрѣки това всѣки моментъ се обезвѣрватъ. Тѣ говорятъ за любовъ, за смисъла на живота, но щомъ изгубятъ любовта си, тѣ се отчайватъ и разочароватъ отъ всичко. Докато е на земята, човѣкъ ще губи любовта си и отново ще я намира; той ще губи радостта си и отново ще я намира. Това е неизбеженъ процесъ. Като изгуби човѣкъ сжщественото въ живота си, стремежътъ му се усилва повече. Като се стреми, той придобива загубеното. Придобие ли го, той знае вече, какъ да го пази.

„Дветѣ лепти“. Всички хора трѣбва да бждатъ готови, като тази вдовица, да турятъ въ съкровищницата всичко, каквото иматъ, безъ да ги виждатъ хората. Съ две лепти нищо не може да се постигне, но потикътъ, вложенъ въ тѣхъ, е въ сила да направи голѣмо преобразование въ живота, както на отдѣлния човѣкъ, така и на цѣлото човѣчество. Ще кажете, че религиозниятъ човѣкъ не трѣбва да бжде амбициозенъ, но трѣбва да бжде силенъ. Не, човѣкъ трѣбва да бжде и амбициозенъ, и силенъ, и богатъ, и ученъ, но на мѣсто. Всѣко нѣщо, проявено на своето мѣсто и време, има смисълъ. Днесъ хората не успѣватъ, защото се намиратъ подъ влиянието на учения съ различенъ моралъ, съ различни становища. Едни забраняватъ на човѣка едно, други — друго, и той не знае, какво да прави и какво да не прави. За да не се обърка, човѣкъ трѣбва да прави това, което природата прави. Всичко, което природата е създала, е разумно. Искат ли да се прояви, човѣкъ трѣбва да дава ходъ на ония свои желания, които произтичатъ отъ дълбочината на неговата душа. Давайте ходъ на всички свои мисли, които изтичатъ отъ дълбочината на вашия умъ. Давайте ходъ на всички свои постѣпки, които изтичатъ отъ дълбочината на вашата воля. Давайте ходъ на всичко, което изтича отъ дълбочината на вашето естество. Всѣко нѣщо, което излиза отъ дълбочината на нашето естество, е реално. Само реалнитѣ нѣща могатъ да се реализи-

ратъ. Само реалнитѣ нѣща сж мощни и даватъ тласъкъ на човѣчеството, да върви напредъ.

„А видѣ и нѣкоя сирота вдовица, която тури тамъ две лепти“. Стремете се и вие да се проявите като сиротата вдовица и, безъ да подозирате, вашиятъ Учителъ да спре вниманието си върху васъ и да каже: Ето единъ човѣкъ, който даде всичко, каквото имаше. Откакъ вложи дветѣ лепти въ съкровищницата, сиротата вдовица стана ученичка на Христа. Тази вдовица и до днесъ е въ свѣта, но кжде е, коя е, какъ се казва, това завинаги ще остане незнайно. Тя не иска хората да я знаятъ. Ако днесъ я срещне нѣкой, не би могълъ да я познае. Тя е облѣчена богато, съ скъпи дрехи. Днешното ѝ богато облѣкло се плаща отъ лихвитѣ, които дветѣ лепти сж дали отъ времето на Христа до днесъ.

Въ едно отъ своитѣ съчинения Камилъ Фламарионъ е направилъ изчисление, каква сложна лихва ще се получи отъ 25 стотинки, дадени отъ времето на Христа до днесъ. Той намѣрилъ, че ако цѣлата земя бѣше направена отъ злато, пакъ не би могла да посрещне сумата, получена отъ тѣзи две лепти, дадени съ сложна лихва. Оттукъ можемъ да извадимъ заключението: всѣки Божественъ потикъ, колкото малъкъ да е, вложенъ въ обръщение, следъ време дава грамадни резултати. Следователно, вложете най-малкото добро, което имате, въ Божествената банка, да получите следъ време-ония грамадни резултати, които тласкатъ цѣлото човѣчество напредъ. Вложите ли най-малкото добро въ Божествената банка, единъ день и вие ще се намѣрите въ положението на сиротата вдовица, която днесъ е реформаторка, работи между човѣчеството за неговото подигане. Време е човѣкъ да даде ходъ на Божественото въ себе си. Докато дойде до това положение, човѣкъ ще срещне редъ препятствия — съмнения, колебания, безвѣрие, но въ края на краищата всичко ще бжде за добро. Божественото ще си пробие пътъ въ свѣта и ще донесе на човѣчеството онова, което отъ хиляди години насамъ се очаква.

Богове сте.

Азъ рекохъ: „Богове сте“. Това е мисълъ, откъсната отъ нѣщо цѣло, както много факти и явления въ живота на съвременнитѣ хора представятъ откъслечи отъ цѣлокупния животъ. Докато тази разпокъсаностъ сѣществува между фактитѣ и явленията въ живота, хората всѣкога ще се натъкватъ на противоречия. Дойдатъ ли до въпроса за морала, хората сѣщо така се натъкватъ на редъ противоречия, защото не сѣ дошли още до истинския моралъ. »Какво нѣщо е моралътъ? Както здравето на човѣка представя външната страна на физическия животъ, така и моралътъ представя външната страна на духовния животъ на човѣка. Когато живѣе хармонично, човѣкъ е здравъ и физически, и духовно. Не живѣе ли правилно, човѣкъ се натъква на редъ болезнени състояния, които нѣматъ нищо общо съ стремежитѣ на човѣшката душа. Болезненитѣ състояния въ живота на човѣка сѣ аномални явления, вследствие на което човѣкъ прави усилия да се освободи отъ тѣхъ. Да бжде човѣкъ здравъ, това е нормално явление въ живота. Всички органи въ здравия човѣкъ функциониратъ правилно и сѣ въ пълна хармония помежду си. Ето защо, здравето не ѣ нищо друго, освенъ резултатъ на моралния животъ на човѣка. Здравиятъ яде, диша и мисли правилно. Ако не се храни добре, ако не диша и не мисли правилно, човѣкъ не може да води духовенъ животъ. Духовниятъ животъ е тъй естественъ, както яденето и дишането. Вънъ отъ духовния животъ човѣкъ се натъква на редъ аномалии. Запримѣръ, една отъ аномалиитѣ въ човѣшкия животъ е лъжата. Който лъже, той се намира въ болезнено състояние, както онзи, на когото стомахътъ е разстроенъ. Той влиза - излиза отъ стаята, не може да седи на едно мѣсто. Желанието на човѣка да полъгва се дължи на нѣщо неестествено, вмѣкнато въ неговата психика. Ако желае, човѣкъ може да се освободи и отъ неестественитѣ прояви въ себе си. Щомъ се освободи отъ тѣхъ, заедно съ това той ще се освободи и отъ слабоститѣ и пороцитѣ си. »Страхътъ въ човѣка е сѣщо

така неестествено проявление, както и лъжата.» Когато чувството на предпазливост е силно развито въ човѣка, той става много страхливъ. За да се освободи отъ своитѣ неестествени прояви, човѣкъ трѣбва да си служи съ филтри, съ каквито природата си служи. За да пречисти водата отъ примѣсенитѣ къмъ нея вещества, природата я прекарва презъ пѣсъчни пластове. Сжщото трѣбва да прави човѣкъ съ своитѣ неестествени мисли и желанія, които приема отъ външния свѣтъ. Не ги ли филтрира, той постепенно губи силата и здравето си.

Съвременнитѣ хора се оплакватъ отъ слабо зрение. За да усилятъ зрението си, тѣ трѣбва да прилагатъ закона за филтриране на своитѣ мисли и желанія. Като усилюва външното си зрение, съ него заедно човѣкъ усилюва и вътрешното си зрение. Физическото зрение е ограничено, а духовното — неограничено. Духовно човѣкъ вижда на грамадни разстояния. Изнамѣрването на радиото и на телевизията доказватъ сжществуването на ясновидството. Какъ става това виждане, не може да се обясни, но въ бждеще голѣма частъ отъ човѣчеството ще бждатъ ясновидци. Чрезъ своето вътрешно радио човѣкъ ще схваща нѣща, които ставатъ на хиляди километри отъ него. Какво ще се ползува човѣкъ отъ ясновидството си, ако нѣма хлѣбъ да яде? Вечерта е слушалъ, какво се пѣе, или свири въ Лондонъ, или въ Парижъ, а сутринта става и не намира хлѣбъ да си хапне. Значи, радиото е развлѣчение за човѣка, но не може да го храни.» При това, сегашното радио още не е усъвършенствувано. Днесъ вие слушате по радиото да говорятъ, но не можете да се разговаряте. Ще дойде день, когато хората ще се разговарятъ по радиото: единъ ще пѣе отъ едно мѣсто, другъ ще му отговаря. При това, тѣ ще могатъ да влизатъ въ разговоръ помежду си, да си помагатъ едни други. Засега, обаче, радиото е забавление за човѣчеството.

Азъ рекохъ: „Богове сте“. Боговетѣ представятъ външната страна на Бога. Той се проявява чрезъ тѣхъ. Тѣ сж проводници на великитѣ сили въ свѣта. Тѣ иматъ отношение къмъ хората, затова служатъ като проводници. Боговетѣ, за които се говори въ Писанието, представятъ разумни сжщества, които могатъ да извършатъ много работи. Следователно, каже ли човѣкъ за себе си, че е божество, това подразбира, че е разумно сжще-

ство и може да направи много добри дѣла. Като живѣе разумно, човѣкъ има условия да бѣде здравъ. Това показва, че безъ духовенъ животъ физическия не представя нищо особено. Ако задъ физическия животъ не стои духовниятъ като тилъ, първиятъ е изгубенъ. Доказано е, че човѣкъ съ мораленъ устой може да живѣе по-дълго време отъ онзи, който нѣма мораленъ устой въ себе си. Като спазва законитѣ на великия моралъ, човѣкъ пести силитѣ на своя физически и духовенъ животъ. Природата изисква това отъ всѣки човѣкъ, защото не обича да изразходва енергиитѣ си напразно. Трѣбва ли човѣкъ да се безпокои за нищо и какво? Трѣбва ли да се съмнява въ себе си? Има нѣща, въ които човѣкъ може да се съмнява, но въ себе си той никога не трѣбва да се съмнява. Човѣкъ се съмнява въ Бога, въ хората и най-после въ себе си. Какво печели като се усъмни въ всичко? Съмнението е частична проява на явленията въ живота, а разумната, съзнателна вѣра подразбира пълна проява на живота. Да се домогне човѣкъ до пълната проява на живота, това значи, да се е домогналъ до неговия смисълъ.

»Отъ хиляди години насамъ хората сж се възпитавали по отрицателенъ пжтъ — чрезъ противоречия и съмнения. Време е вече да се възпитаватъ чрезъ положителни нѣща, по пжтя на истинската наука и философия. Докато не се домогнатъ до тази наука, хората всѣкога ще се лутатъ отъ единъ моралъ на другъ.

»Трима приятели, живѣли заедно помежду си. Единъ день тѣ си купили една патка, заклали я, изчистили я и се готвѣли да я опекатъ, да се наядатъ добре. Въ това време въ дома имъ дошълъ единъ гостъ. Като го видѣли, тѣ моментално скрили патката въ една тенджера, да не би гостътъ да остане на обѣдъ. Въпрѣки това, гостътъ останалъ даже да ношува у тѣхъ. За да не се развали патката до другия день, единъ отъ приятелитѣ я занесълъ съ тенджерата заедно въ стаята, дето гостътъ щѣлъ да пренощува. Тази стая била по-хладна отъ другата. Гостътъ забелязалъ пренасянето на тенджерата, но премълчалъ. На сутринята, преди заминаването си, той дигналъ капака на тенджерата, извадилъ патката, турилъ я въ торбата си и отишълъ при тримата приятели да се сбогува. — Защо трѣгвашъ толкова рано? — Трѣбва да си отида,

докато още царь Патаранъ е на власт. Падне ли отъ трона си, и моята работа е спукана. Такъвъ е законътъ въ нашето царство. Тѣ не разбрали, какво иска да имъ каже съ тѣзи думи, но го пуснали да си отиде. Като заминалъ, тѣ отворили тенджерата да взематъ патката да я сготвятъ. Но какво видѣли? Патката изчезнала. Едва сега разбрали думитѣ на своя гостъ, но се примирили съ положението си. Нито тѣ проявили нѣкакъвъ великъ моралъ, като скрили патката отъ госта си, нито гостътъ, като я задигналъ.

Съвременнитѣ хора постоянно губятъ въ живота си и после съжالياватъ за изгубеното. Кога губи човѣкъ? Когато е неразуменъ. За да не губи, човѣкъ трѣбва да постави живота си на разумна основа. Ако живѣе разумно, човѣкъ ще намѣри цѣръ за своитѣ слабости и недъзи. Свѣтътъ, въ който човѣкъ живѣе, е разуменъ, вследствие на което крие въ себе си всичко, отъ което той се нуждае. Достатъчно е да се обърне на една, или на друга страна, за да намѣри всичко, което му е потрѣбно. Знае ли, какъ да постъпва, човѣкъ може да намѣри нѣкакъвъ цѣръ за своето физическо и душевно здраве. Разумниятъ човѣкъ разполага съ магическата пръчица. Ако е гладенъ, достатъчно е да тропне съ пръчицата, за да намѣри предъ себе си богата трапеза. Щомъ се нахрани, пакъ тропне съ пръчицата си, за да се дигне трапезата. Той не познава нужди и лишения. Ще кажете, че това е приказка отъ 1001 нощъ. Какво ще кажете тогава за книгитѣ на Сведенборга? Споредъ нѣкои, това, което Сведенборгъ е писалъ, е измислено. Споредъ други, писаното отъ Сведенборга е реалностъ. Едно е вѣрно: нѣма измислени нѣща въ свѣта. Каквото помисли, напише, или нарисува човѣкъ, то е съществувало нѣкъде. Когато художникъ рисува нѣкаква картина по фантазия, това не е чиста фантазия. Нѣкога той е видѣлъ тѣзи образи, макаръ и откъслечни, и днесъ ги комбинира въ едно цѣло. Мнозина сж отивали въ онзи свѣтъ и го описватъ, но описанията на всички не се съгласуватъ. Защо? Защото всички нѣматъ еднакъвъ погледъ на нѣщата. Нѣкои се спиратъ на външната страна на духовния животъ, а други — на вътрешната страна. Човѣкъ трѣбва да има дълбоко разбиране за нѣщата, за да може да ги опише правилно. Ето защо, за да приеме

нѣщата въ тѣхната действителность, човѣкъ трѣбва да е изработилъ въ себе си вѣренъ погледъ за тѣхъ, да знае, кое е възможно и кое не е възможно. Запримѣрь, трѣбва ли да се спирате върху думитѣ, на нѣкой, който ви казва, че отъ васъ човѣкъ нѣма да излѣзе? Не се спирайте върху думитѣ на хората, които не мислятъ право. Веднѣжъ човѣкъ е създаденъ отъ Бога, рано или късно той ще реализира желанията на своята душа. Той ще се върне къмъ онзи животъ, отъ който първоначално е излѣзълъ. Казано е въ Писанието, че свѣтътъ ще се оттегли, и Богъ ще създаде ново небе и нова земя. Подъ думитѣ „ново небе и нова земя“ разбираме новъ редъ и порядъкъ на нѣщата. Стариятъ редъ, старитѣ разбирания и вѣрвания на хората сж остарѣли и трѣбва да се замѣстятъ съ нови, както животътъ на детето се замѣства съ живота на възрастния.

Азъ рекохъ: „Богове сте“. Кои хора могатъ да се нарекатъ богове? Които вървятъ по Божиитѣ пѣтища. Тѣ сж носители на Божиитѣ мисли, поради което сж въ единство и хармония съ всичко възвишено и разумно. Разумното крие въ себе си нѣщо мощно и велико. Следователно, дойдете ли до вашитѣ разумни мисли и чувства, вие трѣбва да оставите сами да се проявяватъ. Тѣ не се нуждаятъ отъ никаква контрола, или направление. Тѣ знаятъ пѣтя на своето проявление. Мисълта не е нѣщо механическо. Достатъчно е да ѝ се даде гласъкъ, тя знае вече, накѣде да се движи. Може ли да се нарече механическа сила онази мисълъ, която движи аероплани, мотори? Днесъ мисълта движи свѣта.

И тъй, искате ли да се развивате правилно, не влагайте нищо отрицателно въ живота си. Вложите ли една отрицателна мисълъ въ ума си и едно отрицателно чувство въ сърдцето си, тѣ ще разрушатъ отъ основа вашето щастие. Запримѣрь, слушате нѣкой да казва, че хората не го обичатъ. Този човѣкъ разсѣждава криво. Преди всичко, любовта не зависи отъ хората. Казано е, че Богъ е Любовь. Следователно, за да ви обича, или не обича нѣкой, това не зависи отъ човѣка. Когато забивате гвоздей въ една греда, кой е виновенъ за това? Вината не е нито въ гредата, нито въ гвоздея. Това зависи отъ онзи, който дига и слага чука върху гвоздея. Обикнете ли Бога, и хората ще ви обичатъ. Божията любовь е изворъ, отъ който постоян-

но тече. Божията любовъ дава, а човѣшката — взима. Даването и взимането представятъ две сили въ природата, които взаимно се уравновесяватъ. Положителнитѣ сили даватъ, а отрицателнитѣ — взиматъ. Който не се е научилъ правилно да взима, той не може и правилно да дава. Следователно, когато двама души се обичатъ, тѣ трѣбва правилно да се обмѣнятъ: единиятъ ще дава, а другиятъ ще взима. Това не подразбира, че единиятъ всѣкога трѣбва да дава, а другиятъ — всѣкога да взима. За да изаявятъ любовта си правилно, тѣ трѣбва да се смѣнятъ въ даването и въ взимането.

Азъ рекохъ: „Богове сте“. Какво означаватъ думитѣ „богове сте“? Да кажете на човѣка, че е божество, това показва, че въ него живѣе нѣкакво божество. Ако слуша божеството въ себе си, човѣкъ може да се обедини съ него, да стане едно съ него. Същевременно човѣкъ никога не трѣбва да мисли, че божеството, което живѣе въ него, е надъ божествата въ другитѣ хора. Всѣки човѣкъ е на мѣстото си и върши специална служба, която никой другъ не може да изпълни. Може ли човѣкъ да даде предимство на единъ отъ своитѣ органи предъ другъ? Можете ли да дадете предимство на мозъка предъ стомаха или дробоветѣ? Какво ще прави мозъкътъ безъ стомаха и безъ дробоветѣ? Всѣки органъ е на мѣстото си, защото изпълнява специфична служба. Мозъкътъ не може да извърши службата на стомаха и на дробоветѣ, но и тѣ не могатъ да изпълнятъ неговата служба. Обаче, човѣшкиятъ организъмъ ще бжде въ пълна хармония, когато между всички негови органи има единство и съгласие. За да се развива правилно, физически и духовно, прѣвъ трѣбва да се прояви стомахътъ. Щомъ той свърши работата си, дробоветѣ се проявяватъ. Най-после мозъкътъ започва да работи. Значи, когато стомахътъ работи, мозъкътъ временно спира своята дейность, за да изпрати частъ отъ енергията си на стомаха, да му помогне. Въ замѣна на това стомахътъ изпраща храна на мозъка, съ което поддържа неговата дейность. Колкото енергия е приелъ стомахътъ отъ мозъка, толкова храна му изпраща. Не се ли спазватъ тия отношения, кредитътъ се ограничава, а понѣкога съвършено се прекратява. Съ други думи казано: за да бждатъ всички органи на човѣка въ изправность, той трѣбва да

държи отворени изворитѣ на своя животъ. Затвори ли пѣтищата на тия извори, той прекъсва връзката си съ Бога.

Какво значи да прекъсне човѣкъ връзката си съ Бога? Прекъсне ли тази връзка, той прекъсва съобщенията си съ живота. Щомъ прекъсне съобщенията си съ живота, човѣкъ изпада въ положението на просякъ, лишенъ отъ благата, които му сж необходими. Той започва да проси отгукъ - оттамъ, да проживѣе по нѣкакъвъ начинъ. Да проси човѣкъ, това значи, да наруши своя естественъ животъ. Просията е неестествено, анормално явление въ живота. Ще кажете, че въ Евангелието е писано: „Просете, за да ви се даде“. Да просишъ отъ Бога, това значи, да искашъ. Като е дошълъ на земята да учи, човѣкъ трѣбва да иска отъ Бога съвети, какъ да живѣе. Това искане е на мѣсто. Обаче, да проси човѣкъ отъ хората, да ходи отъ къща на къща да събира трошици отъ трапезата на богатитѣ хора, това значи да се натъкне на най-голѣмитѣ унижения и да получи такава храна, която, вмѣсто да го задоволи, да разстрои здравето му. Какъвъ човѣкъ може да стане отъ този, който очаква на подаянието на богатитѣ хора? Който живѣе отъ подаянието на богатитѣ хора, той е осжденъ на израждане. Който иска да расте и правилно да се развива, той трѣбва да се ползува отъ свѣтлината и топлината на слънцето, а не отъ огъня. Той трѣбва да се ползува отъ мислитѣ на Великия животъ, а не отъ тия на обикновения животъ. Следователно, каквото правите, стремете се къмъ Божественото. Ако свържете приятелство съ нѣкой човѣкъ, за да бждатъ отношенията ви здрави, трѣбва да намѣрите въ него едно добро качество и постоянно да го държите въ ума си. На сжщото основание казвамъ: за да поддържа отношенията си съ Бога, човѣкъ трѣбва да държи въ ума си идеята, че Богъ е любовъ. Престане ли да мисли така, връзката му съ Бога се скъсва. Ако човѣкъ не държи въ ума си мисльта, че Богъ е любовъ, мъдростъ и истина, той е изложенъ на голѣми страдания, на вѣчно недоволство и мракъ. При това положение човѣкъ дохожда до пълно обезсмисляне на живота.

И тъй, духовниятъ животъ представя истинския животъ на човѣка. Дойде ли до Божественото, до ду-

ховното начало въ живота, човѣкъ придобива истинско здраве. Такъвъ е животътъ на светията. Той познава страданията, помага на хората, но не се подава на мъчения и страдания. Защо? Тѣлото му е бронирано. Както човѣкъ се облича зимно време съ много дрехи, за да се пази отъ студа, така природата, чрезъ редъ обвивки, е оградила светията отъ мъчения и страдания. Физическото тѣло е една отъ обвивките на човѣка, духовното — втора обвивка, умственото трета, причинното — четвърта и т. н. Колкото по-високо е издигнатъ човѣкъ, толкова по-добре сж развити неговитѣ тѣла. Светията, истински духовния човѣкъ има седемъ тѣла. Обикновения човѣкъ има само едно тѣло, физическото, съ което работи на земята. Колкото по-добре сж развити тѣлата въ човѣка, толкова по-голѣми сж и възможноститѣ му. Който не разполага съ тия възможности, той прибѣгва къмъ външни срѣдства. Запримѣръ, нѣкои свѣтски хора, като се чувствуватъ слаби, анемични, не могатъ да придобиятъ здраве, сила по естественъ пѣтъ, затова прибѣгватъ до изкуствена козметика. Това правятъ главно женитѣ. Тѣ употребяватъ червило, пудра, да маскиратъ своя блѣдъ цвѣтъ на лицето, своята анемичност. Ако по този начинъ могатъ да си въздействуватъ, има смисълъ да приложатъ тази козметика на лицето си, но ако правятъ това само отъ желание да станатъ красиви, тѣ ще си причинятъ редъ повреди. Кожата на лицето имъ ще се набръчка, и тѣ ще иматъ бабешко лице. Има вътрешна козметика, къмъ която човѣкъ трѣбва да се стреми. Тази козметика подразбира чисти мисли и чувства и благородни постѣпки. Искане ли да стане красивъ, човѣкъ трѣбва да яде грахъ. Яде ли бобъ, той ще стане здравъ, ще развие твърдостъ. Българинътъ много употребява бобъ, вследствие на което е твърдъ въ убежденията си. Едно се иска отъ човѣка: да бжде разуменъ. За да живѣе разумно, той се нуждае отъ учители. Ще кажете, че можете и безъ учители. Зависи, до какво се отнася. Ако въпроситѣ се отнасятъ до нѣща, които можете да гледате презъ очитѣ на физическия свѣтъ, както да е. Обаче, ако се отнася до духовни и Божествени въпроси, вие не можете да ги разглеждате презъ очитѣ на вашитѣ физически разбирания. За такива въпроси вие се нуждаете отъ очитѣ на Велики учители. Гледате ли презъ тѣхнитѣ

очи, вие ще виждате правилно и ще разбирате дълбокия смисъл на нещата.

Азъ рекохъ: „Богове сте“. Човѣкъ може да се нарече божество, когато даде пжтъ на Божественото въ себе си. Той вижда Божия Промисълъ навсѣкжде. Той живѣе тихо и спокойно, съ дълбокъ вътрешенъ миръ и упование на този Промисълъ. Следователно, уповава ли на Божия Промисълъ, човѣкъ всѣкога може да се освободи отъ мжчнотиитѣ въ живота. Загази ли нѣкжде, обърка ли работитѣ си, достатъчно е да призове на помощъ този Промисълъ, за да излѣзе отъ трудности-тѣ, въ които е попадналъ. Никаква друга сила не е въ състояние да оправи обърканитѣ пжтища на човѣка, да отвори пжтя му къмъ свѣтлата, Божествена мисълъ. Пробие ли си пжтъ къмъ свѣтлата мисълъ, човѣкъ започва да живѣе съзнателно. Той ликвидира съ старото и поема пжтя къмъ новото. Той започва да гледа на сиромашията, на богатството, на щастието и на нещастieto като на състояния, презъ които неизбѣжно трѣбва да мине, да научи единъ урокъ. Щомъ е така, човѣкъ не трѣбва да се оплаква отъ сиромашията, нито да се хвали съ богатството си. И едното, и другото сж временни положения.

И тъй, щастието и нещастieto, богатството и сиромашията сж външни прояви на живота. Тѣ представятъ само условия за разуменъ животъ. Ако сте придобили известна разумность, вие ще се отнесете еднакво и къмъ бедния, и къмъ богатия човѣкъ. Дойде ли въ дома ви нѣкой беденъ човѣкъ, вие ще го приемете съ всичкото си уважение и почитание, като сжщество, въ което Богъ живѣе. Не го ли приемете, както трѣбва, и оставите Богъ да се грижи за него, вие не сте разбрали живота. Христосъ казва: „Гладенъ бѣхъ, не ме нахранихте; жаденъ бѣхъ, не ме напоихте; голъ бѣхъ, не ме облѣкохте; въ тъмница бѣхъ, не ме посетихте“. Мнозина четатъ този стихъ и се чудятъ, кога е билъ Христосъ гладенъ, жаденъ, голъ, въ тъмница и никой да не Му се е отзовалъ. Тѣ не разбиратъ, че, като говори за себе си, Христосъ има предъ видъ всички хора, които сж удове на Божествения организъмъ. Ако човѣкъ не познае Бога въ ближнитѣ си, отвънъ никога не би Го намѣрилъ и позналъ. Гледайте правилно на живота, да изучите проявитѣ му, да го разбирате. Разберете ли

живота, ще видите, че нѣма сиромашия, нито нещастия. Човѣкъ всѣкога може да бжде изворъ, който непрекъснато да дава. Щомъ е така, не се страхувайте, че нѣкой може да ви изчерпи. — Ама все нѣкой може да ме изчерпи. — Щомъ мислишъ така, и това е възможно. — Ама мога да умра. — И това е възможно. За разумния човѣкъ сжществува само преселване отъ единъ свѣтъ въ другъ, но не смъртъ. За праведния, за разумния земята е адъ, а небето — рай. За грѣшния е точно обратното: земята е рай, а небето — адъ. Затова, именно, грѣшнитѣ не искатъ да напуснатъ земята — своя рай. Праведнитѣ, обаче, всѣкога сж готови да напуснатъ земята. Тѣ се интересуватъ отъ живота на земята дотолкова, доколкото могатъ да помагатъ на своитѣ ближни. Тѣ не се интересуватъ отъ временнитѣ нѣща на земята. Какъвъ животъ е този, въ който вѣрата, надеждата и любовта не присжтствуватъ? Когото срещнете днесъ, всѣки се оплаква, че животътъ нѣма смисълъ. Какъ може да има смисълъ животъ, въ който вѣрата отсжтствува? Животъ безъ вѣра, безъ надежда и безъ любовъ е животъ безъ основа. За да не обезсмислите живота си, спирайте вниманието си и върху малкитѣ свѣтли мисли и чувства. Тѣ сж подобни на свѣтлинки, които идатъ отъ нѣкой отдалеченъ параходъ. Приемайте тия мисли и чувства съ радостъ и вѣрвайте на тѣхъ, защото скоро ще видите голѣмия параходъ да се приближава къмъ васъ. Съ този параходъ идатъ вашитѣ добри приятели, които отъ години очаквате. Малка е свѣтлината на този параходъ, но единъ день тя ще се увеличи — отъ васъ зависи да имате по-голѣма или по-малка свѣтлина. Колкото е по-голѣма, вашата вътрешна свѣтлина толкова ще бжде по-голѣма и външната ви свѣтлина.

Сега, азъ ви желая да схващате нѣщата правилно, да гледате на духовния животъ естествено, защото само той ще заякчи здравето ви. Здравето се опредѣля отъ правилното хранене, дишане, мислене, чувстване и постжпване. Като знае това, човѣкъ трѣбва да прави изборъ въ хранитѣ си, да прави изборъ въ мислитѣ и чувствата, които го вълнуватъ. Всѣки човѣкъ е опредѣленъ за специална работа, вследствие на което и храната му трѣбва да бжде специална. Запримѣръ, всѣки човѣкъ не може да мѣси хлѣбъ; всѣки човѣкъ

не може да готви. Всѣки човѣкъ не може да бжде ученъ, писателъ, философъ, музикантъ и т. н. Човѣкъ трѣбва да се изучава, да знае, за каква работа е опредѣленъ.

Съвременнитѣ хора искатъ да бждатъ учени, музиканти, но не знаятъ, какъ да постигнатъ своитѣ желанія. Религиознитѣ пѣкъ искатъ да бждатъ свети, чисти хора, но и тѣ не знаятъ, какъ се добива чистота и светостъ. И еднитѣ, и другитѣ живѣятъ по старъ начинъ, а се стремятъ къмъ голѣми постижения. Това е невъзможно. Всички хора искатъ да бждатъ здрави, но не знаятъ, нито какъ да придобиятъ, здравето си, нито какъ да го запазятъ, ако го иматъ. »Здравето е свързано съ морала, а моралътъ представя външна страна на духовния животъ. Като срещнете здравъ човѣкъ, ще забележите, че отъ лицето му лъха бодростъ, свежестъ. Той е положителенъ, опредѣленъ човѣкъ. Въ него е събудено Божественото начало, вследствие на което той има дълбочина въ мислитѣ и въ чувствата си.

Сега на всички хора се препорѣчва да работятъ съзнателно върху себе си, коренно да измѣнятъ живота си. Щомъ излѣзатъ отъ стария животъ, едновременно съ това тѣ ще подобрятъ здравето си; подобрятъ ли здравето си, тѣ ще иматъ успѣхъ въ всичкитѣ си работи. Днесъ, при стария начинъ на живѣне, само младитѣ се стремятъ къмъ придобиване на нѣщо, само тѣ се надѣватъ на успѣхитѣ си. Остарѣятъ ли, тѣ преставатъ да се стремятъ и да се надѣватъ. Защо не се стремятъ вече? Защото изгубватъ вѣра въ духовния животъ. Тѣ не вѣрватъ въ духовното начало въ себе си, защото не го разбиратъ. Ако го разбератъ, тѣ ще видятъ, че животътъ не е нищо друго, освенъ красота и щастие. Гледатъ ли така на живота, тѣ ще влѣзатъ въ връзка съ разумни и възвишени същества, които сж готови всѣки моментъ да имъ помагатъ. »Възвишенитѣ същества се притичатъ всѣкога на помощъ на добритѣ хора. Тѣ влизатъ въ положението имъ, разбиратъ ги и не ги питатъ, отде сж, какво правятъ, какъ сж пострадали и т. н. Представете си, че пжтувате въ бурна, студена нощъ, а ржцетѣ, и краката ви замръзватъ. Ако останете въ това положение, вие сте осждени на смъртъ. Трѣбва ли да седите още на студа? Вие трѣбва да влѣзете въ първата къща, която

срещнете на път си, и да се стоплите добре. Ако домакинят на тази къща е добър, праведен човек, той няма да ви държи прав, да ви разпитва, къде сте били, какъ сте изпаднали самъ, но веднага ще ви покани въ дома си, ще стопли вода, да измиете ръцетъ и краката си, ще ви предложи топло ядене и ще ви отстъпи едно легло да си почините. Когато се събудите отъ сънъ, тогава можете да разкажете патилата си.

Мнозина страдатъ отъ любопитство, което не е на мѣсто. Тѣ го наричатъ любознателность. Човекъ трѣбва да бѣде любознателенъ, но не любопитенъ. Той трѣбва да бѣде любознателенъ, да изучава себе си, да чете по своето лице, както и по лицето на хората, като по книга. Лицето на човека представя само единъ листъ отъ тази велика книга. Още много листа има, по които трѣбва да четете: очитѣ, ушитѣ, носа, веждитѣ, устата, сърдцето и т. н. Има ясновидци, които познаватъ хората по очитѣ, други — по ушитѣ, трети — по носа и т. н. Това е наука, която човекъ може да придобие. Нѣкой ясновидецъ погледне нѣкого въ очитѣ и казва, че той трѣбва да се освободи отъ старитѣ разбирания. Докато не се откаже отъ тѣхъ, работитѣ му няма да вървятъ добре. »Наистина, една отъ причинитѣ за неуспѣха на хората се дължи на факта, че сж здраво свързани съ старото и не искатъ да се откажатъ отъ него. »Запримѣрь, стариятъ животъ заставя човека да се занимава съ работитѣ на хората. »Обаче, докато се интересува отъ работитѣ на другитѣ, човекъ никога не може да изправи своя животъ. Не само че не може да се изправи, но съ това той пакости на себе си. Ето защо, преди всичко човекъ трѣбва да развива своя вътрешенъ, Божественъ животъ. Дойде ли до това положение, той познава вече хората по вътрешенъ пътъ, чрезъ интуиция. Като срещне нѣкой човекъ, той познава, добъръ ли е, или лошъ. Не само хората се познаватъ едни други, но и кучето познава добрия човекъ. Ако добъръ човекъ, влѣзе въ двора на господаря му кучето веднага го познава и започва да се гали около него. Влѣзе ли нѣкой лошъ човекъ, кучето веднага настрѣхва и започва особено да лае. Забележите ли това, стойте настрана отъ такъвъ човекъ. Съ

лошитѣ хора трѣбва да бждете внимателни. Преди да свържете приятелство съ тѣхъ, изучете ги.

Рекохъ ви: „Богове сте“. Кога може човѣкъ да се нарече божество? Когато е развилъ своя вътрешенъ животъ, когато е далъ ходъ на Божественото въ себе си. Отъ всичко, което преживява, човѣкъ може да се учи, да вади редъ закони за правилень животъ. Отъ радоститѣ и скърбитѣ, презъ които минава, човѣкъ познава, правилно ли живѣе, или неправилно. Всѣка скръбъ и всѣко страдание сж резултатъ на нарушаване на великитѣ Божии закони. Радоститѣ пъкъ сж резултатъ на изпълнение волята Божия. Като живѣе съзнателно, човѣкъ ще си дава отчетъ за всички свои постѣпки и, ако постѣпкитѣ му сж добри, той минава за божество. Истинскитѣ учени, които изпращатъ на земята свои асистенти, предаватъ знанието си на тѣхъ, съ цель да помагатъ на човѣчеството. Ако тия асистенти задържатъ знанието за себе си и започнатъ да спекулиратъ съ него, отъ невидимия свѣтъ ги извикватъ да дадатъ отчетъ за дѣлата си. Всѣки човѣкъ, който е дошълъ на земята да раздава блага на човѣчеството, и си позволи да задържа тия блага за себе си, носи отговорностъ за дѣлата си. Не е позволено на човѣка да злоупотрѣбява съ Божиитѣ блага.

Следователно, когато се говори за економическия въпросъ на единъ народъ, вие трѣбва да имате предъ видъ отношенията на този народъ къмъ разумнитѣ същества. Ако тия отношения не сж правилни, дадениятъ народъ е лишенъ отъ кредитъ и довѣрие. Когато единъ народъ се намѣри въ такова положение, той се обръща къмъ голѣмитѣ народи да прави заеми, но економическия въпросъ пакъ не се разрешава. Разумни разбирания се искатъ отъ всички народи. Ние не сме за фанатичнитѣ религиозни вѣрвания на хората. Ние сме за онѣзи правилни разбирания, за съзнателната връзка между народитѣ и разумния свѣтъ. Докато народитѣ не съзнаятъ, че тѣхниятъ кредитъ, тѣхното благоденствие и плодородие се опредѣлятъ отъ разумния свѣтъ, положението имъ никога нѣма да се подобри. Всѣки народъ има велико предназначение. Доколкото изпълнява своето предназначение, дотолкова той се ползува отъ кредита, опредѣленъ за него. Сжщиятъ законъ се отнася и до човѣка. »Изпълнява ли волята Божия,

проводникъ ли е на Неговитѣ мисли и чувства, човѣкъ всѣкога се ползува отъ Божието благословение.

Съвременнитѣ хора страдатъ, мжчатъ се, благодарение на неизпълнени обещания. Тѣ сж дали въ себе си обещание да служатъ на великия идеалъ на своята душа, но не сж изпълнили обещанието си. Обещае ли нѣщо, човѣкъ непременно трѣбва да го изпълни. Не може ли да изпълни, по-добре да не обещава. Успѣхътъ на човѣка зависи отъ изпълнение на волята Божия. Дали човѣкъ правилно изпълнява волята Божия, виждаме отъ резултатитѣ на неговия животъ. Той трѣбва да бжде здравъ, красивъ, силенъ. Не е ли придобилъ тѣзи качества, той не е живѣлъ правилно, не е работилъ добре. Които не сж придобили тѣзи качества, за оправдание цитиратъ стиха, въ който апостолъ Павелъ казва: „Мога да се похваля съ своята немощъ.“ Като говори за своята немощъ, апостолъ Павелъ има предъ видъ своята слабостъ въ правене на престѣпления.

Азъ рекохъ: „Богове сте“. Това значи: въ всѣки човѣкъ сж вложени условия и възможности да бжде божество, да се нарече Синъ Божий. Нѣма по-велико нѣщо за човѣка отъ това, да се нарече Синъ Божий. Това е смисълътъ на живота. Докато дойде до положението на Синъ Божий, човѣкъ, билъ той мжжъ или жена, ще мине презъ редъ фази, презъ известни мжчнотии и изпитания. Това, което днесъ наричаме мжжъ или жена, не е още истински мжжъ, или истинска жена. Сегашната жена ъе слугиня на истинската, на онази, която наричаме дева. Сегашниятъ мжжъ е слуга на истинския, на свѣтлия и разуменъ мжжъ. Иде день, когато на земята ще дойдатъ девата, чистата, възвишена душа и свѣтлиятъ, разуменъ мжжъ. Днесъ, когато жената се жени, тя търси слуга, да ѝ помага въ живота. Мжжътъ пѣкъ търси слугиня, която да му помага въ всѣкидневния животъ. Въ сегашната женитба мжжътъ и жената търсятъ голѣмо, сѣнчесто дърво, да се подслонятъ подъ него. Такива сж разбиранията имъ. Обаче, единъ день тия разбирания ще се измѣнятъ, и човѣкъ ще оправдае стиха, въ който е казано: „И създаде Богъ човѣка по образъ и подобие свое“.

Съвременнитѣ хора трѣбва да дойдатъ до онзи първиченъ порядъкъ, който сжествува въ Божествения свѣтъ. Желанието на хората да бждатъ свободни

показва, че тѣ се стремятъ, именно, къмъ Божествения порядъкъ на нѣщата, който дава абсолютна свобода на всички живи същества. Днесъ и жената иска да бѣде свободна, като мъжа. Тя не знае, че има положения, въ които мъжътъ е голѣмъ робъ. Има положения, въ които жената е по-свободна отъ мъжа. Откакъ започна да работи за своитѣ права, жената израстна съ нѣколко сантиметра по-високо, отколкото е била по-рано. Много естествено. Когато дървото се полива често, израства на високо. Израстването на дървото има отношение къмъ неговата форма, но не и къмъ неговитѣ качества. Съ увеличаване на формата, едновременно трѣбва да се подобрява и съдържанието. Ако се увеличава само формата, безъ да се подобрява съдържанието, намѣсто полза, човѣкъ ще има повече загуби. За издържане на голѣмата форма сж нужни голѣми разходи.

Днесъ всѣки човѣкъ, мъжъ или жена, търси нѣкой да го разбира, да улесни живота му. Намѣри ли такъвъ, той го нарича свой ангелъ, свой спасителъ. Това същество е толкова необходимо за него, колкото майката за малкото дете. Колкото по-дълго време майката е държала детето въ ржцетѣ си, толкова по-разумно е станало това дете.

Рекохъ ви: „Богове сте“. Само онзи човѣкъ може да се нарече божество, който се отличава съ голѣма разумностъ и готовностъ да изпълнява волята Божия. Ще кажете, че вѣрвате въ Бога, че сте готови да изпълните Неговата воля, но не сте станали божества. Щомъ не сте божества, липсва ви нѣщо. Кой не вѣрва днесъ въ Бога? Днесъ повечето хора сж вѣрващи, но въпрѣки това тѣ продължаватъ да се биятъ. Какъвъ домъ е този, въ който синоветѣ и дъщеритѣ казватъ, че обичатъ и уважаватъ родителитѣ си, вѣрватъ въ тѣхъ, а въпрѣки това постоянно се биятъ и каратъ помежду си? Ако, наистина, обичатъ и уважаватъ родителитѣ си, децата би трѣбвало да спазватъ тѣхнитѣ закони. Сжщото може да се каже за всички хора. Ако, наистина, вѣрватъ въ Бога и Го обичатъ, тѣ би трѣбвало да спазватъ Неговия законъ. Въ сжщностъ Божиятъ законъ ли царува въ свѣта? Ако хората зачитаха Великия Божи законъ, въ свѣта трѣбваше да съществува само единъ Богъ. Хората могатъ да изпо-

вѣдватъ различни религии, да иматъ различни убеждения, но ако въ душата си признаватъ само единъ Богъ, само единъ Баща, като се срещнатъ, тѣ нѣма да се питатъ, кой какво вѣрую има, но ще се почувствуватъ братя. По професия човѣкъ може да бѣде художникъ, лѣкаръ, свещеникъ, учителъ, но вътрешно всички хора иматъ нѣщо общо.

Азъ рекохъ: „Богове сте“. Това значи, че хората иматъ възможностъ да живѣятъ разумно, да служатъ на Бога. При това положение животътъ на всички хора ще се подобри. Като служи на Бога, човѣкъ може да постигне всичко, каквото желае. Като изпълнявате волята Божия, вие ще бѣдете свидетели на възкресението на мъртви, на оздравяване на болни отъ неизлѣчими болести и т. н. Не изпълнявате ли волята Божия, вие ще видите, че здравиятъ се разболява, богатиятъ осиромашава, учениятъ изгубва знанието си и т. н. Когато говоря за изпълнение волята Божия, азъ имамъ предъ видъ онзи Вѣченъ Принципъ, който нѣма начало, нѣма и край. Затова наричатъ Бога Вѣченъ, Древенъ. Обаче, никой не може да Го нарече старъ. Самъ по себе си Той не остарява. Той е всемждъръ, но не е старъ. Той включва въ себе си всички велики добродетели. Затова е казано, че Богъ е Любовь, Мждрость, Истина. Иматъ ли възраст тия добродетели? Любовта е вѣчна. Щщото можемъ да кажемъ и за другитѣ добродетели.

И тъй, дойдете ли до понятието Богъ, знайте, че Той е неизмѣненъ. Въ Него се включватъ желанията и стремѣжитѣ на всички сѣщества, отъ най-малки до най-големѣ. Всички живи сѣщества живѣятъ въ Бога. Едни съзнаватъ това, а други не съзнаватъ. Когато Божественото въ тѣхъ се събуди, тѣ се съзнаватъ като частица отъ Великия Божественъ организъмъ. Щомъ Божественото въ тѣхъ заспи, тѣ минаватъ пакъ въ порядъка на обикновения животъ. Има моменти, когато Божественото се пробужда и въ животнитѣ. Вълкътъ, запримѣръ, следъ като изяде нѣколко овце, започва да мисли, че не е добре това, което прави. Това показва, че Божественото е проговорило и въ него, но само за моментъ. Щомъ съзнанието му заспи, Божественото го напуска. Тогава вълкътъ си казва: Дали е право това, което върша, или не, не зная. Едно е важно: трѣбва да ямъ, да

не умра отъ гладъ. За човѣка казвамъ: Щомъ Божественото въ него се пробуди, той трѣбва да работи върху себе си, да го задържи. И светията, и учениятъ, и обикновениятъ човѣкъ трѣбва да работятъ, да дадатъ ходъ на Божественото въ себе си, да не ги напуска. Светията трѣбва да работи, да увеличава своята свежостъ. Учениятъ трѣбва да работи, да увеличава своята ученостъ. Обикновениятъ човѣкъ трѣбва да работи, да стане необикновенъ. Истински ученъ е онзи, който изучава Божиитѣ закони и става тѣхенъ проводникъ. Задачата на науката не е само да дава знания на хората, но и да ги учи, какъ да живѣятъ.

Азъ рекохъ: „Богове сте“. За да дойде до положение да се нарече божество, човѣкъ трѣбва да се откаже отъ всичко временно, преходно, и да задържи само онова, което има значение и на земята, и на небето. Дойде ли до това положение, каквато служба да изпълнява на земята, навсѣкжде ще бжде добре приетъ. Обикновениятъ човѣкъ ще слѣзе на земята пешъ, а божеството — съ колесница. Добре е понѣкога човѣкъ да се качи на колесница, но на такава, която да не трѣска. Подъ думата „колесница“ разбирамъ съвокупностъ отъ всички възвишени и благородни мисли, чувства и постѣпки. Качи ли се човѣкъ на тѣхъ, тѣ могатъ да го занесатъ отвъдъ земния свѣтъ. Това значи, да бжде човѣкъ божество.

Днесъ отъ всички се иска приложение. Колкото малко да сте разбрали, приложете го. Не е достатъчно да знаете, кои сж добри и възвишени мисли, но трѣбва да ги приложите. Като приложите знанието си, вие сами ще разберете, че животътъ на земята има велико предназначение. Свѣтътъ се нуждае отъ кърмилници, които да имъ помагатъ. Ще дойде день, когато отъ всѣки човѣкъ ще се иска отчетъ, какво е направилъ на земята, какво е далъ на човѣчеството. Докато е боленъ, човѣкъ се нуждае отъ помощта на лѣкари, на милосърдни сестри. Като боленъ, всѣки може да го помилва, да му каже една сладка дума. Оздравѣ ли, излѣзе ли отъ болницата, веднага трѣбва да отиде на работа: свещеникътъ ще вземе пособията си и ще отиде на работа; учителятъ ще вземе книгата си и ще отиде на училище, да учи децата; лѣкарътъ ще вземе инструментитѣ си и ще отиде да преглежда болни; сѣдията ще

облѣче тогата си и ще отиде да раздава правосъдие между хората; мъже, жени, деца, всички трѣбва да отидатъ на работа. За здравитѣ се предвижда работа, а не милване. Свѣтътъ се нуждае отъ здрави, работоспособни хора, а не отъ инвалиди.

Следователно, болниятъ не трѣбва да съжалява, че е боленъ, но да благодари на ония, които му служатъ. Като оздравѣе, той ще помага на слабитѣ и немощни хора. Дали братя или сестри ще ви служатъ, това е безразлично. Никой не може да злоупотрѣби съ болния. Здравиятъ, който услужва, трѣбва да подигне, очитѣ си нагоре и да благодари, че има възможност да се прояви, да прави добро на своитѣ слаби и болни братя и сестри. Като помагате на слабитѣ и на болнитѣ, вие давате възможност на Божественото въ васъ да се прояви, да отворите пѣтя си къмъ велики възможности и постижения.

Азъ рекохъ: „Богове сте“. Христосъ казва, че сте богове, но кога? Когато изпълните Христовото учение, както се е проповѣдвало — чисто, безкористно, безъ съблазънъ, безъ обезсърчения, безъ никакви ограничения. Ако човѣкъ може да служи на Бога по този начинъ, ако може да стане носителъ на Божественото въ свѣта, той е придобилъ много. Мнозина материалисти, религиозни, моралисти намиратъ, че идеята за служене на Бога внася заблуждение въ умоветъ на хората. Отъ тѣхно гледище е така, но отъ по-високо гледище не е така. Човѣкъ трѣбва да разглежда нѣщата отъ идейния свѣтъ, отъ свѣта на абсолютната чистота, за да може да се произнася за тѣхъ. Иначе, той всѣкога ще вади такива заключения, които постоянно ще се измѣнятъ. Както възгледитѣ и обичаитѣ на хората за живота постоянно сж се измѣняли и измѣнятъ, така и тѣхнитѣ идеи за Бога сж търпѣли и търпятъ промѣни. Обаче, има единъ идеаленъ свѣтъ, дето хората живѣятъ по Божественъ начинъ. Тѣхнитѣ идеи и възгледи за нѣщата сж едни и сжщи за всички времена и епохи. Този свѣтъ ние наричаме свѣтъ на боговетѣ, на светиитѣ, на адепитѣ, на избранитѣ. Отъ този свѣтъ се осмисля и земниятъ. Отъ гледището на идейния свѣтъ всѣки човѣкъ — мъжъ, жена или дете, сж благословение за другитѣ хора. Защо сж благословение? Защото сж носители на Божественото. Обаче, тѣ трѣбва да съзнаватъ това и да

работятъ разумно. Среещнете ли такъвъ човѣкъ, работата, която ви предстои да свършите, ще ви се нареди добре. Ако среещнете единъ човѣкъ, и работата, която ви предстои да свършите, не дава добъръ резултатъ, ще знаете, че той не е по-добъръ отъ васъ.

Следователно, излизате ли отъ дома си и отивате да свършите нѣкаква важна работа, не бързайте да излѣзете, но спрете се малко, да мине край васъ добъръ човѣкъ, той да ви бжде първа срѣща. Когато нѣкоя жена туря на стана си да тъче нѣщо, тя гледа да я срещне нѣкое дете, или нѣкой добъръ човѣкъ, работата ѝ да върви наредъ. Правете и вие сжщото. Ставате ли сутринъ отъ сънь, не започвайте работата си, докато не среещнете Бога въ себе си и не благодарите за доброто, което ви е дадено. Красивъ е животътъ, когато се движите въ свѣтъ, дете Богъ се проявява. Уповайте на Бога въ себе си и вънъ отъ себе си, а не на хората. Уповавате ли на Бога, вие ще оправите своитѣ работи, както и тия на своя народъ. Слушате нѣкой да казва, че трѣбва да направи заемъ, да уреди работитѣ си. Щомъ объркатъ малко работитѣ си, така казватъ и българитѣ, както и всички народи. Като не могатъ и съ заеми да оправятъ работитѣ си, тѣ казватъ, че трѣбва да правятъ економии. Не, нито заеми помагатъ, нито економии. Ако искатъ да оправятъ работитѣ си, българитѣ трѣбва всѣка сутринъ да ставатъ рано, да посрѣщатъ Бога въ себе си. Ако това правятъ всички, отъ последенъ гражданинъ до царя, полезътъ имъ ще бжде добъръ. Щомъ полезътъ е добъръ, и работитѣ имъ ще се наредятъ добре. Този е пжтътъ, по който могатъ да се разрешатъ економическитѣ въпроси, както на отдѣлния човѣкъ, така и на всички държави. Свѣтътъ се нуждае отъ мждри хора. Който иска да стане дипломатъ, той трѣбва да бжде мждъръ, да разбира отъ отношения, да може да влияе съ доброто, което носи въ себе си. Всѣки човѣкъ, съ ставането си отъ сънь, трѣбва да си спомни, че не е позволено на никого да прави престжпления. Човѣкъ трѣбва да знае, че законитѣ за едного сж общи закони за всички. Благата на едного сж блага за всички. Всѣко живо сжщество трѣбва да се подчинява на Божиитѣ закони. Вънъ отъ тия закони нѣма животъ. Когато музикантътъ свири, и той спазва известни правила и закони, които не сж отъ него из-

мислени. Законитѣ на музиката сж закони на природата. И праведниятѣ, и светията живѣятъ споредъ Божиитѣ закони. Колко повече обикновенитѣ хора трѣбва да спазватъ тия закони! Ако решатъ да живѣятъ споредъ Божиитѣ закони, българитѣ ще се благословятъ и великъ народъ ще станатъ.

Азъ рекохъ: „Богове сте“. Живѣятъ ли споредъ великитѣ закони на Битието, и българитѣ могатъ да кажатъ за себе си: „Богове сме.“ Не живѣятъ ли така, нищо не могатъ да направятъ. Никой не може да ги застави насила да подобрятъ живота си. Богъ остава човѣка свободенъ, самъ да приема доброто, или да го отблъсква, вследствие на което човѣкъ върши грѣхове и престѣпления. Обаче, дойде ли човѣкъ до положение на боленъ, който трѣбва да се лѣкува, тамъ лѣкарътъ има думата. Болниятъ не може да се налага на лѣкаря. Каквито лѣкарства му препорѣча, той е длъженъ да ги вземе. Въ широкъ смисълъ на думата, Божиятъ Промисълъ е лѣкарътъ, който лѣкува болнитѣ хора.

Съвременнитѣ хора се намиратъ на тѣсно. Признаватъ Божия Промисълъ, или не тѣ Го опитватъ на гърба си. Богъ имъ предписва лѣкарства и казва: По толкова и толкова капки ще взимате на день. Ако постѣпвате споредъ наставленията на Великия лѣкаръ, ще имате резултатъ. Не постѣпвате ли по Неговитѣ наставления, ще носите болестъта си. Разумностъ се изисква отъ всички. Истинската мисълъ внася успокояване на ума, истинското чувство — успокояване на сърдцето, а истинскитѣ дѣла — успокояване на цѣлия организъмъ. Дойде ли до тия положения въ себе си, човѣкъ ще чуе Божия гласъ, както пророкъ Илия го чу въ пустинята, дето прекара 40 дня въ постъ и молитва. Илия чу тихия Божи гласъ, който му казваше: Пѣтътъ, по който действуваашъ, не е правъ. Свѣтътъ може да се оправи съ любовъ, а не съ насилие. Свѣтътъ може да се оправи само чрезъ любовта, чрезъ мъдростъта и чрезъ истината, поставени като основа на живота. Това означаватъ думитѣ „Азъ рекохъ: Богове сте вие“.

АЗЪ СЪМЪ

Той имъ каза: „Азъ съмъ, не бойте се“.*)

Всички хора говорятъ за смисъла на живота, но кой може да го разбере? Само здравиятъ човѣкъ разбира смисъла на живота, болниятъ не го разбира. Когато здравиятъ стане философъ, той подържа философията на оптимизма. Когато болниятъ стане философъ, той подържа философията на песимизма. Оптимизмътъ и песимизмътъ сж две състояния на човѣшкия духъ, толкова неизбѣжни, колкото сж неизбѣжни свѣтлата и тъмна страна на земята — деньтъ и нощта. Причината за дветѣ лица на земята се дължи на факта, че тя се движи около осъта си, вследствие на което ту едната, ту другата ѝ страна се освѣтява отъ слънцето. Освѣтената страна на земята наричаме оптимизмъ, а тъмната — песимизмъ. Както земята се върти около осъта си и около слънцето, така и човѣкъ се върти около стремежитѣ на своята душа. Обаче, какви сж стремежитѣ на неговата душа, и той не знае. Всѣки се стреми къмъ нѣщо, но какво е това нѣщо конкретно, и той не знае. Въ каквато посока да се прояви известенъ стремежъ, той все има смисълъ. Стремежитѣ на хората сж добри, но методитѣ, съ които си служатъ за реализирането имъ, не сж разумни. Красотата, разумността представятъ идеалъ за човѣка, но ако не знае, какъ и кжде да ги приложи, тѣ създаватъ редъ нещастия. Колкото по-разуменъ е човѣкъ, толкова по-голъми страдания има. Защо? Защото отговорността, която носи, е по-голъма. Отъ разумния се иска повече, отколкото отъ глупавия. Страданията на човѣка се опредѣлятъ отъ степента на неговото развитие. Нѣкои казватъ, че може да се живѣе и безъ страдания. И безъ страдания може, но човѣкъ ще бжде лишенъ отъ радоститѣ. Страданията и скърбитѣ заедно представятъ музиката на живота.

Запитали веднажъ Паганини, може ли да свири на три струни. Той излѣзълъ на сцената и свирилъ на три

*) Иоана 6:20.

струни. — Ами на две струни можешъ ли да свиришъ. Той свирилъ на две струни. — На една можешъ ли да свиришъ? Той свирилъ и на една струна. — Безъ струни можешъ ли да свиришъ? Паганини нищо не отговорилъ, но не се явилъ на сцената. Следователно, когато нѣкой пита, може ли безъ страдания въ живота, казвамъ: Може и безъ страдания, но нѣма да излѣзешъ на сцената. Който не е искалъ да страда, той не е трѣбвало да се явява на земята. Щомъ си дошълъ на земята, ще страдашъ, т. е. ще свиришъ, нѣкога на четири, нѣкога на три, нѣкога на две, а нѣкога на една струна. На колкото струни свиришъ, правилно ще свиришъ, да дадешъ изразъ на това, което изпълнявашъ. Всѣки човѣкъ трѣбва да живѣе така, да даде правилень изразъ на своитѣ идеи.

Днесъ всички учени се стремятъ да обяснятъ, какъ е станало създаването на свѣта, защо сжществуватъ радоститѣ и страданията, но тѣхнитѣ теории сж подобни на фотографическитѣ апарати, съ които фотографитѣ си служатъ. Колкото сполучлива да е фотографията, все има нѣкакви дефекти. Като гледате лицето на нѣкой човѣкъ, колкото красиво да е, все има нѣкакъвъ дефектъ: въ очитѣ, на носа, на устата, на брадата и т. н. По външнитѣ чѣрти на човѣка сждите за неговия духовень животъ. Колкото да не се обръща внимание на външния, на видимия свѣтъ, той е необходимъ като форма, чрезъ която духовниятъ, истинскиятъ животъ се проявява. Какъвто е човѣкъ по тѣло, такъвъ е и по духъ; какъвто е по духъ, такъвъ е и по тѣло. Нѣкои мислятъ, че човѣкъ може да бжде боленъ, хилавъ и пакъ да бжде гениалень. Това е невъзможно. Гениалниятъ човѣкъ има особенъ строежъ на тѣлото. Той е надъ болеститѣ. Ако трѣбва да боледува, той лесно се справя съ болестъта. Обикновениятъ човѣкъ боледува и самъ мжчно се справя съ болѣститѣ. Видите ли, че нѣкой се е пригърбилъ, навелъ глава къмъ земята, ще знаете, че той не е силенъ човѣкъ.

Като не могатъ да разрешатъ задачитѣ на живота, мнозина казватъ като Соломона: „Суета на суетитѣ, всичко е суета.“ Тѣ намиратъ, че животътъ нѣма смисълъ. Кога животътъ нѣма смисълъ? Кога Соломонъ каза, че всичко е суета? Когато се отклони отъ правия пътъ на живота, човѣкъ намира, че животътъ нѣма сми-

сълъ, Соломонъ пъкъ каза, че всичко въ живота е суета, следъ като яде и пи, следъ като взе при себе си 300 жени и 900 наложници. Заключението, че всичко е суета, представя мъжка философия. За да дойдете до философията на женитѣ, вие трѣбва да застанете точно на обратната страна, дето е истинскиятъ животъ. А тамъ, дето е животътъ, не може да има суета. Може ли да има суета въ живота, въ науката, въ религията? Велики цели и задачи има науката. Домогне ли се до разрешението имъ, науката е изпълнила своята задача.

» Какви сж задачитѣ на съвременната наука? Тя има задача да изчисли, колко милиона години сж се изминали, докато сж се създали небеснитѣ тѣла. Какви сж били намѣреніята на природата, като е създавала тия слънца и планети, кога се е заченала вселената, кога и какъ е билъ създаденъ човѣкътъ, когото днесъ виждаме да философствува върху великия въпросъ, има ли животътъ смисълъ, или нѣма. Това сж велики въпроси, за разрешаването на които се изисква време и работа. За да разреши тия въпроси, човѣкъ трѣбва да разполага съ голѣмъ умъ. Ако съ своя малкъ, слабъ умъ се заеме да ги разрешава, той ще се уплаши, както се плаши човѣкъ, който се намира на мостъ, подъ дълбока пропастъ. Който се страхува, да не минава. Който не се страхува, той може свободно да мине на отвѣдния брѣгъ.

» Всички хора, които сж дошли на земята, неизбѣжно трѣбва да минатъ презъ единъ страшенъ мостъ. Този мостъ, именно, представя връзка между два свѣта, т. е. между материалния и идейния, или Божествения свѣтъ. Той е тънъкъ като паяжина. Който минава презъ него, трѣбва да пази равновесие. Всѣки самъ ще мине презъ този мостъ, безъ никаква подкрепа. Може ли да го минете, ще влѣзете въ онзи свѣтъ. Не можете ли, ще останете за далечното бждеще. Задачата на всѣки човѣкъ е да придобие нужното равновесие, да мине свободно презъ страшния мостъ.

Какво трѣбва да прави човѣкъ, за да придобие това равновесие? Той трѣбва да се упражнява, както правятъ акробатитѣ. Добре е всѣки човѣкъ да има въ двора си вжже, дълго около 4—5 метра, добре обтегнато, поставено на известна височина, и да се упражнява, да ходи по него. Когата жената е недоволна нѣ

що, нека мине по това вжже, отъ единия до другия му край. Направи ли това упражнение, недоволството ѝ ще изчезне. И мъжътъ, и децата, и учителитъ, и ученицитъ, и писателитъ, и музикантитъ трѣбва да правятъ сжщото упражнение. По този начинъ работитъ имъ ще се нареждатъ добре. Това упражнение представя добъръ методъ при самовъзпитанието на човѣка. Първоначално вжжето ще бжде поставено на единъ метъръ височина и постепенно ще се подига, докато стигне 30 метра височина. Може ли човѣкъ да върви по вжже на 30 метра височина, той е достигналъ вече много нѣщо. Той може да се радва на известенъ прогресъ въ живота си. Природата е поставила естествени препятствия на пътя ви, като това вжже, съ цель да развие въ васъ нѣщо мощно. За сега човѣкъ е развилъ своето физическо тѣло, но не и духовното. За да се развие духовното, т. е. Божественото начало въ човѣка, невидимиятъ свѣтъ му създава редъ изпитания. »Не е ли пробудено Божественото начало въ човѣка, той е изложенъ на изпитания, които внасятъ въ него страхъ и ужасъ. Той се страхува отъ самотията въ живота и се чуди, какъ ще прекара на земята самъ, изоставенъ отъ своитъ близки.» Колкото да е великъ, човѣкъ изпитва известенъ страхъ отъ самотията, но свързанъ ли е съ Бога, той по-лесно се справя съ нея. Затова, именно, е казано, че човѣкъ не трѣбва да се отдѣля отъ Извора, отъ който за пръвъ пътъ е пилъ вода, както и отъ дървото, отъ което е ялъ първия плодъ. Съвременнитъ, хора сж далечъ отъ Истината, отъ която нѣкога сж излѣзли. Тѣ мислятъ, не могатъ да живѣятъ само съ истина. Значи че ще излѣзе, че безъ лъжа не може. Какво става съ човѣкъ, който лъже? Той изгубва довѣрието на окръжаващитъ, които го изолирватъ отъ срѣдата си.

И тъй, иска ли да запази своята сила и мощъ, да се ползува отъ довѣрието на всички разумни същества, човѣкъ трѣбва да даде ходъ на Божественото въ себе си. »За да се прояви Божественото, човѣкъ, трѣбва да бжде изоставенъ отъ всички хора, да не вижда свѣтълъ лжчъ въ живота си. При това положение той ще чуе тихия гласъ на Бога въ себе си, който му казва: Не бой се, върви напредъ! Ти не си самъ въ живота. Чуе ли този гласъ, човѣкъ веднага утихва. Следъ малко той вижда, че каквото му е казалъ тихиятъ гласъ, това

става. Чуе ли този гласъ въ себе си, човѣкъ може да разреши и най-труднитѣ си задачи. Този гласъ е въ сила да освободи човѣка отъ ржцетѣ на смъртѣта.

Въпрѣки всичко това, съвременнитѣ хора търсятъ друга философия на живота. Много философии съществуватъ, но нито една отъ тѣхъ не е освободила човѣка отъ обаятията на смъртѣта. Нито една човѣшка философия досега не е могла да освободи единъ народъ отъ мъжнотитѣ и изпитанията му. Само една философия може да спаси човѣка. Божествената философия. Една вѣра, една любовъ, една истина могатъ да подигнатъ човѣка. Тѣ сж вѣра въ Единния Богъ, любовъ къмъ Бога и приложение на Божията истина въ живота. Било е време, когато човѣкъ е вѣрвалъ въ себе си. Това е било въ инволюционния периодъ. Сега, обаче, въ фазата на еволюцията, човѣкъ трѣбва да вѣрва въ висшето начало въ себе си, т. е. въ Бога въ себе си. Човѣкъ е дошълъ до фазата на обединяването, когато човѣкъ за човѣка трѣбва да бжде братъ. При това положение само той ще разбере копнежитѣ на своята душа, както и тия на ближнитѣ си. За да постигне своитѣ копнежи, човѣкъ се нуждае отъ малка свѣтлина, както детето, което прохода, се нуждае отъ малка подкрепа. Дълго време детето пада и става, лази, докато единъ день се изправи на двата си крака. Въ морално отношение много хора приличатъ на децата, които прохода. Тѣ падатъ, ставатъ, докато единъ день се изправятъ на двата си крака. Човѣкъ минава отъ животинското въ човѣшкото царство. Едва сега е започналъ да придобива човѣшки образъ.

Казано е въ Писанието, че човѣкъ билъ създаденъ по образъ и подобие Божие. Кой е този човѣкъ? Той е първиятъ човѣкъ, който остана на небето, като идеалъ на сегашния човѣкъ. Следъ него Богъ създаде другъ човѣкъ, отъ прѣстъ, въ когото вдѣхна дихание, и той стана жива душа. Защо първиятъ човѣкъ, създаденъ по образъ и подобие Божие, не остана да живѣе на земята? Защото земята бѣше още неустроена, нѣмаше условия за него. Съвременниятъ човѣкъ трѣбва да стане разуменъ, да се свърже съ Бога, да чуе Неговия тихъ гласъ. Той ще чуе този мекъ гласъ, когато всички гласове, вънъ и вътре въ него, престанатъ да му говорятъ. Въ бждеще нито единъ поетъ нѣма да

пише, докато не чуе този тихъ гласъ въ себе си. Велико нѣщо ще напише само онзи поетъ, който е чулъ тихиятъ гласъ на Бога въ себе си. Той ще обезсмърти името си за вѣчни времена. Всѣка дума, която излиза отъ неговото перо, ще бжде жива капка отъ извора на Вѣчния животъ.

„Азъ съмъ, не бойте се“. Съ тия думи Христосъ се обърна къмъ ученицитѣ си, да ги успокои. Тѣ се бояха да не се обърне лодката и да потънатъ въ морето. Въ времето на Христа условията за животъ бѣха тежки. Тогава господствуваше римската империя. Тя се управляваше съ желѣзенъ камшикъ, съ силата и властта на Марса. Задачата на християнството въ това време бѣше да разтопи желѣзния камшикъ, да го смекчи. Сегашнитѣ християни живѣятъ при други условия. Днесъ действуватъ съвършено други сили въ свѣта въ сравнение съ тия въ времето на Христа. Днесъ се прилага и желѣзото, и глината, и редъ други материали. Наближило е време човѣчеството да излѣзе отъ влиянието на тия сили и да влѣзе въ областъта на златото, т. е. въ областъта на слънцето. Когато влѣзе въ областъта на животворящото слънце, човѣкъ ще придобие нови знания. За да дойде до тия знания, човѣкъ трѣбва да се домогне до вътрешната наука на живота. Споредъ тази наука всѣка форма е построена по известни математически числа, които сж строго опредѣлени преди дохождането му на земята. Тия мѣрки се опредѣлятъ отъ силитѣ, които действуватъ въ човѣшкия духъ. Апостолъ Павелъ казва, че всички удове на човѣка, по форма и размѣри, сж предвидени още докато е билъ въ утробата на майка си. И, ако въ периода на бременността на майката, детето се е развивало правилно, то ще се роди споредъ предвиденитѣ мѣрки и ще може да живѣе и да се развива добре. Обаче, съвременнитѣ хора сж далечъ отъ онзи истински образъ, по който били първоначално създадени, вследствие на което тѣ го носятъ като идеалъ въ душата си. Всѣки се стреми къмъ красиво тѣло, благородно сърдце, свѣтълъ умъ, възвишена душа и мощенъ духъ.

Мнозина се запитватъ, съ какво трѣбва да се занимаватъ, какви науки да изучаватъ. Много науки има за изучаване. Важно е, като учи, човѣкъ да вади правилни заключения. Запримѣръ, ако изучава ботаника,

човѣкъ трѣбва да дойде до сжщественото качество на растенията. Кое е отличителното качество на растенията? Растенията се отличаватъ по това, че и при най-неблагоприятнитѣ условия, при които сж поставени, заровени въ земята, тѣ извличатъ потрѣбнитѣ за тѣхъ сокове и даватъ красиви и благоуханни цвѣтове, сладки и полезни плодове. Значи, растенията се ползуватъ, именно, отъ ония условия, отъ които човѣкъ нищо не може да извлѣче. И до днесъ още хората не сж дошли до истинското предназначение на растенията. Тѣ сж създадени преди човѣка, да бждатъ въ негова услуга. Човѣкъ е създаденъ най-късно, което говори за неговия високъ произходъ. Като изучава растителното царство въ природата, човѣкъ трѣбва да спре вниманието си и върху растителното царство въ своя организъмъ. Ако съ растенията въ своя организъмъ човѣкъ се отнася така небрежно, както се отнася съ растенията въ природата, той ще си създаде редъ нещастия и мжнотии. Рече ли да изсѣче дърветата въ себе си, както изсича горитѣ, той ще предизвика голѣма анархия въ живота си. Като не разбира законитѣ, които управляватъ живота, човѣкъ се запитва, сжществува ли Богъ, или не сжществува. Да се задава такъвъ въпросъ, това значи, да се запитва човѣкъ, има ли глава, има ли мозъкъ, има ли мисль въ себе си. Човѣкъ не трѣбва да се съмнява въ сжществуването на Бога, както не се съмнява въ сжществуването на главата си, на мозъка, на своята мисль.

Има нѣща, въ които човѣкъ може да се съмнява, но има нѣща, въ сжществуването на които по никой начинъ човѣкъ не трѣбва и не може да се съмнява. Запримѣръ, човѣкъ може да се съмнява въ човѣшката любовъ, но въ Божията — никога. Ако човѣшката любовъ се постави на изпитъ, тя едва ще издържи, а може и да не издържи изпита. Човѣшката любовъ не е отишла много далечъ. Ако постави любовта си за основа на своя животъ, човѣкъ нищо не би могълъ да съгради на нея. Слаба е още човѣшката любовъ. Колкото да говорите на богатия за Бога, докато касата му е пълна, той е готовъ да вѣрва въ Бога, да Го признава. Изпразни ли се касата му, той изгубва вѣрата си, мисли, че Богъ го е изоставилъ и не благоволява къмъ него. И сиромаштъ въ сиромашията си търси Бога и се

моли, да му даде богатство, за да направи църква, училище, благотворителни заведения. Като дотегне съ молитвите си, най-после Богъ заповѣдва да му дадатъ възможностъ да забогатѣе. Щомъ забогатѣе, той забравя обещанията си и започва да живѣе за себе си.

» Единъ светия живѣлъ въ продължение на 20 години въ една гора, дето събиралъ пръчки, отъ които правѣлъ кошнички. Отъ време на време той слизалъ въ близкия градъ, да продава кошничките, за да се прехранва. На пѣтя, по който минавалъ, той виждалъ единъ каменаръ, беденъ, благочестивъ човѣкъ, който по цѣли дни чукалъ камъни и едва прехранвалъ семейството си. Като виждалъ светията, натоваренъ съ кошнички, каменарътъ го поканвалъ при себе си, заедно да хапнатъ и да си поговорятъ. Светията оставалъ много ловоленъ отъ каменаря и постоянно се молилъ на Бога, да подобри материалното му положение, да не се измъчва. Богъ казалъ на светията, че ако положението на каменаря се подобри, характерътъ му ще се изопачи. Светията не могълъ да си представи, какъ е възможно, толкова добъръ човѣкъ да се развали, и все още настоявалъ въ молитвите си, да му се облегчи положението. Най-после Богъ решилъ да изпълни молбата му. Той открилъ на светията, кжде има заровено голѣмо богатство, за да съобщи това на каменаря. Светията веднага завелъ каменаря на посоченото отъ Бога мѣсто и му казалъ да разрови земята, да види, кжде е скрито богатството. Каменарътъ направилъ всичко, каквото светията му казалъ и, наистина, намѣрилъ голѣмо богатство. Той взелъ паритѣ и веднага започналъ да си строи голѣма къща, която мебелиралъ добре. Следъ това купилъ скъпи, разкошни дрехи на себе си, и на семейството си. Едновременно съ това той се снабдилъ съ хубавъ фаятонъ и тръгналъ изъ града да се разхожда. Въ скоро време той се прочулъ изъ цѣлата околностъ като виденъ, знатенъ господинъ, съ сила и влияние между хората, заради което билъ избранъ за министъръ председателъ въ своята държава. Светията продължавалъ да минава край старото мѣсто на каменаря, но вече не го виждалъ. Каменарътъ отдавна напусналъ чукането на камъните. Нѣколко години следъ това, светията срещналъ каменаря въ града, спрѣлъ го, да се разговори съ него, но каменарътъ, скъпо облѣченъ, по-

гледналъ надменно и отвисоко на светията, като му казалъ: Кой си ти? Какъ смѣешъ да ме безпокоишъ? Азъ не те познавамъ, навѣрно ти имашъ грѣшка, като мислишъ, че съмъ твой познатъ. Светията се отдръпналъ настрана и се дълбоко замислилъ, но понеже ималъ знания, той си обяснилъ всичко това съ промѣнливото човѣшко сърдце.

И тъй, каменарьтъ, за когото светията се молилъ на Бога да подобри материалното му положение, станалъ, наистина, богатъ, но погубилъ душата си. Понеже светията не съзналъ погрѣшката си, Богъ изпратилъ при него единъ ангелъ, да му даде добъръ урокъ. Ангелътъ се приближилъ при светията и започналъ да го бие, следъ което му казалъ: Ти направи единъ несполучливъ опитъ. Ти пожела да се подобри материалното положение на каменаря, но съ това погуби душата му. Сега трѣбва да се молишъ, да изправишъ по нѣкакъвъ начинъ погрѣшката си. Като разбралъ, каква голѣма грѣшка направилъ, светията отишълъ въ пустинята, дето прекаралъ въ уединение, въ постъ и молитва, да спаси душата на каменаря. И този пжтъ молитвата му била приета. Срещу каменаря, като министъръ председателъ, започнали редъ интриги и преследвания, въ резултатъ на което той изгубилъ положението си и се върналъ къмъ първия си занаятъ. Доволенъ отъ себе си, че изправилъ погрѣшката, светията се върналъ въ гората, дето се занимавалъ съ правене на кошнички. И всѣки пжтъ, когато отивалъ въ града да ги продава, той се спиралъ въ дома на каменаря, който го приемалъ сърдечно, угощавалъ го добре и го изпращалъ въ града. Като се разговаряли, каменарьтъ му казалъ: Помоли се пакъ на Бога, да върне богатството ми. Първиятъ пжтъ не можахъ да го оценя и го изгубихъ. При вида на такова голѣмо богатство азъ се възгордѣхъ, забравихъ Бога, отказахъ се отъ тебе, но ако Богъ отново върне богатството ми, азъ ще изправа поведението си.—Не, втори пжтъ не правя сжщата погрѣшка, отговорилъ светията.

Следователно, искашъ ли да помогнешъ на единъ човѣкъ, ти трѣбва да вземешъ участие въ неговата работа. Ако двама души не работятъ заедно една и сжща работа, тѣ не могатъ да си помагатъ. Учителътъ помага на ученицитѣ си, защото взима участие въ тѣхна-

та работа. Майката помага на децата си, защото взима участие въ тѣхната работа. Ако въ всѣка работа човѣкъ не вложи вѣра, надежда и любовъ, тя не може да даде никакъвъ резултатъ. Ако физическия животъ на човѣка не е съграденъ върху надеждата, духовниятъ му животъ — върху вѣрата, а Божествениятъ — върху любовта, той нищо не може да постигне. Надеждата е основа на физическия животъ, вѣрата — на духовния, а любовта — на Божествения. Физическия, духовния и Божествения животъ представятъ цѣлостния животъ. Който не разбира физическия животъ, той не може да разбере и духовния. И обратно: който не разбира духовниятъ, той не разбира и физическия, понеже физическия животъ е отражение на духовния. Отъ това, което учениятъ е писалъ, ние сѣдимъ за неговата ученостъ.

Сега, като изучавате човѣка, неговото устройство и неговата форма, вие дохождате до заключението, че тази форма е опредѣлена отъ Божествения свѣтъ, вследствие на което се стремите къмъ този свѣтъ, да изучите законитѣ, по които той работи. Съвременниятъ човѣкъ е нарушилъ законитѣ на Божествения свѣтъ, поради което е създалъ редъ дефекти въ своя физически и психически животъ. Днесъ човѣкъ търси начини да изправи своитѣ дефекти, да възстанови цѣлостта и здравината на своята форма, да се върне къмъ онова положение, въ което нѣкога се е намиралъ. Колко има да работи върху себе си, човѣкъ, ще познае само когато отиде въ невидимия свѣтъ, между възвишенитѣ и напреднали сѣщества. Само тамъ той ще може да сравни, какво представятъ неговата ученостъ и неговото знание, неговата музика и неговото изкуство. Достатъчно е да чуе единъ отъ тамошнитѣ пѣвци и музиканти да пѣе, да свири, за да пожелае веднага да слѣзе на земята, отново да започне учението си. Богъ е вложилъ въ човѣка много дарби и способности, за развитието на които се иска време, усилия и работа.

Съвременнитѣ хора търсятъ щастieto си вънъ отъ себе си. Тѣ не подозиратъ, че криятъ въ себе си всички условия и възможности да бѣдатъ щастливи. Онзи, Който обича човѣка, Той е вложилъ въ него всички възможности да го направи щастливъ. Кое семе досега не е израсло? Само онова семе не може да израсте,

което не е било посѣто. Посади ли се веднѣжъ въ земята, семето непременно ще израсте. Колкото да е студена и жестока, земята разкрива богатствата си за семето и го възраства. Разумна е земята. Тя знае, кога и какъ да раздава своитѣ богатства и благословения на различнитѣ семена. Следователно, иска ли да расте и да се развива, човѣкъ трѣбва сѣщо така да се ползува отъ благоволенieto на разумнитѣ същества, както и на Бога.

Съвременнитѣ хора говорятъ за Бога, но какво е въ сѣщностъ Богъ, и тѣ не знаятъ. Тѣ иматъ смѣтна представа за Бога. Дойде ли до идеята за Бога, човѣкъ трѣбва да си Го представя като мѣсто, отдѣто излиза най-чистиятъ и възвишенъ животъ, най-чистиятъ моралъ, най-високата мъдростъ, най-великото знание, най-възвишенитѣ добродетели. Ние не говоримъ за онзи животъ, въ който срѣщаме противоречия и мъчности. Противоречията и мъчнотиитѣ сѣ резултатъ на отклоненията на човѣка отъ правия пѣтъ на живота. Като говоримъ за рѣката, ние нѣмаме предъ видъ нейното отбиване отъ правия пѣтъ. Като се отбие отъ пѣтя си, тя събира редъ нечистотии, вследствие на което се каля и размѣтва. Ние говоримъ за чистия и кристаленъ изворъ, отъ който изтича Божествениятъ животъ. Кой човѣкъ, при изпитанията, въ които се е намиралъ, не се е съблазнилъ въ Бога, а съ това отклонилъ отъ правия пѣтъ? Кой царъ, следъ като е билъ детрониранъ, не се е съблазнилъ въ Бога, а съ това заедно нарушилъ чистотата на своя животъ? Кой човѣкъ, отначало докрая на живота си, е останалъ вѣренъ на Бога? Велико и славно нѣщо е да остане човѣкъ вѣренъ на своя Създателъ презъ всички времена и условия. Този човѣкъ може да се нарече истински човѣкъ, достоенъ за всичко, което Богъ е създалъ. Той може да се ползува отъ богатата на живота. Не е ли дошѣлъ до това положение, каквото да му се даде, той всѣкога ще бѣде недоволенъ. И земята да му дадатъ да управлява, той все недоволенъ ще остане. Съвременниятъ човѣкъ не е готовъ още за голѣми блага. Дадатъ ли му още днесъ нѣкакво голѣмо благо, той ще се намѣри въ положението на онзи турски монахъ, който спечелилъ на лотария единъ голѣмъ параходъ. Когато го завели да види парахода, който му се падналъ на лотария, той полудѣлъ отъ

радост. Ако и на васъ дадатъ да управлявате земята, най-голѣмиятъ параходъ въ свѣта, вие ще полудѣте. Защо? Не сте готови още за такова голѣмо благо. Съвременниятъ човѣкъ не е готовъ още да управлява даже своя малъкъ мозъкъ. Ако мозъкътъ си не може да управлява, колко по-мъчно може да управлява земята, която е вънъ отъ него. Много богатства сж вложени въ човѣка, а той се счита беденъ и нещастенъ. Много дарби и способности сж вложени въ човѣка, а той счита себе си за бездарникъ и човѣкъ безъ таланти. Защо? Защото е заровилъ талантитѣ си и трѣбва да работи върху себе си, да ги разрови и развие. Въ пѣтя на развитието си, той ще се натъкне на своитѣ дарби и ще ги използва. Разумна и съзнателна работа се иска отъ човѣка. Работата е резултатъ на човѣшкия духъ. Когато духътъ работи, човѣкъ има успѣхъ въ всички свои предприятия.

Христосъ казва: „Азъ съмъ, не бойте се.“ Всѣки човѣкъ се страхува отъ нѣщо и се нуждае да дойде нѣкой да го успокои. Не само отдѣлния човѣкъ, но цѣлото човѣчество ще мине презъ голѣми вътрешни и външни изпитания и мъчности. Какво по-голѣмо изпитание може да сжествува отъ смъртта? Дойде ли смъртта предъ човѣка, тя го туря на легло, скръства ржцетъ му и го занася на онзи свѣтъ. Ако е изпълнилъ волята Божия, ще го занесе на онзи свѣтъ съ колесница, като пророкъ Илия. Ако не е изпълнилъ волята Божия, ще го хване съ куки и ще го хвърли въ бездната. Дали е вѣрно това, или не, то е другъ въпросъ. Важно е, че смъртта е страшна. И Христосъ, като се намѣри въ голѣми затруднения, каза: „Скрѣбна е душата ми до смъртъ. Господи, ако е възможно, нека ме отмине тази чаша!“ Не е лесно да се намѣри човѣкъ на поругание, изоставенъ отъ Бога, отъ всички добри и разумни сжщества. Голѣмо геройство се иска отъ човѣка, за да издържи на това положение. Величието на Христа се заключава въ Неговото търпение и издържливостъ. Силенъ човѣкъ е билъ Христосъ. Следъ като цѣла нощъ римскитѣ войници сж се поругавали съ Него, на сутринята Той е трѣбвало самъ да носи кръста си. Христосъ носи кръста си до едно мѣсто и после го хвърли настрана като каза: Не искамъ повече да нося този кръстъ. Мнозина счетоха това за слабостъ

отъ страна на Христа. Не, други бѣха съображенията на Христа, за да захвърли кръста. Шестъ хиляди войници се подиграваха съ Христа и Го биха, но който се бѣше осмѣлилъ единъ пжтъ да дигне ржка върху Него, повече не можа да повтори. При първия ударъ още ржката му отмалѣваше и не можеше повторно да се дигне нагоре. Не е достатъчно човѣкъ да носи своя кръстъ, но той трѣбва да го уплаши. Съ други думи казано: Не е достатъчно човѣкъ да носи страданието си, но той трѣбва да го уплаши. Истински герой е онзи, който може да уплаши страданието си и да го застави да бѣга. Днесъ повечето хора бѣгатъ отъ страданията си, а не страданията отъ тѣхъ.

Единъ познатъ разправяше своята опитностъ, какъ се справилъ съ страданието. Нѣколко месеца наредъ той страдалъ отъ силно стомашно разстройство, вследствие на което не могълъ по цѣли нощи да спи. Особено се измжчвалъ отъ единъ страшенъ кошмаръ. Всѣка вечеръ, преди заспиване, се явявалъ единъ високъ, строенъ човѣкъ, съ остъръ ножъ въ ржка, който се опитвалъ да го мушне въ гърдитѣ, да го убие. Какво ставало, и той не знаелъ, но винаги се спасявалъ. Нѣкой дохождалъ отвѣнъ и, незабелязано отъ самия него, го избавялъ отъ въоръжения човѣкъ. Това се продължавало всѣка вечеръ, докато траяла болестъта. Една вечеръ, силно обезпокоенъ, болниятъ се хвърлилъ срещу нападателя си и започналъ да се бори съ него. Следъ усилена борба той се принудилъ да отстъпи, но доволенъ поне, че не се оставилъ да го мушне. Това траяло цѣла седмица, докато най-после болниятъ успѣлъ да се справи съ своя противникъ и го победилъ. Отъ този моментъ противникътъ му престаналъ да се явява, а заедно съ това и болестъта му изчезнала.

Следователно, докато страданията иматъ надмощие надъ човѣка, докато го мачкатъ, той всѣкога ще бжде слабъ и немоощенъ. Престанатъ ли да го газятъ, стане ли имъ той господаръ, всѣкаква болестъ и нещастие ще го напуснатъ. Силата на човѣшкия духъ седи въ изкуството на човѣка да се справя съ страданията и мжнотиитѣ си. Ударитѣ, страданията, мжнотиитѣ неизбѣжно ще дойдатъ, но човѣкъ трѣбва да знае, какъ да се справя съ тѣхъ. На всѣки човѣкъ е опредѣлено да мине презъ пжтя на Божественото възпитание, дока-

то се пробуди висшето му съзнание, да придобие ценни опитности въ живота. Не е въпросъ човѣкъ да отрича едно вѣрую, а да подѣржа друго. Въ душата на всѣки човѣкъ е написано истинското вѣрую, което той трѣбва да подѣржа и къмъ което трѣбва да се стреми.

Човѣкъ е дошълъ на земята да проповѣдва истината, да проповѣдва онова вѣрую, което е написано въ душата му, а не свое нѣкакво вѣрую, придобито отвънъ. Кой каквото проповѣдва, въ края на краищата той иска да бѣде богатъ, силенъ, ученъ, всички да го почитатъ и уважаватъ. Тази е причината, поради която всѣки човѣкъ, всѣки народъ иска да има парче земя като собствено владение. Днесъ на човѣка се дава малко земя, но ще дойде день, когато може да му се даде голѣма земя, цѣла планета, която той ще управлява и обработва, както иска и разбира. За да му се даде това, той трѣбва да бѣде готовъ, да е развилъ своето духовно тѣло, своитѣ възвишени дарби и способности. Понеже всѣки човѣкъ ще управлява специална земя и планета, всички хора ще се посещаватъ едни — други, ще си правятъ разходки. Като обикалятъ планетитѣ, като жилища на своитѣ ближни, най-после тѣ ще дойдатъ и до жилището на Бога. Въ букваленъ смисълъ на думитѣ, Богъ нѣма жилище, но по духъ, Той има най-красивото жилище въ свѣта. Като живѣе, човѣкъ трѣбва да намѣри това жилище. Кѣде ще Го намѣри? Вжтре въ себе си и вънъ отъ себе си. Защо? Защото Богъ живѣе вънъ отъ сѣществата, но и вжтре въ тѣхъ. Изкуство е човѣкъ да намѣри жилището на Бога вънъ отъ себе си и вжтре въ себе си.

Да търси човѣкъ Бога вънъ и вжтре въ себе си, това значи, да се е домогналъ до идейния животъ, който го освобождава отъ смъртѣта, отъ противоречието, отъ злото въ свѣта. Стреми ли се къмъ идейния животъ, човѣкъ трѣбва да влиза въ положението на ония свои братя и сестри, паднали въ калѣта, и да имъ помага. Наистина, Богъ помага на всички бедни, страдащи, унижени и оскърбени, но Той изпраща помощѣта си чрезъ хората. Следователно, всѣки човѣкъ трѣбва да се стреми да бѣде носителъ на великитѣ, Божествени мисли и чувства. Всички родители, учители, свещеници, управници трѣбва да бждатъ служители на Бога, да

изпълняватъ волята Му. По този начинъ тѣ могатъ да помагатъ на ближнитѣ си, както на себе си.

И тъй, иска ли да изпълни своето предназначение, човѣкъ трѣбва да се стреми къмъ възстановяване на своята първична форма, каквато нѣкога е ималъ. Придобие ли тази форма, той коренно се измѣня. Ако всѣка сутринъ, следъ ставане отъ сънъ, човѣкъ си представяше идеалния образъ на човѣка, той не би билъ такъвъ, какъвто го виждаме днесъ. Въ това отношение старитѣ гърци сж били по-напреднали отъ съвременнитѣ културни хора. Когато жената била бременна, тѣ я поставяли въ обстановка да гледа красиви картини. Значи, за да развива красивото въ себе си, човѣкъ трѣбва да гледа красиви нѣща. Какво ще оставятъ съвременнитѣ културни хора на бждещото поколѣние? Каква представа иматъ сегашнитѣ хора за идеалния човѣкъ? Идеаленъ човѣкъ е този, който нито веднѣжъ въ живота си не е излъгалъ, нито веднѣжъ въ живота си не е отправилъ кривъ погледъ или лошо чувство къмъ кого да е. Истински човѣкъ е онзи, който нито въднѣжъ въ живота си не се е разколебалъ вътрешно или усъмнилъ въ своя великъ идеалъ. Външно човѣкъ може да минава презъ голѣми промѣни—да скърби и да се радва; важно е вътрешно да не се измѣня, да остане тихъ и спокоенъ, за да запази своя вътрешенъ миръ. Що се отнася до външнитѣ промѣни, които човѣкъ претърпява, невидимиятъ свѣтъ не обръща никакво внимание. Колко е страдалъ и се радвалъ, колко е пѣлъ и скачалъ, и на това не се обръща внимание. Човѣкъ не се опредѣля отъ външнитѣ положения, презъ които е миналъ, но отъ своя вътрешенъ животъ, отъ любовта, която има въ душата си. Степенъта на любовта въ човѣка опредѣля неговитѣ приятелски отношения къмъ хората. Истински приятел е онзи, който дълбоко въ душата си желае за ближния си това, което желае и за себе си. Нѣма по-голѣмо щастие за човѣка отъ това, да живѣе въ срѣда, въ която всички хора му желаятъ доброто и всѣкога мислятъ за него добре. Това става само тамъ дето, Богъ присъствува.

Христосъ казва: „Не бойте се, азъ съмъ“. На друго мѣсто Той казва: „Идете въ свѣта и проповѣдвайте, азъ ще бжда съ васъ до скончанието на вѣка“. Въпрѣки това, има религиозни хора, които мислятъ, че Хри-

стосъ и до днесъ още седи отдѣсно на Бога. Не, Христосъ никога не е напущаль свѣта. Той непрестанно работи между хората. Единъ индусъ разказва своитѣ опитности, че много пжти, когато се намираль въ голѣми опасности, Христосъ го спасяваль. Той усѣщаль, че нѣкой го носи на гърба си! Безъ да вижда, кой го носи, той билъ увѣренъ, че това билъ Христосъ. Благодарение на тѣзи велики опитности той се решилъ да проповѣдва Христовото учение на западнитѣ народи. За да повѣрва въ Христа, човѣкъ трѣбва да се намѣри въ безизходно положение като Иова, като Иона, или като този индусъ, който разправя, че се намираль въ една дълбока яма, между разлагащи се трупове. Ямата била затворена съ капакъ, тѣй щото, колкото да викаль, никой не могъль да го чуе. Като дошъль до пълно отчаяние, той чуль, че нѣкой отваря капака на ямата, спуща вжже, за което да се хване, и го изважда навънъ. Като се видѣль вънъ отъ ямата, далечъ отъ всѣкаква опасностъ, той се огледалъ, да види, кой го спасиль толкова чудно, но никого не видѣль. Обаче, нѣмало защо да се съмнява — това билъ Христосъ, Който нѣколко пжти го спасяваль отъ явна смъртъ.

И тѣй, мжчнотиитѣ и страданията въ живота не сж нищо друго, освенъ условия за проява на Божията сила. Само чрезъ страданията вие можете да разберете смисъла на живота, да познаете Онзи, Който ви обича и Когото вие обичате. Божието благословение се дава отвжтре, а не отвънъ. Придобие ли това благословение, човѣкъ постепенно се изявява навънъ. Тогава всички негови близки започватъ да го обикалятъ, да му указватъ почитъ и уважение. Богатъ е този човѣкъ, той има какво да даде на ближнитѣ си. Докато човѣкъ е беденъ, никой не се интересува отъ него. Забогатѣ ли, всички хора го обикалятъ, да получатъ нѣщо отъ него. Истински вѣрващиятъ е богатъ, силенъ, способенъ човѣкъ. Докато е живѣль въ безвѣрие, той е билъ беденъ, слабъ, неспособенъ човѣкъ. Вѣрата придава ценни качества на човѣка. Тя е подобна на магическата пръчица въ ржката на великия магъ.

Единъ младъ момѣкъ слугуваль три години при единъ майсторъ грънчаръ. Единъ день той намислилъ да се отдѣли отъ господаря си, самъ да стане майсторъ. Господарьтъ му далъ свобода, да прави, каквото иска.

Младият момъкъ купилъ материалъ, инструменти и самъ започналъ да прави грънци. Обаче, голѣма била изненадата му, като видѣлъ, че грънцитѣ му се пукали. Той отишълъ при господаря си и запиталъ, коя е причината, че грънцитѣ му се пукатъ. — Трѣбва да работишъ при мене още три години, да научишъ и последното изкуство, да не се пукатъ грънцитѣ. Той се съгласилъ да остане при господаря си още три години, да разбере, какво прави господарьтъ му, че грънцитѣ не се пукатъ. Какво забелязалъ? Следъ изваждане на гърнето отъ пещьта, господарьтъ му духалъ въ него, казвалъ „ху“. Като научилъ и това изкуство, момъкътъ казалъ: Чудно нѣщо, за едно „ху“, за едно духане трѣбваше да слугувамъ при господаря си още три години.

И тъй, малко нѣщо е това „ху“, но човѣкъ трѣбва да знае, какъ да го произнася. Едно малко духане е въ състояние да предизвика голѣма промѣна въ човѣшката мисль, но човѣкъ трѣбва да знае, какъ да духа. Най-малката вѣра въ Божественото е въ състояние да предизвика голѣма вътрешна промѣна въ човѣка, вследствие на което всички негови мжнотии и страдания постепенно започватъ да изчезватъ. Достатъчно е човѣкъ да чуе гласа на Онзи, Който казва: „Азъ съмъ, не бойте се“, и да повѣрва въ Него, за да се освободи отъ всички нещастия и страдания. И адътъ отстъпва предъ този гласъ, но само за онѣзи, които вѣрватъ въ него. Вѣрата не е механически процесъ, но съзнателенъ, органически процесъ. Дали е вѣрно това, или не, не питайте. Вземете тази семка и я посадете въ земята. Приложете вѣрата въ живота си и бждете готови всѣки моментъ да изпълните добритѣ желания, които се пораждатъ въ сърдцето ви. Дойде ли нѣкакво добро желание въ сърдцето ви, веднага пристъпете къмъ реализирането му. Ако това желание е дошло вечеръ въ ума ви, веднага станете и го изпълнете. Ама щѣли сте да прекъснете съня си, или да спите малко, това да не ви смущава. Човѣкъ не се нуждае отъ много сънь. Споредъ нѣкои физиолози човѣкъ се нуждае отъ седемъ-осемъ часа сънь, но споредъ окултиститѣ, човѣкъ може да се задоволи съ петъ часа сънь. Светиитѣ спятъ малко. Единъ — два часа сънь сж достатъчни за светията. Понѣкога той се задоволява съ малко сънь, не повече отъ половинъ часъ.

Като не разбиратъ живота, хората се отегчаватъ отъ него и пожелаватъ по-скоро да заминатъ за другия свѣтъ. Ще бжде смѣшно синътъ да напусне работата си на нивата по обѣдъ и да се върне дома си. Баща му веднага ще го пита, защо се връща толкова рано. Има смисълъ човѣкъ да се върне дома си, само следъ като е свършилъ работата си.

Съвременнитѣ хора трѣбва да изработятъ вътрешенъ моралъ за живота. Като живѣе на земята, човѣкъ трѣбва да се ползува отъ опитноститѣ на добритѣ и на разумнитѣ хора. Той трѣбва да събере тѣхнитѣ опитности и да напише една книга на живота, отъ която да се ползуватъ и млади, и женени, и възрастни. Животътъ на човѣка се осмисля отъ това, доколко той е свързанъ съ разумния свѣтъ надъ него. Успѣхътъ на единъ народъ, на едно общество, на едно семейство, на единъ човѣкъ зависи отъ връзката имъ съ Бога, т. е. съ цѣлия разуменъ и възвишенъ свѣтъ. За да се ползува единъ народъ отъ благодатъта на Бога, за това има причини. Следователно, животътъ на цѣлото човѣчество, както и на неговитѣ отдѣлни части, може да бжде щастливъ, успѣшенъ и красивъ въ зависимостъ отъ благоволенieto на възвишения свѣтъ. Способниятъ и съ добъръ характеръ и добро поведение ученикъ всѣкога се ползува съ благоволенieto на своитѣ учители. Неспособниятъ и съ лошъ характеръ ученикъ не може да има разположението на учителитѣ си. На сжщото основание, ако човѣкъ не се ползува съ благоволенieto на Божествения свѣтъ, съ какво може да се похвали? Исква ли да се ползува съ благоволенieto на възвишения свѣтъ, човѣкъ трѣбва да бжде готовъ да изпълни всичко, каквото този свѣтъ му заповѣда. Кажатъ ли му да направи нѣщо, той трѣбва веднага да го направи, безъ никакво разсѣждане. Силата на човѣка седи въ неговия вътрешенъ животъ, дето се развива Божественото. Дойде ли до Божественитѣ прояви въ себе си, човѣкъ никога не може да ги изкаже съ думи, пъкъ и не трѣбва да ги изказва. Трѣбва ли да изнасяте своята свещена любовъ и вѣра, или своитѣ свещени идеи предъ хората? Ако ги изнесете предъ хора, които не ви разбиратъ, тѣ ще се поругаятъ съ тѣхъ. Който е готовъ да ви разбере, той ще извади своето чисто огледало предъ васъ, да могатъ вашитѣ свещени

идеи да се отразят и въ него. Само по този начинъ вие ще се познаете и разберете. Вие можете да познаете своя Учителъ само тогава, когато се намърите въ голѣмо затруднение, въ голѣмо противоречие, когато никой другъ не може да ви помогне. Сжщото се отнася и до Бога. Човѣкъ може да познае Бога само въ голѣмитѣ противоречия на своя животъ.

Като се натъкватъ на противоречия, съвременнитѣ хора се запитватъ, какъвъ е тѣхниятъ смисълъ въ живота. Тѣ не подозиратъ, че въ противоречията, въ страданията се криятъ възможности и условия за познаване на Бога. Защо яйцето е скрито въ черупка? За да не се разлѣе съдържанието му. Въ този смисълъ страданието представя черупка, която обвиня човѣка, за да не се разлѣе съдържанието, което е въ него. Истинското съдържание въ човѣка е Божественото, каквото трѣбва да се пази свещено, да не се изгуби. Когато яйцето се тури подъ квачката, отъ него излиза малко пиленце — новъ животъ. Значи, следъ всѣко страдание и отъ човѣка се излюпва малко пиленце. Човѣкъ е обвитъ не въ една, но въ много черупки, отъ които постепенно трѣбва да се освобождава. Махне ли и последната, седма черупка, човѣкъ излиза вѣнъ отъ себе си и става нѣщо повече отъ човѣкъ. При това положение той може да каже за себе си: „Азъ съмъ, не бойте се“. Наистина, докато кокошката не чукне яйцето и не каже „клокъ — клокъ“, пиленцето не излиза вѣнъ. Следователно, при страданията човѣкъ се освобождава отъ обвивкитѣ, съ които е облѣченъ. Тѣзи обвивки не сж нищо друго, освенъ ограниченията, въ които се намира. Съвременниятъ свѣтъ се нуждае отъ хора съ нови идеи, съ нови разбирания, които могатъ да възприематъ и предаватъ Божията Любовь. Това сж добритѣ, праведнитѣ, светитѣ хора.

Христосъ казва: „Азъ съмъ, не бойте се“. Като се видятъ въ трудно положение, хората казватъ, че вѣрватъ въ Бога, че иматъ любовь къмъ Него. Добре е това, но тѣ трѣбва да знаятъ, каква е степенъта на тѣхната любовь. Всѣко яйце, турено подъ квачката, е замжтено вече, но трѣбва да се знае, въ кой день на замжтането се намира: въ първия, въ втория, въ третия или въ последния. Докато не дойде до 21-ия день, не може да се говори за новъ животъ, за животъ на

любовта. Всъки стопанинъ се радва на своитѣ пилци, излѣзли вече отъ яйцата и тръгнали следъ майка си, Той се радва, че вижда пиленцата, излѣзли на свобода, вѣнъ отъ ограничителнитѣ условия на яйцето. Да излѣзе човѣкъ вѣнъ отъ ограничителнитѣ условия на живота, това значи, да живѣе въ Божествения животъ, Всички добри, праведни и свети хора трѣбва да излѣзатъ вѣнъ отъ ограниченията. Излѣзатъ ли отъ ограниченията, всѣки трѣбва да се стреми къмъ една и сѣща цель — къмъ Бога. Ако всички хора тръгнатъ къмъ различни пѣтища, тѣ ще мязатъ на малкитѣ юрдечета патенца, пиленца, излюпени отъ една и сѣща майка. Българитѣ често правятъ такива опити. Тѣ насаждатъ кокошка съ различни яйца: отъ кокошка, отъ патка, отъ юрдечка. Като се излюпятъ малкитѣ, всички тръгватъ по свой пѣтъ: патенцатата и юрдечетата въ водата, пиленцатата оставатъ на брѣга съ кокошката, която се чуди, какъ да събере малкитѣ си на едно мѣсто. Този опитъ не е за препорѣчване. Това присаждане е неестествено и не може да изведе работитѣ на добъръ край. Всѣко нѣщо трѣбва да бѣде на своето мѣсто: гѣшитѣ яйца подъ гѣската, пачитѣ — подъ патката, кокошитѣ — подъ кокошката и т. н. Сѣщото се отнася и до човѣка: всѣки човѣкъ трѣбва да бѣде на своето мѣсто.

Сега, стремете се да изиявявате Божественото въ себе си, да бѣдете добри, разумни. Дойдете ли до изпълнение волята Божия, не отлагайте. Каквото ви се каже да направите, направете го. Само така ще бѣдете здрави, ще се ползувате отъ Божието благословение. Като живѣете по този начинъ, вие всѣки день ще се подмладявате. Въ Бога всичко се подмладява. Подмладяването, обновяването е отличителното качество на Божествения животъ. Когато повѣрва въ Бога, човѣкъ започва да се подмладява. Казано е въ Писанието: „Които очакватъ Господа, силата имъ ще се увеличи.“ Христосъ казва: „Ако не станете като малкитѣ деца, нѣма да влѣзете въ Царството Божие.“ Ако учениятъ, философътъ, музикантътъ, поетътъ, художникътъ не станатъ като малкитѣ деца, тѣ никога нѣма да влѣзатъ въ Царството Божие. Христосъ каза това нѣщо на Никодима, но той не можа да разбере, какъ е възможно старъ човѣкъ да влѣзе въ утробата на майка си и да

се роди изново. Следъ дълги обяснения отъ страна на Христа, той най-после разбра, че, наистина, и стариятъ човѣкъ може да се подмлади, т. е. да се новороди. Да се подмлади и обнови човѣкъ, това е било задача на старитѣ алхимици, това е задача и на съвременнитѣ учени.

Желая ви сега да живѣте въ Божественото, което може да ви обнови, да ви освободи отъ всичко старо и нечисто, за да чуete въ себе си гласа: „Азъ съмъ.“ Чуete ли този гласъ, свободно можете да започнете работата си. Този гласъ е гласътъ на Божественото, което внася радостъ и оживяване. Този гласъ обновява човѣка.

„Азъ съмъ, не бойте се.“

23. Беседа отъ Учителя, държана на 2 февруарий, 1930 год.
София. — Изгрѣвъ.

Побеждавайте злото

„Но ти побеждавай злото чрезъ доброто“. *)

Каквато философия да съществува за живота, все пакъ тя не е въ състояние да го обясни. Ако не може да го обясни, тя трѣбва поне да дава методи за правилно живѣене. Не само философията, но и науката не е дала още точно опредѣление, какво представя животътъ. Отъ научно гледище ние казваме: Любовта представя начало на нѣщата, а началото на всѣко нѣщо наричаме животъ. Порядъкътъ на нѣщата представя основата на живота, а развитието имъ — целта на живота. Следователно, истински човѣкъ е онзи, който знае, какво представя началото, редътъ и развитието на нѣщата. Какъвъ човѣкъ е този, който не знае нищо по тѣзи въпроси, който нѣма никакво понятие за Бога? Той е подобенъ на онзи математикъ, който борави съ числата, извършва всички математически действия, безъ да знае, какво представя живата единица, отъ която сж произлѣзли всички нѣща, всички числа. Да се говори за живота, безъ да се разбира, това значи, да се говори за слънцето, безъ да имаме известно отношение къмъ него. Човѣкъ може да се ползува отъ слънцето само тогава, когато има отношение къмъ него.

Представете си, че отивате на театъръ и гледате живота на богати, видни хора. Вие виждате, какъ живѣятъ, какъ се обличатъ и хранятъ, какъ дигатъ и слагатъ трапези, но макаръ че сте платили 50 — 60 лева за билетъ, вие не можете да се ползвате отъ тѣхното богатство и отъ тѣхното изобилие. Вие сте далечъ отъ сцената на тѣхния животъ. Вие нѣмате никакво отношение къмъ тѣхнитѣ блага. Вашето положение е подобно на онзи купувачъ, който отива да купува захаръ. Той купува единъ килограмъ захаръ, дава сто лева на бакалина и чака да му върнатъ остатъка. Бакалинътъ прибира паритѣ и прави смѣтка: захаръта струва 20 лв., получени сж сто лева, отъ които оставатъ 80 лв. Той дава пакета съ захаръта на купувача, туря стотѣ лева

*) Римляномъ 12: 21.

въ касата си и го изпраща. Купувачът отива у дома си, и въ ума му звучат думитѣ на търговеца, че 20 лв. струва захарта, 80 лв. оставатъ за връщане, но джобътъ е празенъ. Какво придоби той отъ смѣтката на търговеца? Не само, че нищо не придоби, но даде сто лева за единъ килограмъ захаръ.

Съвременнитѣ учени и философи сж създали много теории за живота, съ цель да поощрятъ хората къмъ великото и красивото, но за да се ползуватъ отъ тия теории, тѣ трѣбва да ги приложатъ. Ако болниятъ лежи по цѣли дни на леглото си и не излиза вънъ, на чистъ въздухъ, каква полза, че той живѣе всрѣдъ природата? Щомъ е дошълъ всрѣдъ природата, той трѣбва да се движи вънъ, на открито, да диша чистъ въздухъ, да се грѣе на слънчевитѣ лъчи. Само по този начинъ той ще усѣти известно подобрение въ здравето си. Като живѣе на земята, човѣкъ трѣбва да работи, да се учи, да подобри положението си, въ физическо или духовно отношение. Човѣкъ трѣбва да разчита първо на себе си, а после на своитѣ ближни. Въпрѣки това, мнозина очакватъ повече на ближнитѣ си, отколкото на себе си. Тази е причината, поради която тѣ очакватъ на Бога да оправи свѣта. Тѣ го развалятъ, а очакватъ на Бога, Той да го оправи. Който разваля работитѣ си, той самъ трѣбва да ги изправи. Много богатски синове ядатъ и пиятъ по цѣли дни и нощи и, като натрупатъ дългове, очакватъ на баща си, той да ги плати. Ако бащата иска, ще ги плати; ако не иска, нѣма да ги плати. Какво ще кажете тогава за синоветѣ на бедни родители? Ако и тѣ ядатъ, пиятъ и правятъ дългове, кой ще плаща дълговетѣ имъ? Ако бащата е заминалъ на онзи свѣтъ, кой ще плати дълговетѣ на сина? Синътъ трѣбва да бжде разуменъ, да има желание да учи. Има ли желание да учи, баща му и отъ онзи свѣтъ ще му помогне.

┐ Едно дете, кръгло сираче, имало силно желание да учи, но било крайно бедно, нѣмало възможность да реализира желанието си. Единъ день то решило да напише писмо до Господа, своя небесенъ Баща, да му помогне по нѣкакъвъ начинъ, да учи. То написало писмо, въ което изказало желанието си, турило го въ пликъ и го адресирало: До дѣдо Господа. Следъ това то пуснало писмото въ пощата и се върнало дома си спокойно, че въ скоро време ще получи отговоръ на

писмото си. Като събирали писмата, единъ отъ пощаджиитѣ намѣрилъ писмо, съ оригиналенъ адресъ, и го предалъ на началника на пощата. Началникътъ го прочелъ на нѣколко свои приятели. Трогнати отъ вѣрата и чистосърдечието на детето, тѣ се заели взаимно да го подържатъ да учи. По този начинъ бедното дете реализирало своето желание.

Едно трѣбва да знаете: Богъ всѣкога помага на добритѣ и чисти желания на човѣка. Има ли желание да учи, човѣкъ всѣкога може да успѣе. Страшно е, когато човѣкъ иска само, безъ да е готовъ да направи нѣщо. Запримѣръ, нѣкой иска да знае, сжществува ли Богъ, или не. Той търси доказателства отъ всички страни, безъ да е готовъ да направи нѣщо за Господа. Защо се интересува отъ сжществуването на Бога? За да получи нѣщо. Така постѣпватъ много синове, които не знаятъ, кжде е баща имъ, живъ ли е, или не. Тѣ искатъ да го намѣрятъ, да разбератъ, какво е материалното му богатство. Ако се укаже, че е богатъ, тѣ ще му се представятъ, като негови синове. Ако е беденъ, ни гласъ, ни услишание.

Днесъ всички хора се дѣлятъ на бедни и богати, учени и прости. Беднитѣ се чудятъ на богатитѣ, защо сж толкова жестоки, че не мислятъ за тѣхъ. Обаче, тѣ не подозиратъ, че богатитѣ нѣкога сж били бедни. Интересно е тогава, защо, като сж минали презъ сиромашията, не сж запазили чувството на състрадание къмъ бедни и страдащи? Има богати хора, които съчувствуватъ на беднитѣ и имъ помагатъ. Всички богати хора не сж лоши, и всички бедни хора не сж добри. Въ природата сжществува законъ на съответствие, споредъ който, колкото добри хора има въ свѣта, толкова и лоши хора има. Защо има лоши хора въ свѣта? Защо сжществува злото въ свѣта? Това сж въпроси, на които вие сами трѣбва да си отговорите. Въ Битието е казано, че Богъ създаде свѣта въ шесть деня и за всѣки день Богъ се е произнесълъ, че това, което е създадалъ, е добро. За втория день само не се е произнесълъ, нито добре, нито зле. Щомъ е така, защо хората виждатъ зло въ свѣта? Кое отъ дветѣ мнения е по-право: това на Бога, или човѣшкото? Кое мнение е за предпочитане: мнението на болния, или мнението на здравия? Ако оставите болния да се произнася за живо-

та, той ще даде отрицателни мнения. Оставите ли здравия да се произнася за живота, той ще даде положителни заключения. Въ сжщност, нито заключенията на болния, нито заключенията на здравия сж абсолютно вѣрни. Тѣ сж частични схващания, резултатъ на частично разбиране на живота. Дойдемъ ли до абсолютното разбиране на живота, ще видимъ, че тамъ сжествува и добро, и зло, които взаимно се координиратъ. Тамъ, дето доброто се увеличава, и злото се увеличава; дето доброто се намалява, и злото се намалява. Дето богатството се увеличава, и сиромашията се увеличава, дето богатството се намалява, и сиромашията се намалява. Дето здравето се увеличава, и болеститѣ се увеличаватъ; дето здравето се намалява, и болеститѣ се намаляватъ.

Това сж твърдения, които трѣбва да се докажатъ. Какво виждаме днесъ? Ако спремъ вниманието си върху медицината, ще видимъ, че милиони лѣкари водятъ война срещу болеститѣ. Тѣ разполагатъ съ силна армия срещу болеститѣ. Въпрѣки това болеститѣ не само че не се намаляватъ, но постоянно се увеличаватъ. Отъ една страна лѣкаритѣ лѣкуватъ болеститѣ, помагатъ на човѣчеството, а отъ друга страна хората сами си създаватъ различни болести. Тѣ сж дошли до нервнитѣ болести, които сж толкова много и разнообразни, че лѣкаритѣ се намиратъ въ невъзможностъ да ги лѣкуватъ. Съвременнитѣ хора, свѣтски и религиозни, се безпокоятъ за нищо и никакво. Ако нѣкой пѣвецъ или музикантъ излѣзе на сцената да пѣе, или да свири, и концертътъ му не излѣзе сполучливъ, той ще се безпокои, защо не е излѣзълъ, както очаквалъ, защото публиката не го е оценила, както трѣбва и т. н. И религиозниятъ се смущава, дали това, въ което вѣрва, е вѣрно, или не; дали неговото вѣрую е по-право отъ това на другитѣ вѣрващи. Не е въпросъ за правотата на вѣруето; въпросъ е, какъ живѣе човѣкъ, т. е. какъ прилага своето вѣрую. Ако християнинътъ прилага своето вѣрую както Христосъ го е прилагалъ, той стои по-високо отъ мохамеданина, отъ мусулманина. Не го ли прилага, както трѣбва, той стои по-низко отъ всички вѣрващи, които прилагатъ правилно своето вѣрую.

Въ природата сжществуватъ две състояния: пасивно и активно. Пасивното състояние подразбира съ-

стояние на покой, а активното — състояние на движение. Между тѣзи състояния винаги съществува вътрешна борба, въ резултатъ на която се явява известно противодействие. Когато активното и пасивното състояние се борятъ, образува се търкане, което се изявява като свѣтлина и топлина. Ако на това търкане се яви известно противодействие, никаква топлина и свѣтлина нѣмаше да съществува. Оттукъ вадимъ заключение: за да се образува топлина и свѣтлина въ природата, непременно трѣбва да се срещнатъ две противодействащи сили. Същото може да се каже и за доброто и злото въ свѣта. Въ този смисълъ злото представя пасивна сила въ природата, а доброто — активна. Злото представя стремежъ на силитѣ да бждатъ въ вѣченъ покой, а доброто — стремежъ къмъ вѣчно движение. Злото се явява като противодействие на доброто. Като разглеждаме противодействащитѣ сили въ природата, ние се натъкваме на закона на съответствието, споредъ който на всѣка положителна сила отговаря отрицателна. При това, колкото е голѣма положителната сила, толкова голѣма е и отрицателната.

Като се натъкватъ на злото, съвременнитѣ хора го разглеждатъ като постѣпка, като действие. Не, злото е сила, принципъ въ свѣта, а не постѣпка. Постѣпкитѣ могатъ да се разглеждатъ като добри и лоши, но нито добритѣ постѣпки можемъ да наречемъ добро, нито лошитѣ постѣпки — зло. Представете си, че нѣкой отива да убие единъ добъръ, благочестивъ човѣкъ, но на пътя го срѣща другъ, който го удря силно въ крака и го счупва. Щомъ кракътъ му се счупи, той се отказва вече отъ намѣрението си да убива. Лоша ли е постѣпката на този, който му е счупилъ крака? За предпочитане е да се счупи крака на единъ човѣкъ, отколкото да се отнеме цѣль животъ. Следователно, въ дадения случай постѣпката на този, който е счупилъ крака на престѣпника, е добра. Въ такива случаи българитѣ казватъ: „Ела зло, че безъ тебе е по-голѣмо зло“. Зло е да се счупи единъ кракъ, но по-голѣмо зло е да се убие цѣль човѣкъ.

Съвременнитѣ хора се натъкватъ на редъ противоречия, отъ които страдатъ. Тѣ страдатъ, защото не могатъ да си обяснятъ причинитѣ за тия противоречия, а не могатъ да си ги обяснятъ, защото нѣматъ необходи-

мата свѣтлина. Който има Божествена свѣтлина въ себе си, той може да си обясни причинитѣ на противоречията, вследствие на което не страда. Нѣма ли тази свѣтлина, човѣкъ страда отъ противоречията, мжчи се, докато единъ день се отчае и каже: Животътъ нѣма смисълъ, нѣма защо да се живѣе. Дойде ли до това положение, той не е разбралъ вътрешнитѣ причини на страданията. Единъ день той ще ги разбере и ще види, че страданията криятъ въ себе си велики блага. Човѣкъ не може да разбере и оцени радостта, докато не е миналъ презъ скръбта. Радостта представя бащата, скръбта — майката. Майката скърби, страда, докато роди. Щомъ роди дете, скръбта ѝ се превръща въ радостъ. Детето представя мира, който майката е родила. Скръбта е пасивно състояние, а радостта — активно. Когато се съединягъ, скръбта и радостта образуватъ мира — сдрача на живота. Ако скръбта е нощъ, а радостта — день, роденото дете отъ тѣхъ — мира, представя сдрачъ. Въ този смисълъ детето принадлежи едновременно и на тъмнината, и на свѣтлината. Сдрачътъ е състояние, въ което човѣкъ най-добре си почива. Когато работи, човѣкъ се нуждае отъ свѣтлина, а когато спи — отъ тъмнина, отъ сдрачъ. Който разбира законитѣ на живота, той схваща тъмнината и свѣтлината като покой и движение, като работа и почивка, като смъртъ и животъ.

Съвременнитѣ хора, религиозни и свѣтски, се нуждаятъ отъ дълбоко, вътрешно разбиране на живота, а не отъ нѣкакво преходно вѣрую. Ако е въпросъ за вѣрую, то трѣбва да бжде такова, че да доведе човѣка до резултати, които да го поставятъ на здрава основа. Човѣкъ се нуждае отъ вътрешно вѣрую, вътрешна философия, вътрешно приложение, както земята, върху която земеделецътъ работи, се нуждае отъ оране и сѣене. Само при това положение човѣкъ може да запази своя вътрешенъ миръ, своето равновесие. Не може ли да запази своя вътрешенъ миръ, човѣкъ не е дошълъ още до уравновесяване на силитѣ между ума, сърдцето и волята си. Той не се е справилъ още съ скръбта и радостта. Ако не разбере скръбта и радостта като две противоположни състояния, необходими за неговото развитие, човѣкъ всѣкога ще се натѣква на противоречия. Когато дойдатъ страданията, човѣкъ се

огъва; при радоститѣ той се изправя. Колкото е необходимо огъването, толкова е необходимо и изправянето. При огъването човѣкъ развива въ себе си известна енергия, която може да се впрегне на работа. Какво показва огъването? Всѣко огъване показва, че нѣкъде е турена известна тежестъ. Като знаятъ това, техниците използватъ огъването на пружината при направа на часовниците и на редъ още уреди за извършване на нѣкаква работа. Като знаете това, вие можете да си обясните, защо природата е поставила човѣка на различни огъвания и изправяния. Като го огъва, тя го заставя да работи, да решава задачитѣ на своя животъ.

Следователно, като се огъва предъ злото и изправя предъ доброто, човѣкъ изработва въ себе си характеръ, устой. Характеренъ човѣкъ е онзи, който побеждава злото. Какъ се побеждава злото? Злото може да се победи само чрезъ доброто и любовта. Като люби, човѣкъ лесно се справя съ злото и съ страданията въ свѣта. Ако нѣкой момѣкъ обича една мома, а тя не му обръща внимание, въ края на краищата той ще я победи и ще спечели любовта ѝ. Значи, човѣкъ може да изработи характеръ въ себе си, само когато ожени доброто за злото, на човѣшки езикъ казано. »Доброто и злото въ свѣта сж полюси, както мжжътъ и жената. Както мжжътъ и жената се женятъ единъ за другъ, така и доброто трѣбва да се ожени за злото. Защо? За да се примирятъ.

Какво означава женитбата? Подъ женитба съвременнитѣ хора разбиратъ слугуване на човѣка. Мжжътъ иска да направи жената слугиня, цѣлъ животъ да му работи. Отъ своя страна жената иска да направи мжжа си слуга, цѣлъ животъ да ѝ работи. Другаде пъкъ мжжътъ и жената очакватъ единъ на другъ, да придобиятъ щастие. И едното, и другото разбиране сж повърхностни. »Никой никого не може да направи щастливъ. »Никой на никого не може да слугува. »Човѣкъ може да слугува само на Бога, а на човѣка може само да услужва. Казано е въ Писанието, че нито мжжъ безъ жена може, нито жена безъ мжжъ. Съ други думи казано: нито мжжътъ може да се прояви безъ жената, нито жената безъ мжжа. »Истински човѣкъ е онзи, въ когото едновременно живѣятъ и мжжътъ, и жената, като два полюса. Докато човѣкъ не носи въ себе си и мжжа,

и жената, той не е истински човѣкъ, той минава като безименно същество. Съ явяването на мъжа въ свѣта се явило доброто; съ явяването на жената, се явило злото. Това не значи, че жената е самото зло. Когато нѣкой изкопае дълбокъ кладенецъ въ дома си, самъ по себе си кладенецътъ е добро нѣщо, но ако мине човѣкъ край кладенеца и падне въ него, той може да счупи крака си. Въ този смисълъ, жената е дълбокъ кладенецъ, въ който всѣки може да падне, да счупи крака си, или да се удави. Минава ли покрай кладенецъ, човѣкъ трѣбва да бжде внимателенъ. Пъкъ и кладенецътъ трѣбва да бжде затворенъ. Остане ли отворенъ, непременно нѣкой ще падне въ него и ще пострада. Само разумниятъ, посветениятъ човѣкъ може да влѣзе въ кладенеца, да черпи отъ него вода.

Каквито да сж разбиранията на хората за мъжа и за жената, това сж частични схващания, вследствие на което тѣ постоянно спорятъ, кой седи по-високо, мъжътъ или жената. Тази е причината, поради която мъжътъ не иска да бжде жена, а жената не е доволна отъ положението си. Не е въпросъ, дали нѣкой е мъжъ, или жена. Човѣкъ трѣбва да мине презъ двата полюса, презъ полюса на мъжа и на жената, за да стане истински човѣкъ. Той трѣбва неизбежно да мине презъ положението на мъжа и на жената; да съдържа въ себе си двата полюса — мъжа и жената, т. е. любовта и мждростта, като велики сили на живота. Значи, човѣкъ е дете на нѣщо възвишено и велико. Ако нѣма въ себе си единия полюсъ, той никога не може да придобие и втория полюсъ.

И тъй, идеята за мъжа и за жената никога нѣма да бжде понятна, ако човѣкъ не я преживѣе, не мине презъ нея, не прави наблюдения върху себе си, да се изучава. Като изучава природата, човѣкъ вижда, че нѣкои дни отъ годината иматъ характера на мъжа, други — характера на жената, а трети — характера на детето. Като сж знаели това, старитѣ кабалисти сж раздѣляли днитѣ на годината на три части: дни на мъжа, дни на жената и дни на детето. Тия дни тѣ изразявали съ числа. Човѣкъ трѣбва да знае, кои числа отговарятъ на него и да се ръководи въ живота си споредъ тѣхъ. Които не разбиратъ закона на числата, могатъ да изпаднатъ въ две крайности: или въ крайно суевѣрие, или

въ крайно безвѣрие. Изпадне ли въ суевѣрие, човѣкъ започва слѣпо да вѣрва въ числата и да очаква отъ тѣхъ своето щастие. Изпадне ли въ безвѣрие, човѣкъ започва абсолютно да отрича значението на числата. Суевѣрниятъ мисли, че като вземе лотариенъ билетъ съ номеръ, съставенъ отъ щастливи числа, непременно ще спечели. Обаче, въ деня на теглене на лотарията той се обезсърдчава и разочарова — билетътъ му не печели. Който разбира закона на числата, той знае, че всѣко число, независимо значението си, има отношение къмъ известни планети. Тѣй щото, щастието на числата не се съдържа само въ тѣхъ, но и въ връзката имъ съ известни планетни съчетания. Добре е човѣкъ да вѣрва на щастието, но по-добре е, ако знае и законитѣ, които обуславятъ щастието. Ония, които знаятъ тия закони, тѣ могатъ да пророчествуватъ. Ако нѣкой пророкъ изхожда отъ мъжкитѣ числа, ние го считаме мъжки пророкъ; ако пророкътъ изхожда отъ женскитѣ числа, наричаме го женски пророкъ. И най-после, ако пророкътъ изхожда отъ детскитѣ числа, наричаме го детски пророкъ. Истински пророкъ е онзи, който едновременно е и мъжки, и женски, и детски. Ако е само мъжки, пророкътъ произвежда киселини; ако е само женски, пророкътъ произвежда основи; ако е само детски, пророкътъ произвежда соли. Полезно нѣщо е и солта, и основата, и киселината, но какво ще стане, ако цѣлата земя се превърне на солъ, основа или киселина? Ако цѣлата земя се превърне на солъ, нѣма къде да се оре и сѣе. Ако всичко се превърне на основа, съ какво и какъ ще се тѣче на нея? Или, какво ще стане, ако всичко е само вътъкъ? За да могатъ нѣщата да се използватъ, между тѣхъ трѣбва да има известно съответствие.

Когато се намѣрятъ въ затруднение, съвременнитѣ хора казватъ, че вѣрватъ въ Бога и се чудятъ, защо Богъ имъ изпраща изпитания и страдания. Да вѣрвашъ въ Бога, това значи, да признавашъ, че дължишъ на нѣкого известна сума. Обаче, това не е достатъчно. Да признавашъ дълга си, ти трѣбва да бждешъ готовъ да го изплатишъ. Следователно, не е достатъчно човѣкъ да вѣрва само въ Бога, но той трѣбва да има отношения къмъ Него, да съзнава, че животътъ му е излѣзълъ отъ Бога и трѣбва да се върне къмъ Него. Човѣкъ

трѣбва да си даде отчетъ, като напусне земята, кжде ще отиде. Като не мисли, човѣкъ казва, че ще отиде въ земята. Това е криво разбиране. Преди всичко човѣкъ не е излѣзълъ отъ земята, за да влѣзе пакъ въ нея. Земята е сборъ отъ много сжщества, които единъ день ще се разпрѣснатъ изъ пространството. Кжде ще отиде тогава човѣкъ? Като не може да отговори на този въпросъ, човѣкъ казва, че съ смъртъта всичко се свършва. Така мислятъ онѣзи, които не вѣрватъ въ живота следъ смъртъта. Гѣ казватъ, че следъ смъртъта си човѣкъ отива на небето, между свѣтлитѣ сжщества. Добре е човѣкъ да вѣрва, че ще отиде на небето, между свѣтлитѣ сжщества, но преди да познава тѣхъ, той трѣбва да познава своитѣ ближни.

Американскиятъ проповѣдникъ Муди, въ първитѣ години на своята пасторска работа проповѣдвалъ само за Бога, за Христа и за ангелитѣ. Защо? Понеже въ детството си той е слушалъ само за Бога, за Христа и за ангелитѣ. Като говорѣлъ за невидимия свѣтъ, той мислѣлъ, че освенъ тѣхъ никой не може да влѣзе тамъ. Обаче, когато баща му умрѣлъ, той започналъ вече да мисли, че и баща му е нѣкжде въ невидимия свѣтъ. Следъ бащата умрѣла и майка му, а следъ нея много негови роднини и приятели. Тогава започналъ да гледа на невидимия свѣтъ като на нѣщо близко, защото тамъ били неговитѣ любими родители и приятели. Отъ това време нататѣкъ и проповѣдитѣ му започнали да придобиватъ по-голѣма широта. Понятието му за Бога, за Христа, за свѣтлитѣ и добри сжщества станали по-близки до разбирането му. Въ детството си Муди гледалъ на Христа като на сжщество, далечъ отъ хората, но когато започналъ да изучава живота Му, да гледа на Него като на свѣтло сжщество, дошло на земята въ човѣшка форма, да помага на слабитѣ и страдащитѣ, той Го призналъ за свой ближень. Така, именно, той разбралъ, какво означава понятието „ближень“ и „любовъ къмъ ближния“. Докато свѣтлитѣ и напреднали сжщества не слѣзатъ на земята и не се облѣкатъ въ човѣшка форма, тѣ всѣкога ще останатъ неразбрани за човѣка и ще внесатъ въ съзнанието му страхъ и трепетъ. Докато ангелитѣ сж на небето, човѣкъ си мисли за тѣхъ съ приятность. Слѣзе ли отъ небето единъ ангелъ между хората, облѣченъ въ своята слава и

величие, вмѣсто радостъ той ще внесе страхъ. Като знае това, Богъ изпраща тия свѣтли сжщества на земята въ човѣшки форми, незабелязани отъ никого. Тѣ оставятъ своето благословение на земята и си заминаватъ за онзи свѣтъ.

Правилно ли е да се страхува човѣкъ отъ свѣтли-тѣ сжщества? Щомъ се страхува, това показва, че той не е дошълъ още до онова дълбоко разбиране на свѣтлината, вследствие на което не може да я понася. Колкото по-малко свѣтлина има човѣкъ, толкова по-повърхностни сж неговитѣ разбирания и убеждения. Когато поставятъ човѣка на нѣкакъвъ вътрешенъ изпитъ, тогава се вижда, колко неопредѣлени и неустойчиви сж неговитѣ убеждения. Който има устойчиви убеждения, при каквито условия да го поставятъ, той издържъ. Човѣкъ носи вѣрата и убежденията съ себе си, той не ги възприема отъ външния свѣтъ. Външниятъ свѣтъ е условие за човѣка да кали вѣрата и убежденията си, но не оттамъ да ги възприема. И любовта не се възприема отвънъ. Хората още не познаватъ любовта, въпрѣки че говорятъ за нея. Тѣ се питатъ едни други, обичатъ ли се. Да питашъ нѣкого, дали те обича, това значи: дошълъ ли си до това положение, че Богъ, Който живѣе въ тебе, да позволява да ме обичашъ. Въ любовта си хората сж толкова ревниви, че не си позволяватъ единъ на другъ да гледатъ натукъ — натамъ, но ограничаватъ свободата даже и на Господа въ себе си. Ревниви сж хората.

> Какво представя ревността? Ревността е низше, животинско чувство, на което човѣкъ, по атавизъмъ, често се натъква, вследствие на своитѣ криви разбирания за живота, за човѣка. Нѣма по-смѣшно и по-страшно нѣщо отъ това да ревнувашъ човѣка. Да ревнувашъ нѣкого, това значи, да имашъ, крива представа за човѣка. Казано е въ Писанието, че Богъ е ревнивъ. Това е кривъ преводъ. Че Богъ не е ревнивъ, това се вижда отъ факта, че Той е далъ пълна свобода на човѣка, да прави, каквото иска. Като види, че нѣкой грѣши, Богъ казва: Ако продължавашъ да правишъ погрѣшки, ще страдашъ. Живѣешъ ли добре, ще благувашъ. Които не разбиратъ Божиитѣ закони, питатъ, защо на нѣкои хора Богъ е далъ богатство, а други е поставилъ въ оскждни условия. Богъ не е направилъ човѣка нито

богатъ, нито сиромакъ. Богатството и сиромашията сж резултатъ на разумния и неразумния животъ на човѣка. Ако живѣе разумно и знае, какъ да използва условията на живота, човѣкъ придобива богатства. Не живѣе ли разумно, не използва ли условията, както трѣбва, той става сиромакъ. Мжжътъ представя богатството, жената — сиромашията, детето — благоразумието, родено отъ богатството и отъ сиромашията. Следователно, човѣкъ не може да бжде благоразуменъ, докато не мине презъ богатството и сиромашията. Тѣй щото, ако мжжътъ е богатъ, а майката — бедна, ражда се благоразумието. Ако бащата и майката бѣха богати, никакво дете не можеше да се роди. Споредъ този законъ, ако мжжътъ и жената сж еднакво дебели, съ еднакъвъ темпераментъ, тѣ не могатъ да родятъ никакво дете. За да се роди дете, бащата и майката трѣбва да иматъ различни темпераменти. Запримѣрь, ако майката е сангвинична, съ огненъ темпераментъ, бащата трѣбва да бжде флегматикъ, или обратно: майката да бжде флегматична, а бащата — сангвиникъ.

Въ живота на съвременнитѣ хора сжществуватъ редъ противоречия, които се нуждаятъ отъ научно обяснение. Не може ли да ги обясни научно, не може ли да се справи съ тѣхъ, човѣкъ разстройва своята нервна система до изгубване връзката между силитѣ на ума и на сърдцето си, вследствие на което започва да страда. Като не разбиратъ, защо идватъ страданията, хората се сърдятъ на Бога, на разумния свѣтъ. Тѣ не се вглеждатъ въ живота си, да видятъ, че причината за страданията имъ се крие въ самитѣ тѣхъ. Богъ е създалъ човѣка съ условия и възможности въ себе си да бжде богатъ. Не използва ли тия условия и възможности разумно, той става сиромакъ. Споредъ статистиката, опредѣлено е, една трета частъ отъ хората да бждатъ богати, една трета — сиромаси, а останалата трета — нито сиромаси, нито богати. Ако процентътъ на сиромаситѣ днесъ надминава една трета, причината е въ самитѣ тѣхъ. Въ старо време сж сжществували различни пророчески и философски школи, които сж учили хората да живѣятъ правилно, да бждатъ богати и щастливи, да живѣятъ дълго време на земята, но тия култури сж изчезнали. Запримѣрь, какво е останало отъ старата египетска, гръцка и

римска култури? Нѣма култура, която да е останала до днесъ. Културитѣ на всички стари държави сж изчезнали. Защо? Имало е нѣщо неустойчиво въ тѣхъ. И въ съвременната култура има нѣщо неустойчиво, вследствие на което въ нея се ражда вътрешна борба. Въ това отношение съвременната култура представя яйце, което се мжти. Нѣма да се мине много време и отъ това яйце ще излѣзе пиле. Пилето, което ще излѣзе отъ яйцето на сегашната култура, ще бжде човѣкъ на шестата раса — човѣкъ съ особенъ строежъ, съ великъ моралъ, съ велики разбирания за живота. На този човѣкъ напълно може да се разчита.

Апостолъ Павелъ казва: „Побеждавай злото чрезъ доброто!“ Побеждавай злото чрезъ любовта, като велико начало на живота, като велико оржие въ ржката на добрия и разуменъ човѣкъ. Любовта внася редъ и порядъкъ въ живота. Ако една държава нѣма редъ и порядъкъ, тя е лишена отъ основа. Ако нѣма редъ и порядъкъ като основа на живота, тя не може да се развива. Въ развитието на държавата е смисълътъ на нейното съществуване. Следователно, любовта трѣбва да влѣзе като потикъ, като начало на живота въ всички държави, общества, семейства и отдѣлни; индивиди редътъ и порядъкътъ — като основа, а развитието — като смисълъ на човѣшкия животъ.

„Побеждавай злото чрезъ доброто“. Наистина, човѣкъ може да победи злото въ себе си само чрезъ доброто, чрезъ любовта. Ако не постави любовта като начало на своя животъ, човѣкъ нѣма да има никаква основа, никаква целъ и никакъвъ смисълъ. Въ този смисълъ животътъ не е нищо друго, освенъ любовъ, която се поставя като начало. Редътъ е основа на живота, а развитието — целъ, смисълъ. Който разбира любовта, порядъка и смисъла на нѣщата, дохожда до такова разширяване, че счита всичко въ свѣта за негово и всичко негово — за притежание на Бога. Не разбира ли тази тройственостъ правилно, човѣкъ дохожда до разбъркване идеитѣ си, вследствие на което, въ живота му се явяватъ редъ противоречия. Тази разбърканостъ въ идеитѣ на хората е причина за всички спорове и недоразумения между тѣхъ, поради която тѣ постоянно разискватъ върху въпроса, кое въруо е най-добро и истинно, кой човѣкъ

е най-добър и т. н. Не е въпросъ до външното разрешаване на нѣщата. Човѣкъ може да постигне истинско разрешаване на нѣщата, когато постави любовта за начало на живота, редътъ и порядъкътъ за основа, а развитието като целъ и смисълъ.

Побеждавай злото чрезъ доброто“. Този е правилниятъ начинъ за побеждаване на злото. Като не разбиратъ този законъ, хората искатъ чрезъ борба да унищожатъ злото. Злото никога не може да се унищожи, защото е жена. Ако жената се унищожи, мъжътъ нѣма кжде да се прояви. Какво виждаме въ живота? Колкото да е лоша жената, щомъ тя умре, мъжътъ страда, плаче за нея. Когато изгуби жената, тогава мъжътъ разбира, че не може безъ нея. Когато говоримъ за злото и за доброто, ние ги разглеждаме като принципи въ природата, съществуването на които е необходимо. Ние не ги разглеждаме като погрѣшки, или като добри постѣпки на хората. Грѣшките на хората не ни занимаватъ. Злото, като киселина, и доброто, като основа, сж необходими въ природата. Тѣ раждатъ солта — преходно, неутрално състояние въ живота. За да разбере доброто, човѣкъ непременно трѣбва да мине презъ злото; той непременно трѣбва да мине и презъ доброто. Злото и доброто сж полюси на живота, както тъмнината и свѣтлината. Злото и доброто раждатъ солта, а тъмнината и свѣтлината — сдрачъ. Сдрачътъ е дете, съ мургавъ цвѣтъ на лицето. Хора, родени вечеръ, носятъ бележитъ на нощта; хора, родени денемъ, носятъ бележитъ на деня. Сжщо така ония, които сж родени сутринъ, при изгрѣвъ на слънцето, коренно се различаватъ отъ тия, които сж родени вечеръ, при залѣзване на слънцето. Изобщо, всѣки човѣкъ носи бележитъ на часа, минутата и секундата на своето раждане. Тази е причината за голѣмото разнообразие, което съществува между хората. Нѣкои хора носятъ въ себе си повече отъ силитъ на тъмнината, а други — повече отъ силитъ на свѣтлината. Обаче, който се ражда вечеръ, той непременно е заченатъ денемъ, при действието на свѣтлината; който се ражда денемъ, той е заченатъ вечеръ, при действието на тъмнината. Това показва, че въ природата съществува законъ на контрастъ, на компенсация на нейнитъ сили. Невъзможно е човѣкъ да е заченатъ презъ деня и да се роди презъ деня; невъзможно

е сжщо да е заченатъ презъ нощъта и да се роди презъ нощъта. Роди ли се при такива условия, човѣкъ не може да живѣе. Всѣка работа, която се развива успѣшно, е започната презъ деня и се свършва презъ нощъта, или обратно: започната е вечеръ, а се свършва презъ деня. Като сж дошли на земята, хората постепенно се домогватъ до ония вътрешни пѣтища на живота, да знаятъ, какъ да постѣпватъ, какъ и кога да започватъ и свършватъ работитѣ си. Много отъ сегашнитѣ хора се оплакватъ, че работитѣ имъ не вървятъ добре, защото искатъ, като своенравни деца, удобства, безъ да учатъ. Докато не дойдатъ до съзнание, че сж дошли на земята първо да учатъ, а после да търсятъ блага и удобства, работитѣ имъ всѣкога ще оставатъ назадъ.

Като е дошълъ на земята, човѣкъ първо ще изучава фактитѣ, после — принципитѣ, които обединяватъ всичко въ себе си. Значи, за да разбере законитѣ, човѣкъ първо трѣбва да изучи фактитѣ; за да разбере принципитѣ, той трѣбва да изучи законитѣ. Запримѣръ, всѣко добро дѣло, всѣка сила сж факти. Човѣкъ трѣбва да изучава тия факти, за да дойде до закона на доброто, на силата. Не може ли да обедини фактитѣ, законитѣ и принципитѣ въ едно цѣло, човѣкъ не може да се домогне до свършения животъ. Нѣкои мислятъ, че съвѣравсичко могатъ да постигнатъ. Ако е така, съвременнитѣ хора все иматъ вѣра въ нѣщо, но постигнали ли сж своитѣ желания? Мнозина повѣрваха, въ Христа, но всички ли бѣха Негови ученици? Христосъ имаше 12 ученика, които не само вѣрваха въ Него, но учеха. Тѣ бѣха постоянно около Него, слушаха проповѣдитѣ Му и учеха. Тѣ останаха следъ Христа да проповѣдватъ учението Му. Христосъ имъ каза: „Идете и проповѣдвайте, и азъ ще бжда съ васъ до скончанието на вѣка“. Значи, Христовитѣ ученици сж проповѣдвали учението на своя Учителъ и сж станали причина за разпространението му изъ цѣлия свѣтъ. И до днесъ тѣ продължаватъ да работятъ за човѣчеството. И Христовиятъ духъ неуморно работи между хората. Не е останало мѣсто на земята, дето Христовиятъ кракъ да не е стѣпалъ. Има мѣста на земята, които хората още не познаватъ. Земята е много по-голѣма, отколкото хората я познаватъ. До времето на Колумба земята бѣше по-малка, отколкото е днесъ. Колумбъ трѣбваше да предприеме едно пж-

тешествие, да открие новъ свѣтъ, непознатъ на хората, и да имъ докаже, че земята не е още напълно проучена. И днесъ има цѣли области, цѣли материци, които хората въ бждеще ще откриятъ.

Сега, да оставимъ този въпросъ настрана. Не е важно, какво ще се открие въ бждеще. Важно е да се изучи открития, реалния свѣтъ. Има начини за изучаване на реалния, на разумния свѣтъ, който ни обикаля. Ако иска да отиде въ Англия, човѣкъ трѣбва да изучава английски езикъ, както и законитѣ, които я управляватъ. Следователно, който иска да изучава разумния свѣтъ, той трѣбва да се свърже съ законитѣ на този свѣтъ, съ неговата държава, съ сжществата, които я управляватъ. Искате ли да се свържете съ разумнитѣ сжщества, вие непременно трѣбва да изучавате тѣхния езикъ, да разбирате тѣхната наука, тѣхното управление, тѣхния редъ и порядкъ, тѣхнитѣ училища, тѣхната религия, отношенията между мъже и жени и т. н. Всѣки може да отиде въ тази държава и, като се върне, да каже като слѣпия: „Слѣпъ бѣхъ едно време, но сега виждамъ и разбирамъ“. Какво е видѣлъ, нѣма да разправя, но ще каже: „Промѣнилъ си лицето ми, Господи.“ Пита ли го нѣкой, какво е видѣлъ, той трѣбва да каже: Иди и вижъ!

„Побеждавай злото чрезъ доброто!“ Съ други думи казано: Побеждавай злото чрезъ любовта. Постави любовта като начало на живота си, редътъ и порядъкътъ — като основа, а развитието — като целъ. И сегашниятъ животъ на хората има смисълъ. Всички страдания, всичко, което става въ своята цѣлокупность, сж възможности за създаване на бждещата култура, за вдворяване на великия миръ въ свѣта. Колкото интензивни сж страданията, толкова и периодътъ на прекратяването имъ е по-близо. Още на времето си Апостолъ Павелъ е предвиждалъ това и казалъ: „Въ жертва жива, света и благоугодна Богу.“ Това значи: всичко, каквото има, човѣкъ трѣбва да го даде въ жертва жива, благоугодна на Бога, за да влѣзе въ разумния животъ, между свѣтлитѣ и разумни сжщества, които живѣятъ въ единство и съгласие. Единъ човѣкъ, едно семейство, едно общество, сами нищо не могатъ да направятъ. Всички хора, всички семейства и всички общес-

тва трѣбва да се обединятъ въ единъ народъ и така да се развиватъ.

И тъй, духовниятъ животъ подразбира обединяване на цѣлото човѣчество въ едно. Съзнанията на всички добри хора по лицето на земята трѣбва да бждатъ свързани въ едно цѣло. Тѣ трѣбва да представятъ апаратъ, подобенъ на радиото. Достатъчно е единъ отъ тѣхъ да се намира въ затруднение, за да даде сигналъ чрезъ апарата, да му дойдатъ всички на помощъ. Бждещата държава ще представя учреждение за разрешаване мъжнотиитѣ въ живота. Днесъ всѣки трѣбва да се грижи за себе си. Въ бждеще всички ще се грижатъ едни за други. Тогава хората ще иматъ нови разбирания, нова наука, новъ моралъ, нови отношения. Днесъ хората се разочароватъ едни отъ други, а въ бждеще ще се разбиратъ повече. Връзкитѣ между тѣхъ ще бждатъ по-интенсивни и здрави. Задъ сегашния редъ и порядъкъ се крие такъвъ редъ и порядъкъ, какъвто свѣтътъ не познава. Още древнитѣ пророци сж говорили за новия животъ, за новото време, което иде вече. Свѣтътъ се приготвя за това време.

Всички хора трѣбва да бждатъ носители на новото. Каквито страдания да минавате, не се спъвайте. Страданията носятъ условия за вѣчния миръ въ свѣта. Дойде ли този вътрешенъ миръ, скръбта ще се превърне на радостъ.

Побеждавайте злото чрезъ доброто. Турете любовта като начало на живота, като мощна сила. Турете реда и порядъка като основа, а развитието — като целъ. Съедините ли тритѣ нѣща въ едно цѣло, вие ще разберете смисъла и предназначението на вашия животъ.

Изпитай и вижъ

„Изпитай и вижъ, че пророкъ отъ Галилея не е възстаналъ“.*)

„Изпитай и вижъ“. Защо, именно, пророкъ отъ Галилея не е възстаналъ? Така сж мислѣли фарисеитѣ, защото по това време съзнанието на хората отъ Галилея не е достигнало това развитие, да излѣзе пророкъ между тѣхъ. Значи, отъ Ерусалимъ е излѣзълъ, пророкъ но отъ Галилея още не му е дошло времето. Отдето да излѣзе пророкъ, той нѣма да оправи свѣта. Нито пророцитѣ, нито учителитѣ, нито майкитѣ и бацитѣ, нито управницитѣ сж въ състояние да оправятъ свѣта. Тѣ сж носители на Божественитѣ идеи, които трѣбва да се реализиратъ. Докато е носителъ на една Божествена идея, човѣкъ е на правъ пѣтъ. Обаче, въ който моментъ помисли, че може да оправи свѣта, той изпада въ заблуждение. Въпрѣки това, всички хора искатъ да оправятъ свѣта. Като се оженятъ, мжжътъ и жената искатъ да оправятъ своя домъ. Духовенството иска да оправи своето паство. Учителитѣ искатъ да оправятъ ученицитѣ си. Външно, и държавитѣ, и църквитѣ, и училищата, и домоветѣ сж въ пъленъ редъ и порядъкъ, но влѣзте въ вътрешния животъ на хората и вижте, какъвъ е редътъ и порядъкътъ тамъ. Външно Царството Божие е на земята, но вътрешно не е дошло още. Идете на гробищата, въ затворитѣ, въ болницитѣ и лудницитѣ, да видите, какви страдания и нещастия има между хората.

Като изучавате степенъта на развитието, до което съвременното човѣчество е дошло, вие можете да си съставите понятие за човѣшкия животъ въ неговата широта и дълбочина. Животътъ трѣбва да се изучава. Той е билъ изучаванъ отъ най-стари времена до днесъ. Той ще се изучава и въ бждеще, като едно отъ великитѣ блага, дадено на човѣка. Самъ по себе си животътъ е добъръ, чистъ, изправенъ — нѣма какво да се оправя. Ако има нѣщо неестествено въ живота, това сж примѣси, вложени, отъ самия човѣкъ. Махнатъ ли се тия примѣси, животътъ остава такъвъ, какъвто първо-

начално е създаденъ. Мнозина казватъ, че човѣкъ трѣбва да жертвува живота си. За кого? Животътъ не може да се жертвува нито за самия човѣкъ, нито за неговия ближень. Човѣкъ може да жертвува живота си само за Бога — за никого друго. Да жертвувашъ живота си за Бога, това значи, да го употребишъ правилно. Не жертвувашъ ли живота си за Бога, за никого не можешъ да го жертвувашъ. Животътъ е благо, дадено отъ Бога и принадлежи само на Него. Изгуби ли живота си, човѣкъ може да го намѣри само въ Бога. За да не го изгуби, той иска да бжде обичанъ. Кой може да обича човѣка? Само Онзи, Който го е създалъ, Който му е далъ животъ. Въ този смисълъ, любовта не е нищо друго, освенъ начало, източникъ на живота. Мѣстото, отдето животътъ излиза, наричаме любовъ.

Днесъ всички хора търсятъ любовта. Защо? За да се обновятъ, да се освободятъ отъ мжнотиитѣ въ живота. Въ желанието си да намѣри любовта, човѣкъ се натъква на нѣкаква каша отъ чувства и настроения, която го поставя предъ редъ противоречия. Вмѣсто да намѣри идейната любовъ, т. е. сжщината на живота, човѣкъ се натъква на временни състояния на човѣка, вследствие на което страда. Едно отъ качества на любовта е, че тя дава потикъ на човѣка да върви напредъ. Искате ли да следвате нейния пжтъ, вървете съ нея — никога не оставайте задъ гърба ѝ. Който върви предъ любовта, и мъртавъ да падне, пакъ ще оживѣе и възкрѣсне. Остане ли задъ нея, никога нѣма да я стигне. Като знаете това, никога не се обръщайте назадъ, въ миналото, да плачете за своитѣ грѣхове, за страданията на Христа. Нѣма защо да плачете за Христа. Вмѣсто да плачете, приложете учението Му. Ще кажете, че обичате Христа. Щомъ Го обичате, не Му причинявайте нови страдания. Причинявате ли Му нови страдания, вашата любовъ е неразбрана. Съвременнитѣ хора, колкото повече се обичатъ, толкова по-голѣми страдания си причиняватъ. Защо? Защото живѣятъ въ неразбраната любовъ. Колкото повече се обичатъ, толкова повече се ревнуватъ, толкова повече се съмняватъ едни въ други. Да се съмнява човѣкъ въ ближния си, това значи, да не познава себе си. Като не познава себе си, човѣкъ не познава и законитѣ на живота. Ще кажете, че съмнението се дължи на страха въ човѣка

да не се подхлъзне онзи, когото обича. Какво лошо има въ подхлъзването? Както се е подхлъзналъ, така ще стане. Ама слабъ билъ, трѣбвало да се пази. Случва се, че и силниятъ човѣкъ може да падне, да умре, или да фалира.

Въ една гимназия, една силна ученичка написала едно упражнение, зададено отъ единъ отъ любимитѣ ѝ учители. Тя го написала на красива, чиста тетрадка, много грижливо и старателно. Като предавала тетрадката си на учителя, тя мислѣла, че упражнението ѝ е безпогрѣшно. Каква била изненадата ѝ, когато видѣла на тетрадката си нѣколко погрѣшки! Учителътъ ѝ билъ особено доволенъ отъ красивия почеркъ, отъ чистотата на работата на своята ученичка, но не могълъ да не извади погрѣшкитѣ ѝ. Той взелъ тънко, хубаво перо и внимателно, съ червено мастило, извадилъ погрѣшкитѣ ѝ, за да ги види и изправи. Следъ това той я накаралъ да препише упражнението на чисто, като вземе въ внимание поправкитѣ, и да задържи за себе си оригинала, а за него преписа. Значи, колкото силна да е била, и тази ученичка направила нѣколко погрѣшки. Кой великъ писателъ или поетъ не е преписвалъ по нѣколко пѣти своитѣ произведения? При това, той всѣкога е задържалъ оригинала за себе си, а копието за хората. Тази ученичка обичала учителя си, заради което всѣкога имала желание да го задоволи. Като виждалъ нейната готовност да учи прилежно, той оставалъ доволенъ отъ работата ѝ. Следователно, задачата на човѣка е да намѣри поне една близка душа, която да го обича. Щомъ е обичанъ и обича, човѣкъ има вече мѣрка за нѣщата. Любовта е мѣрка, съ която човѣкъ опредѣля всички нѣща. Тя е магическата прѣчка въ живота на всѣки човѣкъ. Който е придобилъ тази прѣчка, той всичко може да постигне. Той може да бѣде и духовникъ, и управникъ, и учителъ, и майка, и баща. Безъ любовъ човѣкъ едва ли може да извърши наполовина своитѣ задължения.

Сега, като говоримъ за любовта, ние имаме предъ видъ единъ отъ великитѣ закони въ свѣта. Този законъ работи въ всички форми и, споредъ степенъта на неговата проява, сѣдимъ за развитието на дадена форма. Тази е причината, че хората се различаватъ единъ отъ другъ. Колкото повече мѣсто е далъ човѣкъ на любовъ-

та въ себе си, толкова по-голъми сж и неговитѣ възможности. Срѣщате единъ човѣкъ съ широко и кжсо лице, другъ — съ дълго и тѣсно лице, трети — съ кжсъ носъ и ниско чело, четвърти — съ дълъгъ носъ и високо чело, пети — съ красива уста и правилна линия на устнитѣ. Като изучавате живота на тия хора, виждате, че колкото по-правилни и красиви сж чъртитѣ на лицето, както и неговитѣ чисти очи, уши, носъ, уста, толкова повече любовъ има той въ себе си. Човѣкъ се опредѣля по формата на своята глава и на лицето си. Седалището на духа е нѣкъде въ главата на човѣка, на душата — въ бѣлитѣ дробове, а на материалното — въ стомаха. Съ други думи казано: главата представя Божественото начало въ човѣка, гърдитѣ — духовното, а стомахътъ — физическото.

„Изпитай и вижъ“, Какво трѣбва да се изпита? Че пророкъ отъ Галилея не е възстаналъ. Ако пророкъ дойде отъ Галилея, на какво ще научи хората? Той ще ги научи да живѣятъ добре, разумно, защото любовта се проявява само при разумния животъ. Човѣкъ не може да бжде обичанъ, докато не е изработилъ нѣщо красиво въ себе си, т. е. докато не е далъ пжтъ на Божественото въ душата си. Който не е проявилъ Божественото въ себе си, той никога не вижда красивото и положителното въ живота. Дето погледне, той вижда само отрицателното. Това не се дължи на неговата зла воля, но на неестественото положение, въ което се намира. Колкото добъръ да е даденъ човѣкъ, ако кожата на ржката му се обели, той непременно ще свие вежди и ще страда. И той иска да е разположенъ като всички хора, но ржката го боли. Болна ли е ржката, цѣлата психика на човѣка се измѣня. Ржката крие въ себе си редъ сили и способности. Ако нѣкой човѣкъ отиде при банкеръ, да иска пари на заемъ, отъ ржкуването му зависи, дали ще получи пари, или нѣма да получи.

Млада, красива мома отива при единъ банкеръ да иска пари на заемъ. Тя влиза въ кантората му, учтиво го поздравява, ржкува се съ него и казва, защо е дошла. Той я поглежда въ очитѣ и веднага изважда отъ касата си сумата, която момата иска. Като излиза тя отъ кантората, банкерътъ си казва: Никога досега не бѣхъ хващалъ такава ржка. Никога досега

не бѣхъ изпитвалъ, при ржкуване съ жена, такова меко и приятно чувство. Това ржкуване произведе въ мене такава топлина и приятностъ, че азъ бѣхъ готовъ да дамъ, каквато сума пожелаеше. Чрезъ ржкуването си съ красивата мома банкерътъ възприелъ Божествена енергия, която го разширила и вдъхновила. Дѣдитѣ и прадѣдитѣ на тази мома сж работили въ миналото, да развиятъ Божественото въ себе си, което сж предали и на нея. Има случаи, обаче, когато при ржкуване съ нѣкои хора, човѣкъ чувствува голѣмъ упадѣкъ и понижение на силитѣ си. Това показва, че тия хора не само че не сж дали ходъ на Божественото въ себе си, но сж се отклонили отъ правия пѣтъ. Благодарение на това отклонение, много хора се намиратъ подъ тежестъта на редъ ненужни мисли и желания, които изопачаватъ живота имъ. Тѣ трѣбва да се освободятъ отъ непотрѣбнитѣ мисли и желания, ѣкато пушачътъ трѣбва да се освободи отъ пушене на тютюнъ. Не е голѣмъ недостатѣкъ пушенето, но все човѣкъ трѣбва да се справи съ тази слабостъ. Първоначално хората не сж пушили, но впоследствие сж въвели въ употреба тютюна, като срѣдство противъ нервно разстройство. Тютюнътъ се е пренесълъ отъ Турция въ Америка, а оттамъ въ цѣла Европа. Особено много се е препорѣчвалъ противъ стѣсняване на гърдитѣ. За предпочитане е да не се пуши тютюнъ, отколкото да се пуши. Човѣкъ не трѣбва да употребява нищо, което да произвежда димъ, било въ главата, било въ гърдитѣ, било въ стомаха му. Човѣкъ се нуждае отъ чисти мисли, чисти чувства и чисти постѣпки, безъ никакъвъ пушекъ и димъ.

За да се развива правилно, човѣкъ трѣбва да бжде добре развитъ, всички негови органи и сетива трѣбва да бждатъ нормални. Само при това положение той може да схваща нѣщата правилно, да има вѣрна представа за всичко, което става около него. Като види единъ човѣкъ, той нѣма да пита, добъръ ли е, или не, но интуитивно ще го познае. Даде ли на нѣкого пари на заемъ, той нѣма да се безпокои, дали ще ги получи обратно; той предварително знае, съ какъвъ човѣкъ има работа и трѣбва ли да му даде пари на заемъ, или не трѣбва. За човѣка съ добре развита интуиция нѣма скрито—покрыто, всичко е ясно като бѣлъ день. За

мждреца нѣма нищо скрито-покрито. Всѣки човѣкъ може да дойде до положение да гледа на всичко съ отворени очи и уши, да вижда и да чува добре. Затова се иска добре развита глава и правилни линии на лицето. Главата на човѣка представя Божественото начало въ него; лицето — вложениятъ капиталъ, който трѣбва да се тури въ обръщение; ржката — капиталътъ който принася полза. Силата на човѣка седи въ добре устроената глава, въ правилното лице и въ добре сформираната ржка. Който е могълъ да обработи тия три полета въ себе си, той е красивъ човѣкъ. Неговата мисль е свѣтла, а чувствата му — благородни и възвишени. Той може да се нарече ангелъ. Отличителното качество на ангела е неговата свѣтла мисль. Отъ главата му излиза свѣтлина, а отъ сърдцето — топлина.

„Отговориха слугитѣ: „Никога не е говорилъ човѣкъ тъй, както този сега говори.“ (— 46 ст.). Защо правовѣрниятъ народъ въ времето на Христа не прие учението Му? Нѣкои приеха учението на Христа, но мнозина не го приеха. На тѣхъ Христосъ казваше: „Защо държите ключоветѣ на Царството Божие въ себе си, че нито вие влизате, нито на другитѣ, които искатъ да влѣзатъ вътре, давате да влѣзатъ?“ Съвременнитѣ хора сж дошли до положение да изпитатъ намѣсата на Божия Промисль въ живота си. Днесъ всички хора, свѣтски и религиозни, сж на голѣми изпитания. Тѣ се гонятъ, едни други, изтезаватъ се, било за убежденията си, било за своитѣ религиозни възгледи. Въ тия изпитания, именно, тѣ ще видятъ ржката на Провидението. Не е добре културни народи, културни хора да се избиватъ и преследватъ, но по този начинъ ще се внесе прѣчистване, освобождаване на различнитѣ секти и религии отъ вѣковнитѣ заблуждения. По този начинъ, именно, тѣ ще познаятъ, кжде е истината. Хората трѣбва да вѣрватъ само въ онзи, който може да ги избави. Какъ ще вѣрватъ въ богове, въ религии, въ догми, които не могатъ да ги избавятъ отъ мжнотиитѣ и противоречията, въ които се намиратъ? Човѣкъ трѣбва да вѣрва въ онова, което може да го освободи отъ мжнотиитѣ, което може да внесе въ него животъ. Дойде ли до мъртвитѣ нѣща, човѣкъ не може да вѣрва въ тѣхъ. Мнозина говорятъ за старата истина. Истината не може да бжде нито стара, нито млада. Тя всѣкога е една

и сжща: и въ миналото, и въ настоящето, и въ бъдещето. Отъ истината излиза и старостъта, и младостъта. Отъ истината излиза и животътъ, и смъртъта. Истината дава животъ на всѣки, който върви въ стѣпките ѝ, тя го оставя да страда, лишава го отъ животъ. Колкото по-голъми сж страданията на човѣка, толкова по-голъми сж отклоненията му отъ пѣтя на истината. Следователно, който страда, той трѣбва да търси причинитѣ за страданията си въ отклонението си отъ пѣтя на истината. За да се отклони отъ този пѣтъ, причината е въ самия него.

„Изпитай и вижъ, че пророкъ отъ Галилея не е възстаналъ“. Време е вече пророкътъ отъ Галилея да дойде въ вашата душа и да ѝ обясни всичко, което я интересува. Този пророкъ ще ѝ покаже пѣтя къмъ Царството Божие, пѣтя къмъ Бога. Не приеме ли този пророкъ въ себе си, той ще чака много, докато се домогне до истината. Всѣки самъ трѣбва да намѣри пѣтя къмъ истината. Всѣки самъ трѣбва да свърши работата, която му е дадена. Очаква ли другитѣ хора да свършатъ неговата работа, той нищо не може да постигне. Всѣки самъ трѣбва да учи. Никой не може да учи за другитѣ. Нѣкой иска да разреши въпроса за материята. Преди да си отговори на въпроса, що е материята, той трѣбва да изучи всички форми, чрезъ които материята се проявява. Защо? Защото формитѣ на материята отговарятъ на различни видове и количества енергии. Различнитѣ енергии пѣкъ отговарятъ на различни категории мисли, които минаватъ презъ човѣшкия умъ. Човѣкъ трѣбва да изучи всичко това, за да може да си състави ясна представа за понятието материя. Материята има различни свойства, които се отразяватъ различно върху човѣка. Запримѣръ, ако съдържа въ себе си желѣзна материя повече, отколкото му трѣбва, човѣкъ се чувствува енергиченъ, силенъ, но лесно се окислява. Като се изложи на въздухъ и на влага, желѣзото рѣждява, а съ това се разрушава. На рѣждането на желѣзото въ човѣка се дължатъ много болести. За да не рѣждява, това желѣзо трѣбва да се впрегне на работа. Хора, които иматъ много злато въ кръвта си, сжщо сж изложени на страдания, различни отъ тия, които желѣзото предизвиква. Ако нѣкой има много злато въ кръвта си, той е осжденъ на голѣмо

внимание отъ страна на хората. Той прилича на млада, красива мома, около която се трупатъ момци: всѣки иска да я види, да се разговори съ нея, да ѝ поднесе букетъ отъ красиви, ароматни цвѣтя. Съ букетитѣ, които поднасятъ на красивата мома, момцитѣ искатъ да ѝ се извинятъ, да изправятъ погрѣшката си, която въ миналото сж направили. Въ далечното минало, когато сж били груби и жестоки, тѣ сж ѝ причинявали редъ пакости и нещастия. Днесъ съ голѣмото внимание къмъ нея, тѣ изправятъ погрѣшкитѣ си.

„Изпитай и вижъ, че пророкъ отъ Галилея не е възстаналъ“. Въ бждеще ще излѣзе пророкъ и отъ Галилея, който ще има свойството на призмитѣ, — или да събира, или да разсѣйва свѣтлината. И животътъ, както призмитѣ, има две страни: изпъкнала, или, тъй наречена, „субективна“ и вгълбната или „обективна.“ Въ обективната страна на живота свѣтлината се разсѣйва, освѣтява по-голѣми пространства, и образитѣ на предметитѣ изглеждатъ естествени. Въ субективната страна на живота свѣтлината се събира на едно мѣсто, освѣтява малки пространства, вследствие на което образитѣ изглеждатъ по-голѣми, отколкото сж въ действителность. Докато разглежда нѣщата субективно, човѣкъ всѣкога ще прави погрѣшки. Запримѣръ, той вижда, че нѣкой прави по сто и повече поклони на день, цѣлува икони, кръсти се, и вади заключение за този човѣкъ, че е много религиозенъ. Да правишъ по сто поклони на день, да цѣлувашъ икони, това още не е религия, това не е убеждение. Ето защо, външното гледане на нѣщата не крие въ себе си абсолютната истина. Що е истина? Какъ може човѣкъ да се домогне до истината? За да познае истината, човѣкъ трѣбва да бжде абсолютно здравъ. Що е животъ? Животътъ е рѣка, която тече. Що е любовта? Начало, глава на извора, отдето рѣката изтича. Следователно, ако човѣкъ може да даде пжтъ на любовта въ душата си, да блика като изворъ, да напоява всичко живо, той е развилъ Божественото въ себе си, той е дошълъ до прага на Царството Божие.

Днесъ всички хора сж призвани като работници въ новото. Всѣки човѣкъ трѣбва да вземе участие въ градежа на Божествената сграда. За тази цель всѣки трѣбва да се освободи отъ безпокойствата си, отъ грижитѣ за насжщния хлѣбъ. Щомъ е дошълъ на земята

и работи, човѣкъ е осигуренъ. Кога ще се оправи свѣтътъ? Това е задача на Бога, а не на човѣка. Божествениятъ свѣтъ е оправенъ. Що се отнася до изправянето на човѣшкия свѣтъ, това зависи отъ самия човѣкъ. Щомъ човѣкъ изправи себе си, заедно съ това и неговиятъ свѣтъ ще се изправи. Стариятъ свѣтъ, като стара дреха, си заминава. Новъ свѣтъ се гради сега. Нови хора — нови майки и бащи, нови учители и проповѣдници, нови управници сж нуждни сега. Всички насилия и беззакония, които сега се вършатъ, трѣбва да изчезнатъ, да се замѣнятъ съ новъ редъ и порядъкъ. Невидимиятъ свѣтъ не може вече да търпи престѣпленията и беззаконията на хората. Ще кажете, че всички хора не вършатъ голѣми престѣпления. И малкитѣ, и голѣмитѣ престѣпления сж подъ единъ и сжщъ знаменателъ. Малкиятъ огънь може да стане голѣмъ, и голѣмиятъ огънь може да стане малъкъ. Малъкъ или голѣмъ огъньтъ трѣбва да бѣде на своето мѣсто. За да не прави пакости съ своя огънь, човѣкъ трѣбва да бѣде внимателенъ, да държи съзнанието си будно. За да не изпада въ погрѣшки, човѣкъ трѣбва да има предъ видъ закона, че всѣкога има възможность да направи това, което не желае, или да не прави това, което желае. Колко пѣти човѣкъ грѣши благодарение на този законъ! Запримѣръ, срѣщате нѣкой, който иска да стане ученъ, да придобие знания, но нѣма методъ за реализиране на своето желание. И вмѣсто да стане ученъ, да допринесе нѣщо за благо на човѣчеството, той придобива знания, чрезъ които причинява редъ нещастия на хората. Истинско знание се придобива само отъ слънцето. Истински ученъ е само онзи, който е ходилъ на слънцето. Отиването на човѣка на слънцето подразбира свързване съ неговата свѣтлина и топлина. Има часове, минути и секунди, когато слънцето отправя къмъ всѣко живо сжщество особенъ родъ лъчи, които се отразяватъ благоприятно върху живота му. Може ли навреме да възприеме тия специфични лъчи, човѣкъ коренно се преобразява. По отношение на човѣка ние наричаме този моментъ „Възшествие на Духа Светаго“. На обикновенъ езикъ този моментъ е нареченъ „излизане на специфична енергия отъ слънцето и попадането ѝ въ душата на човѣка.“ Мойсей казва, че въ четвъртия день Богъ е създалъ небеснитѣ свѣти-

ла: слънцето, луната, звездите. Числото четири се взима за мърка на нъщата. Следователно, ако не знае, какъ да употребява тази мърка, човѣкъ не би могълъ да се ползува отъ енергията на слънцето и на луната, нито отъ енергията на останалите свѣтила.

Въ Битието се говори за седемъ деня, презъ които Богъ е създакъ свѣта. Значи, дните се взематъ сжщо като мърка на времето. Времето и пространството представятъ две величини, които опредѣлятъ хода на човѣшката еволюция. Свѣтлината пъкъ е мастилото, съ което се пише историята на козмоса. Тази мисълъ е отвлѣчена, но тя става понятна, когато човѣкъ спре вниманието си върху фотографията. Не е ли свѣтлината която чъртае образите въ фотографията? Не е ли свѣтлината, която отразява образите въ човѣшките очи? Сжщата тази свѣтлина е причина за очъртаване границите на нъщата. Значи, свѣтлината е мастилото на природата, на цѣлата вселена. Съвременните хора иматъ механическо разбиране на свѣтлината, вследствие на което не могатъ да си обяснятъ нейната сила и влияние. „Ще дойде день, когато тѣ ще разбератъ, че задъ свѣтлината се крие нѣщо по-високо отъ нея. Тѣ ще гледатъ на свѣтлината като на разумна сила.

„Изпитай и вижъ, че пророкъ отъ Галилея не е възстаналъ“. Едно трѣбва да се знае: всѣки пророкъ е изпратенъ отъ невидимия свѣтъ. Въ този смисълъ всѣки пророкъ представя написана книга, отъ която може да се чете онова, което Богъ иска да каже на хората. Пророкътъ не работи за своя слава, но за славата на Онзи, Който го е проводилъ. Той работи за любовта, въ която нѣма никакви изключения. Когато Адамъ бѣше въ рая, тамъ нѣмаше никакви църкви, паметници, както днесъ ги има. Казва се за Адама, че билъ голъ. Думата голъ подразбира състояние на чистота и светостъ. Щомъ сгрѣши, той се облѣче въ модерни дрехи. Днесъ виждаме Адама навсѣкжде облѣченъ въ модерни дрехи, но грѣшенъ. Той се е отклонилъ отъ закона на любовта, отъ чистотата и светостта. За предпочитане е човѣкъ да бжде голъ, но чистъ и светъ, отколкото да бжде облѣченъ, но грѣшенъ. Има два вида голота: голота на грѣшника и голота на праведния. Първиятъ човѣкъ е билъ направенъ по образъ и подобие Божие — духовниятъ човѣкъ, а следъ него

е билъ направенъ физическия човѣкъ, нареченъ втори Адамъ. Той е билъ направенъ отъ прѣстъ, въ която Богъ внесе диханието си и стана жива душа. На първия човѣкъ Богъ даде властъ на земята и на небето.

И тъй, иска ли да се развива, човѣкъ трѣбва да се стреми къмъ първичния образъ на човѣка. Ако нѣкой пророкъ дойде въ името на първичния човѣкъ, той ще изнесе предъ свѣта онази истина, къмъ която всѣки се стреми. Въ какво се заключава тази истина? Да се домогне човѣкъ до истината, това значи, да е изработилъ красива, добре оформена глава, красиво лице и правилни линии на тѣлото. Не е достатъчно само да има добре устроена глава, но и космитѣ на човѣшката глава трѣбва да отговарятъ на нея. Дали сж космитѣ остри или меки, това зависи отъ мозъчните енергии. Колкото по-правилни и хармонични сж мозъчните енергии, толкова по-голѣми сж възможноститѣ на човѣка да изпълнява волята Божия. Човѣкъ трѣбва да започне първо съ себе си, да изучава силитѣ и способноститѣ, съ които разполага. Щомъ изучи себе си, той може да спре вниманието си и върху това, което ближнитѣ му криятъ въ себе си. Не познава ли себе си, той нищо не може да разбере отъ живота на другитѣ хора. Какво ще се ползува човѣкъ отъ книгитѣ на старитѣ пророци, ако нищо не знае за себе си? Запримѣръ, хората боравятъ съ различни числа, безъ да разбиратъ значението имъ. Днесъ мнозина говорятъ за числото 666. Тѣ го разглеждатъ като число, което означава организиране на сили. Това число го търсѣха въ Римъ, въ Франция — въ времето на Наполеона, въ Русия — въ времето на Толстоя и т. н. Като изучаватъ значението на това число, хората се натъкватъ на редъ криви учения и възгледи, на които мнозина се подчиняватъ. Причината за тия криви възгледи и учения не е въ самия човѣкъ, но въ онѣзи хипнотични състояния, на които той се подава. Тѣзи състояния идатъ отъ вѣнъ, а не отъ вѣтре. Когато войникътъ отива на бойното поле да се бие за отечеството си, по свое желание ли прави това? Той получава заповѣдь отъ началника си да отиде на война, а не по своя воля. При това, тази заповѣдь, като мисль, е минала презъ умоветѣ на мнозина, докато дойде до войника. Тази мисль е дошла до войника отъ вѣнъ, а не отъ вѣтре.

Изобщо, всѣки човѣкъ възприема добри или лоши мисли отвънъ и, ако е слабъ и се влияе отъ тѣхъ, той може да стане по-добъръ или по-лошъ, отколкото е билъ по-рано. Запримѣръ, ако за нѣкой слабъ по характеръ човѣкъ казватъ, че е лошъ, той може да стане лошъ. Силнитѣ, обаче, не се подаватъ на чужди влияния. Колкото повече се говори за тѣхъ, добро или лошо толкова по-силни ставатъ. Тѣ сж огънь, който никога не изгасва. Който е завладанъ отъ Божествената истина, той никога не се разколебава. Никаква сила въ свѣта не е въ състояние да го помѣсти. Той е канара, която нито се руши, нито се колебае. Евреитѣ се помжчиха да се освободятъ отъ Христа, но освободиха ли се? Цѣлата бѣла раса прие Христа, а евреитѣ търсятъ закрила, именно, отъ нея. Значи, и до днесъ тѣ сж въ зависимостъ отъ нея, т. е. отъ Христа. Днесъ тѣ търсятъ благоволенieto на Онзи, Когото разпнаха. Франция, Англия, Италия, Русия сж все християнски държави, които Христосъ управлява. Това се потвърждава отъ стиха, въ който Христосъ казва: „Даде ми се всѣка властъ на небето и на земята“. Отъ две хиляди години насамъ Христосъ царува и на небето, и на земята. Това, че много народи очакватъ Христа втори пжтъ да дойде на земята, показва, че стариятъ редъ и порядкъ въ свѣта ще се замѣсти съ новъ. Свѣтътъ ще се преустрои по разуменъ начинъ, Всички напреднали хора отъ бѣлата раса ще станатъ носители на новата култура, ще взематъ участие въ създаването ѝ. Пръвъ Христосъ ще вземе участие въ въвеждане на новъ редъ и порядкъ въ свѣта. Тия, които работятъ за идване на новата култура, ще иматъ голѣми постижения. Тѣ ще посещаватъ различнитѣ планети, както богатитѣ хора на земята иматъ възможностъ да пжтуватъ отъ една държава въ друга. Беднитѣ, обикновенитѣ хора, не могатъ да пжтуватъ по свѣта, и затова живѣятъ съ надеждата, че като умратъ, тогава ще иматъ възможностъ да посетятъ рая, мѣсто на блаженство и покой. Тѣ и тукъ се заблуждаватъ. Раятъ е мѣсто за ония, които сж завършили своето развитие на земята.

„Изпитай и вижъ, че пророкъ отъ Галилея не е възстаналъ“. Пророкътъ, който въ бждеще ще дойде, ще научи хората да живѣятъ правилно, да бждатъ господари на материята. Ако не стане господаръ на мате-

рията си, човѣкъ никога не би могълъ да управлява своитѣ мисли и чувства. Какъвъ човѣкъ е този, когото трѣбва да убеждавате въ реалността на живота? Трѣбва ли да убеждавате брата си, че той има баща? Ако е забравилъ баща си, ще му донесете едно писмо отъ него. Като прочете писмото, той веднага ще си спомни, че баща му е живъ и мисли за него. — Ама истина ли е това? — Лесно можете да провѣрите истината. Въ единъ день само, отъ изгрѣване на слънцето до залѣзането му, човѣкъ може да провѣри, истиненъ ли е известенъ фактъ, или не. Пропусне ли това време, пропуска и истината. За да се домогне естествено до истината, човѣкъ трѣбва да изработи красиво лице, правилна глава и добре оформена ржка. Среещнете ли такъвъ човѣкъ, вие изпитвате приятностъ и пожелавате втори пжтъ да го среещнете. Човѣкъ трѣбва да има не само добре оформена ржка, но и мека, съ приятна топлина. Пипне ли такава ржка, и най-голѣмиятъ скжперникъ отваря сърдцето си и дава.

И тъй, пророкътъ, когото хората очакватъ, ще донесе на човѣчеството нова система за възпитание на младото поколѣние, новъ начинъ за писане, новъ начинъ за живѣене. Нови хора ще дойдатъ въ свѣта, за да приложатъ идеитѣ на новия пророкъ. Отде ще дойде този пророкъ? Отгоре, отдето Богъ го е изпратилъ. Той ще бжде между всички хора, безъ да принадлежи на нѣкоя нация. Христосъ дойде между евреитѣ, но евреинъ ли бѣше? Ще кажатъ, че Христосъ е произлѣзълъ отъ Давидовия родъ. Давидъ евреинъ ли бѣше? Давидъ бѣше царъ на Израиля, но Израиль представя красивото и доброто въ цѣлото човѣчество, а не нѣкакъвъ специфиченъ народъ или специфична нация. Човѣкъ може да възприеме истината само тогава, когато надрасне нацията си, когато се опредѣли като Синъ Божи. Всѣки човѣкъ е излѣзълъ отъ Бога, но помни ли първата дума, която Той му е казалъ? Кое дете помни първата дума, която майка му е казала при раждането си? Толстой разправя единъ свой споменъ отъ найранното си детинство, когато билъ още въ пелени, но скоро този споменъ се заличилъ отъ паметта му. За единъ моментъ само той си спомнилъ, какъ майка му го кжпала единъ день въ коритото, и той пожелалъ свободно да порита въ водата. Това приятно разполо-

жение се прекратило веднага, и той почувствувалъ, че нѣщо го стѣга силно. Това стѣгане се предизвикало отъ пеленитѣ, въ които го увили. Всѣки човѣкъ трѣбва да дойде до нѣкакъвъ проблѣсъкъ въ съзнанието си, да си спомни нѣщо отъ далечното минало. Когато новиятъ пророкъ дойде въ човѣка, съ него заедно ще дойде и проблѣсъкътъ, т. е. пробуждане на висшето съзнание. Пробуди ли се висшето съзнание въ човѣка, заедно съ това ще се преустрои и неговиятъ външенъ и вътрешенъ животъ. Преустрои ли човѣкъ себе си, ще се преустрои и външниятъ свѣтъ.

Казано е въ Писанието: „Истината ще ви направи свободни“. За да бжде свободенъ, човѣкъ трѣбва да се стреми къмъ истината, като целъ въ неговия животъ. Истината представя онази вътрешна сила въ човѣка, която му дава възможностъ да преустрои себе си. Тя впрѣга всички сили въ човѣка, застава го да работи. Любовта разширява човѣка, а мъдростъта отваря пътя му къмъ великитѣ свѣтове. За да се домогне до това, човѣкъ трѣбва да приеме любовта, мъдростъта и истината въ тѣхното приложение. Само по този начинъ човѣкъ може да преустрои себе си.

Съвременнитѣ хора се нуждаятъ отъ нови методи за възпитание. Това не значи, че човѣкъ трѣбва изведнѣжъ да се откаже отъ старитѣ методи, отъ стария животъ. Стариятъ животъ е сѣнка на новия. Безъ него новиятъ животъ не може да се очѣртае. Въ новия животъ ще се оформятъ истинскитѣ отношения между мъже и жени, между родители и деца. Днесъ се говори за братство, но тази идея е далечъ още отъ истинското ѝ приложение. Днесъ хората сж братя по кръвъ, но по идея още не сж достигнали до истинското ѝ реализиране. Братството по кръвъ продължава до четири поколения най-много. Следъ четири поколения то се изглажда. Въ Писанието се говори за онова братство, което не се изглажда до тисаща родове. Човѣчеството трѣбва да се проникне, именно, отъ тази идея за братство и къмъ нея да се стреми. За да дойде до това положение, човѣкъ трѣбва да изпълнява волята Божия, т. е. да изпълнява законитѣ на разумната природа. Това ще ги доведе до отношения на човѣщина и ще ги освободи отъ ненуждни страдания и нещастия.

Съвременниятъ свѣтъ се нуждае отъ нови възгле-

ди за живота, отъ нови учители и пророци. Новиятъ пророкъ ще бжде призма, която ще пречупва правилно свѣтлината на Божествения свѣтъ. Той ще бжде изворъ, който навсѣкжде ще разнася Словото на Бога. Приематъ ли този пророкъ въ себе си, хората ще се освободятъ отъ сегашнитѣ мжнотии и страдания, които се дължатъ на слаба вѣра, на слаба любовъ, на слаба надежда. Възприеме ли истината, която новиятъ пророкъ носи въ свѣта, човѣкъ ще се обнови, ще се облѣче въ нова дреха. Чрезъ тази дреха само Богъ може да се изяви на човѣка. Облѣче ли дрехата на истината, човѣкъ ще се изпълни съ знание и свѣтлина, съ сила и любовъ. Мнозина се страхуватъ отъ истината, да не ги отдѣли отъ старото, отъ тѣхнитѣ възгледи за живота. Нѣма защо да се страхуватъ. Истината е една и сѣща въ всички времена и епохи, но човѣкъ всѣки день трѣбва да внася по нѣщо ново къмъ своитѣ възгледи, за да се обнови. Едно се иска отъ човѣка: приеме ли една идея отъ Божествения свѣтъ, да я предаде, както я приелъ, безъ да се влияе отъ мнението на окръжаващитѣ. Всѣки човѣкъ трѣбва да се проявява споредъ изискванията на природнитѣ закони. Сждията осжда престѣпника на нѣколкогодишенъ строгъ затворъ. Знае ли той точно, на колко години трѣбва да го осжди? Той се ръководи отъ нѣкакви закони, но тия закони не сж извадени отъ природата. Природата е опредѣлила точно за всѣко престѣпление съответенъ срокъ на наказание.

Двама млади момци се влюбили въ една красива мома. Отъ ревностъ единиятъ убилъ другаря си. Измжчванъ отъ съвестта си, той влѣзълъ въ контактъ съ разумната природа, която го посѣветвала да се ожени за младата и красива мома, за да може чрезъ тѣхъ да се роди този, когото той убилъ. Той разбралъ, че този е единствениятъ начинъ за изправяне на погрѣшката си. Само по този начинъ ще се заличи престѣплението му. Наистина, той се оженилъ и му се родилъ синъ, убитиятъ, който му създавалъ голѣми страдания. Въ тази форма наказанието за известно престѣпление е по-рационално, отколкото обесването, затварянето и др. За всѣко убийство еврейтѣ осждали убиецъ на смъртъ, но съ това не допринесоха нищо за изправяне на човѣчеството. Убийствата и престѣпленията продължаваха

да се вършатъ. Христосъ дойде на земята да разреши и този въпросъ. Той показа на хората, че правиятъ пътъ за изправяне на погрѣшките е пътятъ на любовта и на жертвата.

Въ миналото сждътъ осждилъ една бедна вдовица, майка на четири сирачета, за престѣпление, което не е извършила. Като не могли да намѣрятъ истинския виновникъ за престѣплението, сждътъ попадналъ на тази вдовица, несправедливо уличена отъ нейни неприятели, и я осждали на доживотенъ затворъ въ Сибиръ. Единъ младъ момъкъ, който нѣмалъ близки въ свѣта, чулъ за нещастieto на вдовицата и се явилъ въ сжда, дето се призналъ за виновникъ на извършеното престѣпление. Престѣплението се заключавало въ това, че нѣкой изгорилъ кжщата на единъ богатъ чифликчия. Момъкътъ казалъ, че той запалилъ кжщата на чифликчията. Сждътъ веднага освободилъ бедната вдовица и вмѣсто нея турилъ въ затвора младия момъкъ. Десетъ години следъ това единъ свещеникъ, нѣкжде въ Русия, билъ повиканъ да изповѣда единъ умиращъ. Умиращиятъ изповѣдалъ престѣплението си, което нѣкога направилъ, а именно: за да отмъсти на единъ богатъ чифликчия, той запалилъ кжщата му и вмѣсто да си, признае престѣплението той хвърлилъ вината върху една бедна вдовица. Тази изповѣдъ дошла до сжда, и сждията се распоредилъ да освободятъ момъка отъ затвора. Обаче, късно било вече — момъкътъ не билъ между живитѣ. Той пожертвувалъ живота си за бедната вдовица и малките сирачета. Колко хора сж готови днесъ за такава жертва? Само великата и съзнателна жертва може да изправи свѣта.

Съвременното човѣчество се намира предъ великата задача — да изправи живота си. Всѣки самъ трѣбва да се заеме съ тази задача. Какъ? Като изправи езика, устата, лицето, главата — цѣлото си тѣло. Ако ржката, езикътъ, устата, тѣлото и всички негови удове не се подчиняватъ на човѣка, какъ ще изрази той своята интелигентностъ? Докато не стане господаръ на себе си, човѣкъ никога не може да бжде господаръ на другитѣ. Човѣкъ трѣбва да стане живо тѣло, едно съ тѣлото на Христа. Неговитѣ мисли, чувства, желанія и постѣпки да станатъ и наши. И тогава, да поставимъ Бога — като глава, Христа — като душа, а ние — като живи човѣци, изпълнители на тѣхната воля и работници за изправяне

на своя животъ, както и живота на своитѣ ближни. Този е начинътъ за изправяне на свѣта. Свѣтътъ не може да се изправи механически.

„Пророкъ отъ Галилея не е възстаналъ“. Дошло е време, този пророкъ да възстане въ всѣки човѣкъ. Дойде ли този пророкъ въ сърдцата и въ умоветѣ на хората, всички недоразумения, страдания и мъжнотии ще изчезнатъ, и Синъ Человѣчески ще се яви въ облацитѣ. Това значи: Синъ Человѣчески ще влѣзе въ умоветѣ, въ сърдцата и въ душитѣ на хората. Тѣ ще се почувствуватъ братя, ще си подадатъ ръка за взаимна работа и ще заживѣятъ, както Богъ иска. Тогава Божието благословение ще потече въ свѣта като рѣка, която има стремежъ къмъ морето, къмъ вѣчния животъ.

25. Беседа отъ Учителя, държана на 16 февруарий, 1930 г.

София. — Изгрѣвъ.

Съдържание:

	стр.
1. Да ви даде	3
2. Имамъ власть	23
3. Азъ живѣя, и вие ще живѣете.	33
4. Отъ сърдцето.	47
5. Да се радватъ наедно.	68
6. Две лепти.	87
7. Богове сте.	101
8. Азъ съмъ.	121
9. Побеждавайте злото.	142
10. Испитай и вижъ.	159